

Drugi ciklus studija

PROGRAM / CURRICULUM
kreditni sistem bodovanja ECTS

Sarajevo, 2023.

Sadržaj:

O studiju.....	3
Ciljevi učenja.....	3
Ishodi učenja.....	3
Ustroj fakulteta.....	4
Katedre.....	4
Pregled studijskih predmeta po semestrima.....	4
II ciklus studija – Magistarski studij.....	5
PREDMETI I SEMESTRA.....	9
ENTERIJERI I DIZAJN 2.....	9
NOSIVE KONSTRUKCIJE.....	11
PROJEKTOVANJE 7.....	14
PROJEKTOVANJE 9.....	16
PROSTORNO PLANIRANJE.....	20
URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 4.....	24
ZAŠTITA GRADITELJSKOG NASLIJEĐA.....	27
IZBORNI PREDMETI I SEMESTRA.....	31
GRADSKI CENTRI.....	31
MAKROURBANE CJELINE.....	34
OBJEKTI ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA.....	36
PROBLEMATIKA MODERNOSTI OBITELJSKE KUĆE.....	39
PROJEKTOVANJE OBJEKATA TURIZMA I UGOSTITELJSTVA.....	43
PROSTORNA ORGANIZACIJA GRADA - KONCEPT.....	47
RAZVOJ LIKOVNIH ELEMENATA KROZ REALISTIČNI I APSTRAKTNI IZRAZ PUTEM CRTEŽA I SLIKA.....	49
REDIZAJN URBANOG PARTERA OTVORENI GRADSKI PROSTORI - ARHITEKTURA GRADA.....	52
SAVREMENI PROSTORNI KONCEPTI, DIZAJN I PROTOTIP.....	54
VERNAKULARNA ARHITEKTURA.....	57
GRAD U XXI STOLJEĆU.....	61
ARHITEKTURA I ZDRAVLJE1.....	64
PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 1.....	66
PREDMETI II SEMESTRA.....	69
ENTERIJERI I DIZAJN 3.....	69
HISTORIJA ARHITEKTURE BiH.....	72
METODOLOGIJA I FENOMENOLOGIJA AKTIVNOG PRISTUPA GRADITELJSKOM NASLIJEĐU.....	75
PROJEKTOVANJE 10 – POLJOPRIVREDNI OBJEKTI.....	79
URBANE TRANSFORMACIJE.....	82
URBANISTIČKO PLANIRANJE 2.....	85
URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 5.....	88
IZBORNI PREDMETI II SEMESTRA.....	91
APSTRAKTNI LIKOVNI IZRAZ OBLIKA, BOJA I KRETANJA.....	91
ARTIFICIJELNA RASVJETA I URBANI KRAJOLIK.....	94
BIOKLIMATSKA ARHITEKTURA.....	96
MENADŽMENT I PROGRAMIRANJE ARHITEKTONSKIH PROJEKATA.....	98
POSEBNI ARHITEKTONSKI PROJEKTI.....	100
PROSTORI SPECIFIČNOG STANOVANJA.....	102
REALIZACIJA PROJEKATA - INŽENJERSKI KONSALTING.....	104
SPREGNUTE I PREDNAPREGNUTE KONSTRUKCIJE.....	107
TRANSFORMACIJA URBANOG ANSAMBLA.....	110
URBANE TRANSFORMACIJE ZA XXI VIJEK.....	113
ZGRADE ZA KULTURU 1.....	115
ZGRADE ZA ZDRAVSTVO.....	117
ZIDANE KONSTRUKCIJE.....	119
VIRTUALNI INTERAKTIVNI ARHITEKTONSKI PROSTOR.....	122
ARHITEKTURA I ZDRAVLJE 2.....	125
SVJETLO U DIZAJNU.....	127
ŽIVOTNI CIKLUSI GRAĐEVINE I NJEN UTICAJ NA OKOLIŠ.....	131
MODELARSTVO.....	133
PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 2.....	135
PREDMETI III SEMESTRA.....	138
ARHITEKTONSKA FIZIKA 2.....	138
GRAD I ČOVJEK.....	140
URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 6.....	142
IZBORNI MODULI III SEMESTRA.....	145
ARHITEKTONSKA KOMPOZICIONA REDEFINICIJA.....	145
ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE U HISTORIJSKOM URBANOM KONTEKSTU.....	147
ARHITEKTURA POSEBNE NAMJENE I STANOVANJE.....	149
OKOLIŠNO USAGLAŠENO PROJEKTIRANJE.....	151
ENTERIJERI I DIZAJN.....	153
INTERVENCIJE U AMBIJENTALNIM CJELINAMA – METODE ZAŠTITE GRADITELJSKOG NASLIJEĐA.....	155
JAVNE ZGRADE.....	158
KINETIČKA, INTERAKTIVNA ARHITEKTURA I DIZAJN.....	160
KOMPLEKSNA DINAMIČKA FORMA I VIRTUALNI PROSTOR U ARHITEKTURI.....	163
KONCEPTI OPTIMIZACIJE SAVREMENOG STANOVANJA.....	166
KONTEKSTUALNI PRISTUP DIZAJNU ENTERIJERA.....	168
ODRŽIVI URBANIZAM: IZAZOVI TRANSFORMACIJE SIMBOLI.....	170
PRIVREDNE ZGRADE.....	172
PROJEKTOVANJE PO PRINCIPIMA BIOKLIMATSKE ARHITEKTURE.....	174
REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA.....	176
REKULTIVACIJA I REKONSTRUKCIJA DEGRADIRANIH URBANIH POVRŠINA.....	179
STAMBENI OBJEKTI UNUTAR ARHITEKTONSKI SPECIFIČNOG URBANOG OKRUŽJA.....	181

URBANE TRANSFORMACIJE.....	184
URBANISTIČKO PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE	187
URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE.....	189
VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI.....	191
REGENERIRANJE STANOVANJA STAMBENIH NASELJA XX STOLJEĆA	194
VIZUALIZACIJA ARHITEKTURE OD IDEJE DO REALIZACIJE.....	196
PROSTORNI KONCEPTI U ARHITEKTURI I UMJETNOSTI U SAVREMENOM KULTUROLOŠKOM KONTEKSTU	198
PROJEKTOVANJE NISKOENERGETSKE ARHITEKTURE.....	200
PREFABRIKACIJA NOSIVIH SISTEMA.....	201
OPTIMIZACIJA OKOLINSKIH USLOVA U PROCESU ARHITEKTONSKE HIBRIDIZACIJE	205
PROJEKTOVANJE GRAĐEVINA U SKLADU SA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA	209
SOCIJALNO ODGOVORNI ARHITEKTONSKI KONCEPTI - Inovativni pristupi stanovanju	211
IZBORNI PREDMETI III SEMESTRA.....	215
ARHITEKTURA KAO ENERGETSKI SISTEM.....	215
DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA OSMANSKOG PERIODA.....	217
FINALIZACIJA ZGRADA I DETALJI.....	220
FENOMENOLOGIJA OKOLINE	222
KOMERCIJALNI OBJEKTI.....	224
KONTEKSTUALIZAM U URBANOM DIZAJNU – TRIJADNE KONSEKVENCE REDIZAJNA.....	227
OBLIKOVANJE URBANOG KRAJOLIKA.....	229
OSOBE UMANJENIH TJELESNIH MOGUĆNOSTI I ARHITEKTONSKE BARIJERE	231
OSOVINA RAZVOJA – PROSTORNO-PLANSKA TEORIJA.....	234
OTPORNOST KONSTRUKCIJA NA POŽAR	236
REKREACIJA I SLOBODNO VRIJEME	238
SAJMIŠTA I IZLOŽBE.....	241
SAOBRAĆAJNI OBJEKTI.....	244
TRANSFORMACIJA I BUDUĆA ORGANIZACIJA RURALNIH NASELJA	248
VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI	250
ZGRADE ZA KULTURU 2.....	252
ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE NA OBJEKTIMA I CJELINAMA GRADITELJSKOG NASLJEDA	254
ZGRADE ZA SPORT	256
IZBORNI PREDMETI IV SEMESTRA.....	259
DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA - AUSTRO-UGARSKI PERIOD	259
EKOLOŠKE KONSEKVENCE URBANE ORGANIZACIJE I ODRŽIVI URBANI RAZVOJ.....	262
FORMA KUĆE I KULTURA.....	264
KONCEPTUALIZACIJA I MATERIJALIZACIJA ARHITEKTONSKI DEFINIRANOG PROSTORA.....	266
REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA	269
UPRAVLJANJE PROSTOROM.....	272
VIZUALNA KULTURA.....	274
ARHITEKTURA ZAJEDNIŠTVA.....	276
OBJEKTI TURIZMA I UGOSTITELJSTVA U KONTEKSTU ZAŠTITE KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLJEDA	279
UVOD U STRUČNU PRAKSU	282

O studiju

Studij arhitekture na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu izvodi se po Bolonjskim principima kao redovni studij općeg smjera. Studij je usklađen sa evropskim kreditnim sistemom prenosa bodova (ECTS).

NASTAVA SE IZVODI U TRI CIKLUSA (3+2+3)

Prvi trogodišnji ciklus studija vodi do zvanja ***Bakalaureat/bachelor Inženjer arhitekture.***

Drugi dvogodišnji ciklus studija vodi do zvanja ***Magistar arhitekture - diplomirani inženjer arhitekture.***

Treći trogodišnji ciklus studija vodi do zvanja ***Doktor tehničkih nauka iz oblasti arhitekture.***

Prvi trogodišnji ciklus studija vrednovan je sa **180** ECTS bodova.

Drugi dvogodišnji ciklus vrednovan je sa **120** ECTS bodova.

Treći trogodišnji ciklus vrednovan je sa **180** ECTS bodova.

Nastava je organizirana semestralno. Na kraju semestra student dobiva zaključnu ocjenu za svaki predmet, koja uključuje bodove stečene u toku redovne nastave i bodove stečene na završnom ispitu. Nastava koja uključuje obavezne i izborne predmete, odvija se u vidu predavanja, vježbi, seminara i konsultacija.

Upis na svaki pojedinačni ciklus objavljen je javnim konkursom, u kojem su definirani uslovi i kriteriji upisa.

Ciljevi učenja.

Primarni cilj procesa edukacije na drugom ciklusu studija se ogleda u osposobljavanju kandidata za obavljanje svih poslova iz područja arhitektonske regulirane profesije koji su uređeni zakonima i propisima. Po okončanju drugog ciklusa studija i sticanja adekvatnih znanja, vještina i kompetencija stiču se profesionalne kvalifikacije koje omogućavaju samostalno i odgovorno bavljenje svim stručnim poslovima na području arhitektonske i urbanističke djelatnosti. Diplomirani inženjeri arhitekture imaju mogućnost upisa trećeg ciklusa studija arhitekture i urbanizma, ukoliko ispune i ostale propisane uslove.

Ishodi učenja

Studijski program drugog ciklusa studija je koncipiran na način nadgradnje osnovnih i specifičnih znanja usvojenih na prvom ciklusu studija iz oblasti arhitekture i urbanizma. U skladu sa usvojenim nastavnim planom i programom, studenti odabirom izbornih predmeta, imaju mogućnost usmjeravanja prema oblastima koje ih posebno interesuju i to: - prostornog i grafičkog prikazivanja; - arhitektonskog projektovanja; - arhitektonskih konstrukcija i tehnologije građenja, konstruktivnih sistema; - teorije, historije arhitekture i očuvanja graditeljskog naslijeđa; - urbanizma i prostornog planiranja. Po okončanju drugog ciklusa studija, studenti posjeduju neophodne i specifične kompetencije potrebne za samostalno djelovanje na polju arhitekture i urbanizma. U toku drugog ciklusa studija studenti se bave nizom planerskih i projektantskih tema svjesni uloge i odgovornosti arhitekata spram okruženja. Studenti su sposobni da primjene metode istraživanja i izvrše sintezu rezultata u pripremi projekta/dizajna, kao i da odgovore na kompleksne zadatke. Sposobni su izvršavati zadatke samostalno ili u timu uz visoki stepen autonomije. Svjesni su imperativa kontinuiranog stručnog usavršavanja i potrebe za kreativnim i fleksibilnim prilagođavanjem profesionalnom okruženju. Uspješno odbranjenim završnim radom, studenti pokazuju sposobnost odgovaranja na teoretske i praktične zadatke sa kojima će se susretati u arhitektonskoj praksi.

Ustroj fakulteta

Na Fakultetu su organizirane Katedre kao osnovne organizacione jedinice. U okviru katedri obavljaju se nastavne, naučno-istraživačke i stručne djelatnosti Fakulteta. Katedre obuhvataju srodne nastavne predmete užih skupina matičnog područja.

Katedre

Katedre su organizacione jedinice za nastavni, naučno-istraživački i stručni rad. Članovi katedre su svi nastavnici i saradnici koji učestvuju na predmetima Katedre. Katedrom rukovodi šef Katedre koga imenuje Vijeće na period od 4 godine.

Katedre imaju zadatak da:

- organizuju i izvode nastavu, naučno-istraživački rad prema Nastavnom planu i nastavnim programima,
- daju inicijativu za gostovanja i studentske boravke nastavnika i saradnika,
- predlože mjere popunjavanja upražnjenih radnih mjesta,
- daju mišljenje o odsustvima nastavnika i saradnika i o načinu njihovog zamjenjivanja,
- organizuju druge poslove vezane za nastavu, naučno-istraživački rad, kao i usavršavanje nastavnika i saradnika.

Katedre koje obuhvataju predmete užih skupina matičnog područja Arhitektonskog fakulteta :

01.01.00

KATEDRA ZA PROSTORNO I GRAFIČKO PRIKAZIVANJE

01.02.00

KATEDRA ZA TEORIJU I HISTORIJU ARHITEKTURE I ZAŠTITU GRADITELJSKOG NASLIJEĐA

01.03.00

KATEDRA ZA ARHITEKTONSKO PROJEKTOVANJE

01.04.00

KATEDRA ZA URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE

01.05.00

KATEDRA ZA ARHITEKTONSKE KONSTRUKCIJE I TEHNOLOGIJU GRAĐENJA

01.07.00

OPĆI NASTAVNI PREDMETI

U strukturi studija arhitekture na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, raspoređeni su obavezni i izborni predmeti. Izborni diplomski moduli su pozicionirani u III semestar drugog ciklusa studija arhitekture.

II ciklus studija – Magistarski studij

I SEMESTAR

ŠIFRA PREDMETA	NAZIV PREDMETA	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.03.19	ENTERIJERI I DIZAJN 2	1(1+0)	3
01.06.23	NOSIVE KONSTRUKCIJE	4(2+2)	4
01.03.11	PROJEKTOVANJE 7	2(1+1)	3
01.03.13	PROJEKTOVANJE 9	5(2+3)	6
01.04.09	PROSTORNO PLANIRANJE	2(2+0)	2
01.04.04	URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 4	2(1+1)	3
01.02.08	ZAŠTITA GRADITELJSKOG NASLIJEĐA	2 (1+1)	3
	IZBORNI PREDMETI		6

I SEMESTAR - IZBORNI PREDMETI

ŠIFRA PREDMETA	*IZBORNI PREDMETI	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.04.10	GRADSKI CENTRI	3(1+2)	3
01.04.15	MAKROURBANE CJELINE	3(1+2)	3
01.03.30	OBJEKTI ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA	3(1+2)	3
01.03.47	PROBLEMATIKA MODERNOSTI OBITELJSKE KUĆE	6(2+4)	6
01.03.46	PROJEKTOVANJE OBJEKATA TURIZMA I UGOSTITELJSTVA	6(2+4)	6
01.04.37	PROSTORNA ORGANIZACIJA GRADA - KONCEPT	3(1+2)	3
01.01.22	RAZVOJ LIKOVNIH ELEMENATA KROZ REALISTIČNI I APSTRAKTNI IZRAZ PUTEM CRTEŽA I SLIKA	2(1+1)	3
01.04.21	REDIZAJN URBANOG PARTERA OTVORENI GRADSKI PROSTORI – ARHITEKTURA GRADA	3(1+2)	3
01.03.51	SAVREMENI PROSTORNI KONCEPTI, DIZAJN I PROTOTIP	6(3+3)	6
01.02.25	VERNAKULARNA ARHITEKTURA	2(1+1)	3
01.04.43	GRAD U XXI STOLJEĆU	3(1+2)	3
01.03.64	ARHITEKTURA I ZDRAVLJE 1	2(1+1)	3
01.01.27	PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 1	4(1+3)	6

II SEMESTAR

ŠIFRA PREDMETA	NAZIV PREDMETA	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.03.20	ENTERIJERI I DIZAJN 3	3(1+2)	3
01.02.10	HISTORIJA ARHITEKTURE BiH	2(2+0)	2
01.02.09	METODOLOGIJA I FENOMENOLOGIJA AKTIVNOG PRISTUPA GRADITELJSKOM NASLIJEĐU	4(2+2)	5
01.03.14	PROJEKTOVANJE 10 - POLJOPRIVREDNI OBJEKTI	2(1+1)	2
01.04.07	URBANE TRANSFORMACIJE	1(1+0)	2
01.04.11	URBANISTIČKO PLANIRANJE 2	2(2+0)	1
01.04.05	URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 5	4(1+3)	6
	IZBORNI PREDMETI		9

II SEMESTAR - IZBORNI PREDMETI

ŠIFRA PREDMETA	*IZBORNI PREDMETI	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.01.16	APSTRAKTNI LIKOVNI IZRAZ OBLIKA, BOJA I KRETANJA	2(1+1)	3
01.04.33	ARTIFICIJELNA RASVJETA I URBANI KRAJOLIK	2(1+1)	3
01.05.18	BIOKLIMATSKA ARHITEKTURA	2(2+0)	3
01.05.39	MENADŽMENT I PROGRAMIRANJE ARHITEKTONSKIH PROJEKATA	2(2+0)	3
01.03.52	POSEBNI ARHITEKTONSKI PROJEKTI	6(2+4)	6
01.03.29.	PROSTORI SPECIFIČNOG STANOVANJA	2(2+0)	3
01.05.21	REALIZACIJA PROJEKATA – INŽENJERSKI KONSALTING	3(1+2)	3
01.06.12	SPREGNUTE I PREDNAPREGNUTE KONSTRUKCIJE	2(1+1)	3
01.04.42	TRANSFORMACIJA URBANOG ANSAMBLA	4(1+3)	6
01.04.14	URBANE TRANSFORMACIJE ZA XXI VIJEK	3(1+2)	3
01.03.58	ZGRADE ZA KULTURU 1	6(2+4)	6
01.03.27	ZGRADE ZA ZDRAVLJE	6(2+4)	6
01.06.18	ZIDANE KONSTRUKCIJE	3(2+1)	3
01.01.25	VIRTUALNI INTERAKTIVNI ARHITEKTONSKI PROSTOR	3(1+2)	3
01.03.65	ARHITEKTURA I ZDRAVLJE 2	6(2+4)	6
01.03.69	SVJETLO U DIZAJNU	2(1+1)	3
01.05.50	ŽIVOTNI CIKLUSI GRAĐEVINE I NJEN UTICAJ NA OKOLIŠ	3(1+2)	3
01.03.73	MODELARSTVO	6(1+5)	6
01.01.28	PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 2	4(1+3)	6

III SEMESTAR

ŠIFRA PREDMETA	NAZIV PREDMETA	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.05.13	ARHITEKTONSKA FIZIKA 2	1(1+0)	3
01.04.40	GRAD I ČOVJEK	2(2+0)	2
01.04.06	URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 6	4(1+3)	6
	IZBORNI MODUL	6(4+2)	10
	IZBORNI PREDMETI		9

III SEMESTAR - IZBORNI MODULI

ŠIFRA PREDMETA	*IZBORNI MODULI	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.03.54	ARHITEKTONSKA KOMPOZICIONA REDEFINICIJA	6(4+2)	10
01.02.34	ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE U HISTORIJSKOM URBANOM KONTEKSTU	6(4+2)	10
01.03.41	ARHITEKTURA POSEBNE NAMJENE I STANOVANJE	6(4+2)	10
01.05.40	OKOLIŠNO USAGLAŠENO PROJEKTIRANJE	6(4+2)	10
01.03.35	ENTERIJERI I DIZAJN	6(4+2)	10
01.02.27	INTERVENCIJE U AMBIJENTALNIM CJELINAMA - METODE ZAŠTITE GRADITELJKOG NASLIJEĐA	6(4+2)	10
01.03.43	JAVNE ZGRADE	6(4+2)	10
01.05.34	KINETIČKA, INTERAKTIVNA ARHITEKTURA I DIZAJN	6(4+2)	10
01.01.23	KOMPLEKSNA DINAMIČKA FORMA I VIRTUALNI PROSTOR U ARHITEKTURI	6(4+2)	10
01.03.55	KONCEPTI OPTIMIZACIJE SAVREMENOG STANOVANJA	6(4+2)	10
01.03.56	KONTEKSTUALNI PRISTUP DIZAJNU ENTERIJERA	6(4+2)	10
01.04.30	ODRŽIVI URBANIZAM: IZAZOVI, TRANSFORMACIJE, SIMBOLI	6(4+2)	10
01.03.36	PRIVREDNE ZGRADE	6(4+2)	10
01.05.25	PROJEKTOVANJE PO PRINCIPIMA BIOKLIMATSKE ARHITEKTURE	6(4+2)	10
01.06.20	REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA	6(4+2)	10
01.04.34	REKULTIVACIJA I REKONSTRUKCIJA DEGRADIRANIH URBANIH POVRŠINA	6(4+2)	10
01.03.39	STAMBENI OBJEKTI UNUTAR ARHITEKTONSKI SPECIFIČNOG URBANOG OKRUŽJA	6(4+2)	10
01.04.16	URBANE TRANSFORMACIJE	6(4+2)	10
01.04.26	URBANISTIČKO PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE	6(4+2)	10
01.04.41	URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE	6(4+2)	10
01.06.19	VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI	6(4+2)	10
01.03.60	REGENERIRANJE STANOVANJA STAMBENIH NASELJA XX. STOLJEĆA	6(4+2)	10
01.01.26	VIZUALIZACIJA ARHITEKTURE OD IDEJE DO REALIZACIJE	6(4+2)	10
01.03.63	PROSTORNI KONCEPTI U ARHITEKTURI I UMJETNOSTI U SAVREMENOM KULTUROLOŠKOM KONTEKSTU	6(4+2)	10
01.05.47	PROJEKTOVANJE NISKOENERGETSKE ARHITEKTURE	6(4+2)	10
01.06.27	PREFABRIKACIJA NOSIVIH SISTEMA	6(4+2)	10
01.05.48	OPTIMIZACIJA OKOLINSKIH USLOVA U PROCESU ARHITEKTONSKE HIBRIDIZACIJE	6(4+2)	10
01.05.49	PROJEKTOVANJE GRAĐEVINA U SKLADU SA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA	6(4+2)	10
01.03.72	SOCIJALNO ODGOVORNI ARHITEKTONSKI KONCEPTI - Inovativni pristupi stanovanju	6(4+2)	10

III SEMESTAR - IZBORNI PREDMETI

ŠIFRA PREDMETA	*IZBORNI PREDMETI	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.05.15	ARHITEKTURA KAO ENERGETSKI SISTEM	2(2+0)	3
01.02.39	DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA OSMANSKOG PERIODA	4(1+3)	6
01.05.41	FINALIZACIJA ZGRADA I DETALJI	2(1+1)	3
01.04.36	FENOMENOLOGIJA OKOLINE	1(1+0)	3
01.03.40	KOMERCIJALNI OBJEKTI	6(2+4)	6
01.04.38	KONTEKSTUALIZAM U URBANOM DIZAJNU – TRIJADNE KONSEKVENCE REDIZAJNA	3(1+2)	3
01.04.44	OBLIKOVANJE URBANOG KRAJOLIKA	2(1+1)	3
01.03.53	OSOBE UMANJENIH TJELESNIH MOGUĆNOSTI I ARHITEKTONSKE BARIJERE	3(1+2)	3
01.04.35	OSOVINA RAZVOJA - PROSTORNO - PLANSKA TEORIJA	3(1+2)	3
01.06.13	OTPORNOST KONSTRUKCIJA NA POŽAR	2(2+0)	3
01.04.45	REKREACIJA I SLOBODNO VRIJEME	3(1+2)	3
01.03.45	SAJMIŠTA I IZLOŽBE	3(1+2)	3
01.03.17	SAOBRAĆAJNI OBJEKTI	6(2+4)	6
01.04.39	TRANSFORMACIJA I BUDUĆA ORGANIZACIJA RURALNIH NASELJA	2(1+1)	3
01.06.24	VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI	6(3+3)	9
01.03.59	ZGRADE ZA KULTURU 2	6(2+4)	6
01.02.31	ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE NA OBJEKTIMA I CJELINAMA GRADITELJSKOG NASLIJEĐA	2(1+1)	3
01.03.71	ZGRADE ZA SPORT	6(2+4)	6

IV SEMESTAR

ŠIFRA PREDMETA	NAZIV PREDMETA	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
	IZBORNI PREDMETI		9
01.08.01	ZAVRŠNI RAD		21

IV SEMESTAR - IZBORNI PREDMETI

ŠIFRA PREDMETA	*IZBORNI PREDMETI	NASTAVNI SATI (P+V)	ECTS
01.02.37	DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA – AUSTRO UGARSKI PERIOD U SARAJEVU	4(1+3)	6
01.04.19	EKOLOŠKE KONSEKVENCE URBANE ORGANIZACIJE I ODRŽIVI URBANI RAZVOJ	1(1+0)	3
01.03.25	FORMA KUĆE I KULTURA	1(1+0)	3
01.05.24	KONCEPTUALIZACIJA I MATERIJALIZACIJA ARHITEKTONSKI DEFINIRANOG PROSTORA	2(2+0)	3
01.06.25	REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA	6(3+3)	9
01.04.28	UPRAVLJANJE PROSTOROM	2(2+0)	3
01.02.36	VIZUALNA KULTURA	2(1+1)	3
01.03.67	ARHITEKTURA ZAJEDNIŠTVA	6(2+4)	6
01.03.70	OBJEKTI TURIZMA I UGOSTITELJSTVA U KONTEKSTU ZAŠTITE KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA	6(2+4)	6
01.07.17	UVOD U STRUČNU PRAKSU	15	9

PREDMETI I SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.03.19		Naziv predmeta: ENTERIJERI I DIZAJN 2	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 15 Predavanja 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa historijskim razvojem enterijera i dizajna namještaja u svjetlu društveno-ekonomskih i tehničko-tehnoloških uvjeta, sa fokusom na korjenite preobrazbe društva koje su vodile ka metamorfozi ukusa i širenju pobornika novih umjetničkih stremljenja. Usvajanje znanja o osnovnim stilskim razdobljima, sa posebnim akcentom na prelomni period industrijske revolucije i avangardnih pokreta u arhitekturi, enterijeru i dizajnu 20. stoljeća. Mogućnosti budućeg projektovanja specifičnih enterijera stambenih i javnih zgrada. Potrebno prethodno znanje: historija umjetnosti, razvoj arhitekture, arhitektonske kompozicije, materijali i forme, i ostali arhitektonski projektantski predmeti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Uvod: Svjetonazor i stilski izraz; Stilovi drevnih civilizacija: Stari Egipat i Mesopotamija; Stilovi antičkog doba - kultura života i svjetonazor, simboli estetike za buduće civilizacije; Srednji vijek: Romanika i Gotika; Vizantijska umjetnost i islamski stil; Renesansa u Italiji - vraćanje antici i ulazak u moderno doba; Renesansni enterijeri i namještaj u evropskim zemljama; Barok - enterijeri palata, vrhunska zanatska obrada namještaja; Klasicizam - oživljavanje antičkih oblika i Ampir stil 9.Bidermajer stil i Arts and Crafts; Stilovi na prelazu 19.i 20. stoljeća; Art Nouveau u Belgiji, Francuskoj, Španiji i Italiji; Njemačka radionica i secesija; Bauhaus i izranjanje modernizma; Modernizam u enterijeru i dizajnu namještaja; Uvod u savremeno oblikovanje enterijera i dizajna		
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje i kritičko prosuđivanje uticaja društveno-ekonomskog konteksta na oblikovanje unutrašnjeg arhitektonskog prostora. Vrednovanje refleksija razvoja		

	historijskih stilova na savremena dizajnerska usmjerenja i doktrine. Vještine: Identifikacija, tumačenje i vrednovanje enterijera i namještaja različitih stilskih perioda, sa mogućnošću primjene stečenog znanja u projektima enterijerskih intervencija unutar objekata sa specifičnim historijskim ili kulturološkim kontekstom. Kompetencije: Sticanje kompetencija iz predmetne domene sa mogućnošću primjene znanja iz oblasti projektovanja enterijera i dizajna namještaja stambenih i javnih objekata povezanim sa specifičnim historijskim ili kulturološkim kontekstom.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – multimedijalne prezentacije i praktične vježbe koje se naslanjaju na tematske jedinice.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz provjere teoretskog znanja kroz dva semestralna testa (55-100%) ili integralnim ispitom (45%).
Literatura²:	Obavezna: Pile John: A History of Interior Design, 2005.; Sparke Penny: A Century of Design: Design Pioneers of the 20th Century, 1998.; Cerver Francisco: Interior Design Atlas, 2000.; Zevi Bruno: Povijest moderne arhitekture, 2006.; Encyclopedia of Interior Design, urednica Banham Joanna, 2015.; Watkin David, A History of Western Architecture, 2005.; Salihović Erdin: Povijest enterijera i dizajna namještaja na razmeđu manualnog i industrijskog koncepta: Od Arts and Crafts do Art Deco, 2016.; Abercrombie Stanley & Whiton Sherrill: Interijeri, Arhitektura, Dizajn-Povijesni pregled, 2016.

¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.06.23		Naziv predmeta: NOSIVE KONSTRUKCIJE	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 60 Predavanja 30 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast konstruktivni sistemi		
Preduslov za upis:	Nema preduslova.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje znanja o osnovnim principima projektovanja konstrukcija velikih raspona i višespratnih objekata od savremenih materijala (armirani beton, čelik, proizvodi na bazi drveta): izbora materijala i konstruktivnog sistema, formiranja sistema ukrute, mogućnost samostalne aproksimativne provjere dimenzija poprečnih presjeka, dimenzioniranja karakterističnih elemenata sklopa, oblikovanja detalja veza i pravilnog izbora načina temeljenja.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<i>Prirodne i tehničke strukture:</i> sličnosti i razlike. <i>Strukturni konceptualni dizajn:</i> Uvod. Savremeni trendovi razvoja. Opterećenja. Osnovni koncept ponašanja struktura velikih raspona i visokih objekata. Tok sila i naprezanja. Energetska metoda-primjena štapnih modela (princip oblikovanja, materijalizacije i optimizacije). Komparacija sistema izvedenih od različitih materijala – efikasnost, isplativost. <i>Rasponske konstrukcije:</i> klasifikacija, sistem–materijal-primjenjivi rasponi. Materijalizacija nosive konstrukcije; Principi projektovanja savremenih konstrukcija velikih raspona ; Proračunski modeli;Temeljenje; <i>Toranjske konstrukcije:</i> Osnovni principi projektovanja višespratnih zgrada; Horizontalna i vertikalna nosiva konstrukcija; Materijalizacija; Elementi za obezbjeđenje krutosti zgrada;Temeljenje višespratnih objekata. <i>Karakteristični elementi betonskih zgrada:</i> Visokostijeni nosači: Općenito. Naponi i sile u presjecima visokih nosača. Proračunski model (štapni sistem-primjeri drugih materijalizacija). Dimenzioniranje i armiranje visokih nosača. Vrste lomova i zadatak dimenzioniranja. Dimenzioniranje i raspored armature visokih nosača. Kontrola naprazanja betona na		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET	
OPIS predmeta	
Obrazac SP2 Stranica 12 od 285	
	pritisak; Zidovi: Općenito. Naponi i sile u presjecima. Dimenzioniranje i armiranje zidova. Karakteristični izvođački detalji. Stubovi: kratki centrično i ekscentrično pritisnuti stubovi. Uticaj vitkosti. Dimenzioniranje stubova srednje vitkosti; Kratke konzole: Općenito. Proračunski modeli kratke konzole: kratka konzola opterećena na gornjem rubu; indirektno opterećene kratke konzole (štapni sistem-primjeri drugih materijalizacija). Detalji armiranja kratkih konzola: armiranje kratkih konzola opterećenih na gornjem rubu; armiranje kratkih indirektno opterećenih konzola, konzolno oslanjanje greda, prefabrikovane kratke konzole; Okvirne konstrukcije: Karakteristike, primjena i sistemi, izbor materijala. Zatvoreni okviri. Proračun i dimenzioniranje armiranobetonskih okvira. Detalji armiranja čvorova okvira za slučajeve zatezanja na vanjskoj i unutarnjoj strani. Detalji armiranja čvorova. Detalji armiranja okvira izloženih jačim seizmičkim uticajima; Zglobovi u armirano-betonskim konstrukcijama. Temelji: Uvod. Izbor sistema temeljenja (geotehnički uslovi i interakcija konstrukcije i temeljnog tla). Proračun temelja: Nearmirani temelji; Trakasti temelji ispod zidova; Temelji samci ispod stubova; Ekscentrično opterećeni temelji ispod stubova.
Ishodi učenja:	Znanje: Samostalno projektovanje i dimenzioniranje elemenata nosive konstrukcije od drveta , čelika i betona. Vještine: Sposobnost samostalnog rješavanja koncepta nosive konstrukcije arhitektonskog objekta u datim materijalima. Kompetencije: Nakon savladavanja gradiva izloženog u predmetu, kao i izrade seminarskih radova na primjerima izvedenih objekata, student bi bio sposoban razumjeti i postaviti savremenu konstrukciju velikih raspona ili višespratnog objekta, te samostalno izvršiti izbor materijala i konstruktivnog sistema u skladu sa uslovima lokacije, te samostalno izvršiti dimenzioniranje karakterističnih elemenata i konstrukcija uz adekvatnu analizu opterećenja.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i izrada numeričkih primjera na časovima vježbi, kao i dopunske konsultacije i razjašnjenja po pitanju

	problematike vezane za predavanu materiju i pripremu ispita. Izrada seminarskih radova izvodi se uz pomoć nastavnika i saradnika na vježbama. Javna prezentacija seminarskih radova sa numerički analiziranim zadatim elementima konstrukcije.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem prezentacija seminarskih radova u prisustvu nastavnika i saradnika (seminarski rad 80% bodova, aktivnost 20%). Kandidati koji na prethodno opisani način ne polože ispit dužni su pristupiti polaganju završnog ispita (za dopunu bodova ostvarenih tokom semestra). Završni ispit obuhvata teoriju i praktične zadatke (max 80%). Konačna ocjena formira se na osnovu urađenog i usmeno odbranjenog seminarskog rada ili položenog završnog ispita. Pristup završnom ispitu stiče student koji je stekao pravo na drugi potpis, što podrazumijeva ispunjenje Statutom propisanih odredbi. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnik i saradnik preporuče na početku izvođenja nastave.
Literatura⁴:	Obavezna: • Miljanović, S. <i>Predavanja nastavnika</i> (Skripta) • Mešić, E., Miljanović, S. (2012). <i>Savremeni konstrukcijski koncepti višespratnih zgrada – metalne i spregnute konstrukcije</i>, Sarajevo: Građevinski fakultet. • Mešić, E., Miljanović, S. (2013). <i>Savremeni koncepti rasponskih konstrukcija – drvene i metalne konstrukcije</i>. Sarajevo: Građevinski fakultet. Dopunska: • Gojković, M., Stojić, D. (2007). <i>Drvene konstrukcije</i>. Beograd: Grosknjiga. • Hart, F., Henn, W., & Sontag H. (1991). <i>Atlas čeličnih konstrukcija</i>, Beograd: Građevinska knjiga. • Herzog, T., Schweitzer, R., & Volz, M. (2003). <i>Holzbau atlas</i>. Munich: Institut für internationale Architektur-Dokumentation.

³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 14 od 285

	• Evrokod 2: Proračun betonskih konstrukcija – Deo 1: Opšta pravila i pravila za proračun zgrada. Begrade: Građevinski fakultet Univerziteta u Beogradu, 1994. • Tahirović, I. V. (2001). Armirani beton I,II. Sarajevo: Svjetlost. • Tomićić, I. (1984). Betonske konstrukcije. Zagreb: Školska knjiga. • Zlatar, M. (2006). Predavanja na predmetu “Armirano-betonske arhitektonske konstrukcije 1 i 2”. Sarajevo.
--	---

Šifra predmeta: 01.03.11	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE 7		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Obvezni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim i morfološkim karakterom muzeja, biblioteka, teataru i sakralnih zgrada. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijske odrednice i suvremene tendencije u projektiranju zgrada za kulturu. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja muzeja, biblioteka, teataru i sakralnih zgrada srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski razvoj zgrada za kulturu. 2. Suvremena načela arhitekture zgrada za kulturu. 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije zgrada za kulturu. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja zgrada za kulturu. 5. Arhitektonsko programiranje zgrada za kulturu. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova zgrada za kulturu;		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektiranju zgrada za kulturu. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa arhitekture muzeja, biblioteka, teataru i sakralnih zgrada razvija kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje,		

	istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrade za kulturu prosječne kompleksnosti, na osnovu integriranog znanja iz više predhodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava oblikovno-konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Testovi, prezentacije i odbrane projekta (40% od ukupne ocjene).
Literatura⁶:	Obavezna: Aktuelna stručna i teorijska literatura iz područja arhitekture muzeja i biblioteka Picard,Q., RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert,E., Architects' Data, Blackwell Science, Third Edition, 2000 De Chiara, J., Crosbie J.M., Time-Saver Standards for Building Types, McGraw-Hill, Fourth Edition, 2001 von Naredi-Reiner, P., Museum Buildings: A Design Manual, Birkhäuser, 2004 Hoffmann,H.W., edited by Schittich, Ch., Construction and Design Manual: Museum Buildings, DOM publishers, 2016 Lushington,N., Rudolf,W., Wong,L., Libraries: A Design Manual, Birkhäuser, 2019 Shmolke,B., Construction and Design Manual Theaters and Concert Halls, DOM publishers, second edition, 2011 Stegers,R., Sacred Buildings, Design Manuals, Birkhäuser, 2011 Dopunska: Durmišević,E., Pašić,A., Çolakoğlu,B., Dynamic Architecture, University of Twente, 2015 Aktuelni arhitektonski magazini, knjige iz oblasti urbanog planiranja, urbanog projektovanja i pejzažne arhitekture, priručnici arhitektonskog projektovanja i monografije arhitekata

⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.13		Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE 9	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 6
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 75 Predavanja 30 Vježbe 42 Terenski rad 3	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje	
Preduslov za upis:		nema	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Cilj predmeta jeste upoznavanje sa problematikom koja se bavi izučavanjem industrijskih objekata, njihovim karakteristikama u odnosu na lokaciju, funkciju, tehnološki proces, odabir adekvatne strukture kroz primjenu karakterističnih konstruktivnih sistema, naglašavanje arhitektonsko-oblikovne komponente i humaniziranje izgrađenog prostora. Studentima se pojašnjava filozofija projektovanja i gradnje ovih objekata u makro i mikro okruženju, kroz industrijske zone, industrijska susjedstva industrijske komplekse kao i njihova interakcija sa izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici se kandidatu omogućuje ovladavanje metodologijom projektiranja ove vrste objekata u praksi.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		1.- Historijski razvoj industrije (industrijska revolucija) i projektiranja i izgradnje industrijskih objekata 2.- Kriteriji za izbor lokacije industrijskog objekta i kompleksa 3.- Industrijske zone, industrijska susjedstva, industrijski kompleksi 4.- Podjele industrijskih objekata 5.- Organizacija saobraćaja u industrijskim kompleksima i proizvodnim halama 6.- Analiza tehnoloških zahtjeva	

	7.- Radno mjesto (dimenzije, organizacija, snabdijevanje energijom, statičko-dinamičke i mikroklimatske karakteristike, osvjetljenje itd.) 8.- Oprema i obrada radioničkih prostora - sigurnost radne sredine 9.- Karakteristični tipovi i konstruktivni sklopovi industrijskih zgrada 10.-Kriterij za izbor odgovarajućeg materijala za konstrukciju 11.-Kostrukтивne arhitektonske karakteristike struktura od betona 12.-Kostrukтивne arhitektonske karakteristike struktura od čelika 13.-Kostrukтивne arhitektonske karakteristike struktura od drveta 14.-Prateći sadržaji u industrijskom kompleksu (portirnica, ambulanta, garderobe, kuhinja, restoran, bife) 15.-Terenski rad (obilazak reprezentativnog objekta).
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja o industrijskim objektima i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju industrijskih objekata Kompetencije: projektiranje industrijskih objekata u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷:	parcijalni testovi, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 %

⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	i/ili integralni pismeni ispit 32% (za one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura⁸:	Obavezna: 1. Alikalfić, Vera: Industrijski objekti i industrijski kompleksi, Sarajevo, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2004; 2. Damjanović, Vojislav: Industrijski kompleksi i ugrade, Beograd, Građevinska knjiga, različite godine izdanja; 3. Fejzić Emir, Bilalić Sabrija: Projektovanje_9, industrijski objekti, skripta 4. Dopunska: 1. Kurent, Tine: Razvoj industrije in tovarn, Ljubljana, VTOZD Arhitektura - Univerza Edvarda Kardelja, 1980; 2. Dančević, Desimir: Industrijski objekti, Niš, Zajednica zavoda za zaštitu na radu, 1967; 3. Nestorović, Miodrag: Konstruktivni sistemi - principi konstruisanja i oblikovanja, Beograd, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, 2000; 4. Popović, Žorž: Zgradarstvo, Beograd, Izdavač autor, 2000; 5. Georgijevski, Vladimir: Lake metalne konstrukcije, Beograd, Građevinska knjiga, 1990; 6. Dančević, Desimir: Konstruktivni sistemi u visokogradnji, Niš, Institut za dokumentaciju zaštite na radu, 1978; 7. Rile, Herman i dr.: Prostorne krovne konstrukcije, Beograd, Građevinska knjiga, 1977.

⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	8. Adam, Jürgen; Hausmann, Katharina; Jüttner Frank: <i>Industrial buildings - a design manual</i>, Birkhäuser - Publishers for architecture, Basel.Berlin.Boston, 2004; 9. Henn, W: <i>Industriebau (Band I, II, III I IV)</i>, Verlag Georg D.W.Callwey, München, 1966. 10. Sommer, D: <i>Industriebau - Radikale Umstrukturierung - Praxisreport</i>, Birkhauser, Basel, 1995. 11. Wustlich, R: <i>Industriarchitektur in Europa</i>, Verlag Das Beispiel GmbH, Darmstadt, 1996. 12. Sommer, D. i J. Uh: <i>Industriebau - Markt Macht Stadt</i> - Praxisreport, Vincenz Verlag, Hannover, 1997. 13. Edited by Julian Weyer & Sergio Baragano: <i>Industrial building planning and design</i>, Design Media Publishing Limited, Hong Kong, 2013; 14. Chris van Uffelen: <i>Faktory Design</i>, Braun Publishing AG, Berlin, 2009.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.09	Naziv predmeta: PROSTORNO PLANIRANJE		
Ciklus: 2.	Godina: 1	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 2
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 22 Vježbe: 8	
Učesnici u nastavi	nastavnici i saradnici iz oblasti urbanizma i prostornog planiranja		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa teorijama prostornog planiranja i morfološkim i funkcionalnim formacijama prostornih sistema; afirmacija metodologije prostornog planiranja kao multinaučne struke i alata kontrole kvalitete razvoja prostora; teorija i praksa prostornog planiranja u Bosni i Hercegovini; globalne i evropske orijentacije u prostornom planiranju.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	(1) terminologija, definicije i teorije prostornog planiranja, mjerila (od Agenda 21 do prostornog plana grada); objašnjenje predmeta i metodologije izrade semestralnog istraživačkog rada, (2) stanje prostora (stanovništvo, urbanizacija, centar i periferija i ekološka stopa), (3) teorija prostornog planiranja Bosne i Hercegovine; ciljevi prostornog razvoja (ciljevi, javni i privatni interes, društvena infrastruktura i opravdani razvoj), (4) vježbe: istraživački rad (metodologija prikupljanja podataka), (5) ekonomija (sektori, djelatnosti i etika – od Vašingtonskog do Pekinškog konsenzusa), (6) metodologija prostornog planiranja (metodologija, metode i predviđanje budućnosti), (7) metodologija prostornog planiranja (prostorno planiranje i politika), (8) vježbe: istraživački rad (metodologija obrade podataka), (9) prostorni sistemi (klasifikacija, mreža i sistem naselja; polovi i osovine razvoja; konurbacije, interurbacije, zaštita prirodne okoline), (10) prostorno planiranje u Bosni i Hercegovini (prostorni planovi SRBiH, mirovni sporazumi, prostorni planovi EFBiH, ERS i DBBiH), (11) vježbe: istraživački rad (prezentacija rezultata), (12) planiranje Evrope: regulisanje i obaveze profesije, prostorno-funkcionalne formacije (od Hanze do crvene hobotnice) i perspektive razvoja (ESDP – ujednačeni razvoj,		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 21 od 285

	kompetitivnost i scenariji budućnosti), (13) vježbe: istraživački rad (diskusija rezultata), (14) etika i praksa prostornog planiranja (deregulacija) i (15) diskusija (iskustva studenata i otvorena pitanja, odgovori) i evaluacija.
Ishodi učenja:	Znanje: poznavanje prostornog planiranja, metodologije i vještina koje su uključene u proces planiranja; svijest o gledištima koja potiču iz drugih nacionalnih i kulturnih sredina i poštivanje istih Vještine: sposobnost razvijanja transdisciplinarnog razumijevanja poziva arhitekta-prostornog planera; sposobnost pripremanja, obrade, interpretacije i prezentiranja podataka uz korištenje odgovarajućih kvalitativnih i kvantitativnih tehnika Kompetencije: analiza i interpretacija prostornih sistema
Metode izvođenja nastave:	predavanja i diskusija; timska izrada istraživačkog projekta (iskustvo povezivanja teorije i prakse prostornog planiranja)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija i kritička analiza rezultata istraživanja) (0–50 %).
Literatura¹⁰:	Obavezna literatura: Bogunović, S. (1984). <i>Metodološke osnove za izradu prostornih planova</i>. Sarajevo: Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta Sarajevo. European Commission (1999). ESDP – European spatial development perspective: Towards balanced and sustainable development of the territory of the European Union. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Komisija za urbanizam i prostorno uređenje Savezne skupštine (1971). <i>Osnove politike urbanizma i prostornog uređenja</i>.

⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Pravilnik o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja (2013). *Službeni glasnik RS*, broj 69/13.

Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja (2011). *Službeni glasnik RS*, broj 59/11.

Prostorni plan Bosne i Hercegovine (1982). *Službeni list SRBiH*, broj 18/82, prečišćeni tekst: 33/88, 15/89.

Prostorni plan FBiH za period 2008–2028. godina (2012). Prijedlog Plana.

Prostorni plan Republike Srpske do 2025. godine (2015). *Službeni glasnik RS*, broj 15/15.

Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata (2004). *Službene novine FBiH*, broj: 63/04, 50/07, 84/10.

Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (2006). *Službene novine FBiH*, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10.

Zakon o uređenju prostora i građenju (2013). *Službeni glasnik RS*, broj 40/13.

Dopunska literature:

Berry, B.J.L. (1970). *Geographic perspectives on urban systems*. London: Prentice Hall, International, INC.

Dühr, S. Colombo, C. i Nadin, V. (2010). *European Spatial Planning and Territorial Cooperation*. Oxon: Routledge.

Glasson, J. (1978). *Regional planning*. London: Hutchinson of London.

Johnson, A. H. (1970). *Urban geography*. London: Pergamon Press.

Krešić, I. (1977). *Prostorna ekonomija*. Zagreb: Informator.

Marinović-Uzelac, A. (1985). *Teorija namjene površina*. Zagreb: Liber.

Marinović-Uzelac, A. (2001). *Prostorno planiranje*. Zagreb: Dom svijet.

Žuljić, V-J. (2003). Funkcije centraliteta glavnog grada države – Sarajevo: Faza I. *Studija za potrebe izrade Prostornog plana Kantona Sarajevo, 2003–2023*. Sarajevo:

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 23 od 285
	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. Žuljić, V-J., Čengić, N. i Čakarić, J. (2015). <i>Sarajevo metropola – Koncept razvoja</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Sarajevo.

Šifra predmeta: 01.04.04		Naziv predmeta: URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 4	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Upoznavanje studenata s definicijom, elementima i suštinom urbanističkog projektovanja, kao i sa vrstama i načinima transformacija izgrađenog prostora; Uvidi u načine praćenja tokova procesa promjena urbanih struktura i arhitekture grada; Pojašnjenje uloge urbaniste-dizajnera u odnosu na vrste i nivoe zahvata u transformacijama (dijela) grada, kao i u odnosu na relevantnu prostorno-plansku regulativu;	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Uvod (Osnovni elementi poznavanja grada); Arhaizam grada (Arhetip i simbol, Mentalni modeli); Tipovi i koncepti gradogradnje (Od arhetipa i simbola do grada; Tumačenje pojmova: Urbana arhetipska matrica, Topos, Razvoj i rast grada – aglomeracija, konurbacija, megalopolis, Oblik grada, Plan grada, Urbana forma); Morfologija urbanog prostora (Determinante urbane morfologije, Urbana morfološka struktura – ulica, trg, blok, silueta grada); Genius loci – Duh mjesta (Mjesto i karakter – orijentacija i prepoznavanje, Poistovjećivanje i karakter – prirodno i stvoreno mjesto, Identitet – prebivanje i okupljanje, Arhitektura i genius loci); Uvod u teoriju i tehnike urbanih transformacija (Faze kreiranja dizajn-projekata transformacija, Značaj i značenje dizajn-projekata urbanih transformacija, Uloga urbaniste-dizajnera u kreiranju transformacija urbanog prostora);	
Ishodi učenja:		Znanje: Razumijevanje problematike promjena grada i suštine procesa urbanih transformacija kao aktivnog čina	

	(pre)uređenja čovjekovog okruženja, a iz odabranog obuhvata nekog urbanog konteksta; Vještine: Definisanje urbanog (re)dizajna u odnosu na morfološke, historijske, generativne, društvene, funkcionalističke, ideološke, ekonomske, tehničko-tehnološke, perceptivne i savremene poticaje; Kompetencije: Formiranje glosara pojmova i uvođenje u metodologiju urbanih transformacija;
Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne konsultacije) i praktični dio (vježbe – izrada idejnog urbanističkog rješenja transformacija na odabranom kompleksu, što podrazumijeva grafičko i konceptualno rješavanje predmetne problematike); Terenski rad (anketiranje korisnika prostora, uvid u rad relevantnih institucija);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹:	Parcijalnom provjerom (tokom semestra dva presjeka kroz rad na grafičkom dijelu – idejnom rješenju transformacija - I presjek: 12,5-20% i II presjek: 7,5-10%), provjerom rada na grafičkom idejnom rješenju transformacija (20-30%) i integralnom provjerom znanja stečenih u teorijskom dijelu predmeta (15-30%); Konačna ocjena iz predmeta izvodi se iz aktivnosti studenta na predavanjima i vježbama (5/10%), vrednovanja grafičkog idejnog rješenja transformacija i integralne provjere znanja. Pozitivno ocijenjeno idejno rješenje urbane transformacije je uslov za pristup pismenoj provjeri znanja stečenih u teorijskom dijelu predmeta.
Literatura¹²:	Obavezna: Čakarić, J, Urbanističko projektovanje 4 – Skripta, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2013 Cullen, G, Gradski pejzaž, Građevinska knjiga, Beograd, 1971 Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 Čakarić, J, Doktorska disertacija: Voda u „ideji“ grada. Poseban osvrt na transformaciju i kontekst, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2010 Čakarić, J, Magistarski rad: Grad i voda, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2008

¹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 26 od 285

	Kostof, S, A History of Architecture. Settings and Rituals, Oxford University Press, Inc, Oxford, New York, 1995 Kostof, S, The City Shaped. Urban Patterns and Meanings Trough History, Thames&Hudson, Ltd, London, 2001 Krier, R, Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1999 Lynch, K, Slika jednog grada, Građevinska knjiga, Beograd, 1974 Norber-Schulz, C, Genius loci, AE, London, 1979 Radović, R, Forma grada, Stylos, Novi Sad i Orion Art, Beograd, 2003 Dopunska: Marinović-Uzelac, A, Prostorno planiranje, Dom i Svijet, Zagreb, 2001 Mumford, L, Kultura gradova, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2010 Norber-Schulz, C, Intencije u arhitekturi, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2009
--	--

Šifra predmeta: 01.02.08.		Naziv predmeta: ZAŠTITA GRADITELJSKOG NASLIJEĐA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski koncept: Obzirom da se radi o graditeljskom naslijeđu historijski okvir je definiran granicama srednjeg vijeka s jedne I socijalističkim periodom s druge strane. Teorijski koncept: Sticanje znanja o metodama istraživanja, analiziranja, valoriziranju, te zaštiti i obnovi – konzervaciji i restauraciji. Praktični koncept: Upoznavanje sa brojnim alatima koji se pojavljuju kao metode u procesu nastave, omogućavaju studentima izradu cjelokupnih projekata, usklađujući interdisciplinarnost I specifičnosti ZGN. Koriste se I ekonomski alati kao što su studija održivosti I SWOT analiza, u onoj mjeri koja je potrebna za izradu elaborate zaštite ili projekta zaštite I obnove.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1. Informacije, literatura, način rada 2. Metode zaštite: RESTAURACIJA I KONZERVACIJA – OBNOVA I ZAŠTITA graditeljskog naslijeđa 3. Metodološki pristup (istraživanje, analiza, valorizacija, određivanje granica zaštite i kontaktnih zona) 4. Odabir metodološkog postupka 5. Aktivna zaštita graditeljskog naslijeđa 6. Korištenje graditeljskog naslijeđa 7. Feasibility studija / studija održivosti 8. Utvrđivanje degradacije i metodologija 9. Utvrđivanje degradacije i metodologija 10. Definiranje nivoa intervencije 11. Metode preventivne zaštite prije restauracije 12. Određivanje smjernica za aktivnu zaštitu graditeljskog naslijeđa		

	13. Metode zaštite i ekonomika kulturnog dobra
Vježbe – praktični rad (plan izvođenja vježbi po sedmicama)	1. Dodjela zadataka pojedinačno svakom kandidatu 2. Istraživanje historijskih podataka o lokaciji 3. Urbanistička situacija zatečenog stanja 4. Historijska urbana transformacija 5. Historijska urbana transformacija 6. Evidencioni kartoni 7. Evidencioni kartoni 8. Evidencioni kartoni 9. Klauzura 10. Ambijentalne karte 11. Referentni primjer 12. Analiza prema parametrima ambijenta 13. Menadžment plan 14. Feasibility studija 15. Projektni program + referentni primjeri
Ishodi učenja:	Znanje: Kroz ovaj predmet student stiču znanje o cjelokupnom procesu zaštite graditeljskog naslijeđa, koristeći sve složene raspoložive alate I primjenjujući metodološki postupak izvornog I zatečenog stanja, ovaj put na širem obuhvatu, koji tretiramo kao ambijent I koji kroz brojne parameter potvrđuje jednoobraznost ili različitost u stilskom smislu. Vještine: Sposobnost definiranja I rješavanja problema u ambijentalnim cjelinama I kod valoriziranih objekata, ostvarujući mogućnost donošenja izvjesnih vlastitih odluka na osnovu valorizacije. Kompetencije: Kroz ovaj predmet studenti dobijaju kompetencije da samostalno prosuđuju unutar uspostavljenih ambijentalnih vrijednosti I da kroz upoznavanje sa ambijentalnim vrijednostima kroz izradu ambijentalnih karata u praksi I na konkretnim zadacima donesu odluku o intervenciji na lokaciji, primjenjujući sve naučene alate, tj. metode.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama i usporedba sa različitim metodama i tehnikama. Rad pod nadzorom - projekat. Rad na vježbama.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³:	Vježbe - semestralni zadatak - 25-40% Aktivnost - 0-10% Završni ispit - 30-50% Parcijalna provjera znanja nakon 6. i 13. Predavanja. Svaki parcijalni ispit do 25%
Literatura¹⁴:	Obavezna: Brock, Guiliani, Moiescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Universita degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986. Chabbouh Akšamija L., Arhitektura svrhe, . Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2004. Chabbouh Akšamija L., Šabić L., Tradicionalna travnička kuća, Zavičajni muzej u Travniku, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2018. Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015. Hrasnica, M., Arhitekt: Josip Pospišil - život i djelo, Sarajevo, Arhitektonski fakultet, 2003. Husedžinović , S, Valorizacija islamske sakralne arhitekture Banja Luke s analizom njenog rušenja kroz povijest (neobjavljena doktorska disertacija), Zagreb, 1997. Krzović, I. Arhitektura BiH 1878-1918, Sarajevo, Umjetnička galerija BiH, 1987. Kurto, N., BiH, razvoj bosanskog sloga, Sarajevo, Međunarodni centar za mir, 1998. Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985.

¹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Marasović, T., graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983.

Redžić, H., Islamska umjetnost (Umjetnost na tlu Jugoslavije), Beograd, Zagreb, Mostar, IZJ, 1975.

Redžić, H., Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini, Sarajevo, Svjetlost, 1983.

Sanković Simić V., Revitalizacija graditeljske baštine, NNP naša riječ d.o.o., Sarajevo, 2000.

Schuller, M., Building Archaeology, München, ICOMOS, 2002.

Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000.

Zevi, L., Il Manuale del Restauro Architettonico, Mancosu editore, Roma, 2002.

Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.

IZBORNI PREDMETI I SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.04.10	Naziv predmeta: GRADSKI CENTRI		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [oblast urbanizam i prostorno planiranje]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Elaboriranje fenomena, distribucije, hijerarhije i organizacije po funkcijama, svih tipova gradskih centara. Njihov odnos naspram urbanog partera i saobraćaja u kretanju i mirovanju. (Rad na urbanističkom projektu u urbanističkim i arhitektonskim firmama.)		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Gradski centri – funkcije centraliteta; Klasifikacija gradskih centara (gravitaciona klasifikacija i gravitacioni-utjecajni krug; funkcionalna klasifikacija, klasifikacija centara sa aspekta urbane forme i oblika); Centralitet, nodalitet i lokalno korištenje; Naseobinski sustav kao posljedica gravitacione klasifikacije centara; Načini i koncepti organizacije centralnih prostora grada; Funkcionalna atraktivnost kao metod mjerenja intraurbanog sistema centara; Kompozicioni elementi prostorne organizacije gradskih centralnih prostora; Urbana oprema gradskih centralnih prostora; Pješačke zone kao konceptualna odrednica gradskih centara; Saobraćaj i njegove specifičnosti u centralnoj zoni grada; Teme vježbanja: analiza naslijeđenih centralnih zona gradova iz raznih stilskih perioda (srednjovjekovni grad, renesansni grad, barokni grad ... suvremeni grad i centar); analiza urbane morfologije – elementi koji formiraju centralne gradske jezgre; naglasci kao prepoznatljivi reperi grada u okviru funkcija centraliteta i otvorenih prostora grada.		

Ishodi učenja:	Znanje: Sposobnost primanja raznih izvora informacija (tekstualnih, numeričkih, verbalnih i grafičkih) i reagiranja na njih; Odgovarajuće poznavanje prostornog planiranja i vještina koje su uključene u proces planiranja; Sposobnost pripremanja, obrade, interpretacije i prezentiranja podataka uz korištenje odgovarajućih kvalitativnih i kvantitativnih tehnika. Vještine: Kompetencije:
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i komentari – između teorije i primijenjene prakse.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i tekstualna/grafička prezentacija i kritička analiza rezultata mjerenja sistema gradskih centara.) (0–50 %).
Literatura¹⁶:	Obavezna: Bacon, E. N. (1969). <i>Design of Cities</i>. London: Thames & Hudson. Ćuković, M. (1985). <i>Gradski centri</i>. Sarajevo: Svjetlost. Gosling, M. (1984). <i>Urban design</i>. New York: St. Martin's Press. Krier, R. (1980). <i>Urban space</i>. London: Academy editions. Maretić, M. (1966). <i>Gradski centri</i>. Zagreb: Školska knjiga. Martinović, T. (1977). <i>Slobodno vrijeme i suvremeno društvo</i>. Zagreb: Informator. Samuels, I., Panerai, P. i Castex, J. (1989). <i>Urbane forme</i>. Beograd: Građevinska knjiga. Taylor, L. (ur). (1988). <i>Urban open space</i>. London: Academy editions. Zite, K. (1967). <i>Umjetničko oblikovanje gradova</i>. Beograd: Građevinska knjiga.

¹⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 33 od 285

	Žuljić, V-J. (1981/1998). <i>Gradski centri; Stanovanje – stambena naselja; Makrourbani centri; Rekreacija - Separati</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet Sarajevo. Dopunska:
--	---

Šifra predmeta: 01.04.15		Naziv predmeta: MAKROURBANE CJELINE	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [oblast urbanizam i prostorno planiranje]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Izučavanje elementarnih urbanih pokazatelja u fazi izrade određenih namjenskih makrourbanih cjelina. Načini unutarnje organizacije i ciljevi izgradnje istih.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Makrourbane cjeline kao potreba suvremenih organizacijskih formi na urbanim, pa i širim prostorima; osnovne karakteristike makrourbanih cjelina i funkcije koje pretendiraju za ovakav vid urbanog rješenja; odnos grada – urbanog područja i makrourbane cjeline; unutarnji saobraćaj makrourbane cjeline, te veze cjeline sa gradskim saobraćajnim sustavom; prostorne i oblikovne karakteristike i specifičnosti makro-urbanih cjelina; analize 3-4 makrourbane cjeline u okviru vježbi (saobraćajni terminali, sajamsko-izložbeni prostor, eko-tehno parkovi, veliki snabdjevački centri i dr.) Teme vježbanja: analiza zadanog makrourbanog centra i pronalaženje adekvatne lokacije centra, unutar određenog grada, odnosno, njegovog šireg okruženja; prijedlog konceptualne organizacijske sheme cjeline – kompoziciona skica.		
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje važnosti dobrog izbora lokacije, u odnosu na prirodu makrourbane cjeline; Savladavanje funkcionalne organizacije izabrane makrourbane cjeline. Znanja o legislativi koja definiše ovu oblast. Vještine: Kompetencije:		

Metode izvođenja nastave:	Izlaganje ex-katedra uz adekvatne analize i programske kriterije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija i kritička analiza) (0–50 %)
Literatura¹⁸:	Obavezna: Bacon, E. N. (1969). <i>Design of Cities</i>. London: Thames & Hudson. Ćuković, M. (1985). <i>Gradski centri</i>. Sarajevo: Svjetlost. Gosling, M. (1984). <i>Urban design</i>. New York: St. Martin's Press. Krier, R. (1980). <i>Urban space</i>. London: Academy editions. Maretić, M. (1966). <i>Gradski centri</i>. Zagreb: Školska knjiga. Norberg-Schulz, C. (1975). <i>Egzistencija, prostor i arhitektura</i> (M. J. Maksimović, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga. Samuels, I., Panerai, P. i Castex, J. (1989). <i>Urbane forme</i>. Belgrade: Građevinska knjiga. Taylor, L. (ur). (1988). <i>Urban open space</i>. London: Academy editions. Žuljić, V-J. (1984/1990/2000). <i>Gradski centri; Stanovanje - stambena naselja; Makrourbani centri; Rekreativna, Separati</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Sarajevo.

¹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 36 od 285

Šifra predmeta: 01.03.30		Naziv predmeta: OBJEKTI ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada- Oblast za arhitektonsko projektovanje	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Upoznavanje problema u procesu projektiranja objekata za djecu predškolskog uzrasta i razvijanje svijestistudenata vezano za specifične potrebe djece predškolskog uzrasta, kao upoznavanje raznolikosti pristupa i savremenih arhitektonskih trendova s ciljem pronalaženja adekvatnih arhitektonskih rješenja koja trebaju predstavljati optimalan okvir za realizaciju potreba djece predškolskog uzrasta.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		U okviru izborne nastave kao rad u seminaru s ograničenim brojem studenata (maksimalno 21 student), obrađuje se materijavezana za objekte namijenjene djeci predškolskog uzrasta. Da bi studenti mogli potpunije upoznati problematiku tihprostora kroz predavanja i vježbe obrađuju se teme vezane za potrebe djece, njihovupercepciju, simbolično prostorno iskustvo- imaginaciju, čulno i motoričko prostorno iskustvo i participaciju uprostoru. Pored toga razmatraju se različiti pedagoški sistemi predškolskog vaspitanja koji neposredno utiču nakoncepciju organizacije prostora.	
Ishodi učenja:		Znanje: Uspješnim savladavanjem sadržaja ove materije studenti stiču saznanja o potrebama djece, prirodi prostora u kome ona borave kao i posrednom i neposrednom uticaju prostora na mogućnost stimulacije imaginacije koja unapređuje razvoj kreativnosti. Vještine: Studenti usvajaju vještine projektovanja, planiranje i organizacije projekta, te vještine prezentiranja i komunikacije.	

	Kompetencije: Studenti ovladavaju temetikom projektovanja i planiranja objekata za djecu predškolskog uzrasta.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe su obavezni i organizirani kao kombinacija informativne i interaktivne nastave za koju se studenti u toku nedelje (cca 4 sata nedeljno) trebaju pripremiti. Studenti su obavezni da aktivno učestvuju na predavanjima i vježbama minimalno 80 % od ukupnog fonda časova. Pored aktivnog prisustva predavanjima na kojim se vrše povremene provjere znanja, predviđeno je da svaki student u toku vježbi učestvuje u grupi koja se sastoji od tri studenta i priprema tematski projekt manje predškolske ustanove/obdaništa na fiktivnoj ili stvarnoj lokaciji uz prethodni dogovor s predmetnim nastavnikom. Studenti usmeno prezentiraju rad koji se sastoji od analitičkog dijela, te kreiranja i prezentacije arhitektonskog projekta. Obim rada u okviru vježbi dimenzioniran je u odnosu na predviđeni fond sati koji student treba da koristi za pripremu tog rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹:	Kroz pomenute vidove nastave tokom semestra (predavanja i vježbe) studenti dobijaju ocjene i ako su na svim vidovima nastave uspješni završekom semestra, bez izlaska na ispit, dobiju ocjenu i odgovarajući broj kredita. Finalnoj prezentaciji projekta pristupaju studenti koji su prisustvovali na 80% nastave, odbranili projekat, ali nisu stekli pozitivne ocjene na provjerama znanja u toku semestra.
Literatura²⁰:	Obavezna: Došen-Dobud, A. (1977). Odgoj i obrazovanje u dječijem vrtiću. Zagreb: Pedagoško-knjževni zbor. Dudek, M. (2000). Kindergarten Architecture. London: Spon Press. Kara Pešić, Ž. (1986). Dorasti za bravu. Belgrade: Zavod za izdavačku delatnost "Filip Višnjić". ,

¹⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 38 od 285

	Dopunska: Korać, Ž. (1985). Razvoj psihologije opažanja. Belgrade: Nolit. Mandić, R. (2002). Prostori imaginacije. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Mandić, R. (2010/2011). Skripte iz predmeta Objekti za djecu predškolskog uzrasta. Izbor tekstova raznih autora. (An unpublished manuscript). Piaget, J. (1983). Poreklo saznanja (M. Nikolić, Transl.). Belgrade: Nolit. Valon, A. (1985). Psihički razvoj deteta. Belgrade: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
--	---

Šifra predmeta: 01.03.47		Naziv predmeta: PROBLEMATIKA MODERNOSTI OBITELJSKE KUĆE	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni /studio/		Ukupan broj sati: 90, predavanja 30, vježbe 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Oblast za arhitektonsko projektovanje/ Oblast za arhitektonske konstrukcije i tehnologiju građenja		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Suvremeni način života utječe na promjenu koncepta stanovanja u funkcionalnom i estetskom smislu. Pa, ipak, tradicionalni način doživljavanja individualnih stambenih prostora, još uvijek je veoma zastupljen. Cilj je upoznati studente sa relevantnim elementima suvremenog doživljavanja stambenih prostora, te naučiti slobodnom i kreativnom pristupu formiranja modernosti u arhitekturi ove vrste objekata. Kroz tehničko-tehnološke principe, konstruktivna rješenja i materijalizaciju želi se naglasiti značaj ogradnih struktura objekta, i njihova kompleksnost u procesu unapređenja arhitektonskog ambijenta, energetskog bilansa i modernosti objekta. One predstavljaju mjesto sukobljavanja unutarnjih sila, definiranih egzistencijalnim potrebama čovjeka, i vanjskih, definiranih društvenim i prirodnim okruženjem.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Studenti će se, kroz seriju predavanja, upoznati sa svim značajnim elementima i okolnostima koji utječu na formiranje svijesti o suvremenom rezidencijalnom prostoru. Istovremeno će se upoznavati sa važnosti razlikovanja ključnih pojmova (moderno, modernizacija, modernost) u teoriji arhitekture i njihovom implikacijom u konkretan zadatak. Kroz sinhroniziran rad na predavanjima i vježbama, a uz pomoć referentnih primjera, studenti će analizirati suvremene arhitektonske zahvate, te sami nuditi rješenja „nove modernosti“ obiteljskih kuća, odgovornih spram društva i okružja. Tema rada određena je konkretnom		

	gradskom lokacijom, te se rad odvija u suradnji sa meritornim institucijama, a uz poštivanje objektivnih datosti i kulturnog identiteta. Nakon uvodnih predavanja o suštini i značaju novih koncepcija suvremenog stanovanja, studenti će se, kroz predavanja, vježbe i istraživanja, upoznati i sa principima materijalizacije, sistemima, komponentama i pasivnim strategijama kreiranja arhitektonskog objekta (atrijalni koncept, transparentne ovojnice u funkciji zadovoljenja arhitektonsko-fizikalnih parametara i EE, prirodni materijali - savremena primjena).
Ishodi učenja:	Znanje: Shvaćanje suštine i značaja novih koncepcija suvremenog stanovanja, uvjetovanih „ubrzanom evolucijom“, odnosno, ubrzanim promjenama u svim segmentima života. Promišljanje arhitektonske problematike obiteljske kuće, kao značajnog dijela sadašnjeg i budućeg izgrađenog prostora, te, prihvaćanje suvremenih arhitektonskih izraza u cilju povećanja kvalitete života i izgrađivanja sustava vrijednosti koji podržava humanizaciju i demokratizaciju arhitekture kao umjetnosti, socijalno i etički odgovorne. Vještine: Studenti usvajaju vještine analitičkog pristupa određenom projektantskom problemu, te vještine vođenja cjelokupnog procesa projektiranja od inicijalne ideje do njenog oblikovanja u konkretan idejni projekt. Kompetencije: Očekuje se da će studenti, u suradnji sa relevantnim institucijama ponuditi smjernice za oblikovanje obiteljskih kuća na specifičnim gradskim lokacijama (pretočene u svojevrsan elaborat), koje će služiti u daljnjim procesima izgradnje i redizajna. Studenti će se upoznati i sa suvremenim konceptima materijalizacije transparentnih ovojnica i primjenom prirodnih materijala u kontekstu održive gradnje, boljeg kvaliteta boravka i EE (tradicionalna iskustva - savremena rješenja).
Metode izvođenja nastave:	Proces nastave uključuje teorijski dio, koji se izvodi kroz predavanja, te praktični dio, koji se obavlja na vježbama kroz izradu, skica, analiza i maketa rezultirajući novim prijedlogom (projektom), adekvatno prezentiranim. Studenti rade u dvije faze - zajednički rad, gdje određuju

	postavke i smjernice za cijeli lokalitet, te individualni rad, gdje svako izrađuje detaljan idejni projekt objekta na svojoj, odabranoj parceli, sa izvedbenim detaljima. Važan segment rada je kontinuirani rad na radnoj maketi (rad sa modelom) kroz sve faze procesa projektiranja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz tri projektantske faze -50%, finalne grafičke prezentacije vježbe sa prezentacijama - 40% i i aktivnosti studenta -10%.
Literatura²²:	Obavezna: • Colquhoun, A. (1989). Modernity and Classical Tradition – Architectural Essays 1980-1987. Cambridge, Massachusetts: MIT Press. • Ibelings, H. (2002). Supermodernism Architecture in the Age of Globalization. Rotterdam: NAI Publishers. • Jencks, C. J. (1986). Moderni pokreti u arhitekturi (S. Litvinović, S. Maksimović, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga. • Ugljen-Ademović, N. (2007). Dvojnost pristupa problemu integriranja novog u postojeće u arhitektonskom oblikovanju (Doctoral dissertation) • Baylon, M. (1980) Stanovanje - Tema 6: Stan - kuća. Beograd: Arhitektonski fakultet. • Blum, H.-J., Compagno, A., Fitzner, K., Heusler, W., Hortmanns, M., Hosser, D., . . . Sedlacek, G. (2001). Doppelfassaden. Berlin: Ernst & Sohn • Compagno, A. (2002). Intelligent Glass Façades: Material, Practice, Design. Basel: Birkhäuser. • Duran, S. C. (Ed.). (2011). Energieeffiziente Häuser. Barcelona : FKG • Fajardo, J. (Ed.). (2008). Skin. Architecture & Volume. Kerkdriel: Librero. • Hadrović, A. (2010). Arhitektonska fizika (2. izd.). Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Dopunska:

²¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Ghirardo, D. (1996). Architecture After Modernism. London: Thames & Hudson.
- Jencks, C. J. (2000). Architecture 2000 and Beyond. Chichester: Wiley-Academy.
- Jodidio, P. (2001). New Forms – Architecture in the 1990s. Cologne: Taschen
- Le Corbusier, C-E. J. (1976). Towards a New Architecture. London: The Architectural Press.
- Radović, R. (1998). Savremena arhitektura – između stalnosti i promena ideja i oblika. Novi sad: Stylos.
- Ugljen-Ademović, N. (2012). Kritika - stimulans arhitektonskoj ideji. Sarajevo: Dobra knjiga.
- Kaltenbach, F. (Ed.). (2004). Translucent Materials: Glass, Plastics, Metals. Basel: Birkhäuser Edition Detail.
- Knaack, U., Klein, T., Bilow, M., & Auer, T. (2007). Façades. Principles of Construction. Basel: Birkhäuser.
- Phillips, D. (1971). Osvetljenje u arhitektonskom projektovanju. Beograd: Građevinska knjiga.
- Pottgiesser, U. (2004). Fassadenschichtungen – Glas. Mehrschalige Glaskonstruktionen: Typologie, Energie, Konstruktionen, Projektbeispiele. Berlin: Bauwerk.
- Schittich, C., Staib, G., Balkow, D., Schuler, M. & Sobek, W. (1998). Glasbau Atlas. Basel: Birkhäuser.
- Wigginton, M. (1996). Glass in Architecture. London: Phaidon.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 43 od 285

Šifra predmeta: 01.03.46	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE OBJEKATA TURIZMA I UGOSTITELJSTVA		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI PREDMET		Ukupan broj sati: 90 Predavanja 30 Vježbe/Terenski rad 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada - Oblast arhitektonskog projektovanja		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Obzirom da turizma kao privredna grana značajno participira u razvoju i u nacionalnom dohotku zemalja, koje su turistički atraktivne, izgradnja turističke infrastrukture, različitih objekata za potrebe turizma, izuzetno je aktualna i u ekspanziji je u dvadesetprvom stoljeću. Prateći ove trendove unutar predmeta studentu se nudi mogućnost da znanje stečeno u VI semestru prvog ciklusa studija, na obaveznom predmetu Projektovanje 4, kroz koji se upoznao sa fenomenom turizma, kao i njegovim refleksijama na domen građenja, primijeni, dopuni stečeno znanje i provjeri ga kroz rad na konkretnom projektantskom zadatku iz domena ugostiteljstva i hotelijerstva. Cilj predmeta je senzibilizirati studenta za praćenje novih tendencija u ovoj oblasti, razvijanje svijesti o općim ali i o posebnim, individualnim potrebama potencijalnih korisnika - turista, hotelijera i investitora ovih objekata, karakteristikama i potrebama domicilnog stanovništva, karakteristikama odabranog lokaliteta, dakle, razvijanje svijesti o svim relevantnim parametrima koji će pomoći da se odabere adekvatna tipologija i da se zadatak kreativno riješi. Potreba za novom izgradnjom objekata turizma i ugostiteljstva u okvirima Bosne i Hercegovine je sve veća kako u gradskim, ubranim prostorima, tako i u prirodnim ambijentima. Kako bi se pronašao put za održivi razvoj turizma, cilj nastavnog predmeta je da se svi studenti dodatno upoznaju i/ili unaprijede svoja dosadašnja znanja, te da steknu nova znanja iz oblasti: -Kritičkog promišljanja arhitekture turizma i ugostiteljstva -Funkcionalne organizacije objekata turizma i ugostiteljstva, poput gradskih i turističkih hotela, koncept hotela i sl. -Metodologije projektovanja -Grafičke obrade i prezentacije arhitektonskih projekata Cilj predmeta je i da studenti razviju vještine:		

	-Grafičke obrade i prezentacije arhitektonskih projekata -Javne prezentacije arhitektonskih projekata
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Tematske jedinice obrađuju različite turističke i ugostiteljske objekte i specifične turističko ugostiteljske formacije koje se mogu naći unutar gradskih urbanih cjelina, kao i prirodnih ambijenata namijenjene za smještaj gostiju /turista-putnika / kao što su: Gradski hotel / Gradski Putnički -Tranzitni, Sportski , Kongresni ; Turistički hotel ; Kombinirani-Integrirani : Gradsko-Turistički Hotel; Golf Hoteli; Aparthotel; Koncept Hotel: Mali Luksuzni Hotel, Art Hotel, Boutique Hotel, Spa Hotel ; Banjsko-Zdravstveni Hotel (Balneološki, Talasoterapijski, Klimatski); Omladinski Hotel – Hostel; Moteli: Tranzitni motel / Kombinirani - Integrirani Turističko - Tranzitni motel; Turistička naselja: Apartmanska naselja / Hotelska naselja / Resorti ; Marine; Kampovi ; Pansioni; Odmarališta, Oporavilišta.
Ishodi učenja:	(Znanje) Poslije odslušanog predmeta studenti će: -znati aplicirati teorijsko i stručno znanje stečeno u prvom ciklusu studija, posebno iz materije koju je student savladao kroz obavezni predmet PROJEKTOVANJE 4. -razlikovati različite tipove objekata za turizam i ugostiteljstvo koji se javljaju unutar u gradskih, urbanih prostora i u prirodnim ambijentima. (Vještine) Studenti će biti osposobljeni da u datom urbanom i/ili prirodno vrijednom okruženju u ovisnosti o specifičnim uslovima: - procijene koji je tip hotela je primjereno projektovati u datom okruženju -primjene principe arhitektonskog projektovanja na projektovanje objekata turizma i ugostiteljstva. - primijene teorijska znanja iz oblasti turizma i ugostiteljstva na konkretnim zadacima -javno prezentiraju arhitektonske projekte -kritički analiziraju projekte iz oblasti turizma i ugostiteljstva
Metode izvođenja nastave:	Prisustvo predavanjima i vježbama, kao i pripreme za vježbe su obavezne. Predavanja su organizovana kao kombinacija informativne i interaktivne nastave. Za predavanja i rad na samim vježbama studenti se moraju kontinuirano pripremati (čitati literaturu, analizirati primjere iz prakse i raditi na izradi praktičnog – grafičkog rada). Tokom semestra organizuje se terenska nastava – obilasci lokacije/a. Rad na vježbama obavlja se kroz analizu i rad na semestralnom zadatku koji je dijelom pod nadzorom, a dijelom samostalan.

	Metod rada nastavnika i saradnika sa studentima je neposredan i obavlja se sa svakim studentom individualno i/ili grupno. Tokom semestra predaju se dvije faze praktičnog rada u formi grafičkog rada, koje student javno prezentira i koje se ocjenjuju. Posljednje sedmice nastave organizuju se finalne prezentacije studentskih radova. Od studenata se očekuje aktivno učešće na predavanjima, vježbama i u diskusijama tokom prezentacija studentskih radova.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²³:	Ocjenjivanje na predmetu se vrši prema slijedećoj strukturi: Grafički/analitički radovi tokom sem. i prezentacije – 45% Aktivnost - 10% Završni rad grafički rad- 45% <u>Kriteriji za ocjenjivanje grafičkih radova je slijedeći:</u> - Korektna primjena teorijskih znanja iz oblasti projektovanja objekata turizma i ugostiteljstva–60% ocjene grafičkog rada - Kvalitet prostornog rješenja – 20% ocjene grafičkog rada - Nivo grafičke prezentacije (upotreba odgovarajuće grafičke kulture i tehnike u praktičnom radu) -20% ocjene grafičkog rada
Literatura²⁴:	Obavezna: Frey, T., & Ronstedt, M. (2014). Hotelbauten: Handbuch und Planungshilfe. Dom Publishers. Lawson, F.L. (2007). Hotels & Resorts: Planning, Design and Refurbishment. Butterworth Architecture. Penner, R.H., Adams, L., & Rutes, W. (2012). Hotel Design, Planning and Development (2nd ed.). Routledge. Skorup, J. (2020). Atomizirani hotel. Zagreb: ArTresor naklada. Zakoni Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Bosna i Hercegovina (fmoit.gov.ba) Turizam i ugostiteljstvo (Kategorizacija, Zakonski okvir/BiH). Dopunska: Časopisi koji obrađuju problematiku turizma i ugostiteljstva: The Architectural Review - AR, L'Architecture d'Aujourd'hui - AA, Techniques et Architecture - TA, Deutsche BauZeitschrift – DBZ, Deutsche Bauzeitung - DB, ORIS, ČIP, itd. Relevantne arhitektonske web stranice: ArchDaily, Dezeen,

²³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 46 od 285

	DesignBoom, Architectural Digest, Architects' Journal, itd.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.37	Naziv predmeta: PROSTORNA ORGANIZACIJA GRADA - KONCEPT		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [oblast urbanizam i prostorno planiranje]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Izučavanje metoda i pristupa prostornoj organizaciji grada sa naznakama na planerske urbane cjeline. Želja je da student shvati prostorne komponente složene urbane cjeline i da ih primjeni kroz prijedlog konceptualnog rješenja za konkretan urbani prostor.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Prirodne karakteristike prostora i veze sa urbanim funkcijama; Karakteristike urbanih funkcija i njihov međusobni odnos. Specifičnosti jednog grada; Prostorna infrastruktura kao armatura urbanog prostora. Teme vježbanja: Analiza urađenih Urbanističkih planova; Analiza i prijedlog koncepta prostornog uređenja za manju urbanu cjelinu.		
Ishodi učenja:	Znanje: Svijest o uzročno-posljedičnim vezama prirode, ljudskog djelovanja i stanja društva; Sposobnost razumijevanja sistema i njegovih elemenata, te njihovog apstrahovanja; Sposobnost prevođenja apstrakcije u koncept razvoja grada. Vještine: Kompetencije:		
Metode izvođenja nastave:	Intelektualno razotkrivanje prostorne organizacije grada i praktično upoznavanje putem induktivno-deduktivne metode u pristupu teorijskom problematiziranju ove složene urbo-planerske zadaće.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁵:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija i kritička analiza) (0–50 %).
Literatura²⁶:	Obavezna: Perišić, D. (1985). <i>O prostornom planiranju</i>. Beograd: Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije. Piha, B. (1973). <i>Prostorno planiranje</i>. Beograd: Službeni list SFRJ. “Planiranje i uređenje prostora” – Metodološki pristup primjeni zakona. (1977). Beograd: Zavod za urbanizam i komunalne djelatnosti Srbije. Marinović-Uzelac, A. (2001). <i>Prostorno planiranje</i>. Zagreb: Dom svijet. Marinović-Uzelac, A. (1985). <i>Teorija namjene površina</i>. Zagreb: Liber. Johnson, A. H. (1970). <i>Urban geography</i>. London: Pergamon Press. Krešić, I. (1977). <i>Prostorna ekonomija</i>. Zagreb: Informator. Dopunska:

²⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.01.22	Naziv predmeta: RAZVOJ LIKOVNIH ELEMENATA KROZ REALISTIČNI I APSTRAKTNI IZRAZ PUTEM CRTEŽA I SLIKA		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15, Vježbe 15, (+ Rad na terenu); Integrisana nastava – obavljanje vježbi i predavanja istovremeno.	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Prostorno i grafičko prikazivanje	
Preduslov za upis:		Uspješnost u toku pohađanja obavezne dvogodišnje nastave na predmetima Slobodnog crtanja, tj. po mogućnosti studenti sa zaključnom ocjenom na predmetu Slobodno crtanje 4 od 8 do 10. Maksimalni broj studenata na predmetu je 15.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Likovna nadgradnja u kontekstu razvijanja već stečenog znanja u okviru predmeta Slobodno crtanje 1, 2, 3 i 4.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		- Uvodno predavanje: „crtež“ (uz prikazivanje prezentacija); - Fotografisanje izabranog objekta u eksterijeru, rad na skicama; - Studijski crtež; - Studijski crtež; - Uvodno predavanje: „boja“ (uz prikazivanje prezentacija); - Fotografisanje enterijera u izabranom objektu, rad na skicama; - Rad u boji (akvarel/akril); - Rad u boji (akvarel/akril); - Rad u boji (akvarel/akril); - Rad u boji (akvarel/akril); - Fotografisanje detalja u izabranom prostoru (eksterijer i enterijer), rad na skicama; - Rad u boji (akvarel/akril);	

	- Uvodno predavanje praćeno prezentacijom slika iz adekvatnih primjera iz historije umjetnosti; - Rad u skicama; - Izbor skice i rad u boji na završnom zadatku, slobodna kompozicija
Ishodi učenja:	Znanje: Podizanje na viši nivo likovnih kvaliteta radova i kreativnog pristupa; Vještine: Rad na novim materijalima i tehnikama i nadgradnja kvaliteta rada; Kompetencije: Mogućnost kritičkog osvrta u kontekstu likovne problematike arhitektonskog djela.
Metode izvođenja nastave:	Integrisana nastava – obavljanje vježbi i predavanja istovremeno. Određen broj časova nastave održava se na terenu. Predavanja su praćena praktičnim objašnjenjima u skladu sa individualnim pristupom profesora.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁷:	Prisustvovanje predavanjima i radionicama, aktivnosti koje uključuju angažman u diskusijama, skupljanje materijala i rad na skicama. Ocjena iz predmeta se izvodi na osnovu vježbi i završnog rada i to u omjeru: učešće u nastavi, aktivnost i rad na vježbama 30% ocjena mape sa radovima 70%
Literatura²⁸:	Obavezna: - Arnheim, R. (1971) Umjetnost i vizuelno zapažanje (psihologija stvaralačkog gledanja), Beograd: Umetnička akademija - Arnheim, R. (1981) Umjetnost i vizuelno zapažanje (psihologija stvaralačkog gledanja) (V. Stojić, Transl.), Beograd: Univerzitet umjetnosti

²⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 51 od 285

	- Arnheim, R. (1985) Vizuelno mišljenje (jedinstvo slike i pojma) (V. Stojić, Transl.), Beograd: Univerzitet umjetnosti Dopunska: - Bangal, B. (1999) Priručnik "Falken": Crtanje i slikanje, Beograd: Jugoslovenska knjiga - D'Amelio, J. (1964) Perspective drawing handbook, New York - Leon Amiel, Dodson, B. (1990) Keys to Drawing, Cincinnati, NorhtLight Books - Ilatovskaya, T. (1996) Master Drawings Rediscovered - Treasures from prewar German Collections, New York - Harry N. Abrams, Nicodemi, G. B. (1983) Come Disegnare Natura Morta – Paesaggio – Figurh, Milano, Ottawa: Il Ccastello
--	---

Šifra predmeta: 01.04.21	Naziv predmeta: REDIZAJN URBANOG PARTERA Otvoreni gradski prostori – Arhitektura grada		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje predodžbe o izravnom procesu projektovanja urbanog partera s pažljivim izborom komponenata materijalizacije. Principi uređenja gradskog otvorenog prostora. Danas obnavljanje urbanog partera djeluje kao model ponašanja u međuprostoru između izgrađenih i definisanih urbanih ansambala.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	a) Uvod u redizajn urbanog partera: Tipizacija i morfologija urbanog partera i otvorenog gradskog prostora: ulica, trg, blok, raskršće, posebni prostori (socijalne aktivnosti, promenade, nodalne tačke, posebni vidovi rekreacije, gradski otvoreni neizgrađeni kulturno-historijski kompleksi, parkovi, fontane, monumentalna mjesta); Dizajn i utilitarnost urbanog mobilijara - uvod u uređenje pješačkog nivoa; Kritički osvrt na upotrebu građevinskih selektivnih materijala (funkcionalni, estetski, ambijentalni i okolinski); Konstruktivne konsekvence građevinskih rekonstrukcija urbanog partera objekata; Elaboracija estetskih komponenti (kompozicija, kultura linije, tradicionalne matrice); Tehnološko-psihološke komponente u dizajnu urbanog mobilijara; Vizuelne komunikacije i njihova mikrolokacija u urbanom parteru; Prostorne i morfološke sekvence - fenomeni percepcije urbanog prostora i b) Komparativna analiza aktuelnih primjera iz prakse po definisanim kriterijima;		
Ishodi učenja:	Znanje: Kritički osvrt na konkretni zadani prostorni obuhvat;		

	Vještine: Dizajn detalja jedne neizgrađene površine u gradu (trg, placeta, urbani parter, otvoreni prostor); Kompetencije: Vizualizacija urbanog partera - detalji;
Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne konsultacije) i praktični dio (vježbe – izrada detalja u preoblikovanju odabranog prostornog obuhvata urbanog partera);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁹:	Individualni rad na vježbama (70%), razgovor prilikom predaje vježbe (30%), završni pismeni ispit za studente koji su tokom semestra prikupili manje od 70% kredita.
Literatura³⁰:	Obavezna: Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 Gehl, J. i Gemzoe, L, New city spaces, Danish Architectural Press, Copenhagen, 2001 Halprin, L, Gradovi, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1973 Kahn, H, Slijedećih 200 godina, (1776-1976-2076), Stvarnost, Zagreb, 1976 Rossi, A, Arhitektura grada, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1996 Rossi, A, The Architecture of the City, MIT, Boston, Massachusetts, 1997 Taylor, L, Urban Open Space, Academy Edition, London, 1981 Uhlir K, Pedestrian Areas - from Malls to Complete Networks, Academy Edition, London, 1979 Venturi, R, Braun, D. S. i Ajzenur S, Pouke Las Vegasa, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Zite, K, Umjetničko oblikovanje gradova, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1967 Dopunska:

²⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 54 od 285

	Ostali odabir literature ovisan o užem tematskom određenju izborne grupe.
--	--

Šifra predmeta: 01.03.51	Naziv predmeta: SAVREMENI PROSTORNI KONCEPTI, DIZAJN I PROTOTIP		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni /studio/		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 45 Vježbe: 45	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje/ Oblast za arhitektonske konstrukcije i tehnologiju građenja		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Promoviranje cjelovitog pristupa u projektovanju kroz povezivanje nivoa arhitektonskog oblikovanja, dizajna enterijera i produkata, i kreiranje prototipova i modela. Upoznavanje studenta sa konceptualnim pristupom u projektiranju modularnih i prefabriciranih polivalentnih jedinica sa inkorporiranom „pametnom“ tehnologijom i fokusom na energetske efikasnost; Podizanje ekološke svijesti kroz korištenje ekoloških i recikliranih materijala i komponenti prilikom gradnje objekta, enterijera i dizajna; Nisko-energetski stambeni objekti i tehnološki monitoring; Koncept kreiranja individualnih, polivalentnih i standardiziranih prostora manjih površina; Konstruktivni pristup u projektiranju standardiziranih modularnih objekata; Arhitektonsko-kompozicioni aspekt u projektantskom rješavanju i lociranju stambenih jedinica; <i>Dizajn elemenata mobilijara i različitih produkata u službi pametnog stanovanja i energetske održivosti; Ideja modula i serijske produkcije-cjelovita izmjenljivost stambenog prostora; Podizanje svijesti o energetske učinkovitosti u arhitekturi, enterijeru i dizajnu namještaja;</i>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1.Uvodno predavanje; 2. Historijski razvoj koncepta prefabrikacije objekata, enterijera i namještaja;3. Gostujuće predavanje-industrijski sektor; 4. Terenska nastava (posjete fabrikama montažnih objekata i proizvodnja prototipa); 5.Funkcionalni, ekonomski i tehnološki faktori projektiranja modularnih prefabriciranih objekata; 6. Tipovi modularnih prefabriciranih objekata prema konstrukciji i materijalizaciji; 7. Tehnologija: modularni sistemi i nivoi prefabrikacije; 8.Proces: projekat, proizvodnja, montaža; 9.Strukturalna		

	analiza modularnih objekata: sistemi, moduli i elementi; 10.Karakteristični detalji konstrukcije; 11.Fleksibilnost i cjeloživotna izmjenjivost funkcija prostora; 12.Energetska učinkovitost modularnih objekata; 13.Integracija sistema „pametnih“ tehnologija u prostor i enterijersku opremu; 14.Primjena savremenih digitalnih alata (BIM) u projektovanju modularnih objekata;15. Integrirani pristup arhitekturi, enterijeru i dizajnu namještaja;
Ishodi učenja:	Znanje: <i>Upoznavanje studenata sa različitim opcijama energetske sistema i “nisko-karbonskog” razmišljanja u polivalentnim objektima; Razumijevanje značaja stvaranja modela/prototipa energetske samoodrživih, pristupačnih i adaptabilnih prostora; Istraživanje, kritičko analiziranje i vrjednovanje mogućnosti primjene ovakvog tipa izmjenljivih objekata - stalni i temporalni karakter u odnosu na urgentnost njihovog korištenja (prirodne nesreće, zemljotresi, poplave, klizišta i sl.);</i> Vještine: Prepoznavanje potencijala u polivalentnosti korištenja i pozicioniranja modularnih jedinica, kao i njihovu uklopivost u različite urbane i ruralne konfiguracije (neiskorišteni ravni krovovi u urbanim središtima, i sl.); U praktičnom dijelu nastave student planira, priprema i realizira projekat prototipa objekta u prirodnom mjerilu na odabranoj lokaciji. Kompetencije: Student je kompetentan da analizira projektni zadatak, elaborira i izvodi zaključke o funkcionalnim, konstruktivnim, energetske i oblikovnim aspektima projektiranja prefabriciranih, modularnih objekata , te da ih samostalno kreira.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – multimedijalne prezentacije i praktične vježbe koje se naslanjaju na tematske jedinice. Praktični dio vježbi podrazumijeva proces projektiranja polivalentnih modularnih objekata sa karakteristikama energetske učinkovitosti i izrada makete;

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 57 od 285

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³¹:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz tri projektantske faze -50%, finalne grafičke prezentacije vježbe-40% i i aktivnosti studenta-10%.
Literatura³²:	Obavezna: Schneiderman Deborah, <i>Inside Prefab: The Ready-Made Interior</i> , 2012; Bell Jonathan, <i>21 Century Houses</i> , 2006; Vidiella Alex, <i>Green Living: Sustainable Housing</i> , 2009; Smith Ryan, <i>Prefab Architecture – a guide to modular design and construction</i> , 2010; Dopunska: Davies Colin: <i>The Prefabricated Home</i> , 2005; Minguet María Josep: <i>Contemporary Green Prefab: Industrialized & Kit Architecture</i> , 2012; Julie Torres Moskovit, <i>The Greenest Home: Superinsulated and Passive House Design</i> , 2013.

³¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.02.25.		Naziv predmeta: VERNAKULARNA ARHITEKTURA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Historijski kontekst: Oblast vernakularne arhitekture je specifična jer se kreće unutar historijskog okvira koji od pokriva prostor od perioda prahistorije do danas. Teorijski kontekst: Sticanje znanja o metodama istraživanja, analiziranja, valoriziranju, te zaštiti i obnovi – konzervaciji i restauraciji diljem svijeta na primjerima graditeljskog naslijeđa. Praktični kontekst: Studenti se upoznaju sa arhitekturom koja je pružala odgovor na brojne upite prirode I koju su “ ljudi gradili za sebe”, pišući seminarski rad koji obrađuje materijalizaciju, konstrukciju, detalje, naravno I mjerilo, proporciju I volume, što predstavlja analizu ambijenta I njegovih vrijednosti.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Pisanje naučnog rada i citiranje 3 sedmice prezentiranje svjetskih primjera vernakularne arhitekture Odabir zadataka Metodološki pristup (istraživanje, analiza, valorizacija povjesnih struktura, određivanje granica zaštite i kontaktnih zona; Utvrdjivanje uzroka degradacije;	

	Analiza i valorizacija specifičnih svjetskih i domaćih promjena; Definiranje nivoa intervencije i određivanje smjernica za očuvanje i optimalnu prezentaciju i revitalizaciju baštine; Metode zaštite i ekonomika kulturnog dobra; Metode preventivne zaštite prije restauracije. Individualni rad sa studentima Prezentacija završenog istraživanja prije predaje.
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje fenomena vernakularnosti omogućava studentima povezivanje specifičnih tačaka koje su tradicija, bioklimatičnost, ekologija I održivost. Sve to je sublimirano u vernakularnosti jednog objekta, a taj nivo znanja iz svih oblasti je objedinjen u sticanju znanja iz ovog predmeta. Također se stiče I znanje o brojnim svjetskim tradicijama. Vještine: Rasuđivanje I valoriziranje kao I usvajanje analitičke metode. Sagledavanje vernakularne arhitekture I bioklimatske arhitekture, u onoj mjeri u kojoj je moguće na osnovu pojedinačnih zadataka sagledati I valorizirati pojedinačni fenomen ili pojavu. Kompetencije: Studentima se razvija sposobnost percepcije u kojoj se uočavaju već naučene stilske karakteristike, ali im se kroz naučno – istraživački rad omogućava I uočavanje I rasuđivanje, što će kasnije koristiti za sve druge I drugačije graditeljske cjeline, koje spadaju u vernakularnu arhitekturu. Također se stiču i kompetencije za izradu naučno - istraživačkog rada.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama i usporedba sa različitim metodama i tehnikama. Rad pod nadzorom - naučno - istraživački rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³³:	Seminarski rad/ovi + prezentacije – 45-90% Aktivnost - 0-10%

³³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	Završni ispit - 45-90%
Literatura³⁴:	Obavezna: • Brock, Guiliani, Moisescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. • Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Universita degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986. • Chabbouh Akšamija L., Arhitektura svrhe, . Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2004. • Chabbouh Akšamija L., Šabić L., Tradicionalna travnička kuća, Zavičajni muzej u Travniku, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2018. • Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015. • Hrasnica, M., Arhitekt: Josip Pospišil - život i djelo, Sarajevo, Arhitektonski fakultet, 2003. • Husedžinović , S, Valorizacija islamske sakralne arhitekture Banja Luke s analizom njenog rušenja kroz povijest (neobjavljena doktorska disertacija), Zagreb, 1997. • Krzović, I., Arhitektura BiH 1878-1918, Sarajevo, Umjetnička galerija BiH, 1987. • Kurto, N., BiH, razvoj bosanskog sloga, Sarajevo, Međunarodni centar za mir, 1998. • Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985. • Marasović, T., graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983. • Redžić, H., Islamska umjetnost (Umjetnost na tlu Jugoslavije), Beograd, Zagreb, Mostar, IZJ, 1975. • Redžić, H., Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini, Sarajevo, Svjetlost, 1983. • Sanković Simičić V., Revitalizacija graditeljske baštine, NNP naša riječ d.o.o., Sarajevo, 2000. • Schuller, M., Building Archaeology, München, ICOMOS, 2002. • Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000.

³⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno više organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 61 od 285

	• Zevi, L., Il Manuale del Resauro Architettonico, Mancosu editore, Roma, 2002. Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.
--	--

Šifra predmeta: 01.04.43	Naziv predmeta: GRAD U XXI STOLJEĆU		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Rezultati postignuti u radu na predmetima Katedre; spremnost na dodadatni angažman.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Shvatanje funkcionisanja grada u postindustrijskom dobu uz sva prostorna, sociološka, ekološka opterećenja koja su naslijeđena kroz period od formiranja grada do danas. Shvatanje pojmova poput "resilient city", "smart city", "green/blue city" i sl., te savremenih pristupa u rješavanju nagomilanih problema u gradovima Evrope.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1-3 Grad i njegov planski razvoj; 4-6 Problematika funkcionisanja grada u XXI vijeku; 7-10 Savremeni trendovi u upravljanju gradovima; 10-15 Strategije razvoja Sarajeva i evropskih gradova;		
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje teoretskog znanja o odnosu čovjeka i grada u savremenom dobu Vještine: Razumijevanje odnosa prostor / ekonomija / ekologija / tehnologija i važnost ispravnog planiranja i korištenja ovih resursa i alata sa aspekta adekvatnog funkcionisanja grada u relaciji sa čovjekom, odnosno prihvatanje društvene infrastrukture kao alata za postizanje ujednačenog razvoja grada.. Kompetencije: Uključivanjem u nastavu znanja iskustva iz različitih segemenata i uglova funkcionaisanja i korištenja		

	grada potiče se intredisciplinarni pristup u promišljanju grada
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe su obavezni i organizirani kao kombinacija informativne i interaktivne nastave. Pored aktivnog rada na nastavi, predviđeno je da svaki student u toku vježbi učestvuje u radnom timu i priprema tematski rad. Studenti prezentiraju rezultate u pptx formatu u formi diskusije.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁵:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija i kritička analiza rezultata) (0–50%).
Literatura³⁶:	Obavezna: • Benevolo, L. (2004). Grad u istoriji Evrope. Belgrade: Clio. • Berelowitz, L. (2005). Dream City – Vancouver and the Global Imagination. Vancouver: Douglas & McIntyre Ltd. • Elin, N. (2006). Integral urbanism. New York, London: Routledge Taylor & Francis group. • Elin, N. (2004). Postmoderni urbanizam. Belgrade: Orion art. • Jenks, M. (2000). The Compact City, a Sustainable Urban Form? London-NY: E&FN Spoon Press. • Radović, R. (1976). Forma grada. Belgrade: Agora - Građevinska knjiga. • Rudlin, D., & Falk, N. (1999). Building the 21th century home – The sustainable urban neighbourhood. Oxford: Architectural Press. • Stupar, A. (2009). Grad globalizacije – izazovi, transformacije, simboli. Belgrade: Orion art. • Vaništa Lazarević, E. (2003). Obnova gradova u novom milenijumu (Vol. I). Belgrade: Classic map studio.

³⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 64 od 285

	Vresk, M. (2002). Grad i urbanizacija. Zagreb: Školska knjiga Dopunska: Strategije razvoja grada i općina, Literatura u skladu sa odabranom temom semestralnog rada
--	---

Šifra predmeta: 01.03.64	Naziv predmeta: ARHITEKTURA I ZDRAVLJE 1		
Ciklus: 2	Godina: 1	Semestar: 1	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 30 kontakt sati	
		Predavanja: 15 sati Vježbe: 15 sati	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i suradnici na Arhitektonskom fakultetu;relevantni nastavnici drugih fakulteta i/ili stručnjaci (prema pozivu)		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje sa širokim spektrom čimbenika koji utječu na javno zdravlje u urbanim sredinama (mjerilo grada, zajednice/susjedstva i zgrade). Tempo urbanizacije rezultira građenim i društvenim kontekstom koji negativno utječe na čovjeka, povećava izloženost različitim urbanim toksinima.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Provedba predmeta se temelji na analizi faktora koji utječu na zdravlje urbanog okruženja (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade), kao i načine na koje to okruženje može reagirati na ove povećane izazove. 1. Pregled i kontekst arhitekture i zdravlja 2. Društvena i etička odgovornost arhitekata 3. Identificiranje i procjena arhitektonskih principa 4. Metodologija rješavanja problema u upravljanju kompleksnih sistema 5. Primjeri dobre i loše prakse 6. Prikupljanje i analiza podataka o kvaliteti vanjskog i unutrašnjeg prostora kreiranog ljudskim intervencijama gradnje; 7. Povezivanje sa relevantnim interesnim skupinama		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će biti upoznati sa pregledom i kontekstom zdravlja, arhitekture i životne sredine. Opća znanja o stvarnom stanju građenog okoliša, tj. uzroka i posljedica koje takvo stanje ostavlja po ljudsko zdravlje. Pregled zakonskih okvira u ovom području, preporuka i smjernica u procesu projektiranja i izvođenja zgrada; i suvremene tendencije u kreiranju kvalitetnih životnih prostora. Vještine: Razumijevanje koncepata zdravlja, arhitekture i životne sredine u društvenom i izgrađeno okruženju. Razumijevanje vrijednosti interdisciplinarnog i		

	multidisciplinarnog pristupa u rješavanju problema za postizanje zdravog urbanog okruženja. Kompetencije: Sposobnost upravljanja informacijama kroz kritičko razmišljanje, analize i predstavljanje vlastitih zaključaka.
Metode izvođenja nastave:	1. Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u seminaru – izrada eseja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁷:	2. Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka - eseja (60% od ukupne ocjene); usmena prezentacije (30% od ukupne ocjene) i izvještaja sa obavljene posjete interesnim skupinama (10% od ukupne ocjene)
Literatura³⁸:	3. Obavezna: - Barton, H., Thompson, S., Burgess, S., & Grant, M. (Eds.). (2015). <i>The Routledge Handbook of Planning for Health and Well-Being</i>. New York, NY: Routledge - Burdett, R., & Rode, P. (2018). (Eds.). <i>Shaping cities in an urban age</i>. Berlin: Phaidon. - Leeuw, E. de., & Simos, J. (Eds.). (2017). <i>Healthy cities: the theory, policy, and practice of value-based urban planning</i>. New York, NY: Springer New York. Dopunska: - Barton, H., Mitcham, C., & Tsourou, C. (2003). <i>Healthy urban planning in practice: experience of European cities: report of the Who City Action Group on Healthy Urban Planning</i>. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe. - Bijedić, Dž. (2012). <i>Arhitektura, Holizam umjesto optimalizacije, Integralni pristup u arhitektonskom stvaralaštvu</i>. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu

³⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 67 od 285

Šifra predmeta: 01.01.27	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 1		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 60	
		Predavanja	15 SATI
		Vježbe	45 SATA
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada (Katedra za prostorno i grafičko prikazivanje; Katedra za konstrukcije i tehnologiju građenja; Katedra za arhitektonsko projektovanje)		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razviti sposobnost studenata da kritički i kreativno pristupe projektovanju prostora koji uključuju interaktivne i narativne elemente. Kroz savremene tehnologije i alate, studenti će istražiti mogućnosti prostorne reprezentacije, mapiranja, simulacije i digitalnog pripovijedanja. Predmet omogućava interdisciplinarni pristup i doprinosi boljem razumijevanju potencijala virtualnih prostora u arhitekturi i dizajnu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	• Osnove interaktivnog i narativnog prostora • Razvoj koncepta i korisničkog iskustva • Mapiranje i analiza postojećih prostora • Razvoj vizualnog identiteta (likova, ambijenta, narativa) • Digitalni alati i softveri za prezentaciju i simulaciju • Osnove dizajna izazova i scenarija (interactive logic, storytelling) • Uvod u Unity (ili slične alate za interakciju) • Razrada i prezentacija projekta (digitalni i fizički modeli)		

Ishodi učenja:	Znanje: • Analizira i interpretira ulogu prostora u digitalnim i narativnim kontekstima • Projektuje elemente interaktivnog digitalnog okruženja sa stilski definisanim parametrima • Saradnički razvije koncept i prototip okruženja koristeći savremene softverske alate • Primijeni principe dizajna, estetike i funkcionalnosti u virtuelnim prostorima • Kritički vrednuje proces i rezultat rada kroz timsku i mentorsku dinamiku Vještine: Rad u softverima Procreate, Unity, konceptualizacija narativnih elemenata u prostoru Kompetencije: Studenti će kroz konceptualizaciju i praktičan rad u novim softverima savladati temu aktiviranja prostora na nove načine, te s tim znanjem kreirati sadržaj (Design Document) koji će koristiti studenti naredne generacije kao mapu za dalje unaprijeđenje projekta.
Metode izvođenja nastave:	• Predavanja (30%) • Vježbe i radionice (70%) • Grupni rad • Terenska istraživanja i mapiranja • Gostujuća predavanja
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁹:	• Aktivnost: 5-10% • Zadatak iz istraživanja i koncepta: 11-20% • Vježbe i prototipi: 17-30%

³⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	• Finalni projekt i prezentacija: 22-40%
Literatura⁴⁰:	Dopunska Literatura: • Benedikt, Michael. <i>Cyberspace: First Steps</i> • Kolarevic, Branko. <i>Architecture in the Digital Age: Design and Manufacturing</i> • Schumacher, Patrik. <i>The Autopoiesis of Architecture: A New Framework for Architecture</i> • Groat, Linda & Wang, David. <i>Architectural Research Methods</i> • Florian, Victor. <i>Architectural Space and Virtual Reality</i> • Dourish, Paul. <i>Where the Action Is: The Foundations of Embodied Interaction</i> • Lopes, Dominic. <i>A Philosophy of Computer Art</i> • Mitchell, William J. <i>City of Bits: Space, Place, and the Infobahn</i> • Manovich, Lev. <i>The Language of New Media</i> • Routledge Companion to Video Game Studies • Herman, David. <i>Storytelling and the Sciences of Mind</i> • Pérez-Gómez, Alberto. <i>Attunement: Architectural Meaning after the Crisis of Modern Science</i>

⁴⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

PREDMETI II SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.03.20	Naziv predmeta: ENTERIJERI I DIZAJN 3		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenta sa područjem dizajna namještaja, sa posebnim akcentom na moderne stilove i savremeni pokret 20. i početak ovog stoljeća. Kroz analiziranje dizajna namještaja, od početne skice do prototipa, date su temeljne smjernice kompleksnog dizajnerskog procesa, uz praktična objašnjenja proizvodnog procesa;		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1.Korijeni dizajna 2.Elementi forme 3.Uloga dizajnera 4. Dizajnerski proces i istraživački postupak 5. Od ideje do prototipa 6.Terenska nastava 7. Materijalizacija i konstrukcija elemenata namještaja 9.Ergonomija i antropometrija u dizajnu 10.Proizvodni proces i dizajn 11.Moderni stilovi u dizajnu namještaja 12.Dizajn kroz postupke konstrukcije i tehnologije 13.Redukcija i organski dizajn 14. Dekoracija i ključni primjeri pokreta u dizajnu 15.Moderni stilovi i savremeni pokreti;		
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje teoretskog znanja o najznačajnijim dostignućima u industrijskom konceptu dizajna namještaja, njegovoj osnovnoj klasifikaciji, kao i pozitivnim i negativnim aspektima ove oblasti. Vještine: Praktični dio nastave obuhvata suštinsko upoznavanje sa ergonomijom, antropometrijom, materijalizacijom i oblikovanjem u procesu dizajna kroz direktni angažman		

	studenata u praktičnoj izradi pojedinih elemenata namještaja. Praktični dio nastave uključuje i planiranje, pripremu i realiziranje procesa projektiranja, adaptacije i rekonstrukcije postojećih javnih prostora za istu ili novu funkciju. Kompetencije: U fokusu predmeta je interaktivna saradnja sa realnim sektorom i drvoprerađivačkom industrijom, pri čemu studenti na konkretnom zadatku stiču praktična iskustva, planiraju, pripremaju i realiziraju proces projektiranja unutrašnjih javnih prostora i dizajniranja namještaja specifične namjene.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – multimedijalne prezentacije i praktične vježbe koje se naslanjaju na tematske jedinice. Praktični dio vježbi podrazumijeva sveobuhvatan zadatak dizajna elemenata namještaja i projekat rekonstrukcije postojećeg poslovnog prostora. Kurikulum predmeta uključuje aktivnu interakciju sa industrijom namještaja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴¹:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz grafičke prezentacije vježbe-60%, provjere teoretskog znanja kroz jedan semestralni test ili integralnim ispitom-30% i aktivnosti studenta-10%. U provjeri znanja, student mora pojedinačno zadovoljiti i teoretski i praktični segment predmeta.
Literatura⁴²:	Obavezna: De Chiara Joseph, Panero Julius, Zelnik Martin, <i>Time-Saver Standards for Interior Design and Space Planning</i>, 2001; Dorfles Gillo, <i>Uvod u dizajn</i>, 1994; Salihović Erdin, <i>Interakcija dizajna namještaja i potreba stvaranja bosanskohercegovačkog branda-imena</i>, 2012; Salihović Erdin, <i>Povijest enterijera i dizajna namještaja na razmeđu manualnog i industrijskog koncepta: Od Arts and Crafts do Art Deco</i>, 2016; Noblet de Jocelyn, <i>Dizajn, Pokret i šestar</i>, 1999.; Raizman David, <i>History of Modern Design: Graphics and Products Since the Industrial Revolution</i>, 2003; Dopunska: Sparke Penny, <i>A Century of Design: Design Pioneers of the 20th Century</i>, 1998; Fiell Charlotte & Peter,

⁴¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 72 od 285

	<i>Designing the 21-st century; Dormer Peter, Design since 1945, 2005; Abercrombie Stanley & Whiton Sherrill, Interijeri, Arhitektura, Dizajn-Povijesni pregled, 2016;</i>
--	--

Šifra predmeta: 01.02.10		Naziv predmeta: HISTORIJA ARHITEKTURE BiH	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 2
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na Oblast za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Upoznavanje studenata s razvojem arhitekture BiH od predhistorije do savremene arhitekture. 2. Suštinsko poznavanje slojevitosti i interakcije urbanih i arhitektonskih formi unutar prostora Bosne i Hercegovine. Povezivanje arhitektonskih manifestacija s odrednicama prirodnog, kulturološkog i materijalnog konteksta i naslijeđa.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1.Uvodna razmatranja Predhistorija, Butmirska kultura, 2.Antički period (Mogorjelo, Ilidža); 3. Srednjevijekovni gradovi, Stećci (Bobovac, Vranduk, Tešanj, Travnik, Jajce); 4.Osmanski period - javna arhitektura (Hanovi, hamami, džamije); 5.Osmanski period – stambena arhitektura (regionalne karakteristike npr. hercegovačka kuća); 6. Mostovi (Višegrad, Mostar, Arslanagića u Trebinju, Sarajevo – Kozja Ćuprija, Most na Žepi itd.); 7. Austrougarski period (neorenesansa, neogotika, neobarok, secesija); 8.Austrougarski bosanski slog i orijentalizam (mješanje stilova, lokalni i orijentalni); 9. Arh. između dva svjetska rata, 10. Moderna, socijalistička stambena arhitektura, olimpijski objekti, 11. Velika imena BH arhitekture J. Neidhart, I. Štraus, Z.Ugljen; 12. Spomenici NOB-a (Sutjeska ,Kozara, arhitekti Bogdanovic, Džamonja) 13. Obnova BiH nakon rata kulturno historijski spomenici 14.Savremena arhitektura 1995-2020 – urbanizam i arhitektura, izazovi tranzicije, shopping centri. 15. Zaključna razmatranja		
Ishodi učenja:	Znanje: Poznavanje historijskih perioda razvoja arhitekture u Bosni i Hercegovini, kao i povezivanje između pojava ,uzroka i manifestacija u arhitekturi.		

	Vještine: Razumjevanje, prepoznavanje, analiza zatečenih prostornih situacija, artikulacija problematike djelovanja unutar višeslojnog urbanog nasljeđa u Bosni I Hercegovini Kompetencije: Poznavanje razvoja arhitekture BiH, mogućnost istraživanja i sublimacije novih informacija, te korištenje znanja prilikom projektovanja objekata u budućnosti. Uz razumjevanje konteksta, prostora i vremena u kojem se stvara student stiče ključne kompetencije za djelovanje u BiH prostoru. Ove kompetencije se razvijaju i kroz druge srodne obavezne i izborne predmeta.
Metode izvođenja nastave:	Komparativa predavanja sa projekcijama i teorijsko upućivanje na tokove arhitektonskog stvaralaštva u određenim periodima u BiH. Terenska nastava u okviru mogućnosti organizacije posjeta.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴³:	Struktura ocjene: Ispit : 2 parcijalna ispita 90 % bodova (2 x 45) Minimalan broj bodova na ispitu je 25. Aktivnost : (diskusije, prezentacije) 5 -10% (bodova). Studenti za moraju iz svakog segmenta osvojiti minimum bodova.
Literatura⁴⁴:	Obavezna: Andrejević, A, Islamska monumentalna umjetnost XVI vijeka, Beograd, 1984 Benac-Basler Kulturna istorija BiH. Sarajevo, 1984 Becirbegovic, M, Džamije sa drvenom munarom, Sarajevo, 1974 Chabbouh Lemja A, Šabić L Tradicionalna travnička kuća, AFS, Travnik/Sarajevo 2018 Čelić, Dz, Jadric, R, Redžić, H, Restauracija i revitalizacija sarajevske čarsije, Naše starine 12. Sarajevo, 1978 Eren, Pašić A, Idrizbegović A, Restoration of Mosques, IRCICA, Istanbul, 2013 Grabrijan, D, Neidhardt, J, Arhitektura Bosne i put u sauremeno. Ljubljana 1957 Krzović, I, Arhitektura BiH 1878-1918, Sarajevo, Umjetnička galerija BiH, 1987 Kurto, N., BiH, razvoj bosanskog sloga, Sarajevo, Međunarodni centar za mir, 1998

⁴³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 75 od 285

	Pašić, A, Islamska Arhitektura BiH, IRCICA, Istanbul, 1994. Redžić, H., Islamska umjetnost (Umjetnost na tlu Jugoslavije), Beograd, Zagreb, Mostar, IZJ, 1975 Redžić, H., Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini, Sarajevo, Svjetlost, 1983 + prezentacije i skripta dostavljena od strane nastavnika Dopunska: Prelog, M, Povijest Bosne u doba Osmanlijske vlade 1464-1739, Sarajevo, 1910 Vego M, Naselja srednjovjekovne bosanske države, Svjetlost, Sarajevo, 1959
--	--

Šifra predmeta: 01.02.09.	Naziv predmeta: METODOLOGIJA I FENOMENOLOGIJA AKTIVNOG PRISTUPA GRADITELJSKOM NASLIJEĐU		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 5
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 60 Predavanja 30 Vježbe 30 Seminar	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	Primljen grafički rad iz predmeta Zaštita graditeljskog naslijeđa.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski kontekst: Teme rada se kreću unutar graditeljskog naslijeđa BiH, te samim tim obrađuju period od Srednjeg vijeka do socijalističkog perioda . Teorijski kontekst: Sticanje znanja o aktivnoj zaštiti kulturnog i historijskog naslijeđa, i najprimjerenijoj metodi fizičke intervencije na graditeljskom naslijeđu. Praktični kontekst: Završetkom ovog rada sagledava se široki proctor ZGN koji omogućava daljnje bavljenje ovom naučnom oblašću. Upoznavanje sa osnovnim elementima nauke o estetici i njenom komponentom u arhitekture omogućava da se izgradi stav, uz kategoriju arhitektonske kritike, kojom se ovaj predmet bavi..		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti	1. Informacije, literatura, način rada 2. Parametri ambijenta + Autentičnost 3. Kontinuitet – diskontinuitet 4. Primjena metoda zaštite sa aspekta kritičkog osvrta na postojeće + Estetika kao naučna disciplina, valorizacija arhitektonskog djela 5. Fenomenologija relevantna za očuvanje graditeljske baštine: originalnost, izvornost, autohtonost i identitet + Sagledavanje arhitektonskih objekata ili cjelina, komparacija staro-novo 6. Fenomenologija relevantna za očuvanje graditeljske baštine: originalnost, izvornost, autohtonost i identitet		

<i>organizacionih jedinica)</i>	7. Parametri prostora + Definiranje konteksta kroz prostor i vrijeme 8. Restauracija kao kreativni čin? + izrada seminarskog rada 9. Konceptualizam 10. Reverzibilnost I revalorizacija 11. Totalna rekonstrukcija 12. Integracija staro-novo 13. Metodološki pristup budućoj izgradnji
Vježbe – praktični rad (plan izvođenja vježbi po sedmicama)	1. Menadžment plan I feasibility studija 2. Projektni program 3. Varijantna rješenja markice I volumena 4. Razvoj koncepta funkcionalni zoning 5. Tri varijantna rješenja koncepta 6. Tri varijantna rješenja fasada 7. Klauzura 8. Razrada usvojenog varijantnog rješenja 9. Karakteristične osnove 10. Presjeci 11. Varijantna rješenja fasade 12. 3D model objekta 13. 3D model objekta u ambijentu 14. Estetika I kritika 15. Estetika I kritika
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti svoje već stečeno znanje koriste za izradu projekta posljednje faze metodološkog postupka aktivne zaštite. Proširivanje znanja odnosi se na fenomenološke teme, koje studente uče metode fizibility studije I SWOT analize, kao I intervencije novog u starom. Vještine: Sposobnost djelovanja u ambijentalnim cjelinama I na objektima koji su tretirani kao tradicionalno graditeljsko naslijeđe. Upotreba metoda zaštitarske struke I način razumijevanja I snalaženja u ambijentalnim cjelinama. Kroz analizu ambijenta studenti stvaraju i kritički stav prema prostoru koji ih navodi na promišljanju o intervencijama koje se od njih očekuju. Kompetencije: Mogućnost rada na zaštiti graditeljskog naslijeđa Osposobljavanje studenta za metodološki ispravno i kreativno djelovanje unutar svih segmenata pojma graditeljske baštine (pojedinačni objekti, graditeljske cjeline, arheološka nalazišta, integralna baština). Mogućnost samostalnog analiziranja i valorizacije arhitektonskog djela i izrade objektivne arhitektonske kritike. Na ovom

	predmetu student uče I o estetici I kritici u arhitekture, gdje se upoznaju sa metodološkim postupkom analize estetskih vrijednosti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama i usporedba sa različitim metodama i tehnikama. Rad na vježbama sa primjereno odabranom temom
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁵:	Semestralni rad – 45-90% Aktivnost - 0-10% Završni ispit – 55-100% Parcijalne provjere znanja nakon 6. I 13. predavanja I presjek grafičkog rada u formi klauzure.
Literatura⁴⁶:	Obavezna: • Brock, Guiliani, Moiescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. • Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Università degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986. • Chabbouh-Akšamija, L., Arhitektura svrhe, Acta architecture et urbanistica, 2004 • Chabbouh Akšamija L., Šabić L., Tradicionalna travnička kuća, Zavičajni muzej u Travniku, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2018. • Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015. • Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985. • Marasović, T., Zaštita graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983. • Pane, R., Citta antiche edilizia nuova, Edizione Scientifiche Italiane, Napoli, 1959. • Protection et animation culturelle des monuments, sites et villes historiques en Europe, par Commission allemande pour l'Unesco, 1980. • Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000. • Zevi, L., Il Manuale del Resauro Architettonico, Mancosu editore, Roma, 2002.

⁴⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 79 od 285

	• Arnheim, R., Umjetnost i vizualno opažanje, Univerzitet umjetnosti u Beogradu, 1981. • Baird, G., Criticality and Its Discontents, Harvard Design Magazine, 2004. • Focht, I., Uvod u estetiku, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1972. • Frye, N., Anatomy of Criticism, Princeton Univ.Press, 1957. • Hays, K. M., Critical Architecture: Between Culture and Form, Perspecta 21: The Yale Architectural Journal, 1984. • http://virtual.arhitekt.hr/II/Lists/Kolegiji/DispForm.aspx?ID=71 • http://www.uq.edu.au/atch/index.html?page=123664&pid=122828 • UNIVERSITY OF QUEENSLAND, CENTRE FOR ARCHITECTURE, THEORY, CRITISISM, HISTORY • Spector,T., The Ethical Architect, Princetone Architectural Press, NY, 2001. Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.
--	---

Šifra predmeta: 01.03.14	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE 10 – POLJOPRIVREDNI OBJEKTI		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 2
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 14 Terenski rad 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta jeste upoznavanje studenata sa problematikom koja se bavi izučavanjem poljoprivrednih objekata, te njihovih karakteristika u odnosu na lokaciju, funkciju i tehnoloski process, sa naglaskom na govedarske staje_farme za proizvodnju mlijeka. Pojasnjava se odabir prostornih struktura primjerenih ovoj vrsti objekata, a kroz apliciranje odgovarajućih konstruktivnih sistema, naglasavanje karakteristicnih arhitektonsko-oblikovnih komponenti i elemenata i humaniziranje izgrađenog prostora. Studentima se približava filozofija gradnje ovih objekata u makro i mikro okruženju, kao i njihove interakcije sa izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici im se omogućuje ovladavanje metodologijom projektiranja ove vrste objekata u praksi.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1. Podjele poljoprivrednih objekata 2. Poljoprivredni kompleksi - principi i primjeri rješavanja 3. Podjele objekata za držanje goveda 4. Staje za vezano držanje krava 5. Vrste ležišta i vezova 6. Staje za nevezano držanje krava 7. Staje za telad i mladu stoku 8. Izmužišta i mljekare 9. Stacionari		

	10. Siliranje i silosi 11. Ishrana krava (vrste jaslara, način ishrane, transport hrane,...) 12. Izđubrivanje staja 13. Materijaliziranje staja 14. Prateći objekti (nadstrešnice za mehanizaciju, skladišta, kolske vage, ...) 15. Terenski rad (obilazak reprezentativnog objekta).
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja o poljoprivrednim zgradama i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju poljoprivrednih zgrada Kompetencije: projektiranje poljoprivrednih zgrada u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁷:	parcijalni testovi, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 % i/ili integralni pismeni ispit 32% (za one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura⁴⁸:	Obavezna: 1. Simonović, Đorđe: <i>Poljoprivredne zgrade i kompleksi</i>, Beograd, Građevinska knjiga, 1986; 2. Bilalić, Sabrija: <i>Poljoprivredni objekti</i>, skripta

⁴⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	3. Dopunska: 16. Zeremski, Damjan i Milan Tošić: <i>Siliranje i silaža u stolarstvu</i>, Sarajevo, -, 1989; 17. Dozet, Natalija: <i>Proizvodnja i primarna obrada mlijeka</i>, Sarajevo, NIRO Zadrugar, 1983; 18. Amon, Marko i Srečko Koritnik: <i>Gradnja i preureditev hlevovo</i>, Ljubljana, -, 1978; 19. Zarić, Jovan: <i>Silos i stočnu krmu</i>, Sarajevo, Arhitektonsk-urbanistički fakultet u Sarajevu i Institut za arhitekturu i urbanizam u Sarajevu, 1968; 20. Kojić, Branislav i Đorđe Simonović: <i>Poljoprivredna arhitektura</i>, Beograd, Građevinska knjiga, 1964; 21. Simonović, R. Đorđe: <i>Staje za hladno slobodno odgajivanje</i>, Beograd, Zadruga knjiga, 1959; 22. Kojić, Đ. Branislav: <i>Poljoprivredne zgrade</i>, Beograd, Građevinska knjiga, 1962; 23. Kreger, Rado: <i>Hiša na vasi</i>, Beograd, Ljubljana, Naš dom – Gradbeno strokovna založba v Ljubljani, 1946; 24. Bartussek, Helmut; Lens Vitus; <i>Ofner-Schröck i dr: Rinderstallbau</i>, Graz-Stuttgart, Leopold Stocker Verlag, 2008.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.07		Naziv predmeta: URBANE TRANSFORMACIJE	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 2
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 15 Predavanja 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Promatranje i analiza fenomena, uzroka i procesa transformacija urbanih matrica fizičkih struktura, koncipiranih na mogući način i za predvidiv vremenski period; Sagledavanje mogućnosti funkcionalnih, strukturalnih i estetskih transformacija grada, kao i mogućnosti redizajna čovjekove izgrađene i neizgrađene okoline;	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Uvod (Urbani kontekst i urbane transformacije – Tumačenje pojmova; Urbana morfologija – Indikator transformacije arhitekture grada; Aktuelna urbanističko-arhitektonska praksa u odnosu na transformacije arhitekture grada; Pristupi urbanističko-arhitektonskom tretmanu urbanog konteksta); Urbani kontekst – Prostorni okviri transformacija; Transformacija sistema urbane okoline – Redizajn grada; Šta je urbano-strukturalna transformacija?; Kratak pregled razvojnih perioda urbanog redizajna; Pravo čovjeka na očuvanje mentalne slike; Oblici urbanih transformacija (redizajna grada); Teorija lokacije (Analiza funkcija; Granice obuhvata urbanog prostora u transformacijama i bonifikacija; Nodalne mentalne tačke; Anketiranje– uzorak – intervju); Društvena i prostorna fragmentacija savremenog grada (Fragmentacija savremenog grada: Uzroci i posljedice; Fragmentacija i urbani dizajn; Fragmentacija grada i transformacija javnog prostora; Buduća uloga urbaniste-dizajnera – Preporuka); Temporalnost urbanih transformacija – Reklama;	
Ishodi učenja:		Znanje: Razumijevanje problematike i ciljeva urbanih transformacija	

	Vještine: Razumijevanje problematike društvenih promjena, modernizacije i preoblikovanja, ljudskog ponašanja, običaja, integralnih i funkcionalnih promjena u gradu, estetskih potreba; Kompetencije: Razumijevanje granica i konteksta transformacija i upoznavanje sa načinima izrade i provedbe adekvatne prostorno-planske regulative;
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i individualne konsultacije; Teorijska elaboracija i komentari naslijeđenih i aktuelnih predložaka koncepata urbanih matrica, uz sagledavanje stvarnih potreba za urbanim transformacijama u cilju poboljšanja kvaliteta življenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁹:	Parcijalnom (putem testova – dva testa tokom semestra – svaki 27,5-47,5%) i/ili integralnom provjerom znanja (55-95%); konačna ocjena iz predmeta izvodi se na osnovu aktivnosti studenta na predavanjima (5%), te rezultata parcijalne i/ili integralne provjere znanja;
Literatura⁵⁰:	Obavezna: • Čakarić, J, Urbane transformacije – Skripta, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2013 • Bečić, E, Urbani fenomeni kontekstualizacije, Blicdruk, Sarajevo, 2010 • Brolin, C. B, Arhitektura u kontekstu, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 • Castex, J, Depaule, J. C. i Panerai, P, Urbane forme, Građevinska knjiga, Beograd, 2002 • Cook, P, The City, Seen as a Garden of Ideas, Peter Cook and The Monacelli Press, Inc., New York, 2003 • Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 • Čaldarović, O, Urbano društvo na početku 21. stoljeća, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2011 • Elin, N, Postmoderni urbanizam, Orion art, Beograd, 2002 • Norber-Schulz, C, Stanovanje. Stanište, urbani prostor, kuća, Građevinska knjiga, Beograd, 1990

⁴⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Rossi, A, Arhitektura grada, DIP “Građevinska knjiga” i PP “Premis”, Beograd, 2002
- Vujović, S i Petrović, M, Urbana sociologija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005

Dopunska:

- Horvat, S, Znakovi postmodernog grada, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2007
- Krier, R, Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1999
- Fyfe, R. N, Prizori ulice, Clio, Beograd, 2002
- Kolečnik, Lj, Umjetničko djelo kao društvena činjenica, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2005
- Low, M. S, Promišljanje grada, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2006
- Mumford, L, Kultura gradova, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2010
- Norber-Schulz, C, Intencije u arhitekturi, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2009

Šifra predmeta: 01.04.11		Naziv predmeta: URBANISTIČKO PLANIRANJE 2	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 1
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: 5	
Učesnici u nastavi		nastavnici i saradnici iz oblasti urbanizma i prostornog planiranja	
Preduslov za upis:		nema	
Cilj (ciljevi) predmeta:		(1) Razvijanje transdisciplinarnog pristupa urbanom planiranju; upoznati studente sa savremenim pojavnostima i procesima u gradu; definisanje i identifikacija konflikata u gradu i njihova manifestacija na fizičku i socijalnu strukturu; uloga gradskih uprava, planera i zajednice u procesu odlučivanja i izgradnje ili relativizovanja značenje grada. (2) Razvijanje kritičke svijesti i naučno-istraživačkih znanja analize i sinteze grada	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		(1) stručni rječnik, urbana forma, pojavnosti i procesi u urbanom planiranju; istraživački rad (objašnjenje predmeta semestralnog zadatka i metodologije izrade i stil pisanja pregleda literature), (2) urbana teorija Bosne i Hercegovine; grad kao kompleksan i dinamičan sistem – čiji je grad?, (3) mjerenje urbane forme (mjerljiva, teško mjerljiva i nemjerljiva), (4) urbani interesi i sukobi, (5) idealni grad kapitalizma i socijalizma, (6) ciklusi urbanizacije; širenje, rast i smanjivanje gradova, (7) urbano propadanje i obnova; kompaktni grad; urbana renesansa; propadanje gradova u Bosni i Hercegovini i treća generacija urbanističkih planova, (8) povelje o gradu (Atinska i Machu Picchu povelja), (9) istraživački rad (provjera napretka izrade pregleda literature), (10) povelje o gradu (Novi urbanizam i Evropska povelja o gradu i Nova Atinska povelja), (11) prostorna i društvena fragmentacija (džentrifikacija, zatvorena naselja), (12) zakonodavna materija i deregulacija prostorno-planske dokumentacije, (13) vidljive i nevidljive posljedice urbanih procesa; izmjene, dopune, korekcije planske dokumentacije i promjena namjene i korištenja zemljišta, (14) etika urbanog	

	planiranja; vlasništvo nad zemljištem i pravo građenja i percepcije, (15) privatizacija urbanog građevinskog zemljišta i percepcije prava na građenje; bespravna i nelegalna gradnja.
Ishodi učenja:	Znanje: urbani procesi, njihovi generatori i posljedice na grad; kritička svijest o odnosu između aktuelnih tokova u urbanizmu i prošlosti. Vještine: sposobnost prepoznavanja i odgovarajuće upotrebe urbanističkih i arhitektonskih teorija, koncepcija, paradigmi i principa; sposobnost proaktivnog prilagođavanja ili otpora situacijama koje se mijenjaju; sposobnost kritičke upotrebe Interneta kao sredstva komunikacije i izvora informacija; sposobnost pisanja na vlastitom jeziku, koristeći razne vrste urbanističke literature i odgovarajućeg navođenja izvora. Kompetencije: kritička analiza ciljeva i prakse urbanog razvoja; interpretacija urbanih procesa i predlaganje rješenja
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i diskusija; timski rad na izradi semestralnog zadatka (pregled literature na izabranu temu).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵¹:	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i tekstualna/grafička prezentacija i kritička analiza teme referata) (0–50 %).
Literatura⁵²:	Obavezna literatura: Castells, M. (2003). <i>The Process of Urban Social Change</i>. U: A.R. Cuthbert (ur), <i>Designing Cities: Critical Readings in Urban Design</i> (str. 23–27). London: Wiley-Blackwell. Čengiđ, N. (2011). Remodelling Urban Meaning – Sarajevo Case. <i>The Importance of Place, Conference Proceedings</i>, str. 1214–1225. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Sarajevo. Čengiđ, N. (ur) (2008). Rječnik savremenih pojavnosti i procesa u gradu – knjiga 1, 2 i 3 (server AFS). Dopunska literatura: Fainstein, S. (2010). <i>The just city</i>. Ithaca and New York: Cornell University Press. Harvey, D. (2012). <i>Rebel cities: from the right to the city to the urban revolution</i>. London; New York: Verso.

⁵¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta		Obrazac SP2 Stranica 88 od 285
	Komisija za urbanizam i prostorno uređenje Savezne skupštine (1971). <i>Osnove politike urbanizma i prostornog uređenja</i>. Palast, G. (2001, april 29). IMF's four steps to damnation. The Guardian. Zakonodavna materija iz oblasti urbanog planiranja. Žuljić, V-J., Čengiće, N. i Čakarić, J. (2015). <i>Sarajevo metropola – Koncept razvoja</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet.	

Šifra predmeta: 01.04.05		Naziv predmeta: URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 5	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 15 Vježbe: 45	
Učesnici u nastavi	nastavnici i saradnici iz oblasti urbanizma i prostornog planiranja		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Korištenje znanja stečenih iz oblasti urbanističkog i regulacionog planiranja i prevođenje u koncept urbanističkog projekta. Kritičko razumijevanje znanja o estetici, funkcionalnosti, politici i čovjeku, potrebno za izgradnju gradskih cjelina projektovanih za čovjeka. Razumijevanje zadataka i odgovornosti arhitekta-urbaniste. Izgradnja osjetljivosti arhitekta-urbaniste prema fizičkom i društvenom kontekstu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	(1) rječnik urbanističkog projektovanja; teorija i definicija u Bosni i Hercegovini i na međunarodnom nivou; objašnjenje semestralnog zadatka (npr. urbanistički projekat naselja od 2000-5000 stanovnika, makrourbane cjeline): prostorni obuhvat, tekstualni (opis koncepta i kvantitativnu urbanistički pokazatelji) i grafički dio (geneza ideje, koncept i prijedlog) (2) objašnjenje zadatka: metodologija urbanističkog projektovanja i njen razvoj; sadržaji i obuhvati za koje je obavezna izrada urbanističkog projekta, detaljnost projekta, (3) zadaci urbanističkog projekta – zašto se radi? i relacija sa planovima višeg reda i arhitekture; kako i koliko urbanistički projekt određuje arhitekturu?, (4) projektovanje u prirodnom i kulturološkom kontekstu – od autentičnog i modernog, do internacionalnog i globalnog grada. (5) teorije i standardi za planiranje i projektovanje naselja za čovjeka, (6) Zakoni i podzakonski akti. Oblikovanje prostora.		

Ishodi učenja:	Znanje: sposobnost primjene znanja u praksi; sposobnost kreativnog generiranja novih ideja i oblika; sposobnost primjene duha sinteze ideja i oblika; poznavanje savremenih i historijskih djela koja su dostigla najviše standarde u urbanizmu; svijest o potencijalima novih tehnologija i uticaja na buduću grad; kritička svijest o političkim i finansijskim motivacijama klijenata i urbanističkih propisa za razvijanje etičkog okvira za donošenje odluka u okviru izgrađene sredine; sposobnost kreiranja urbanističkog projekata koji ispunjava etičke, estetske i tehničke uslove; Vještine: vještine donošenja odluka; sposobnost rada sa visokim stepenom autonomije i u saradnji; sposobnost odgovarajućeg komuniciranja sa raznom publikom usmeno, pismeno i grafički. Kompetencije: izrada koncepta naselja, sa kvalitativnim i kvantitativnim podacima
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i diskusija; Vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵³:	Semestralni projekat (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija projekta – smjernice, koncept i prevođenje istih u projekat) (0–50 %).
Literatura⁵⁴:	Obavezna: Bacon, E. (1969). <i>Design of Cities</i>. London: Thames and Hudson. Gosling, M. (1984). <i>Urban design</i>. New York: Academy editions, St. Martins Press. Krier, R. (1979). <i>Urban space</i>. London: Academy editions. Krier, R. (1982). <i>An Architecture</i>. London: Academy editions, St. Martin's Press. Krippendorf, J. (1986). <i>Putujuće čovječanstvo</i>. Zagreb: SNL, Zavod za istraživanje turizma. Linč, K. (1974). <i>Slika jednog grada</i>. Beograd: Građevinska knjiga.

⁵³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	Sitte, C. (1967). <i>Umjetničko oblikovanje gradova</i> (Đ. Tabaković, Transl.). Beograd: Građevinska knjiga. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (2005). Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja. <i>Službene novine Federacije BiH</i>, br. 63/04 i 50/07. Worskett, R. (2000). <i>The character of towns</i>. London: The Architectural Press. Dopunska: Maretić, M. (1966). <i>Gradski centri</i>. Zagreb: Školska knjiga. Samuels, I., Panerai, P. i Castex, J. (1989). <i>Urbane forme</i>. Beograd: Građevinska knjiga Agora. Žuljić, V-J. (1984/1990/2000). <i>Gradski centri; Stanovanje - stambena naselja; Makrourbani centri. Rekreacija - Separati</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Sarajevo.
--	---

IZBORNI PREDMETI II SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.01.16	Naziv predmeta: APSTRAKTNI LIKOVNI IZRAZ OBLIKA, BOJA I KRETANJA		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15, Vježbe 15; Integrirana nastava – obavljanje vježbi i predavanja istovremeno.		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Prostorno i grafičko prikazivanje		
Preduslov za upis:	Uspješnost u toku pohađanja obavezne dvogodišnje nastave iz predmeta Slobodnog crtanja. Maksimalni broj studenata na predmetu je 15.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Uvođenje studenata u porijeklo moderne umjetnosti, početke apstraktne umjetnosti te njeno širenje sa težištem na slikarstvu, u kiparstvu i odjek u arhitektonskom oblikovanju. Namjera je da studenti nakon stečenih njima potrebnih klasičnih likovnih (teoretskih i praktičnih) saznanja pređu u novu fazu kreativno-istraživačkog rada koja bi trebala kvalitetno djelovati na razvoj njihove individualnosti i upotpuniti im znanje.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	- Kubizam, pravac u umjetnosti – Rana faza (radovi P. Sezana kao prelaz iz realizma u apstraktnu umjetnost) - Komponovanje likovne cjeline - Tehnika kolaž (korištenje elemenata, sastavnih dijelova, grupa) - Crno-bijeli kolaž I, tehnika papir; - Crno-bijeli kolaž I, tehnika papir; - Crno-bijeli kolaž I, tehnika papir; - Crno-bijeli kolaž II, tehnika papir; - Crno-bijeli kolaž II, tehnika papir; - Crno-bijeli kolaž II, tehnika papir; - Osvrt na prethodne časove Kubizam, kao pravac u umjetnosti – Analitički kubizam (P. Pikaso, Ž. Brak, grupa slikara kubizma) Kubizam u kiparstvu te uticaj kubizma na arhitekturu tog vremena.		

	- Komponovanje likovne cjeline - Tehnika kolaž (uklopljeni u program motivi po izboru studenata) - Kolaž u boji I, tehnika kombinacija materijala; - Kolaž u boji I, tehnika kombinacija materijala; - Kolaž u boji I, tehnika kombinacija materijala; - Crno-bijeli ili kolaž u boji, kolaž u prostoru; - Crno-bijeli ili kolaž u boji, kolaž u prostoru; - Crno-bijeli ili kolaž u boji, kolaž u prostoru; - Dovršavanje radova, razgovori o radovima i njihov završni dio.
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje kubizma i njegovih zakonitosti te njegov odraz na umjetnost i arhitekturu XX vijeka; Vještine: Rad na novim materijalima i kolažnim tehnikama; Kompetencije: Mogućnost analiziranja prostora i razrade ideje kolažnim tehnikama putem poliperspektive.
Metode izvođenja nastave:	Teoretski dio: Predavanja uz projekcije i vizuelne analize, razgovor. Praktični dio: Radionice uz rad na skicama (kombinovane tehnike), prikupljanje materijala za tehniku kolaž u kojoj se izvode vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁵:	Prisustvovanje predavanjima i radionicama, aktivnosti koje uključuju angažman u diskusijama, skupljanje materijala potrebnog za izradu kolaža, rad na skicama. Ocjena iz predmeta se izvodi na osnovu vježbi i završnog rada i to u omjeru: učešće u nastavi, aktivnost i rad na vježbama 30% ocjena mape sa radovima 70%
Literatura⁵⁶:	Obavezna: - Bogdanović, K. (2009) Uvod u vizuelnu kulturu, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, - Dora, V. (2006) Apstraktna umetnost, Beograd: METAPHYSICA

⁵⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 94 od 285

	Dopunska: - Read, H. (1967) Istorija modernog slikarstva (od Sezana do Pikasa), Beograd: Jugoslavija.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.33	Naziv predmeta: ARTIFICIJELNA RASVJETA I URBANI KRAJOLIK		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]	
Preduslov za upis:		Nema	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Ovladavanje terminologijom i metodologijom planiranja i projektovanja urbane rasvjeteu složenim odnosima gradskih funkcija i njihovom organizacijom u prostoru.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Historijat razvoja artificijelne rasvjete, - Teoretsko analitičke osnove dnevne/noćne slike grada, - Okolišni aspekt artificijelne rasvjete, - Perceptivno psihološke osnove artificijelne rsvjete, - sociološki aspekti artificijelne rasvjete, - Tehničke osnove projektovanja rasvjete, - Metodologija planiranja i projekovanja urbane rasvjete, - Rad na studiji slučaja / izrada koncepta rješenja rasvjete za odabrani prostorni obuhvat, - Finalna prezentacija i diskusija pred auditorijem (kolege studenti, asistenti, profesor).	
Ishodi učenja:		Znanje: Razvijanje analitičkog i kritičkog posmatranja ukupne slike grada kako dnevne tako i noćne. Poimanje prostora kao scenografskog okvira za adekvatno odvijanje svih gradskih funkcija u kontinuitetu dan – noć, sa naglaskom na noćni aspekt. Vještine: Primjena /sinteza vizualno perceptivnih, tehničkih i okolišnih aspekata u planiranju i dizajniranju noćnog aspekta urbanog krajolika. Kompetencije: Osposobljenost za izradu master plana urbane rasvjete i dizajna noćne slike grada.	
Metode izvođenja nastave:		Predavanja - usmeno, vizuelno i komparativno izlaganje problematike projektovanja; Individualni rad na studiji slučaja.	

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁷:	Semestralni zadatak 70% Aktivnost na nastavi 30% Završni ispit: ukoliko student nije sakupio minimum poena.
Literatura⁵⁸:	Obavezna: • Alihodžić, R. R.: "Definisanje primarnih aspekata psihološkog doživljaja ARHITEKTONSKOG PROSTORA I FORME", <i>Plima</i>, Ulcinj, 2007. • Krstić, P.: "Uticaj artificijelnog osvjetljenja na percepciju i oblikovanje noćnog aspekta urbanog krajolika", doktorska disertacija, Sarajevo 2012. • Andreić, Ž.: "Problematika svjetlosnog onečišćenja", Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb, 2009. • Žuljić, Vlasta-Jelena: "Determinante urbane morfologije grada sa posebnim osvrtom na morfologiju Sarajeva", <i>doktorska disertacija</i>, Beograd 1988. • Kevin Linč.: "Slika jednog grada", Građevinska knjiga, Beograd, 1974. • Halprin, L.: "Gradovi", <i>Gradjevinska knjiga</i>, Beograd, 1971. • Rob Krier: "Urban space", Academy editions, London • Kristijan Norberg-Šulc: "Egzistencija, prostor i arhitektura", Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1975. • K. Zite: "Umjetničko oblikovanje gradova", Građevinska knjiga, Beograd, 1967. Dopunska: • Vresk, M.: "Osnove urbane geografije", Školska knjiga, Zagreb 1980

⁵⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.18		Naziv predmeta: BIOKLIMATSKA ARHITEKTURA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 + 0 = 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]	
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:		Predstavljanje arhitekture (urbani ansambl, arhitektonski objekat) kao energetske sistema te razumijevanje značaja relacija između vanjskih utjecaja (inputa) i ljudskih rješenja (outputa) arhitektonskih zadataka.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Prema sadržaju obveznog udžbenika: Hadrović, A. (2008). <i>Bioklimatska arhitektura-traženje puta u raj</i> . Sarajevo. Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. SEDMICE 1-2: definicija bioklimatske arhitekture. Razumijevanje bioklimatske arhitekture kroz historiju. Sustainability (održivost); SEDMICE 3-5: Energija. Izvori energije i njihove perspektive. Veličina i karakter sistema; SEDMICE 6-9: suživot arhitekture (čovjeka) sa prirodnim okruženjem. Autohtona arhitektura ("primitivne" nastambe – odgovor čovjeka na prirodne uvjete autentičnim rješenjima dispozicije i materijalizacije). Neka suvremena rješenja insistiranog uklapanja u prirodni ambijent; SEDMICE 10-12: arhitektonski objekt – odnos volumena površine granica (faktor oblika). Toplinski gubici i dobici (rješenja elemenata i materijalizacija). SEDMICE 13-15: Pregled savremenih i futurističkih rješenja.	
Ishodi učenja:		Znanje: student bi trebao upoznati razumijevanje i prakticiranje "bioklimatske arhitekture" kroz historiju, sve do danas. Vještine: student bi trebao biti osposobljen da kreira bioklimatsku arhitekturu u uvjetima konkretnog prirodnog i društvenog okruženja. Kompetencije: student bi trebao biti osposobljen da arhitekturu vidi kao jedinstvo njene umjetničke i egzotno-empirijske komponente, u svjetlu suvremenih agenda.	
Metode izvođenja nastave:		Predavanja sa projekcijama koje prate sadržaj predmeta.	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁹:		Praćenje predavanja 5 % Samostalna (individualna) seminarska radnja 95 %	
Literatura⁶⁰:		Obvezna: Hadrović, A. (2008). <i>Bioclimatic Architecture, Searching for a Path to Heaven</i> . North Charleston: Booksurge. Dopunska: Balcomb, J.D. (1992). <i>Passive Solar Buildings</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Cook, J. (1996). <i>Passive Cooling</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Granjean, E. (1972). <i>Vohnpysiology</i> . London: Artemis. Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika, drugo izdanje</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Larson, R. W. (1996). <i>Implementation of Solar Thermal Tehnology</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Moritz, K. (1975). <i>Pravilno i pogrešno</i> . Belgrade: Gradjevinska knjiga. Matić, M. (1988). <i>Energija i arhitektura</i> . Zagreb: Školska knjiga. Rudolfski, B. (1976). <i>Arhitektura</i> . Belgrade: Građevinska knjiga.	

⁵⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁶⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 98 od 285
	Journal: Techniques et Architecture (special editions: 291/73, 315/77) Journal: The Japan Architecture, DBZ

Šifra predmeta: 01.05.39	Naziv predmeta: MENADŽMENT I PROGRAMIRANJE ARHITEKTONSKIH PROJEKATA		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj kredita prema ECTS: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 (2/sedmično)	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na naučnu oblast „Arhitektonske knstrukcije i tehnologija građenja“		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobljavanje studente za integralni pristup vođenju, konceptualizaciji, konstruiranju i materijalizacije arhitektonsko- graditeljskog poduhvata, s namjerom da se stekne sposobnost i konkurentnost pri realizaciji arhitektonskih objekata kroz ovladavanje relevantnim principima projekt menadžmenta, kao naučne discipline.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	• Prva sedmica: Naučni pristup poslovnom upravljanju; • Druga i teća sedmica: Sistem poslovnog upravljanja i organizacona struktura; • Četvrta sedmica: Osnovni principi poslovnog upravljanja; • Peta sedmica, šesta i sedma sedmica: Opće značenje pojmova projekt i projekt menadžment, principi i procesi projekt menadžmenta; • Osmu sedmica: Proces nastajanja arhitektonsko definiranog prostora; • Deveta sedmica: Arhitektonsko programiranje; • Deseta, jedanaesta i dvanaesta sedmica: Arhitektonsko projektiranje; Gradnja; Održavanje i korištenje; • Trinaesta i četrnaesta sedmica: Upravljanje realizacijom projesta visokogradnje; • Petnaesta sedmica: Praktična primjena načela.		
Ishodi učenja:	Znanje: Ovladavanje osnovnim menadžerskim znanjem i vještinama u kontekstu projekata iz domena visokogradnje. Vještine: Izrada studije isplativosti, projektnog programa, projektnog zadatka, priprema tenderske dokumentacije i vladnje menadžerskim vještinama neophodnim za vođenje projekata (poduhvata) iz domena visokogradnje. Kompetencije: U konačnici studenti bi integriranjem principa menadžmenta i principa kojim se vodi arhitektonska struka i nauka postigli kompetencije koje zahtijeva aktualna arhitektonska praksa.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i interaktivne diskusija, rad na konkretnim primjerima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ⁶¹ :	Ocjena iz predmeta se izvodi na osnovu aktivnosti u nastavi (prisustvovanje predavanjima i učestvovanje u diskusiji 49%), izrada i obrana seminarskog rada – 51%.		

⁶¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura⁶²:	Obavezna: - Bijedić, DŽ. . (2000). <i>Aplikacija principa projekt menadženta u realizaciji projekata visokogradnje.</i>. Sarajevo: Aritektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Dopunska: - Dingle, J. (1997). Project Management–Orientation for Decision Makers. London: Arnold Publishing. - Federalno ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša & IMG (1999). Priručnik o tehničkim i obligacionim uvjetima za projektovanje i izvođenje radova na izgradnji, rekonstrukciji, sanaciji adaptaciji građevina visokogradnje. Sarajevo. Rabic. - Lewis, J.P. (1997). Fundamentals of Project Management. New York: AMACOM - American Management Association. - PMI Standards Committee (1996). A Guide to Project Management Body of Knowledge. Upper Darby, PA: Project Management Institute.
---------------------------------	---

⁶² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.52	Naziv predmeta: POSEBNI ARHITEKTONSKI PROJEKTI		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na predmet/oblast kojoj predmet pripada - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa aktuelnim metodama istraživanja i eksperimentiranja u arhitektonskom projektiranju putem simuliranja uvjeta rada, u međunarodnim arhitektonskim projektnim studijima, na izradi i prezentaciji idejnih arhitektonskih studija i idejnih arhitektonskih rješenja posebnih arhitektonskih programa.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski razvoj zgrada posebnih arhitektonskih programa. 2. Suvremena načela izrade projekata posebnih arhitektonskih programa. 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije zgrada posebnih arhitektonskih programa. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja zgrada posebnih arhitektonskih programa. 5. Arhitektonsko programiranje zgrada posebnih arhitektonskih programa. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova zgrada posebnih arhitektonskih programa.		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektovanju zgrada posebnih arhitektonskih programa. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se zgrade posebnih arhitektonskih programa razvijaju kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje, istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Razvijanje vještina za prezentaciju i komunikaciju projektnog rješenja. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrada posebnih arhitektonskih programa, na osnovu integriranog znanja iz više prethodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava oblikovno -konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX cathedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶³:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Prezentacije (20% od ukupne ocjene) odbrane projekta (20% od ukupne ocjene).
Literatura⁶⁴:	Obavezna: Aktuelna stručna i teorijska literatura iz područja arhitekture i urbanizma. Picard,Q., RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert,E., Architects' Data, Blackwell Science, Third Edition, 2000 De Chiara, J., Crosbie,J.M., Time-Saver Standards for Building Types, McGraw-Hill, Fourt Edition, 2001 Dopunska: Durmišević,E., Pašić,A., Çolakoğlu,B., Dynamic Architecture, University of Twente, 2015 Durmišević,E., Pašić,A., Urban Strategies for Green Kadiköy Istanbul, International Design Studio 2013, University of Twente, 2013 Durmišević,E., International Design Studio 2011 Green Transformable Building Center, University of Twente, 2011 Aktuelni arhitektonski magazini, knjige iz oblasti urbanog planiranja, urbanog projektovanja i pejzažne arhitekture, priručnici arhitektonskog projektovanja i monografije arhitekata

⁶³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁶⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.29		Naziv predmeta: PROSTORI SPECIFIČNOG STANOVANJA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada- Oblast arhitektonskog projektovanja		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa raznovrsnom tipologijom prostora specifičnog stanovanja i privremenog smještaja, u kojima socijalna participacija ima značajnu ulogu. Kroz teoriju, pojmove, prezentaciju mogućih tipologija i funkcija objekata socijalnog standarda, cilj je senzibilizirati buduće kreatore prostora za probleme i specifične potrebe (materijalne, socijalne, fizičke i fiziološke, psihološke, duhovne, dobne...) pojedinaca, grupa i društva općenito, u traženju adekvatnog arhitektonskog rješenja koje će biti optimalan okvir za realizaciju tih potreba.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Pregled tipološke nomenklature prostora specifičnog stanovanja; Domovi penzionera i drugi oblici smještaja starih, relativno neovisnih osoba; Prihvatilišta, domovi za zbrinjavanje starih i iznemoglih lica; Hospisi; Azili za beskućnike; Studentski domovi, stanovi, kampusi; Đački domovi i internati; Samostani i sjemeništa - Medrese i tekije - Manastiri; Objekti za djecu i omladinu bez roditeljske skrbi (domovi, naselja, „kuća na pola puta“ – stanovi...); Domovi za djecu i omladinu sa specijalnim potrebama – stanovanje uz podršku (slabovidni, sa motoričkim hendikepom, sa intelektualnim poteškoćama...); Sigurne kuće – privremeni smještaj za osobe izložene nasilju u obitelji; Privremeni smještaj za stanovnike područja pogođenog prirodnom ili izazvanom katastrofom; Domovi za resocijalizaciju maloljetnih delinkvenata (vaspitno-popravni domovi); „Komune“ za rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika; Penitencijarni objekti: Kazneno – popravne ustanove različitog nivoa sigurnosti za punoljetne osobe – zatvori;		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje teorijskih znanja o potrebama specifičnih kategorija korisnika koje se reflektiraju na karakter projektiranih prostora u više nivoa. Stjecanje stručnih kompetencija kroz upoznavanje sa metodama i instrumentarijem, elementima i standardima, kojim se može stimulirati i postići kvalitetna interakcija između posebnih potreba korisnika i njima namjenjenih prostora, kao i uvid u savremene tendencije, što je preduslov za mogući nastavak rada u ovoj oblasti u III i IV semestru studija. Vještine: Studenti usvajaju vještine projektovanja, planiranje i organizacije projekta, te vještine prezentiranja i komunikacije. Kompetencije: Uspješnim savladavanjem sadržaja ove materije studenti stiču neke opšte (instrumentalne, interpersonalne, sistemske) i djelomično stručne kompetencije za koje je potrebno vladati: osnovama materije iz oblasti stanovanja, sposobnošću analize i sinteze, sposobnošću kritičkog mišljenja, kreativnog nezavisnog djelovanja, imati svijesti o društvenoj odgovornosti, imati sposobnost praćenja savremenih dostignuća u struci. i sl.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i rad u seminaru. Kombinacija informativne i interaktivne nastave podržane multimedijalnim prezentacijama uporednih analiza specifičnih primjera - projekata, realizacija, kao i uspješnih diplomskih – magistarskih radova iz ove oblasti. Rad u seminaru uz učešće stručnjaka koji se bave temama navedenim u sadržaju predmeta i dva najavljena testa provjere usvojenog znanja. Studenti kroz seminarske radove produbljuju znanje, istražuju, analiziraju i javno prezentiraju svoja saznanja . Poticanje studenata na studijsko istraživački rad, kojim bi se studenti koji se opredijele da neku od ponuđenih tema ove oblasti obrade kao završni rad, uvedu u proces metodologije izrade teorijskog dijela rada, njegove aplikacije na praktični, projektantski dio rada i njegove javne prezentacije.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶⁵:	Kroz pomenute vidove nastave tokom semestra studenti dobijaju ocjene i ako su sve predviđene vidove rada uspješno apsolvirali, završetkom semestra, bez izlaska na ispit, dobijaju konačnu ocjenu. Pismenoj provjeri znanja u ispitnim terminima pristupaju studenti koji su prisustvovali svim vidovima nastave u kapacitetu od obaveznih 80%, a nisu stekli dovoljan broj pozitivnih ocjena tokom semestra, koje bi formirale konačnu prolaznu ocjenu. Vrednovanje aktivnosti u konačnoj ocjeni: prisustvo nastavi 10%, testovi 20%, rad u seminaru 70%.
Literatura⁶⁶:	Obavezna: Allen, P., Mullins, W. (1975). Ein Platz für Studenten. Berlin: Bauverlage. Cekić, N. (2001). Razvoj stambenih jedinica kod studentskih domova. Niš: Građevinski i Arhitektonski fakultet. Fairweather, L., McConville, S. (2006). Prison Architecture – Policy, Design and Experience. London: RIBA. Dopunska: Fejzić, E. (2001). Osobe umanjениh tjelesnih sposobnosti i arhitektonske barijere. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Finci, O. (2009). Konceptije i oblici stanovanja stariх osoba – skripta. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Mostaedi, A. (2003). Homes for Senior Citizens. Barcelona: Broto & Minquet. Perkins, B., Hoglund, J.D., King, D., & Cohen, E. (2004). Building Type Basic for Senior Living, New Jersey: John Wiley & Sons. Redstone, G. L. (1986). Institutional Buildings, An Architectural Record Book. Schittich, C. (2007). Housing for People of All Ages. Munich: Edition DETAIL. Thomson, N., Dendy, E. (1984). Sports and Recreation Provision for Disabled People. London: Architectural Press Ltd. Časopisi / tematski brojevi koji tretiraju problematiku prostora specifičnog stanovanja i privremenog smještaja: TA,AW, DB,AA, Baumeister, B+W, Detail, ORIS..... Napomena: Literaturu iz dodirnih - graničnih oblasti, kao i relevantne Internet adrese, preporučuje nastavnik prema odabranoj temi za rad u seminaru.

⁶⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁶⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.21	Naziv predmeta: REALIZACIJA PROJEKATA - INŽENJERSKI KONSALTING		
Ciklus: 2.	Godina:1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 semestralno / 3 sedmično Predavanja 1 sedmično/ 15 semestralno Vježbe 2 sedmično / 30 semestralno	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet: Oblast arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja	
Preduslov za upis:		Nema posebnih preduslova	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Osnovni cilj je edukacija u izradi kalkulativne i tenderske dokumentacije sa predmjerom i predračunom radova. Uključivanje u razne faze procesa realizacije projekta kroz cijeli investicioni ciklus, kao što su: ugovaranje radova, učešće u tehnološkoj pripremi, izrada dinamičkih planova, elaborata organizacije građenja, vođenje poslova nadzora i kontrole građenja, kao i naplate radova. Predmet obuhvata procese izrade i rukovođenja investicionim poduhvatima sa svim neophodnim asistencijama i aktivnostima u postupku izvršenja: sadržaj, obim, način prikupljanja i obrade ulaznih podataka o subjektu i objektu investicione izgradnje, način izrade predinvesticionih i investicionih studija, tenderske dokumentacije; kao i postupke upravljanja projektima u cjelokupnom investicionom ciklusu.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Predmjer i predračun radova (podjela radova u visokogradnji, struktura i forma, dokaznice i kalkulacije, opći i tehnički uslovi za izvođenje pojedinih vrsta radova; Normativi i standardi rada u građevinarstvu (pojam normi i normizacije, svrha normativa, vrste normi) ; Upravljanje i realizacija projekata: Opći pojmovi; Podjela investicija; Terminologija investicija; Elementi ciklusa realizacije projekta; Upravljanje projektom u investicijskom ciklusu; Ugovaranje izvođenja i realizacije radova: Vrste ugovora; Načini ugovaranja, prava i obaveze učesnika u izgradnji; Ugovor o konsaltingu; Ugovori o izvođenju radova; FIDIC-uslovi ugovaranja; Uzanse o građenju;	

	Zakonska regulativa: Domaća zakonski akti iz oblasti građenja; Evropske direktive; Organizacija kontrole kvaliteta građevinske proizvodnje: Nadzor investitora; Autorski nadzor; Inspekcijski nadzor; Načini kontrole kvalitete; Kalkulacija cijena za građevinske radove: Elementi kalkulacije; Pomoćne – prethodne kalkulacije; Kalkulacije cijena za glavne procese rada; Proračun pokrića posrednih troškova (faktor).
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje znanja o upravljanju i realizaciji projekata. Studenti usvajaju znanja u oblasti projekt menadžmenta. Vještine: Izrada predmjera i predračuna radova. Kompetencije: Student je kompetentan da samostalno kreira predmjer i predračun radova.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja uz PowerPoint prezentaciju i praktični rad na vježbama.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶⁷:	Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu na kojem se utvrđuje konačna ocjena. Provjera znanja kroz dva pismena testa u semestru. Svaki test nosi 10% bodova u strukturi ocjene, vježbe nose 50% bodova u strukturi ocjene i završni pismeni ispit nosi 30% bodova u strukturi ocjene. 10 (A) – (izuzetan uspjeh, bez grešaka ili sa neznatnim greškama), nosi 95–100 bodova, 9 (B) – (iznad prosjeka, sa ponekom greškom), nosi 85–94 bodova, 8 (C) – (prosječan, sa primjetnim greškama), nosi 75–84 bodova, 7 (D) – (općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima), nosi 65–74 bodova,

⁶⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	6 (E) – (zadovoljava minimalne kriterije), nosi 55–64 bodova, 5 (F, FX) – (ne zadovoljava minimalne kriterije), manje od 55 bodova.
Literatura⁶⁸:	Obavezna: • Grupa autora (2016). Upravljanje projektima, Primaprom, Sarajevo. • Dreca, Š. (2002). <i>Građenje</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. • Dreca, Š. (2008). <i>Organizacija građevinske proizvodnje, skripta</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. • Dreca, Š. (2008). <i>Organizacija, upravljanje proizvodnjom i racionalizacija, skripta</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. • Dreca, Š. (2008). <i>Planiranje i programiranje građenja, skripta</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Dopunska: • Đorđević, D. (2001). <i>Izvođenje radova u visokogradnji</i>. Beograd: Izgradnja. • Đuranović, P. (2003). <i>Upravljanje građevinskim projektima</i>. Podgorica: Građevinski fakultet. • Ivković, B., Popović, Ž. (1994). <i>Upravljanje projektima u građevinarstvu</i>. Beograd: Jugoimpekt i IP Nauka. • Marušić, J. (1994). <i>Organizacija građenja</i>. Zagreb: FS. • <i>Normativi i standardi rada u građevinarstvu-visokogradnja</i> • Važeća zakonska regulativa, pravilnici i uredbe iz oblasti građevinarstava

⁶⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.06.12	Naziv predmeta: SPREGNUTE I PREDNAPREGNUTE KONSTRUKCIJE		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 30 (1+1) Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast konstruktivni sistemi		
Preduslov za upis:	Nema preduslova.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje znanja o mogućnosti formiranja spregnutih nosača kombinacijom različitih materijala koristeći njihova najbolja svojstva. U oblasti prednapregnutih konstrukcija student stiče znanje o mogućnostima povećanja kapaciteta nosivosti konstrukcija uz upotrebu odgovarajućih tehnika i sistema prednaprazanja primjenom različitih kombinacija materijala: kombinacijama beton-čelik, čelik-čelik i drvo-čelik		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Uvod. Nosive strukture velikih raspona. Visoki objekti. Spregnute konstrukcije čelik-beton : Materijalizacija nosive konstrukcije ; Principi projektovanja i primjena spregnutih konstrukcija čelik-beton; Konstruktivni detalji. Prednapregnute konstrukcije: Ideja i cilj prednaprezanja; Osnovni principi projektovanja i primjena prednapregnutih betonskih konstrukcija; Konstruktivni detalji. Prednapregnute čelične konstrukcije: Ideja i cilj prednaprezanja; Osnovni principi projektovanja i primjena prednapregnutih čeličnih konstrukcija; Konstruktivni detalji. Sprezanje i prednaprezanje drvenih konstrukcija: Materijalizacija nosive konstrukcije ; Principi projektovanja i primjena spregnutih konstrukcija drvo-drvo, drvo-čelik, drvo-beton, drvo-lagani beton;Konstruktivni detalji; Ideja i cilj prednaprezanja drvenih konstrukcija; Osnovni principi projektovanja i primjena prednapregnutih drvenih konstrukcija; Konstruktivni detalji. Sprezanje i prednaprezanje kompozitnim materijalima: Ojačanja nosivih konstrukcija primjenom sprezanja i prednaprezanja kompozitima; Konstruktivni detalji.		

Ishodi učenja:	Znanje: Samostalno projektovanje i konceptualno rješenje optimalne nosive konstrukcije primjenom sistema sprezanja ili prednaprezanja i adekvatnih materijala. Vještine: Sposobnost samostalnog rješavanja koncepta nosive konstrukcije arhitektonskog objekta u datim sistemima i odabranim materijalima. Kompetencije: Savladavanjem gradiva iz oblasti ovog predmeta, polaznici će razumjeti problematiku projektovanja savremenih spregnutih i prednapregnutih konstrukcija i primijeniti znanja o mogućnostima primjene različitih materijala objedinjenih u jedinstven konstruktivni sklop.
Metode izvođenja nastave:	Auditorna predavanja i vježbe. Tokom pohađanja vježbi, kandidati trebaju uraditi seminarski rad u grupama. Seminarski radovi se prezentiraju, a na osnovu prezentacije se vodi diskusija između kandidata uz moderaciju saradnika na predmetu iz oblasti seminarskih radova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶⁹:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem prezentacija seminarskih radova u prisustvu nastavnika i saradnika (seminarski rad 80% bodova, aktivnost 20%). Kandidati koji na prethodno opisani način ne polože ispit dužni su pristupiti polaganju završnog ispita. Završni ispit obuhvata teoriju (max 80%). Konačna ocjena formira se na osnovu urađenog i usmeno odbranjenog seminarskog rada ili položenog završnog ispita. Pristup završnom ispitu stiče student koji je stekao pravo na drugi potpis, što podrazumijeva ispunjenje Statutom propisanih odredbi. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnik i saradnik preporuče na početku izvođenja nastave.
Literatura⁷⁰:	Obavezna: • Miljanović, S. (2012) Predavanja Profesora (Skripta)

⁶⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Mešić, E., Miljanović, S. (2012). Savremeni konstrukcijski koncepti višespratnih zgrada – metalne i spregnute konstrukcije. Sarajevo: Građevinski fakultet.

Dopunska:

- Conceptual Design of Structures. (Volume I – Methodology; Volume II- Case Studies). (1996). Stuttgart: E.Kurz and Co. Dujmović, D., Androić, B., Lukačević, I. (2012). Projektiranje spregnutih konstrukcija prema Eurocode 4, I.A. Zagreb: Projektiranje.
- Gabeta, S. (1990). Form-Force-Mass (IL 25). Stuttgart: Institut fur Leichte Flachentragwerke.
- Hart, F., Henn, W., & Sontag, H. (1991). Atlas čeličnih konstrukcija. Belgrade: Građevinska knjiga.
- Herzog, T., Schweitzer, R., Volz, M. (2003). Holzbau Atlas. Munich: Institut fur internationale Architektur – Dokumentation.
- Ofner, R. (2007). Leichtbau und Glasbau. Graz: IBX Fachbereich Ingenieurbaukunst.
- Zlatar, M. (2011). Prednapregnuti beton-skripta. Sarajevo: Građevinski fakultet.

Šifra predmeta: 01.04.42		Naziv predmeta: TRANSFORMACIJA URBANOG ANSAMBLA	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 60 (1+3) Predavanja 15 Vježbe 45 Terenski rad	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sticanje predodžbe o izravnom procesu transformacije urbanog ansambla s pažljivim izborom komponenata materijalizacije i usmjeravanje interesa studenata ka gradu kao izrazu kulture, načina života i historijske slojevitosti. Potrebno je sveobuhvatno sagledavanje urbanog ansambla, kao preduslova za procjenu njegove složenosti i suptilne relacije s izvornom urbanom matricom s kojom formira prostorni sistem.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		a) Uvod u transformaciju urbanog ansambla - tipizacija i morfologija: ulica, trg, blok, raskršće, posebni prostori (socijalne aktivnosti, promenade, nodalne tačke, posebni vidovi rekreacije, gradski otvoreni neizgrađeni i izgrađeni kulturno-historijski kompleksi, parkovi, fontane, monumentalna mjesta...); Dizajn i utilitarnost urbanog mobilijara - uređenje prostora za pješake; Kritički osvrt na upotrebu građevinskih materijala (funkcionalni, estetski, ambijentalni i okolinski); Konstruktivne konsekvence transformacija urbanog ansambla; Elaboracija estetskih komponenti (kompozicija, kultura linije, tradicionalne matrice); Komponente dizajna urbanog mobilijara; Vizuelne komunikacije i njihova mikrolokacija u urbanom ansamblu; Prostorne i morfološke sekvence - fenomeni percepcije urbanog prostora i b) Komparativna analiza aktuelnih primjera iz prakse po definisanim kriterijima;	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET		Obrazac SP2
OPIS predmeta		Stranica 112 od 285
Ishodi učenja:	Znanje: Kritički osvrt na konkretni zadani prostorni obuhvat sticanjem potrebne opće i stručne kompetencije vezane za transformaciju urbanog ansambla. Vještine: sposobnost analize uticajnih faktora na promjene urbanog ansambla i sinteze stečenih spoznaja. Kompetencije: razvoj projektantsko-planerskih vještina;	
Metode izvođenja nastave:	U prvoj sedmici semestra studenti obilaze lokaciju i prikupljaju materijal za analize: urbana identifikacija – uočavanje i definisanje postojećih urbanih elemenata i karaktera mjesta, percepcija urbanog ansambla u kontekstu društveno-komunikacijskih odnosa. Nakon prezentacije i diskusije, slijedi vrednovanje prve faze njihovog rada. Do posljednje sedmice semestra, studenti se razdvajaju (pojedinačno ili po grupama), te rade na razvoju koncepta i projekta transformacije urbanog ansambla, nakon čega slijedi vrednovanje druge faze rada na projektu. U posljednjoj sedmici semestra, studenti zajednički prezentuju finalni projekat transformacije urbanog ansambla, gdje će, uz diskusiju, biti vrednovana finalna faza rada. U sklopu nastave na ovom izbornom predmetu, postoji mogućnost organizovanja zajedničkog Workshop-a: Arhitektonski fakultet Sarajevo – Fakulteta za arhitekturo Ljubljana, rad u grupama (studenti iz Sarajeva i studenti iz Ljubljane). Ukoliko dođe do realizacije Workshop-a nastava će se odvijati na slijedeći način: U prvoj sedmici semestra, studenti iz Sarajeva i iz Ljubljane će obići lokaciju u Sarajevu, napraviti detaljne analize: urbana identifikacija – uočavanje i definisanje postojećih urbanih elemenata i karaktera mjesta, percepcija urbanog ansambla u kontekstu društveno-komunikacijskih odnosa. Nakon zajedničke prezentacije i diskusije na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu, bit će vrednovana prva faza njihovog rada. Do posljednje sedmice semestra, studenti se razdvajaju, te uz online komunikaciju zajednički rade na razvoju koncepta i projekta transformacije urbanog ansambla, nakon čega slijedi vrednovanje druge faze rada na projektu. U posljednjoj sedmici semestra, na Arhitektonskom fakultetu u Ljubljani se ponovo sastaju radne grupe i zajednički prezentuju finalni projekat transformacije urbanog ansambla, gdje će, uz diskusiju, biti vrednovana finalna faza rada.	

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷¹:	Kroz pomenute vidove nastave tokom semestra, vršit će se permanentna evaluacija rada studenata, a konačnu ocjenu studenti dobijaju na kraju semestra i to vrednovanjem prve (20%), druge (60%) i treće (20%) faze rada na projektu transformacije urbanog ansambla.
Literatura⁷²:	Obavezna: • Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 • Gehl, J. i Gemzoe, L, New city spaces, Danish Architectural Press, Copenhagen, 2001 • Halprin, L, Gradovi, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1973 • Rossi, A, The Architecture of the City, MIT, Boston, Massachusetts, 1997 • Taylor, L, Urban Open Space, Academy Edition, London, 1981 • Uhlig K, Pedestrian Areas - from Malls to Complete Networks, Academy Edition, London, 1979 • Venturi, R, Braun, D. S. i Ajzenur S, Pouke Las Vegas, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 • Zite, K, Umjetničko oblikovanje gradova, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1967 • Aureli P., The Possibility of an Absolute Architecture, MIT Press, Boston, 2011 • Castells M. City and the Grassroots, University of California Press, 1983. Los Angeles Dopunska: Ostali odabir literature ovisan o užem tematskom određenju izborne grupe.

⁷¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.14		Naziv predmeta: URBANE TRANSFORMACIJE ZA XXI VIJEK	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sagledavanje mogućnosti funkcionalne i strukturalne promjene grada (posebno saobraćaja) od fizičkog do futurističkog načina razmišljanja. Analitički diskurs u toku vježbanja će ukazati i na procese redizajna čovjekove izgrađene i neizgrađene okoline.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Uvod: rast, razvoj, promjena - šta čini njihov osnov? a) Urbane transformacije za XXI vijek - staro-novo - suština izrade programa i projekata za neposrednu budućnost: Pojam aktuelnog u urbanizmu (svjetski tokovi i trendovi, pokušaj izbora indikativnosti budućih potreba), Transformacija kao proces prilagođavanja novog starom i obrnuto, Analiza elemenata arhitekture, struktura materijala itd. u cilju izrade programskih osnova budućeg modernog grada, Definisanje strukturalno-arhitektonskih parametara za grad budućnosti (mjesto za dobrobit i održivost), Odabir koncepta jedinice mjere i transformacije - kvart - i njegove perspektive u okruženju postojeće gradske matrice i b) Metodologija intervencija: tehnički elementi, programski, politički, društveni: Teorija lokacije u primjeni stratifikacije funkcija i cijene koštanja predviđenih preoblikovnih dijelova;	
Ishodi učenja:		Znanje: Grafoanalitički osvrt na dostignuti kritički nivo transformacije kao procesa redizajna; Vještine: Komparativna analiza većih tehnoloških zahvata u svijetu;	

	Kompetencije: Urbanistička moguća skica - futurizam i mogućnosti predviđanja budućnosti (analiza primjera posljednjih 100 godina i traganje za kodom budućnosti);
Metode izvođenja nastave:	Komentari aktuelnih predložaka novih koncepata urbanih matrica, uz sagledavanje stvarnih potreba kvalitete življenja u urbanoj sredini.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷³:	Individualni rad na vježbama (70%), razgovor prilikom predaje vježbe (30%), završni pismeni ispit za studente koji su tokom semestra prikupili manje od 70% kredita.
Literatura⁷⁴:	Obavezna: • Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 • Hamidović, M, Mjesto za dobrobit čovjeka, Separat, Arhitektonski fakultet Sarajevo, 1988 • Le Corbusier, Način razmišljanja o urbanizmu, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1974 • Mercer, C, Living in cities: Psihology and the Urban Environment, Pengruin Books, Middlesex, England, 1975 • Middleton, R, The idea of the city, Arh. Assoc. London, MIT Press Cambridge, Massachusetts, 1996 • Percik, E, N, Gorod v Sibiri, Moskva, 1980 • Stewart, M, The City: Problems of planning, Penguin Education, Middlesex, England, 1974 Dopunska: Ostali odabir literature ovisan o užem tematskom određenju izborne grupe.

⁷³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.58	Naziv predmeta: ZGRADE ZA KULTURU 1		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim i morfološkim karakterom zgrada muzeja i biblioteka. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijskim odrednicama i suvremenim tendencijama u projektiranju zgrada za kulturu. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja zgrada biblioteka i muzeja srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski razvoj zgrada za kulturu. 2. Suvremena načela . 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije zgrada biblioteka i muzeja. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja zgrada biblioteka i muzeja. 5. Arhitektonsko programiranje zgrada biblioteka i muzeja. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova zgrada biblioteka i muzeja;		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektiranju zgrada za kulturu. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se zgrada biblioteka i muzeja razvija kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje, istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Razvijanje vještina za prezentaciju i komunikaciju projektnog rješenja. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrade biblioteke i muzeja prosječne kompleksnosti, na osnovu integriranog znanja iz više prethodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava oblikovno-konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 117 od 285

Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁵:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Prezentacije (20% od ukupne ocjene); Odbrane projekta (20% od ukupne ocjene).
Literatura⁷⁶:	Obavezna: Aktuelna stručna i teorijska literatura iz područja arhitekture muzeja i biblioteka Picard,Q., RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert,E., Architects' Data, Blackwell Science, Third Edition, 2000 De Chiara, J., Crosbie J.M., Time-Saver Standards for Building Types, McGraw-Hill, Fourt Edition, 2001 von Naredi-Reiner, P., Museum Buildings: A Design Manual, Birkhäuser, 2004 Hoffmann,H.W., edited by Schittich, Ch., Construction and Design Manual: Museum Buildings, DOM publishers, 2016 Lushington,N., Rudolf,W., Wong,L., Libraries: A Design Manual, Birkhäuser, 2019 Dopunska: Durmišević,E., Pašić,A., Çolakoğlu,B., Dynamic Architecture, University of Twente, 2015 Aktuelni arhitektonski magazini, knjige iz oblasti urbanog planiranja, urbanog projektovanja i pejzažne arhitekture, priručnici arhitektonskog projektovanja i monografije arhitekata

⁷⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.27	Naziv predmeta: ZGRADE ZA ZDRAVSTVO		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na predmet/oblast kojoj predmet pripada - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim, kulturološkim odrednicama zgrada zdravstvene namjene. Utvrđivanje potencijala arhitekture (arhitektonskih alata) u kreiranju prostora zgrada zdravstvene namjene. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijske odrednice i suvremene tendencije u projektiranju zdravstvenih zgrada. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja zgrada zdravstvene namjene srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski pregled i pozadina zdravlja, zdravstvenih sustava i arhitekture 2. Društvena paradigma zdravstva, medicinske tehnologije i arhitektonskog prostora 3. Suvremena načela zdravstvene zaštite, razvoj organizacijskog sustava; 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt programiranja i projektiranja zdravstvenih zgrada; 5. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova zdravstvenih zgrada (analiza studije slučaja)		
Ishodi učenja:	Znanje: Student će steći napredno znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se zdravstvena zgrada razvija kroz kontekst, formu, funkciju i tehnologiju; uključujući i kritičko razumijevanje teorija i načela. Razumijevanje tehnologija koje su važne za projektiranje zgrada zdravstvene namjene. Razvijanje kritičke svijesti o znanjima u području i područjima koja graniče sa njim. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta. Primjena teorija, metoda, alata i principa unutar kompleksnog polja projektiranja zdravstvenih zgrada. Razvijanje vještina za		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 119 od 285
--	--

	prezentaciju i komunikaciju projektnog rješenja. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zdravstvene zgrade prosječne kompleksnosti. Sposoban je kritički evaluirati arhitektonska rješenja zdravstvenih zgrada.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁷:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Prezentacije (20% od ukupne ocjene); Usmena odbrana projekta (20% od ukupne ocjene).
Literatura⁷⁸:	Obavezna: Juračić, D., <i>Zgrade za zdravstvo</i> , Arhitektonski fakultet Sveučilište u Zagrebu, 2002; Dopunska: Wagenaar, C., urednik u <i>The Architecture in Hospitals</i> , Nai010 Publishers, Rotterdam, 2006; Wagenaar, C., Mens, N., Manja, G., Niemeijer, C., Guthknecht, T., <i>A Design Manual Hospitals</i> , Birkhauser, Basel, 2018;

⁷⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.06.18		Naziv predmeta: ZIDANE KONSTRUKCIJE	
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 30 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast konstruktivni sistemi	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Upoznati studente sa vrstama ziđa. Osposobiti studente za pojednostavljeni proračun ziđa. Osposobiti studente za pojednostavljeni proračun djelovanja. Osposobiti studente za predviđanje trajnosti i cijene koštanja.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Osvrt na razvoj zidanih konstrukcija kroz povijest; Prvi zidovi,gradovi,materijal,način zidanja; Vrste zidova,podjela zidova prema konstruktivnoj ulozi; Materijal za zidanje:malter,kamen,opeka i sl.; I pismeni kolokvij; Podjela zidova prema načinu zidanja,podjela prema načinu izvedbe; Nearmirano i armirano ziđe,eksperimenti; Deformacijska svojstva ziđa,modul elastičnosti E,modul smika G,puzanje,skupljanje; II pismeni kolokvij; Tehnički propisi za zidove; Projektiranje zidanih konstrukcija , rekonstrukcija i sanacija zidane konstrukcije,održavanje zidanih objekata; III pismeni kolokvij; Zidane konstrukcije u seizmičkim područjima,potres,potresni valovi,pomaci,razlozu rušenja zidanih konstrukcija; Pravila izvedbe zidanih konstrukcija; Proračun zidova na vertikalne sile,ojačanje zidova.	
Ishodi učenja:		Znanje: Po završetku nastave iz navedenog kolegija student će moći: odabrati prikladni materijal za ziđe; prepoznati i proračunati djelovanja na ziđe; proračunati ziđe – pojednostavljeni proračun; odrediti požarnu otpornost ziđa; predvidjeti trajnost zidanih konstrukcija. Vještine: Student razumije određeno fizikalno-mehaničko svojstvo gradiva zidanih konstrukcija, može izraditi	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 121 od 285
--	--

	dispozicijsko rješenje jednostavnijih tlocrtnih dispozicija zidanih konstrukcija, provesti analizu djelovanja i postupka proračuna elemenata zidanih konstrukcije, provjeriti tlačnu i posmičnu nosivost nearmiranog zida Kompetencije: sticanje teorijskih znanja i praktičnih znanja o osnovama dimenzioniranja elemenata zidanih konstrukcija
Metode izvođenja nastave:	Predavanja: usmeni i demonstracijski; metoda razgovora, demonstracije, usmenog izlaganja; Način vježbi: demonstracijski i konsultacijski.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁹:	Pismeni i usmeni način provjere znanja. Seminarski rad 80 % ocjene (dvije prezentacije-klausure); Završni ispit 20 % ocjene.
Literatura⁸⁰:	Obavezna: • Čaušević, A., Rustempašić, N. (2014). <i>Rekonstrukcija zidanih objekata visokogradnje</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. • Furler, Tragverhalten von Mauerwerkswänden unter Druck und Biegung, Institut für Baustatik und Konstruktion, ETH Zurich, Bericht Nr. 100, Birkhauser Verlag Basel, 1981. • Gugisberg R., Versuche zum Tragverhalten qerbelasteter Mauerwerkswände, Institut für Baustatik und Konstruktion, ETH Zurich, Birkhauser Verlag Basel, 1990. • Sorić, Z. (1999). <i>Zidane konstrukcije</i>. Zagreb: Hrvatski savez građevinskih inženjera. • Takač, S. (2000) <i>Zidane konstrukcije</i>. Osijek: Sveučilišni udžbenik Sveučilišta J. J. Strossmayera. • Untersuchungsbericht des Prüf-und Forschungsinstitut der Schweizerischen Ziegelindustrie Sursee, Biegeversuche an bewertem Backsteinmauerwerk, 1992 – 1995.

⁷⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 122 od 285

	Dopunska: U dogovoru s predmetnim profesorom pojedinačno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinog kandidata
--	---

Šifra predmeta: 01.01.25	Naziv predmeta: VIRTUALNI INTERAKTIVNI ARHITEKTONSKI PROSTOR		
Ciklus: 2	Godina: 1	Semestar 2	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 (1+2) Predavanja : 15 Vježbe : 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada -Prostorno i grafičko prikazivanje, uz učešće stručnjaka iz prakse u specifičnim temama.		
Preduslov za upis:	Osnovno poznavanje softvera za 3d modeliranje i grafičku vizualizaciju.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razumijevanje i praktična primjena teoretskih koncepata i informacijskih modela koji povezuju virtualnu, programatsko-funkcionalnu i materijalnu dimenziju arhitektonskog prostora, sa naglaskom na vizualne i grafičke aspekte i interaktivnost arhitektonskog prostora.		

Tematske jedinice:	Predavanja: Virtualni prostor u arhitekturi - od apstraktne do materijalne dimenzije. Digitalizacija, virtualizacija i hipermaterijalizacija prostora. Programiranje i informacijsko modeliranje prostora - od skice do plana, grafičke i vizualne dimenzije prostora. Dinamičko informacijsko modeliranje prostora. Interaktivni dinamički informacijski prostor. Prostorne nematerijalne i vremenske dimenzije arhitekture i informacijsko modeliranje. Kreiranje računarskih informacijskih modela arhitektonskog objekta u virtualnom prostoru. Različita softverska rješenja i specifični aspekti primjene CAD, CAM I BIM informacijske tehnologije. Interaktivno korisničko iskustvo uz integraciju realne i virtualne dimenzije prostora. Vježbe : Istraživanje i kreiranje virtualne dimenzije arhitektonskog prostora , kroz integraciju prostorno-vremenske, vizualne i informacijske strukture. Modeliranje, vizualizacija i dinamička prezentacija objekata koji posjeduju značajnu prostorno-vremensku validnost u kulturnom ili historijskom kontekstu . Primjena softvera za modeliranje, vizualizaciju i interakciju s korisnikom.
Ishodi učenja:	Znanje: Sposobnost primjene teoretskih znanja i praktičnih metoda modeliranja uz pomoć računarske tehnike u definiranju, modeliranju i reprezentaciji arhitektonskih objekata i njihovih dinamičkih prostorno-vremenskih aspekata. Vještine: Sposobnost informacijskog modeliranja i reprezentacije specifičnih prostornih sklopova vezanih za oblast arhitekture, s naglaskom na dinamiku i interaktivnost arhitektonskog prostora. Kompetencije: Sposobnost adekvatnog integrisanja različitih softverskih alata i računarskih metoda sa teoretskim aspektima multidimenzionalnosti arhitektonskog prostora kroz njegove prostorno-vremenske dimenzije .
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – multimedijalne prezentacije i praktične vježbe . Vježbe se izvode kao rad pod nadzorom i uz konsultacije. Zadaci su grupni i individualni i obuhvataju rad na modeliranju, vizualizaciji i dinamičkoj prezentaciji arh. objekata i cjelina .

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz ocjene projektnog zadatka koji sadrži informacijske i grafičko-vizualne elemente 50%, ocjene završne usmene odbrane i prezentacije 40% te kroz praćenje aktivnosti studenta 10 %.
Literatura:	Obavezna: Rada Čahtarević, <i>Virtuality in architecture – from perspective representation to augmented reality</i>, The Scientific Journal Facta Universitatis, Series Architecture and Civil Engineering, Univerzitet u Nišu, Vol.6, No.2, 2008. 231-241 Branko Kolarevic, Post-Digital Architecture: Towards Integrative Design, <i>First International Conference on Critical Digital: What Matters(s)?</i>, 149-156. CDC. Cambridge, USA: Harvard University Graduate School of Design, 2008. Antoine Picon, Architecture and the virtual, Towards a new materiality, <i>Thesis</i>, Wissenschaftliche Zeitschrift der Bauhaus-Universität Weimar, (2003) Heft 3 Jun Tanaka, From (Im)possible to Virtual Architecture, <i>The Virtual Architecture; The Difference between Possible and Impossible in Architecture</i>, Tokyo university Digital Museum, Tokyo, 2000. Dopunska: Christiane Paul, 2015., From Immateriality to Neomateriality: Art and the Conditions of Digital Materiality , ISEA, 21st International Symposium on Electronic Art, Vancouver Heim, Michael, 1994. <i>Mataphysics of Virtual Reality</i>, Oxford University Press,

Šifra predmeta: 01.03.65	Naziv predmeta: ARHITEKTURA I ZDRAVLJE 2		
Ciklus: 2	Godina: 1	Semestar: 2	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i suradnici na Arhitektonskom fakultetu; relevantni nastavnici drugih fakulteta i/ili stručnjaci (prema pozivu)		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje sa definicijom zdravih urbanih sredina (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade), njihovih karakteristika i strategija za njihov razvoj. Utvrđivanje neophodnih koraka u postizanju efektnih planova zdravih zajednica i zgrada unutar urbanog okruženja. U stručnom smislu cilj je ovladati metodama i tehnikama koje arhitektima stoje na raspolaganju pri izradi konkretnih okolišno usaglašenih projekata kroz primjenu interdisciplinarnih znanja i vještina svih učesnika.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijske odrednice i suvremene tendencije u planiranju i projektiranju zdravih urbanih sredina (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade). 1. Principi koji oblikuju ideju arhitekture 2. 'Zdrava arhitektura', 'Zelena arhitektura' 3. Preispitivanje tipologija u izgrađenom okruženju 4. Integrirani pristup rješavanju problema 5. Korištenje napredne tehnologije u savremenom arhitektonskom procesu 6. Vrste intervencija u postojećem izgrađenom okruženju 7. Prenos tehnologije 8. Identifikacija ključnih sudionika u polju zdravog urbanog okruženja		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju i projektiranju zdravih urbanih zajednica i zgrada (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade). Poznavanje mnoštva različitih faktora koji utječu na zdravlje korisnika prostora u multidisciplinarnom pristupu. Vještine: Mogućnosti izrade modela zdravih gradova/urbanog okruženja. Učešće u radu timova za razvoj zdravih zajednica (mjerilo susjedstva i zgrade).		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 127 od 285
--	--

	Kompetencije: Mogućnost implementacije jednostavnih sistema monitoringa u arhitektonskom prostoru. Osposobljenost za učešće u radu timova na projektima očuvanja i podizanja kvalitete življenja u građenom okolišu.
Metode izvođenja nastave:	4. Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u laboratoriju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸¹:	5. Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka – arhitektonski projekt (50% od ukupne ocjene); Esej (20% od ukupne ocjene); Usmena prezentacija (10% od ukupne ocjene); Praktične vještine – rad u laboratoriju (20% od ukupne ocjene). 6.
Literatura⁸²:	7. Obavezna: - Barton, H., Thompson, S., Burgess, S., & Grant, M. (Eds.). (2015). <i>The Routledge Handbook of Planning for Health and Well-Being</i>. New York, NY: Routledge - Burdett, R., & Rode, P. (2018). (Eds). <i>Shaping cities in an urban age</i>. Berlin: Phaidon. - Leeuw, E. de., & Simos, J. (Eds.). (2017). <i>Healthy cities: the theory, policy, and practice of value-based urban planning</i>. New York, NY: Springer New York. Dopunska: - Barton, H., Mitcham, C., & Tsourou, C. (2003). <i>Healthy urban planning in practice: experience of European cities: report of the Who City Action Group on Healthy Urban Planning</i>. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe. - Wagner, F. W., & Caves, R. W. (2020). <i>Community livability: issues and approaches to sustaining the well-being of people and communities</i>. Abingdon, Oxon: Routledge.

⁸¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 128 od 285
--	---

Šifra predmeta: 01.03.69	Naziv predmeta: SVJETLO U DIZAJNU		
Ciklus: 2	Godina: 1	Semestar: 2	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet: arhitektonsko projektovanje/produkt dizajn		
Preduslov za upis:	NEMA		
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Sagledati proces dizajniranja svjetlom i razumjeti utjecaj rasvjete na urbani krajolik. • Uvesti nove tehnologije i odgovarajuće alate za modeliranje svjetla. • Razumjevanje materije na temelju energetske efikasnosti, svjetlo zagađenja te implementacije usvojenih znanja u arhitektonskom projektiranju. • Razviti svijest o važnosti energetske efikasnosti u održivoj arhitekturi i dizajnu		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	UVOD 1. Fantastična svjetlost; Svjetlo razuma (BBC film) 2. Arhitektura spoj umjetnosti i nauke - na primjeru svjetla; Sastav svjetlosti (BBC film) TERMINI I OSNOVNA FIZIKA SVJETLA 3. Vidljivi dio spektra; dualna teorija zračenja; Transmisija refleksija, refrakcija; 4. Direktno i difuzno svjetlo; Boja i prikaz boje svjetla; Mjerne karakteristike svjetla SVJETLO OTKRIVA ARHITEKTURU 5. Svjetlo i mjesto; genius loci ili duh mjesta (film Louis Poulsen); Svjetlo i kultura stanovanja 6. Svjetlo klima i vrijeme; vizuelni I psihološki efekat; svjetlosni i termalni komfor; dnevne i sezonske promjene svjetla (na primjeru slika Claude Monet) 7. Svjetlo i forma; Svjetlo i strukture; Svjetlo i materijali		

(akcentualizacija i dematerijalizacija)

8. Svjetlo i prostor; Svjetlo povezuje unutrašnje i vanjske prostore; Fokus, hierarhija, pokret

PRIRODA DNEVNOG SVJETLA

9. *Projektovanje sa suncem*; koncept, termini i osnovna fizika dnevnog svjetla
10. Dnevno svjetlo: strategije, kalkulacije, kompjuterske simulacije

VJEŠTAČKO SVJETLO

11. Izvori svjetla; rasvjetna tijela
12. Fotometrije i kalkulacije: *Relux; Dialux, CAD, arhcad itd.*

PROJEKTOVANJE RASVJETE

13. *Koncept projektovanja sa svjetlom Umjetnost i nauka dizajna svjetla*; (LDA film)
Proces projektovanja; Dizajn komunikacije i dokumentacija
14. Dizajn skice (parti); šematski crteži (parti details)
Studija slučaja (case study) projekti studija LIGHTAPRO <https://www.lightartpro.com/portfolio>

PAMETNA RASVJETA

15. Master plan urbanog osvjetljenja na primjeru Sarajeva

STUDIO PROJEKAT

studenti će se moći odlučiti za jedan od ponuđenih projekata koje će realizirati kroz rad u studiju

DIZAJN SVJETLA U ENTERIJERU

U projektu enterijera po vlastitom izboru studenti će se upoznati sa osnovnim procesom osvjetljavanja unutrašnjeg prostora. Projekat će sadržavati sve faze idejnog projekta svjetla po internacionalnim standardima.

DIZAJN URBANOG SVJETLA

U projektu vanjskog prostora ili objekta (ulična fasada objekta, trg, park, ulica) po vlastitom izboru studenti će

	se upoznati sa procesom izrade projekta rasvjete u vanjskom prostoru. Projekat će sadržavati sve faze idejnog projekta po internacionalnim standardima. 9.
Ishodi učenja:	Znanje: • Razumjevanje koncepta svjetla u arhitektonskom projektovanju • Savladavanje specifičnih zakonitosti projektovanja sa svjetlom • Shvatanje važnosti razumjevanja fizike svjetla kako bi dosegli umjetnost primjenom nauke. • Saznati kako konceptualno rješavati problema svjetla dnevnog i vještačkog u prostoru enterijera i eksterijera. Vještine: • Savladati tehniku projektovanja sa svjetlom i kreiranja prostora upotrebom svjetla kao i raznih tehnika/vještina koje će savladati/naučiti kroz rad na projektu. • Upotrebe raznih tehnika projektovanja kako bi kreirali prostor svjetlom (svjetlo kao alat za kreiranje prostora). • Razvijanje perceptivne sposobnosti da osjete svjetlo bez upotrebe fotometrije i kalkulacije. • Upotreba kompjuterskih programa za prezentaciju svjetla kako bi kroz jednostavne simulacije potvrdili usvojene tehnike i znanja Kompetencije: • Sposobnost samostalnog rješavanja problema dnevnog i vještačkog svjetla u jednostavnim projektima • kroz analitički i sveobuhvatan istraživački rad studenti će moći postaviti metodološke okvire i pristupiti problemima prilagodljivosti dizajna rasvjete ostvarenog inovativnim tehnologijama, energetske učinkovitosti i sprječavanja svjetlosnog onečišćenja
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i rad na projektu u studiju. Usmeno izlaganje materije, rad na vizuelnim materijalima – digitalne i video prezentacije. Praktični rad na projektu. Grupne i individualne analize, korekture, diskusije i prezentacije projekata.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 131 od 285
--	---

	8.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸³:	Provjera znanja vrši se kroz praktični dio koji podrazumjeva rad na projektu i teoretski dio u vidu ispita te angažovanost i prisustvo na nastavi. Prisustvo na nastavi 10% Aktivnost na nastavi 10% Kolokvij u vidu prezentacije projektu u radu 25% Prezentacije projekta 25% Završni ispit: teorija 30%
Literatura⁸⁴:	9. Obavezna: <i>Srđa Hrisafović: Svjetlo u dizajnu; Marietta Millet: Light Revealing Architecture; www.erco.com; https://www.erco.com/en/designing-with-light/lighting-knowledge/lighting-design/lighting-design-7628/; www.zumtobel.com;</i> Dopunska: <i>Henry Plummer: Poetics of light; Henry Plummer: Light in Japanese Architecture; Tadao Ando: The Colours of Light; Urs Buttiker: Louis I. Kahn: light and space; Louis Kahn: Light is the Theme; John Lobell, Between Silence and Light; Richard Weston: Alvar Aalto; Francois Cali: Architecture Of Truth; Carl Gardner: Lighting Design; Janet Turner: Lighting, an introduction to light, lighting and light use. Urlike Brandi: Light for the cities; http://lightedu.eu/en/Roger-Narboni.html</i> -

⁸³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 132 od 285

Šifra predmeta: 01.05.50	Naziv predmeta: ŽIVOTNI CIKLUSI GRAĐEVINE I NJEN UTICAJ NA OKOLIŠ		
Ciklus: 2. (drugi)	Godina: I (prva)	Semestar: II (drugi)	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 (1+2) Predavanja 15 semestralno Vježbe 30 semestralno	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet: Oblast arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja		
Preduslov za upis:	Nema posebnih preduslova		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Edukacija u oblasti održive gradnje sa ciljem da se naučeno primjeni u praksi prilikom projektovanja da bi se spriječio negativan uticaj građevina na okoliš. Upoznavanje sa pojmom životnog ciklusa građevine i njenim značajem u građevinskoj industriji, kao i upoznavanje sa postojećim metodama i alatima za utvrđivanje uticaja na okoliš. Definisanje faktora koji utiču na to da građenje bude u skladu sa linearnom ili pak u skladu sa kružnom ekonomijom. Predmet obuhvata procese izrade i način prikupljanja i obrade ulaznih podataka o građevini, način izrade studija održivosti i uticaja na okoliš gdje vršimo poređenje, evaluaciju i kvantifikaciju faktora.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Predmet obuhvata upoznavanje sa procesima koje prolazimo prilikom rada na projektu: dizajn, realizacija, korištenje, transformacija i destrukcija građevine. Definicija problema uticaja građenih struktura na okoliš. Ciljevi održivog razvoja (SDG) koji se primjenjuju u građevinarstvu. Životni ciklus građevine. Ocjene uticaja projekta na okoliš. Građevinski otpad i kako ga smanjiti. Kružna gradnja i načini mjerenja uticaja građenih struktura na okoliš. Postojeće metode i postojeći alati za mjerenje uticaja na okoliš. Primjeri projekata i studija uticaja iz prakse.		
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje znanja o faktorima u gradnji koji utiču na okoliš i kako minimizirati negativni uticaj građenih struktura. Vještine: Kalkulacija uticaja građevine na okoliš tokom njenog životnog ciklusa (LCA alati). Kompetencije: Student je kompetentan da samostalno izradi model u programu za LCA proračun.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 133 od 285
--	---

Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio kroz predavanja uz PowerPoint prezentaciju. Praktični rad na vježbama kroz izradu analiza i modela, adekvatno prezentiran.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁵:	Provjera znanja se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu/prezentaciji na kojem se utvrđuje konačna ocjena. Provjera znanja u toku semestra nosi 30% ocjene (seminari, prezentacije, terenski rad). Uspješno završen praktični zadatak, tj. projekat 70% bodova u strukturi ocjene. 10 (A) – (izuzetan uspjeh, bez grešaka ili sa neznatnim greškama), nosi 95–100 bodova, 9 (B) – (iznad prosjeka, sa ponekom greškom), nosi 85–94 bodova, 8 (C) – (prosječan, sa primjetnim greškama), nosi 75–84 bodova, 7 (D) – (općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima), nosi 65–74 bodova, 6 (E) – (zadovoljava minimalne kriterije), nosi 55–64 bodova, 5 (F, FX) – (ne zadovoljava minimalne kriterije), manje od 55 bodova.
Literatura⁸⁶:	Androšević, R. (2022). <i>Going Toward Low Waste External Walls of Residential Building in XXI Century in BiH, doktorska disertacija</i>. Mulhall, D., Braungart M. and Hansen K. (2019). <i>Creating buildings with Positive Impacts</i>. TUM Durmisevic, E. (2019). <i>Circular Economy in Construction - Design Strategies for reversible buildings</i>. Netherlands. Đuranović, P. (2003). <i>Upravljanje građevinskim projektima</i>. Podgorica: Građevinski fakultet. <i>Normativi i standardi rada u građevinarstvu-visokogradnja</i> Važeća zakonska regulativa, pravilnici i uredbe iz oblasti građevinarstava. Dopunska literatura u odnosu na specifičnost projekta svakog kandidata.

⁸⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 134 od 285
--	--

Šifra predmeta: 01.03.73	Naziv predmeta: MODELARSTVO		
Ciklus: 2.	Godina: 1.	Semestar: 2.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 15 Vježbe 75	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje/ Oblast za arhitektonske konstrukcije i tehnologiju građenja/Oblast za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	- Podizanje svijesti o važnosti upotrebe makete i prototipa u procesu projektovanja i dizajna za provjeru i valoriziranje predloženih rješenja; - Razviti tehničke i kreativne vještine u izradi maketa i prototipova; - Osposobljavanje studenata za dizajn i pripremu specifičnih tehničkih crteža i izradu fizičkih modela; - Osposobljavanje studenata za adekvatan izbor tipa makete (mjerilo, nivo detalja, vrsta materijala) sa ciljem testiranja i prezentacije koncepta; - Educirati studente o različitim tehnikama obrade materijala.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Historijski pregled upotrebe modela u arhitekturi i dizajnu; Tipovi maketa; Metodologija izrade makete ili prototipa; Priprema tehničkih nacrtā za izradu makete; Vrste materijala pogodnih za izradu maketa i prototipova; Vrste alata i mašina odgovarajućih za obradu materijala; Fotografija i film kao prezentacijsko sredstvo; Vještine prezentacije.		
Ishodi učenja:	Znanje: - Poznavanje procesa planiranja izrade maketa i prototipova; - Poznavanje rada sa alatima i na specifičnim mašinama. Vještine: - Savladane različite tehnike obrade materijala; - Dokumentovanje procesa rada; - Prezentacija rješenja uz upotrebu makete kao sredstva vizualizacije. Kompetencije: - Samostalna izrada prezentabilne makete ili prototipa; - Ispravan odabir materijala, mjerila i vrste makete za specifičan zadatak;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 135 od 285

	- Sposobnost optimizacije procesa rada, odabira tehnike izrade i izbora vrste i količine materijala.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁷:	Dizajn i pripremna faza – 17 - 30%, Proces produkcije – 33 - 60% Finalna prezentacija rada – 5 - 10 %
Literatura⁸⁸:	Preporučena literatura: Driscoll, M. (2013). <i>Model making for architects</i> . Crowood. Dunn, N. (2014). <i>Architectural modelmaking, 2nd edition</i> . Laurence King. Knoll, W., & Hechinger, M. (2008). <i>Architectural models: Construction techniques</i> . J. Ross Pub. Mills, C. B. (2010). <i>Designing with models: A studio guide to making and using architectural design models</i> . John Wiley & Sons, Inc. Ostala specifična literatura vezana za prirodu studentskog zadatka.

⁸⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 136 od 285

Šifra predmeta: 01.01.28	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE INTERAKTIVNIH PROSTORA I NARATIVA 2		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 60 Predavanja 15 SATI Vježbe 45 SATA	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada (Katedra za prostorno i grafičko prikazivanje; Katedra za konstrukcije i tehnologiju građenja; Katedra za arhitektonsko projektovanje)		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je omogućiti studentima primjenu znanja stečenih u prvom semestru kroz rad na razvoju funkcionalnog prototipa interaktivnog prostora. Studentima se pruža prilika da istraže i implementiraju prostorne, narativne i tehničke aspekte pomoću digitalnih alata, sa ciljem kreiranja digitalno simuliranog prostora ili iskustva koji se može interpretirati kao arhitektonska instalacija, virtuelni ambijent ili prostorni narativ.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	• Uvod u razvoj prototipa interaktivnih prostora • Rad u softverskim alatima (Unity, Procreate, Blender, Unreal Engine, Photoshop i dr.) • Arhitektonske strukture u virtuelnim sredinama • Interaktivni elementi i ponašanje korisnika u prostoru • Narativ i scenariji korištenja prostora • Testiranje, evaluacija i iteracija		
Ishodi učenja:	Znanje: • Rad u naprednim softverskim okruženjima • Testiranje funkcionalnog prototipa Kompetencije: Studenti će nakon završetka semestra biti sposobni da: • Kreira funkcionalni prototip digitalnog prostora koji komunicira arhitektonske ili narativne ideje. • Primijeni alate za razvoj interaktivnih okruženja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 137 od 285

	• Uspostavi jasan odnos između prostornog dizajna i korisničkog iskustva. • Prilagodi idejno rješenje tehničkim mogućnostima i izazovima digitalnog okruženja. • Sarađuje u timu i prezentuje svoj doprinos projektu.
Metode izvođenja nastave:	• Predavanja i demonstracije (30%) • Radionice i projektni rad (70%) • Individualne i timske konsultacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁹:	• Učešće u radu: 5-10% • Projektna dokumentacija: 11-20% • Funkcionalni digitalni prototip: 28-50% • Završna prezentacija i refleksija: 11-20%
Literatura⁹⁰:	Dopunska literatura: • Benedikt, Michael. <i>Cyberspace: First Steps</i> • Kolarevic, Branko. <i>Architecture in the Digital Age: Design and Manufacturing</i> • Schumacher, Patrik. <i>The Autopoiesis of Architecture: A New Framework for Architecture</i> • Groat, Linda & Wang, David. <i>Architectural Research Methods</i> • Florian, Victor. <i>Architectural Space and Virtual Reality</i> • Dourish, Paul. <i>Where the Action Is: The Foundations of Embodied Interaction</i> • Lopes, Dominic. <i>A Philosophy of Computer Art</i>

⁸⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- **Mitchell, William J.** *City of Bits: Space, Place, and the Infobahn*
- **Manovich, Lev.** *The Language of New Media*
- **Routledge Companion to Video Game Studies**
- **Herman, David.** *Storytelling and the Sciences of Mind*
- **Pérez-Gómez, Alberto.** *Attunement: Architectural Meaning after the Crisis of Modern Science*

PREDMETI III SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.05.13	Naziv predmeta: ARHITEKTONSKA FIZIKA 2		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: OBAVEZNI		Ukupan broj sati: 15 Predavanja 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Objašnjenje suštine arhitektonske fizike kao naučne komponente arhitekture, upućivanje studenata na traganje za rješenjima u arhitekturi (dispozicija i materijalizacija) čija se valjanost može egzaktno vrednovati.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Prema sadržaju obaveznog udžbenika: Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika</i> , drugo izdanje. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. SEDMICE 1-4: Arhitektonska akustika (zvuk, predstavljanje zvučne pojave, rezonancija, interferencija, stojni valovi, Dopplerov efekat, usmjerene karakteristike zvučnog izvora. SEDMICE 5-10: Pojava koje prate prostiranje zvuka, uvjeti dobre akustičnosti prostorije, odjek, horizontalni i vertikalni plan prostorije, zvučni apsorber – vrste i zadaće). SEDMICE 11-15: Buka, izvori i tokovi buke, predstavljanje buke, zaprečavanje buke, standardne krive, preporuke, standardi – propisi.		
Ishodi učenja:	Znanje: Student bi trebao biti osposobljen da arhitekturu vidi kao jedinstvo njene umjetničke i egzotno-empirijske komponente. Vještine: Uz korištenje odgovarajućih sware-a, student je osposobljen za izradu proračuna osiguranja traženih performasi arhitektonskog prostora u pogledu osiguranja komfora ljudi u njima. Kompetencije: Uz polaganje odgovarajućeg ispita koji provodi državna zajednica ili odgovarajuća domaća ili inozemna institucija (licenciranje), student je osposobljen da pristupi polaganu ovog ispita, bez dodatnog učenja.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama koje prate sadržaj predmeta.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ⁹¹ :	Praćenje predavanja i vježbi 5% Samostalna (individualna) seminarska radnja 95 %		
Literatura ⁹² :	Obavezna: Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika</i> , drugo izdanje. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Dopunska:		

⁹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 140 od 285

	Goscle, K., Schule, W. (1978). <i>Zvuk, toplota, vlaga</i> . Belgrade: Gradjevinska knjiga. Morfeý, C., (2001). Dictionary of Acoustics. Academic Press Sabine, W. C.,(1922). Collected papers on acoustics. Harvard University Press. Templeton, D., (1993). Acoustics in the Built Environment: Advice for the Design Team. Architectural Press.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.40		Naziv predmeta: GRAD I ČOVJEK	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 2
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razumijevanje različitih socioloških aspekta fenomena grada, urbanizacije, osnovne koncepcije i tipologije gradova, njihov historijski razvoj, odnosno razumijevanje geneze grada od njegovog začetka do moderne, preko postmoderne do neomoderne imajući u vidu bitnost dvosmjernog uticaja i komunikacije čovjeka i grada. Kroz izučavanje materije sublimirati i preispitati ranije stečena znanja urbanog planiranja, te prostorne odnose gradskih centara i naselja, međuodnose različitih funkcionalnih zona, ali i savremene probleme funkcionisanja grada u postindustrijskom dobu uz sva prostorna, sociološka, ekološka opterećenja koja su naslijeđena kroz period od formiranja grada do danas.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1. Sociologija naselja: značaj i definicija (naznake pojmova navedenih u cilju); prostor i društvo; 2./3./4. Grad i njegov planski razvoj, kroz različite periode: antički, feudalni, industrijski gradovi; 5. Sociološki aspekt formativnih i generativnih faktora u analizi grada; 6./7./8. Procesi u gradu: dominacija, gigantizam, razaranje, masifikacija; 9. Urbana sociologija i planiranje (pristupi i konceptualizacija planiranja); 10. Definicija nivoa prostora od privatnosti, anonimnosti do poluprivatnosti i javnosti; 11. Socijalna integracija i dezintegracija u urbanom prostoru; 12. Perspektive socijalnog prostora od urbanih zajednica.; 13./14. Problematika funkcionisanja grada u XXI vijeku; 15. Savremeni trendovi u upravljanju gradovima;		
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje teoretskog znanja o odnosu čovjeka i grada od njegovog postanka do danas Vještine: Sticanje sposobnosti kritičkog osvrta i komentarisanja fenomena grada i njegovog uzajamnog odnosa naspram čovjeka, društva ali i vremenske distance njegovog nastanka i geneze, uz ocjenu današnjeg stanja grada.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 142 od 285

	Kompetencije: Uključivanjem u nastavu znanja iskustva iz različitih segmenata i uglova funkcionisanja i korištenja grada potiče se intredisciplinarni pristup u promišljanju grada
Metode izvođenja nastave:	Predavanja su obavezna i organizirana kao kombinacija informativne i interaktivne nastave. Pored aktivnog rada na nastavi, predviđeno je da svaki student u toku semestra priprema tematski rad. Studenti prezentiraju rezultate u pptx formatu u formi diskusije. Obim rada u okviru predmeta dimenzioniran je u odnosu na predviđeni fond sati koji student treba da koristi za pripremu tog rada
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹³:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz seminara 60%, provjere teoretskog znanja kroz jedan semestralni test ili integralnim ispitom-30% i aktivnosti studenta-10%.
Literatura⁹⁴:	Obavezna: Čaldarević O., „Urbana sociologija“, (Globus, Zagreb, 1985.) Kečkemer D., „Grad za čovjeka o dehumanizaciji savremenog urbanizma“, (Zagreb, 1981.) Doksijadis K., „Čovek i grad“, (Nolit, Beograd, 1982.) Mumford L., „Grad u istoriji“ (Book&Marso, Beograd, 2006.) Marinović-Uzelac A., „Socijalni prostor grada“, (SNL, Zagreb, 1978.) Gehl J., „Gradovi za ljude“, (Palgo, Beograd, 2016.) Vresk M., „Grad i urbanizacija“, (Školska knjiga, Zagreb, 2002.) Jackobs J., „The Death and Life of Great American Cities, (New York, „Modern Library, 1992.) Stupar A., "Grad globalizacije_izazovi, transformacije, simboli", (Orion art, Beograd, 2009. (vol. I).) Benevolo L., "Grad u istoriji Evrope", (Clio, Beograd, 2004.) Schenk L., "Designing Cities", (Birkhauser, Basel, 2013.) Elin N., "Postmoderni urbanizam", (Orion art , Beograd, 2004. (vol. I)) Dopunska: Strategije razvoja grada i općina, Literatura u skladu sa odabranom temom seminarskog rada

⁹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.06	Naziv predmeta: URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 6		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 60 Predavanja 15 Vježbe 45 Terenski rad	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata s metodologijom aktivnog projektantskog procesa transformacija – apsolviranje faza urbanističkog projekta; Analiziranje i valorizacija urbanih matrica (uticajni faktori na transformacije, indikatori, kriteriji, metode vrednovanja, tipizacija – konkretni primjeri); Sticanje iskustva u radu na terenu (anketiranje korisnika prostora, primjena teorijskih uputa <i>in situ</i> , evidentiranje prikupljenih podataka, posjeta relevantnim institucijama:uvid u adekvatnu prostorno-plansku dokumentaciju);		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Vrste urbanih transformacija; Pregled razvojnih perioda urbanog redizajna; Teorije urbanog dizajna: Škole urbanizma – Modeli izgradnje projektovanih gradova; Vrste i činioci procesa transformacija: Pregled ideja – Alternativna teorija urbanog razvoja; Adhokizam i pragmatizam u pristupu radu na konkretnim zadacima, u cilju prepoznavanja potreba za transformacijama i u cilju valorizacije konkretnog urbanog prostora; Etičke i kulturološke konsekvence djelovanja urbaniste-dizajnera; Urbanistički projekat i veze sa planovima višeg reda;		
Ishodi učenja:	Znanje: Teorijsko i praktično razrješenje problematike urbanih transformacija, korisno budućim urbanistima-dizajnerima; Razumijevanje posljedica neadekvatnih artikulacija ideja i konceptata transformacija, kao i mogućnosti njihovog prevazilaženja; Vještine: Razumijevanje potreba za transformacijama i mogućnost predviđanja budućeg funkcionisanja sistema, sa		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 144 od 285

	aspekta uočenih (pozitivnih) procesa generisanja struktura i funkcija, ostvarivanja sklada s ambijentom, načinom života ljudi, kulturom, održivim razvojem; Kompetencije: Razumijevanje uloge urbaniste-dizajnera i kulturoloških konsekvenci njegove djelatnosti;
Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne konsultacije) i praktični dio (vježbe – izrada idejnog urbanističkog projekta transformacija na odabranom kompleksu); Terenski rad;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁵:	Parcijalnom provjerom (tokom semestra dva presjeka kroz rad na grafičkom dijelu – idejnom projektu transformacija – I presjek: 10-15% i II presjek: 10-20%), provjerom rada na grafičkom idejnom projektu transformacija (25-35%) i integralnom provjerom znanja stečenih u teorijskom dijelu predmeta (10-20%); Konačna ocjena iz predmeta izvodi se na osnovu aktivnosti studenta na predavanjima i vježbama (5/10%), vrednovanja grafičkog idejnog projekta transformacija i integralne provjere znanja. Pozitivno ocijenjen idejni projekat urbane transformacije je uslov za pristup pismenoj provjeri znanja stečenih u teorijskom dijelu predmeta. Ukoliko tokom semestra student ostvari maksimalan broj bodova u radu na grafičkom dijelu – idejnom projektu transformacija, oslobađa se pismene provjere znanja stečenih u teorijskom dijelu predmeta.
Literatura⁹⁶:	Obavezna: • Čakarić, J, Urbanističko projektovanje 6 – Skripta, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2013 • Bacon, N. E, Design of Cities, M.I.T. Press, Chicago, 1978 • Castex, J, Depaule, J. C. i Panerai, P, Urbane forme, Građevinska knjiga, Beograd, 2002 • Choay, F, Urbanizam, utopija i stvarnost, Građevinska knjiga, Beograd, 1978 • Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 • Čakarić, J, Doktorska disertacija: Voda u „ideji“ grada. Poseban osvrt na transformaciju i kontekst, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2010

⁹⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Jencks, C, Moderni pokreti u arhitekturi, Građevinska knjiga, Beograd, 1988
 - Elin, N, Postmoderni urbanizam, Orion art, Beograd, 2002
 - Mumford, L, Kultura gradova, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2010
 - Norber-Schulz, C, Intencije u arhitekturi, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2009
 - Rossi, A, Arhitektura grada, DIP "Građevinska knjiga" i PP "Premis", Beograd, 2002
- Dopunska:**
- Cook, P, The City, Seen as a Garden of Ideas, Peter Cook and The Monacelli Press, Inc., New York, 2003
 - Kostof, S, A History of Architecture. Settings and Rituals, Oxford University Press, Inc, Oxford, New York, 1995
 - Krier, R, Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1999
 - Woods, S, The Man in the Street, Penguin Books, London, 1975

IZBORNI MODULI III SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.03.54		Naziv predmeta: ARHITEKTONSKA KOMPOZICIONA REDEFINICIJA	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita:10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast „Arhitektonsko projektovanje/projektiranje“		
Preduslov za upis:	Prednost imaju studenti sa višim prosjekom ocjena iz predmeta: Arhitektonske kompozicije 1, Arhitektonske kompozicije 2 i Arhitektonski natječaji		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobljavanje studenata za uspješnu primjenu teorijskih saznanja prilikom rješavanja realnih projektantskih zadataka		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Predviđeno je da kandidat prema vlastitom nahođenju izabere „problematični“ lokalitet sa postojećom fizičkom strukturom na kojoj je sa stanovišta organizacije sadržaja (funkcije) ili oblikovno-likovnog aspekta neophodno izvršiti kreativne intervencije u vidu arhitektonske redefinicije ili redizajna. Pod ovim intervencijama se prvenstveno misli na preoblikovanje ali i na uklapanje objekta i djelova objekta koji bitno narušavaju arhitektonsko – urbanistički sklad. Kroz sistematične i kritičke analize ambijenta i postojećih struktura potrebno je pristupiti arhitektonskoj kompozicionoj redefiniciji i redizajnu te uspostaviti „dijalog“ na relaciji funkcionalno-konstruktivni i oblikovno-likovni aspekt.		
Ishodi učenja:	Znanje: U okviru odabrane uže tematike istraživanja izbornog modula – Arhitektonska kompoziciona redefinicija, student istražuje, analizira i osnovnim naučno-istraživačkim metodama kritički vrjednuje odabranu tematsku oblast. Vještine: Tokom praktične nastave u modulu student planira, priprema i realizira teoretski istraživački projekat koji u finalnoj fazi rezultira detaljnim projektnim programom i zadatkom za izradu idejnog rješenja u odabranoj tematskoj oblasti. Kompetencije:		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 147 od 285
--	---

	Uspješna primjena stečenog znanja koje se manifestira kroz pozitivnu evaluaciju predloženog rješenja problema.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i individualni mentorski rad u vidu diskusija, korekcija i konsultacija sa drugim nastavnicima po potrebi.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁷:	Prezentacija rezultata rada analitičkog i projektantskog dijela zadatka – odbrana završnog rada.
Literatura⁹⁸:	Obavezna literatura: 1. Calkins, Meg. 2009. Materials for sustainable sites: a complete guide to the evaluation, selection, and use of sustainable construction materials. Hoboken, N.J.: Wiley. 2. Fraser, Reekie R. (1972), Design in the built environment first edition, Edward A. Publication, London. 3. Gamble, Paul R., and John Blackwell. 2001. Knowledge management: a state of the art guide: models & tools, strategy, intellectual capital, planning, learning, culture [and] processes. London: Kogan Page. 4. Hinte, Ed van, Césare Peeren, and Jan Jongert. 2007. Superuse: constructing new architecture by shortcutting material flows. Rotterdam: 010 Publishers. 5. Lawson, Bryan (1997), How Designers Think: The Design Process Demystified 1st edition. Sheffield, Architectural Press. 6. Lynch, Kevin, and Michael Southworth. 1990. Wasting away. San Francisco: Sierra Club Books. 7. 2000. Let's reduce, reuse, and recycle. Washington, DC: U.S. Environmental Protection Agency, Solid Waste and Emergency Response. 8. USGBC. 2003. Reference Package for new Construction & Major Renovation. In LEED-NC Version 2.1, edited by L. i. E. E. Design. Dopunska literatura: – Ovisno o individulanom zadatku.

⁹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.02.34	Naziv predmeta: ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE U HISTORIJSKOM URBANOM KONTEKSTU		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/ predmet Oblast za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	Položeni ispiti i grafički radovi predmeta katedre na 1. godini II ciklusa		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teorijske osnove istraživačkog rada – priprema za projektantsku fazu / rješavanja realnih projektantskih zadataka u historijskom urbanom kontekstu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Pripremna faza: Uvodna predavanja, metodologija zaštite objekata i ambijentalnih cjelina; Analitička faza: individualni odabir lokacija, arhitektonski snimak stanja na terenu sa Identifikacionim kartonima i kartama postojećeg stanja; Analiza izgrađenog i prirodnog i simboličkog konteksta. Faza sinteze: Valorizacija i evaluacija prikupljenih podataka, odabiri mikrolokacija i primjerenih intervencija; Istraživanje i priprema programskog zadatka; Izrada elaborata kao pripreme za projektantsku fazu diplomskog rada.		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će steći znanje neophodno za analizu elemenata koji utiču na arhitektonske/urbanističke intervencije u historijskom tkivu. Vještine: Analiza i valorizacija ambijenta/konteksta, razumijevanje prirodnih, urbanističko-arhitektonskih i simboličkih parametara koji utiču na odabrani lokalitet. Primjena osnovnih metoda u naučno istraživačkom radu. Kompetencije: Studenti će biti osposobljeni za analizu i valorizaciju konteksta i projektovanje u kompleksnim uslovima urbanog historijskog tkiva.		
Metode izvođenja nastave:	Individualni rad sa studentima, uz predavanja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 149 od 285
--	---

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁹:	Analitička faza grafički prilozi – 100% Predaja grafičkog rada na kraju semestra sa svim neophodnim prilogima.
Literatura¹⁰⁰:	Obavezna: / Dopunska (u skladu sa zadatkom): Brent, B, C, Arhitektura u Kontekstu, IRO Gradjevinska knjiga, Beograd (Belgrade), 1985 Ballard Bell, V, Materials for Architectural Design, Laurence King Publishing Ltd, UK, London, 2006 Feilden, M.B, Conservation of Historic Buildings, Reed Publishing, Frampton, NY, 1994 Kenneth, E, Towards a Critical Regionalism, Six Points for an Architecture of Resistance, In The Anti-Aesthetic: Essays on Marasović, T, Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985 Liane, L., & Tzonis, A, Why Critical Regionalism Today?. Architecture + Urbanism, 1994 Kostof, S, The City Shaped. Urban Patterns and Meanings Through History, Thames&Hudson, Ltd, London, 2001 Krier, R, Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1999 Lynch, K, Slika jednog grada, Građevinska knjiga, Beograd, 1974 Norber-Schulz, C, Genius loci, AE, London, 1979 Marasović, T, Zaštita graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983 Norberg-Schulz, C, Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture, 1980 Pearce, D, Conservation Today, Butler and Tanner, London, 1989 Radović, R, Forma grada, osnove teorija i praksa, Treće izdanje, Građevinska knjiga, Beograd, 2009 Stan, A, Points and Lines; Diagrams and Projects for the City; Princeton Architectural Press, 1999 Tschumi, B, Arhitektura i disjunkcija, AGM, Zagreb, 2004 Tschumi, B, Event - Cities 3 (Concept vs. Context vs. Content). MIT Press, Boston, 2005 Unwin, S, Analyzing architecture, London: Routledge, 2009 Dokumentacija UNESCO-a, ICOMOS-a,

⁹⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.41	Naziv predmeta: ARHITEKTURA POSEBNE NAMJENE I STANOVANJE		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada- Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	Ovjeren drugi semestar postdiplomskog studija. Kriteriji za selektiranje studenata za Modul: Arhitektura posebne namjene i stanovanje, vrši se na osnovu postignutog uspjeha na predmetima Katedre za projektovanje, / posebno na predmetima Projektovanje 2., 3. i 4. i izbornim predmetima : Prostori specifičnog stanovanja, Projektovanje objekata turizma i ugostiteljstva, Objekti za djecu predškolskog uzrasta/.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Uvođenje studenta u metodologiju izrade kompleksnih projektantskih zadataka unutar oblasti koje se izučavaju unutar Modula: ARHITEKTURA POSEBNE NAMJENE I STANOVANJE. Teorijsko i praktično uvođenje studenta u analitički i sveobuhvatni istraživački rad koji je neophodan uvod u praktični dio diplomskog-magistarskog rada u IV semestru.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	ARHITEKTURA POSEBNE NAMJENE : / integrirani sadržaji - kompleksni i hibridni objekti / TURIZAM – UGOSTITELJSTVO - ZABAVA – KULTURA – EDUKACIJA:- Objekti privremenog stanovanja i ugostiteljstva različite kategorije i tipologije: hoteli, moteli, hosteli; specifične turističko ugostiteljske formacije: „mega“ hoteli, turistička i hotelska naselja, banjsko-klimatska odmarališta, wellness i spa centri, marine, kampovi; objekti podrške eko turizmu; objekti podrške ekstremnom turizmu; objekti podrške religijskom turizmu; koncept hoteli, itd.; - Integrirani i individualni objekti ugostiteljstva, zabave i rekreacije različite tipologije: gastronomski cetri, restorani, kavane, pivnice, barovi, klubovi, kockarnice, diskoteke, itd. PROSTORI SPECIFIČNOG STANOVANJA : Domovi penzionera i drugi oblici smještaja starih osoba;Prihvatilišta za zbrinjavanje starih i iznemoglih lica; Hospisi; Azili za beskućnike; Studentsko i đačko stanovanje; Samostani i sjemeništa - Medrese i tekije - Manastiri; Objekti za djecu i omladinu bez roditeljske skrbi i „kuća na pola puta“ ; Domovi za osobe sa specijalnim potrebama – stanovanje uz podršku; Sigurne kuće – smještaj za osobe izložene nasilju u obitelji; „Komune“ za rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika; Domovi za resocijalizaciju maloljetnih delinkvenata; Penitencijarni objekti: Kazneno – popravne ustanove za punoljetne osobe – zatvori; STANOVANJE:Stambene zgrade različite tipologije:- individualne i rezidencijalne zgrade ; tipologije tzv. prelaznih formi stanovanja / od individualnog do višestambenog / višestambene zgrade različite tipologije + integrirani sadržaji : prostori socijalizacije – edukacije, rekreacije – servisi - poslovno komercijalni sadržaji, itd.		
Ishodi učenja:	Znanje: Uspješnim savladavanjem sadržaja ove materije studenti stiču teoretska i praktičana saznanja o projektovanju objekata posjebne namjene. Vještine: Studenti usvajaju vještine projektovanja, planiranje i organizacije projekta, te vještine prezentiranja i komunikacije. Kompetencije: Uspješna aplikacija teorijskih znanja i stručnih kompetencija stečenih u predhodnom ciklusu studija iz odabrane		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 151 od 285

	oblasti, uz korištenje neophodnog instrumentarija metodologije istraživačkog rada, kako bi se stvorile pretpostavke koje bi u fazi razrade rada bile relevantna teorijska osnova na kojoj će se bazirati i razvijati arhitektonski projekat – praktični dio diplomskog / magistarskog rada, u narednom semestru
Metode izvođenja nastave:	Nastava se realizira kroz predavanja, debate, seminare, praktični rad i individualne konsultacije mentor – student. Predavanja i seminari organiziraju se prema odabranim temama. Nastava u trajanju od 6 školskih sati koncentriranih u sedmici, odvija se kroz samostalni rad studenta na odabranoj temi koju sukcesivno prezentira pred mentorom i ostalim studentima u Modulu. Kroz interaktivnost, diskusiju i date sugestije, propitaju se predložena rješenja i stižu nova znanja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰¹:	Ocjena istraživačkog dijela rada i prijedlog idejnog koncepta rješenja, kao i vrednovanje učešća kandidata u svim oblicima rada koji se u toku semestra realiziraju u Modulu, uz zaključak da li prezentirani rezultat može prerasti u diplomski-magistarski rad ili ne.
Literatura¹⁰²:	Obavezna: Bajlon, M. (1986). Upotrebna vrijednost stana. Belgrade: Arhitektonski fakultet. Kara-Pešić I., Petovar, K. (1985). Neposredna okolina stambenih zgrada. Belgrade: Centar za stanovanje IMS. Klein, R. (1978). Sudjelovanje korisnika u oblikovanju stana. Subotica: Građevinski fakultet. Knežević, G. (1986). Višestambene zgrade. Zagreb: Liber. Knežević, G. (1994). Fleksibilnost i participacija u stanogradnji. Zagreb: Tehnička knjiga. Dopunska: Sva literatura navedena za predmete: PROJEKTOVANJE 2., 3. i 4., PROSTORI SPECIFIČNOG STANOVANJA, OBJEKTI ZA DJECU PREDŠKOLSKOG UZRASTA, Projektovanje objekata turizma i ugostiteljstva kao i literatura iz graničnih oblasti, prema preporuci mentora–vodioca Modula i specijalista konsultanata, relevantna za rad na temi koju student istražuje.

¹⁰¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.40		Naziv predmeta: OKOLIŠNO USAGLAŠENO PROJEKTIRANJE	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj kredita prema ECTS: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na naučnu oblast „Arhitektonske knstrukcije i tehnogija građenja“		
Preduslov za upis:	Student/ica upisan u prvu godinu drugog ciklusa		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razumijevanje i prepoznavanje paralelnog postojanja novog i postojećeg u arhitektonskom ambijentu i detalju. Uvođenje studenta u integrirani pristup stvaranju okolišno usaglašenog arhitektonski definiranog prostora. Razumijevanje i primjena principa cjelovitost pri donošenju kompleksnih projektantskih odluka koje su u višeslojnom, međusobno ovisnom odnosu. Podizanje svijesti o paralelnom postojanju postojanju novog i postojećeg/zatečenog u arhitektonskom ambijentu i detalju. Naglasak je na uspostavljanju odnosa u širem prostoru – kako među zgradama, tako i između zgrada i okoliša, kako bi se spoznale i proučile objektivne mogućnosti uključivanja građenih struktura u postojeći okoliš.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica))</i>	• Principi integriranog pristupa preciziranjem odnosa osnovnih stadija kreiranja ADP-a: Arhitektonskog programiranja – definiranja problema; Arhitektonskog projektiranja – definiranja rješenja;Gradnje ADP-a;Održavanja i korištenja ADP-a. Sistematizacija zahtijeva koje novoprojektirani građeni okoliš mora zadovoljiti, počev od urbanističko-prostornog konteksta (šireg obuhvata i uže lokacije), konstruktivnih i mogućnosti materijalizacije, funkcionalnih, estetskih, bioklimatskih, geomorfoloških, ekoloških i drugih relevantnih aspekata. • Individualni zadaci koji se temelje na odrednicana prostornih odnosa, na osnovi proučavanja sastavnica okoliša, njihovoj interpretaciji i aplikaciji u nastajućem okolišu; • Analiziranje problema koji se planira istražiti i riješiti na primjeru realiziranih objekata, polazeći od činjenice da su zgrade uvijek dio šire cjeline, predstavljaju prostor namijenjen čovjeku koji ga koristi, te da odražavaju potrebe društva i vremena u kome živimo; • Način, metodologija prikupljanja podataka potrebnih za analitičku fazu rada; Izvlačenje i analiziranje relevantnih činjenica; Zaključivanje metodom sinteze.		
Ishodi učenja:	Znanje: Ovladavanje metodologijom integriranog pristupa stvaranju građenog okoliša. Sposobnost uključivanja svih prethodno stečenih znanja iz domena arhitektonske struke; dakle prepoznavanje i poštivanje međuovisnosti različitih dijelova koji čine cjelinu novog arhitektonskog prostora u interakciji sa datim okolišem.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 153 od 285

	Vještine: Osposobljenost za samostalan stručni rad iz domena arhitekture i urbanizma, programiranje, projektiranje i izrada tehničke dokumentacije sukladno propisima i pravilima struke. Kompetencije: Student je kompetentan da koristi osnovne naučno-istraživačke metode (induktivna i deduktivna, komparativna, povijesna, deskriptivna...), koje na studiozan i struktuiran način koristi u teoretskom segmentu rada i potom elaborira i izvodi zaključke. U praktičnom segmentu rada student usvaja integrirano znanje iz različitih oblasti sa funkcionalnog, konstruktivnog i oblikovnog aspekta i primjenjuje ga u idejnom analitičkom pristupu odabrane tematske oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i interaktivne diskusija, rad na konkretnim primjerima.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰³:	Ocjena iz predmeta se izvodi na osnovu aktivnosti u modulu, kvaliteti pripreme za izradu teorijskog dijela završnog rada, kao i primjenjenoj metodologiji istraživanja, prezentacije i obrane rada.i (prisustvovanje predavanjima i učestvovanje u diskusiji 49%), izrada, prezentacija i obrana predloženog rješenja postavljenog problema – 51%.
Literatura¹⁰⁴:	Obavezna: • <i>Interpolacija (1983..)</i> Arhitektura – časopis saveza arhitekata Hrvatske broj 184-185, godina XXXVI. Zagreb • Bijedić, Dž. (2012). <i>ARHITEKTURA: Holizam umjesto optimalizacije - Integralni pristup u arhitektonskom stvaralaštvu</i>, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu, Arhitektonski fakultet. Dopunska: • Bovil, C. (1991). <i>Architectural Design – Integration of Structural and Environmental Systems</i>, New York :Van Nostrand Reinhold, • Brand, S. (1994.) <i>How Buildings learn: What happens After They're Built</i>, London: Penguin, • Hinkle, L. E., Loring, W. C. (1977.). <i>The Effect of the Man-made Environment on Health and Behavio.</i>, Atlanta, GA: Center for Disease Control, Public health Service, US Department for health, Education, and Welfare, • Holgate, A. (1992.). <i>Aesthetics of Built Form</i>, London: Oxford University Press, • Kurokawa, K., (1991.). <i>Intercultural Architecture, The Philosophy of Symbiosis</i>, London: Academy Editions, • Papanek, V. (1995.). <i>The Green Imperative -Ecology and Ethics in Design and Architecture</i>, Thames and Hudson, • Ostala stručna literatura ovisna o individualnom zadatku

¹⁰³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.35		Naziv predmeta: ENTERIJERI I DIZAJN	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje/ u konsultacijama (2h) učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA		
Preduslov za upis:	U skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske ankete		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teoretsko i praktično upoznavanje studenta sa kompleksnom tematikom enterijera i dizajna namještaja koje obuhvataju analitički i sveobuhvatni istraživački rad iz odabrane tematike. Ovakvo konceptualno istraživanje, koje uključuje povijesnu metodu sa komparativnim inspirativnim primjerima enterijerskih rješenja sa dizajnom namještaja postaje organskim dijelom aplikativnog završnog rada u nastupajućem semestru;		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Projekat rekonstrukcije i adaptacije enterijera postojećeg objekta javnog ili stambenog karaktera za novu ili postojeću namjenu;Enterijer novoprojektovanog objekta javnog ili stambenog karaktera;Projekat izložbenih štandova određene namjene na domaćim ili međunarodnim sajmovima; Projekat scenografije u zatvorenom ili otvorenom prostoru za određenu manifestaciju kulturnog karaktera;Projekat enterijera sadrži i segment dizajna odabrane unutrašnje opreme i elemenata namještaja, kao i maketu odabranog dijela enterijera objekta;		
Ishodi učenja:	Znanje: U okviru odabrane uže tematike istraživanja izbornog modula- Enterijeri i dizajn, student istražuje, analizira i osnovnim naučno-istraživačkim metodama kritički vrjednuje odabranu tematsku oblast, što rezultira ciljevima rada i očekivanim doprinosom. Vještine: Tokom nastave u modulu student planira, priprema i realizira teoretski istraživački projekat, koji u finalnoj fazi rezultira detaljnim projektnim zadatkom i analitičkim crtežima idejnog rješenja u odabranoj tematskoj oblasti. Kompetencije:		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 155 od 285
--	--

	Student je kompetentan da koristi osnovne naučno-istraživačke metode (induktivna i deduktivna, komparativna, povijesna, deskriptivna...), koje na studiozan i struktuiran način koristi u teoretskom segmentu rada i potom elaborira i izvodi zaključke. U praktičnom segmentu rada student usvaja integrirano znanje iz različitih oblasti sa funkcionalnog, konstruktivnog i oblikovnog aspekta i primjenjuje ga u idejnom analitičkom pristupu odabrane tematske oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – multimedijalne prezentacije i praktične vježbe koje se naslanjaju na odabranu tematsku oblast.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁵:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta - 90% i aktivnosti studenta-10%.
Literatura¹⁰⁶:	1. Pile John: A History of Interior Design, 2005.; Sparke Penny; 2. A Century of Design: Design Pioneers of the 20th Century, 1998.; 3. Cerver Francisco: Interior Design Atlas, 2000.; 4. Zevi Bruno: Povijest moderne arhitekture, 2006.; 5. Encyclopedia of Interior Design, urednica Banham Joanna, 2015.; 6. Watkin David, A History of Western Architecture, 2005.; 7. Salihović Erdin: Povijest enterijera i dizajna namještaja na razmeđu manualnog i industrijskog 8. koncepta: Od Arts and Crafts do Art Deco, 2016.; 9. Abercrombie Stanley & Whiton Sherrill: Interijeri, Arhitektura, Dizajn-Povijesni pregled, 2016. 10. Panero, Joseph; Zelnik, Julius; DeChiara, Martin, TIME-SAVER STANDARDS FOR INTERIOR DESIGN AND SPACE PLANNING, McGraw-Hill, 2001.g. 11. Schittich, Christian (ed). IN DETAIL INTERIOR SURFACES AND MATERIALS AESTHETICS TECHNOLOGY IMPLEMENTATION, 2008.

¹⁰⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.02.27.	Naziv predmeta: INTERVENCIJE U AMBIJENTALNIM CJELINAMA – METODE ZAŠTITE GRADITELJSKOG NASLIJEĐA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/ predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	Završene sve prethodne obaveze na predmetima Katedre za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski koncept: Doprinos očuvanju i razvoju kulturno-historijskog naslijeđa Bosne i Hercegovine putem rada na objektima i lokalitetima spomeničkog karaktera u Bosni i Hercegovini, koji zahtjevaju intervencije po metodologiji zaštite graditeljskog naslijeđa. Teorijski koncept: Osposobljavanje studenata za rad na međunarodnim projektima u oblasti očuvanja graditeljskog naslijeđa. Upoznavanje sa aktuelnim svjetskim trendovima na očuvanju svjetske kulturne baštine registrovane na Listi svjetskog naslijeđa UNESCO-a. Praktični koncept: Upoznavanje sa tradicionalnim vrijednostima nacionalne baštine i provedba istraživačke i dokumentacione faze sa izradom feasibility studije na konkretnim zadacima, baziranim na graditeljskoj baštini BiH.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Pripremna faza za izbor individualnih zadataka: Analitička faza projekta (evidentiranje, definiranje i valoriziranje šireg prostora) (3 sedmice); Odabir metoda i metodologije rada. (12 sedmica) Rad na razvoju ideje: Strukturiranje rada kroz postupak aktivne zaštite na izvorno I zatečeno stanje. Elaboracija usvojenih informacija sa zadane lokacije; Prezentacija usvojenih znanja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 157 od 285

Ishodi učenja:	Znanje: Sticanje i produbljivanje znanja iz oblasti zaštite graditeljskog naslijeđa, kao i upoznavanje sa karakterističnim elementima određenog ambijenta, respektujući mjerilo, volumen, proporciju, materijalizaciju i konstrukciju kao i karakteristične detalje. Vještine: Primjena znanja i vještina u oblasti zaštite graditeljskog naslijeđa u radu na projektima u praksi. Obzirom da je riječ o nastavi u modulu, studenti stiču vještine racionalnog postupanja i rasuđivanja u precizno definiranom ambijentu. Kompetencije: Usmjerenje studenata u okviru oblasti ZGN omogućava im stvaranje kompetencija koje se baziraju na usvajanju metodološkog postupka, metoda zaštite, valorizacije i slojevitog postupka provođenja najsavremenije metodologije kroz izvorno, zatečeno i novoprojektovano stanje.
Metode izvođenja nastave:	Studenti u grupi od maksimalno šest osoba individualno razvijaju projekat. Obzirom na ciljeve predmeta, studenti trebaju posjedovati aktivno znanje engleskog jezika i znanje arhitektonskih kompjuterskih softvera. Predavanja i interaktivna analiza svih aspekata projekta.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁷:	Vježbe - semestralni zadatak - 25-40% Aktivnost - 0-10% Završni ispit - 30-50%
Literatura¹⁰⁸:	Obavezna: • Brock, Guiliani, Moiescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. • Carbonara, G., Tesi di Restauro (1982-1985), Università degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986.

¹⁰⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Università degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986.
- Chabbouh Akšamija, L., Arhitektura svrhe, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2010.
- Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015.
- Chabbouh Akšamija L., Šabić L., Tradicionalna travnička kuća, Zavičajni muzej u Travniku, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2018.
- Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985.
- Marasović, T., Zaštita graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983.
- Pane, R., Citta antiche edilizia nuova, Edizione Scientifiche Italiane, Napoli, 1959.
- Protection et animation culturelle des monuments, sites et villes historiques en Europe, Commission allemande pour l'UNESCO, 1980.
- Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000.

Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.

Šifra predmeta: 01.03.43	Naziv predmeta: JAVNE ZGRADE		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim i morfološkim karakterom javnih zgrada. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijskim odrednicama i suvremenim tendencijama u projektiranju zgrada javne namjene. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja zgrada javne namjene srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski razvoj javnih zgrada. 2. Suvremena načela organizacije zgrada javne namjene. 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije javnih zgrada. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja javnih zgrada. 5. Arhitektonsko programiranje javnih zgrada. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova javnih zgrada.		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektiranju zgrada za javnu namjenu. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se zgrade javne namjene razvijaju kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje, istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrade javne namjene prosječne kompleksnosti, na osnovu integriranog znanja iz više predhodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava oblikovno-konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 160 od 285

Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁹:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Prezentacije (20% od ukupne ocjene); Odbrane projekta (20% od ukupne ocjene).
Literatura¹¹⁰:	Obavezna: Aktuelna stručna i teorijska literatura iz područja arhitekture javnih zgrada. Picard,Q., RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert,E., Architects' Data, Blackwell Science, Third Edition, 2000 De Chiara,J., Crosbie J.M., Time-Saver Standards for Building Types, McGraw-Hill, Fourth Edition, 2001 Dopunska: / Aktuelni arhitektonski magazini, knjige iz oblasti urbanog planiranja, urbanog projektovanja i pejzažne arhitekture, priručnici arhitektonskog projektovanja i monografije arhitekata

¹⁰⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.34	Naziv predmeta: KINETIČKA, INTERAKTIVNA ARHITEKTURA I DIZAJN		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –oblast: Arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja / u konsultacijama (2h) učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA		
Preduslov za upis:	U skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske ankete		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teoretsko upoznavanje studenata, pored dosadašnjih saznanja, istraživanja i vještina, sa kompleksnom i aktuelnom tematikom projektiranja kinetičke arhitekture. Interaktivana arhitektura i dizajn koncipirani su da se mijenjaju i prilagođavaju promjenljivim klimatskim odlikama ambijenta, potrebama i funkcionalnim zahtjevima (od pojedinačnih komponenti, struktura, do kontrolisanih transformacija oblika i veličine). Analize adaptabilnosti komponenti višeslojnih transparentnih ogradnih struktura sa aspekta energetske efikasnosti, tehničkih, funkcionalnih i oblikovnih karakteristika.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Tematske jedinice se odnose na upoznavanje sa metodologijom rada na osnovu tematskog okvira definisanog problematikom modula. Student predlaže tematsku oblast istraživanja i koncipira programsku strukturu projekta (projektni zadatak) na konkretnoj lokaciji, uz primjenu principa kinetičke arhitekture kod novoprojektiranog objekta javnog karaktera ili kod redizajna i rehabilitacije izgrađenih struktura. Metode prikupljanja ulaznih podataka i metodologija rada. Analitička faza projekta: prirodni i klimatski uvjeti lokacije, urbani kontekst, historijski i energetske kontekst, te analiza principa i referentnih primjera kinetičke arhitekture.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 162 od 285
--	--

Ishodi učenja:	Znanje: Cilj rada i očekivani doprinos je da student uz sveobuhvatni istraživački i analitički pristup ovlada osnovnim naučno-istraživačkim metodama i elaborira usvojena saznanja i principe kinetičke, interaktivne arhitekture i dizajna. To bi trebalo da rezultira kreativnijim arhitektonskim idejama, koje su u skladu sa strategijama održivog dizajna. Vještine: Student tokom nastave u modulu istražuje, priprema i realizira teoretski istraživački segment projekta sa detaljnim projektnim zadatkom, koji u finalnoj fazi rezultira sa arhitektonskim idejnim projektom u odabranoj tematskoj oblasti. Kompetencije: Student je kompetentan da kroz analitički i sveobuhvatni istraživački segmenta rada postavlja metodološke okvire i studiozno pristupi problematici adaptabilnosti arhitektonskih struktura realiziranih kroz inovativne tehnologije, materijale i komponente (nano tehnologije, tehnologije inspirisane prirodom, fotokatalitički, fotosenzitivni materijali, fotovoltni moduli, kontrolisano i inovativno uvođenje dnevne svjetlosti i sunčeve energije, adaptibilne ovojnice..).
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna nastava, individualan rad sa kandidatima, konsultacije, diskusije.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹¹:	Elaboriranje, prezentacija i ocjena završnog analitičkog, istraživačkog djela rada na osnovu kojeg se pristupa grafičkom dijelu – arhitektonskom idejnom projektu, koji se prezentuje uz obrazloženje i diskusiju pred komisijom.
Literatura¹¹²:	Obavezna: • Bell, V. B., & Rand, P. (2014). <i>Materials for Design 2</i>. New York: Princeton Architectural Press. • Blum, H.-J., Compagno, A., Fitzner, K., Heusler, W., Hortmanns, M., Hosser, D., . . . Sedlacek, G. (2001). <i>Doppelfassaden</i>. Berlin: Ernst & Sohn. • Compagno, A. (2002). <i>Intelligent Glass Façades: Material, Practice, Design</i>. Basel: Birkhäuser.

¹¹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Philips, D. (1971). *Osvetljenje u arhitektonskom projektovanju* (M. J. Maksimović, Transl.). Beograd: Građevinska knjiga.
- Fortmeyer, R., & Linn, C. D. (2014). *Kinetic Architecture: Designs for Active Envelopes*. Mulgrave: Images Publishing Group.
- Fox, M., & Kemp, M. (2009). *Interactive Architecture*. New York: Princeton Architectural Press.
- Hadrović, A. (2008). *Bioklimatska arhitektura- traženje puta za raj*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet.
- Hauser, G. (Ed.). (1988). *Bauphysik. Berichte aus Forschung und Praxis*. Stuttgart: Fraunhofer IRB Verlag.
- Kronenburg, R. (2007). *Flexible: Architecture That Responds To Change*. London: Laurence King Publishing.
- Salihbegović, A. (2019). *Transparentne ovojnice i materijali u arhitekturi*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
- Schittich, C., Staib, G., Balkow, D., Schuler, M., & Sobek, W. (1998). *Glasbau Atlas*, Basel, Boston, Berlin: Birkhauser.
- Sobek, W. (Ed.) (2002). *Bauen Mit Glas*. Stuttgart: Wirtschaftsministerium Baden-Wuttemberg.
- Wigginton, M. (1996). *Glass in Architecture*. London: Phaindon Press Ltd.
- Wurm, J. (2007). *Glass Structures: Design and Construction of Self-supporting Skins*. Basel: Birkhäuser.

Dopunska:

Šifra predmeta: 01.01.23	Naziv predmeta: Kompleksna dinamička forma i virtualni prostor u arhitekturi		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/Oblast Prostorno i grafičko prikazivanje		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj nastave na modulu je priprema za izradu master projekta kao završnog diplomskog rada, kroz samostalan rad u kome student povezuje sva prethodno stečena znanja i vještine, uz pomoć mentora i konsultanata. Cilj ovog specifičnog modula je primjena teoretskih aspekata koncepta kompleksne dinamičke forme i istraživanje mogućnosti koje pruža u oblikovanju prostora i arhitektonskom projektovanju.		
Tematske jedinice:	Na osnovu otvorenog tematskog okvira zadatog od strane mentora, student odabire aspekt istraživanja i postavlja programsku strukturu projekta. Student treba da definiše projektni zadatak /tezu/, na osnovu kojeg će pristupiti realizaciji diplomskog projekta. Potenciran je odnos teze prema savremenim tendencijama i kretanjima u arhitekturi, baziranim na novim prostornim koncepcijama, kompjutacijskoj paradigmi te konceptu kompleksne forme i virtualnog prostora, kao i kritička svijest kroz analizu specifičnih savremenih tokova u arhitekturi. Pristup metodologiji arhitektonske projektantske problematike baziran je na digitalizaciji prostorne forme uz primjenu dinamičke morfološke geneze bazirane na informacijsko-formalnoj determinaciji i digitaliziranom izrazu arhitektonske forme, sa naglaskom na virtualnu dimenziju prostornih svojstava, kao konceptualnog okvira na koje se projekat oslanja. Rad podrazumijeva istraživanje i definisanje projektnog zadatka /pisanu tezu/, koja će se u daljem radu moći razviti kao diplomski magistarski rad teoretskog ili teoretsko-primijenjenog karaktera.		

Ishodi učenja:	Znanje: Kroz istraživanje potencijala novih teorijskih principa i tehnoloških mogućnosti vezanih za digitalizaciju arhitektonske forme, i kompleksnu dinamiku kao tematski koncept, integracija znanja iz različitih oblasti rezultira primjenom konceptualnog pristupa odabranoj tematskoj oblasti diplomske teze. Vještine: Planiranje, priprema i realiziranje teoretskog istraživačkog projekta, koji u finalnoj fazi rezultira detaljnim projektnim zadatkom. Od kandidata se očekuje da pronađu svoja originalna stanovišta i da svoja opća teoretska i stručna znanja pretoče u prijedlog magistarske teme i projekta. Kompetencije: Korištenje osnovne naučno-istraživačke metode u teoretskom segmentu rada iz koje se potom elaborira i izvodi zaključna koncepcija teme diplomskog rada, nastaje projektni zadatak i idejni koncept utemeljen na prethodnom istraživanju.
Metode izvođenja nastave:	Individualizirani pristup integriranoj nastavi predavanja i vježbi.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Kandidat brani postavljenu temu pred mentorom nakon devetog semestra nastave, i tek nakon njenog odobrenja prelazi na realizaciju konkretnog diplomskog projekta.

Literatura:

Obavezna:

- Batty, M., Longley P. (1994). Fractal Cities – A Geometry of Form and Function. London: Academic Press.
- Čahtarević, R. (2008). Univerzalnost kompleksnosti. Od geometrijskoga prostornog koncepta modernizma do suvremene arhitektonske forme. *Prostor*, 1[35] 16[2008]. 64 – 75. Retrieved from:
<http://www.arhitekt.hr/prostor/Lists/lanci/DispForm.aspx?ID=405>
- Herr C. M., Generative Architectural Design and Complexity Theory , International Conference on Generative Art, Politecnico di Milano University, 2002.
- Osnovna literatura dopunjava se u skladu sa odabranom užom temom istraživanja.

Dopunska:

- Menges, A. "Instrumental geometry." In: Corser, R. (ed.) *Fabricating Architecture: Selected Readings in Digital Design and Manufacturing* (NY: Princeton Architectural Press, 2010): pp.29-3041.
- Mitchell, M. (2009). *Complexity, a guided tour*. Oxford: Oxford University Press
- Morin, E. (1992). From the concept of system to the paradigm of complexity. *Journal of Social and Evolutionary Systems*, 15(4). 371 – 385.
- Simon, H. (1962). The Architecture of Complexity. *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 106(6). pp. 467 – 482.

Šifra predmeta: 01.03.55	Naziv predmeta: KONCEPTI OPTIMIZACIJE SAVREMENOG STANOVANJA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada- Oblast za arhitektonsko projektovanje i Oblast za konstrktivne sisteme		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teoretsko i praktično upoznavanje studenta sa problematikom razvoja strategija programiranja, projektovanja, izgradnje, rekonstrukcije, finansiranja i održavanja ekonomski-pristupačne stambene arhitekture, namijenjene širokom spektru različitih društvenih slojeva. Zadatak modula je integrisanje projektantskog i konstruktorsko-tehničkog aspekta formiranja stambenih objekata u okviru jedinstvenog nastavnog procesa, sa ciljem stvaranja strukturno optimizirane, projektantski odgovorne i svjesne, društvenom i fizičkom kontekstu orijentirane arhitekture.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Predmet obuhvata sve standardne tipove stanovanja (individulano stanovanje, prelazne tipove stanovanja, višestambeno stanovanje), sve tipove privremenog stanovanja, programski mješovite objekte (50% stanovanje), eksperimentalne tipove stanovanja. U okviru izabrane projektantske tipologije i zadatka, studenti mogu obradivati teme kao sto su: inkrementalno planiranje i projektovanje, participativno projektovanje, projektantska standardizacija, strategije drustvene optimizacije, strategije ekonomske optimizacije, strategije tehnicke optimizacije, upotreba prefabrikacije u izgradnji, strukturnu analizu uz modelska istraživanja i sl..		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti usvajaju teoretsko znanje o projektantskom i tehničkim principima optimizacije stambenih objekata, kao i drugih za njih vezanih prostora. Vještine: Studenti usvajaju vještine prostornog i tehničkog projektovanja, planiranja i kontrole, te vještine prezentiranja i komunikacije Kompetencije: Ovladavanje metodologijama prikupljanja ulaznih podataka i njihove analize, definiranja projektnog problema, definiranja strategija projektantskog pristupa, prostornog programiranja i reprogramiranja, projektovanja i konstruktorsko-tehničke optimizacije stambenih objekata.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 168 od 285

Metode izvođenja nastave:	Predavanja, rad u seminaru i prezentacija rada - projekta kandidata uz aktivno učešće i diskusiju.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹³:	Ocjena finalnog rada-projekta u modulu i angažman kandidata.
Literatura¹¹⁴:	Obavezna: • Adaptable Architecture (IL 14), Experiments, Institut fur Leichte Flachentragwerke, Stuttgart, (1975). • Bajlon, M. (1986). Upotrebna vrijednost stana. Belgrade: Arhitektonski fakultet. • Conceptual Design of Structures. (Volume I – Methodology; Volume II- Case Studies). Stuttgart: E.Kurz and Co.,1996. • Hybride Tragwerke (Die logische Erfassung entwurfsrelevanter Faktoren: Geometrie-Funktion-Last-Auflager-Werkstoff-Form). Dopunska: • Kara-Pešić I., Petovar, K. (1985). Neposredna okolina stambenih zgrada. Belgrade: Centar za stanovanje IMS. • Klein, R. (1978). Sudjelovanje korisnika u oblikovanju stana. Subotica: Građevinski fakultet. • Knežević, G. (1986). Višestambene zgrade. Zagreb: Liber. • Knežević, G. (1994). Fleksibilnost i participacija u stanogradnji. Zagreb: Tehnička knjiga. • Knežević, G., Kordiš, I. (1987). Stambene i javne zgrade. Zagreb: Tehnička knjiga. • Mandić, R. (2000). Stanovanje u tranziciji, knjiga II – postdiplomski studij. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. • Norber-Schulz, C. (1990). Stanovanje. Stanište, urbani prostor, kuća (M. J. Maksimović, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga. • Rudlin, D., Falk, N. (1999). Building the 21st Century Home – the /Sustainable Urban Neighbourhood/. Oxford: Architectural Press. • Schneider, F. (1997). Floor Plan Atlas Housing. Basel: Birkhauser-Verlag. • Ofner, R.: Leichtbau und Glasbau, TU Graz, IBX Fachbereich Ingenieurbaukunst, Graz, 2007 • Hart, Henn, Sontag Form-Force-Mass (IL 25), Institut fur Leichte Flachentragwerke, Stuttgart, (1990).

¹¹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.56	Naziv predmeta: KONTEKSTUALNI PRISTUP DIZAJNU ENTERIJERA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje/ u konsultacijama (2h) učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA		
Preduslov za upis:	U skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske ankete.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa kreativnim potencijalom kontekstalnog pristupa dizajnu enterijera, koji uključuje poseban osvrt na analizu i valorizaciju fizičkog i socio-kulturološkog okruženja.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Adaptacija/konverzija postojećih arhitektonskih objekata i dizajn enterijera različitih funkcionalnih tipologija javne namjene (uz mogućnost kombiniranja više javnih sadržaja: kultura, ugostiteljstvo, obrazovanje, sakralni prostori itd.). Kreativna projektantska rješenja sa posebnim naglaskom na prostorni odnos enterijer-eksterijer, te odnos struktura/elementa staro – novo. Transponovanje elemenata iz okruženja u savremene koncepte enterijera. Kreativni izraz pluralističkih identiteta u savremenim enterijerima (kulturološki, lični, korporativni identitet itd.)		
Ishodi učenja:	Znanje: Razvijanje analitičko-kritičkog pristupa i primjena teoretskih znanja prilikom rada na projektantskim zadacima iz oblasti dizajna enterijera. Razumijevanje i kritičko vredovanje fizičkog i sociokulturološkog konteksta na proces dizajna enterijera. Vještine: Sticanje i primjena adekvatnih znanja, vještina i kompetencija za izradu idejnih i glavnih projekata enterijera javne namjene, koji podrazumijevaju intervencije unutar postojećih arhitektonskih struktura. Kompetencije: Student će razviti analitičko-kritički pristup i poseban kreativni senzibilitet prilikom na projektima enterijerskih intervencija u korelaciji sa užim i širim kontekstom predmetnog objekta.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 170 od 285
--	--

Metode izvođenja nastave:	Predavanja, prezentacije, diskusije i individualni rad sa studentima.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹⁵:	Evaluacija istraživačko-analitičkog i projektantskog dijela zadatka prema unaprijed utvrđenoj dinamici. Odbrana završnog rada. Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta -90% i aktivnosti studenta-10%.
Literatura¹¹⁶:	Obavezna i dopunska: 1. Brooker, Graeme; Stone, Sally: BASICS INTERIOR ARCHITECTURE, CONTEXT+ENVIRONMENT, Ava Publishing, 2008. g. 2. Grafe, Christoph (Ed), Bollerey, Bollerey, Franziska (Ed): Cafes and Bars: THE ARCHITECTURE OF PUBLIC DISPLAY (INTERIOR ARCHITECTURE), Routledge, 2007. g. 3. Malnar, Joy Monice; Vodvarka, Frank, THE INTERIOR DIMENSION, John Wiley&Sons, Inc, 1992.g. 4. Pallasma, Juhani, THE EYES OF THE SKIN, John Wiley & Sons Ltd, 2009.g. 5. Panero, Joseph; Zelnik, Julius; DeChiara, Martin, TIME-SAVER STANDARDS FOR INTERIOR DESIGN AND SPACE PLANNING, McGraw-Hill, 2001.g. 6. Schittich, Christian (ed). IN DETAIL INTERIOR SURFACES AND MATERIALS AESTHETICS TECHNOLOGY IMPLEMENTATION, 2008. 7. Schittich, Christian (ed). IN DETAIL: BUILDING IN EXISTING FABRIC: REFURBISHMENT, EXTENSIONS, NEW DESIGNS, Birkhäuser GmbH, 2003. g. 8. Vernet, David (Ed),; De Wit, Leontine (Ed): BOUTIQUES AND OTHER RETAIL SPACES: THE ARCHITECTURE OF SEDUCTION (INTERIOR ARCHITECTURE), Routledge, 2007. g. 9. Zumthor, Peter: ATMOSPHERES, Birkhäuser Architecture, 2006. g.

¹¹⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.30	Naziv predmeta: ODRŽIVI URBANIZAM: IZAZOVI, TRANSFORMACIJE, SIMBOLI		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj kredita prema ECTS: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast „Urbanizam i prostorno planiranje“		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje znanja i vještina naučno-istraživačkog rada sa fokusom na izgrađeni prostor, a u smislu promišljanja različitih nivoa i vidova urbane regeneracije. Uvođenje studenta – kandidata u metodologiju urbanističkog projektovanja, sa namjerom senzibilizacije na problematiku izgrađenog prostora, te potrebe i kontrole njegovih mutacija. Kroz procese urbane konceptualizacije će steći znanja o definiranju: programskih odrednica, kontekstualne uslovljenosti, urbane morfologije i prostorno-funkcionalne strukture odabranog „uzorka“-dijela, arhitektonske i urbane forme / tipološke odrednice u kontekstu „arhitekture grada“, arhitektonsko-urbanističke izražajnosti /prostorna simbolika etc.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Programom Urbanog Modula se predviđa široka lepeza tema iz oblasti urbanističkog planiranja i projektovanja, koje se mogu razvijati u Teoretsko-praktičnom (1) i Naučno-istraživačkom (2) pravcu.		
Ishodi učenja:	Znanje: Od Kandidata se očekuje da na osnovu širokog prostornog i tematskoga okvira odabere ASPEKTE ISTRAŽIVANJA (1); postavi PROGRAMSKU STRUKTURU (2); jasno i precizno definiše PROJEKTNi ZADATAK – TEZA (3), te nakon Provjere - ODBRANA TEZE pristupi pripremi rada na APLIKATIVNOM DIJELU – Konceptualizacija (IV sem II Ciklusa). Prvenstveno se očekuje da postavljena Teza ima: utemeljenost u savremenim tendencijama u oblasti Urbanizma i Arhitekture, te kritički diskurs prema praksi i iskustvima prošlosti. Dakle, izradom DIPLOMSKOG-MASTER rada student se posebno osposobljava za: Odgovarajuću komunikaciju sa različitim sastavom auditorija u usmenoj, pisanoj i grafičkoj formi - Sposobnost uspostave dijaloga; Praćenje i primjenu savremenih urbanih teorija, principa, te praksi na relacijama održivosti, socijalne inkluzije, kulturnog kontinuiteta, te prostorne kohezije; Visok nivo samostalnosti u radu; Razumijevanje metoda istraživanja i sintetiziranja, te izvlačenja zaključaka relevantnih za uspostavu liste akcija. Vještine: rad na konceptualizaciji rješenja s svim stadijima izrade prostorno planske dokumentacije. Sposobnost donošenja samostalnih odluka. Kompetencije: Sstručni suradnik pri izradi tekstualnih i grafičkih priloga investiciono-tehničke dokumentacije.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i diskusija, samo-učenje, rad u seminaru, radionica, rad na terenu.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 172 od 285

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹⁷:	(1) Izrada teoretsko-programskog urbanističko-projektnog zadatka za odabranu oblast-temu-lokaciju, u skladu sa generalnim konceptom Modula na AFS. (2) Izrada naučno-istraživačkog rada. Praćenje izrade / Mentorstvo ima za svrhu: Provjeru izvora, osnova i koncepata. Blago usmjeravanje / korigovanje pravca u istraživanju, zaključivanju i kreiranju Projektnog zadatka.
Literatura¹¹⁸:	U ovisnosti o izabranoj temi rada na Modulu, nastavnik - Mentor će dati upute o izboru literature. Dodatno, od studenta se očekuje da izgradi kapacitete za samostalno istraživanje izvora literature.

¹¹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.36		Naziv predmeta: PRIVREDNE ZGRADE	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	u skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske anketa		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti svakom kandidatu ponaosob, da izabere projektantski ili teoretski zadatak iz oblasti koje pokriva Kabinet za Privredne zgrade. To su uglavnom objekti koji se bave problematikom javnog garažiranja putničkih automobila, zatim sve vrste industrijskih objekata, sve vrste poljoprivrednih objekata, objekata namijenjenih za trgovinu kao što su robne kuće, šoping centri, robne kuće građevinskog materijala i opreme („bau centri“), zatim saobraćajni objekti kao što su aerodromi, marine, železničke stanice, autobuske stanice, terminali za autobuski, željeznički i druge vidove saobraćaja, interchange moduli, zatim objekti namijenjeni za sajmišta, autoservisni pogoni, servisi i saloni auomobila, hibridni objekti itd. Svaki kandidat predlaže temu svog rada, koju odobrava mentor. Mentor predlaže i druge članove nastavnog osoblja, koji kandidatu mogu pružiti pomoć prilikom izrade odobrene teme. Teoretsko i praktično upoznavanje studenta sa kompleksnom tematikom objekata Privredenih zgrada, koje obuhvata analitički i sveobuhvatni istraživački rad iz odabrane tematike. Ovakvo konceptualno istraživanje, koje uključuje povijesnu metodu sa komparativnim inspirativnim i referentnim primjerima, postaje organskim dijelom aplikativnog završnog rada u nastupajućem semestru.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Predmet je koncipiran kao sinteza istraživačkog i praktičnog rada u arhitektonskom projektnom studiju sa diskusijama i završnom prezentacijom idejnog rješenja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 174 od 285

	Unutar rada na naučno-istraživačkom dijelu, studenti se upoznaju sa metodologijom ovakve vrste rada, koja se konkretno odnosi na odabranu temu iz oblasti Privrednih zgrada. Aplikativni dio podrazumijeva istraživanje vezano za konkretnu lokaciju i zadatak, te izradu programsko-idejnih arhitektonskih rješenja, sa svim elementima potrebnim za adekvatno prezentiranje rada.
Ishodi učenja:	Znanje: Savladavanje metodologije i individualna izrada programsko-analitičkog dijela odabranog arhitektonskog projekta, sa naučno-istraživačkim i aplikativnim dijelom (idejno rješenje) ili izrada odabranog programsko-analitičkog odgovarajućeg teoretskog rada, u suradnji sa mentorom i konsultantima po oblastima relevantnim za područje rada i istraživanja, te prerastanje odabrane teme u završni diplomski rad. Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju privrednih zgrada. Kompetencije: projektiranje privrednih zgrada u praksi.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, multimedijalne prezentacije, praktične vježbe koje se naslanjaju na odabranu tematsku oblast, obilazak i analiza potencijalnih i odabranih lokacija, relevantnih ustanova i sl.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹⁹:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta _90% i aktivnosti studenta _10%. Pozitivna ocjena na kraju semestra je uslov za prerastanje izbornog modula u završni_diplomski rad u 4. semestru
Literatura¹²⁰:	Obavezna: Sva literatura navedena u syllabusima svih predmeta kabineta Privredne zgrade i to: "Projektovanje 8" (javne garaže), "Projektovanje 9" (Industrijski objekti), "Projektovanje 10" (Poljoprivredni objekti)," Komercijalni objekti", "Saobraćajni objekti" "Sajmišta i Izožbe", „Osobe umanjениh tjelesnih mogućnosti i arhitektonske barijere", te ostala relevantna literatura za odobranu temu i po preporuci mentora.

¹¹⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.25	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE PO PRINCIPIMA BIOKLIMATSKE ARHITEKTURE		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predstaviti arhitekturu (urbani ansambl, arhitektonski objekat) kao energetske sistem te razumijevanje značaja relacija između vanjskih utjecaja (inputa) i ljudskih rješenja (outputa) arhitektonskih zadataka. Razumijevanje sintagme energetske učinkovitost u arhitekturi.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Razvoj ideje bioklimatske arhitekture. Istine i zablude (energija, resursi). Samoodrživost u arhitekturi. Razlike i sličnosti pojmova "samoodrživa" i "bioklimatska arhitektura". Kontekst.		
Ishodi učenja:	Student bi trebao biti osposobljen da arhitekturu vidi kao jedinstvo njene umjetničke i egzotno-empirijske komponente. Idejno rješenje koje se javno brani pred Komisijom katedre. Uvod u diplomsku radnju.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa ukazivanjem na ovisnost ovoga problematiziranja i cjelokupnog envajormenta putem predložaka i uvida u terenu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹²¹ :	Praćenje nastave 5 % Samostalna (individualna) radnja 95 %		
Literatura ¹²² :	Obvezna: Hadrovic, dr Ahmet: Bioclimatic Architecture, Searching for a Path to Heaven, Booksurge, LLC, North Charleston, SC, USA, 2008.		

¹²¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Hadrovic, dr Ahmet: *Novi pristup konceptualizaciji i materijalizaciji arhitektonski definiranog prostora*, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2016.

Preporučena:

Balcomb, J.Dluglas: *Passive Solar Buildings*, The MITPres, Cambridge, Massachusetts, London, 1992.

Cook, Jeffrey: *Passive Cooling*, The MITPres, Cambridge, Massachusetts, London, 1996.

Hadrović, dr Ahmet: *Arhitektonska fizika*, Drugo izdanje, Acta Architectonica et Urbanistica, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2010.

Hadrovic, dr Ahmet: *Hadre, The Evolution of Bioclimatic Architecture*, Booksurge, LLC, North Charleston, SC, USA, 2009.

Hadrović, dr Ahmet: *Studije o arhitekturi i ogled o arhitekti*, (i verzija na engleskom jeziku: *Research study on Architecture and Overview of the Architect's Experience*), Sarajevo, Acta Architectonica et Urbanistica, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2010.

Ronald W. Larson, Ronal E.West: *Implementation of Solar Thermal Tehnology*, The MITPress, Cambridge, Massachusetts, London, 1996.

Rudolfski, Bernard: *Arhitektura*, Građevinska knjiga, Beograd, 1976.

Časopis: Texhniques & Architecture (posebni brojevi 291/73, 315/77)

Časopis: Domus, The Japan Architecture, DBZ

Šifra predmeta: 01.06.20	Naziv predmeta: REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast konstruktivni sistemi		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovladati metodologijom i vještinama interveniranja na zidanim objektima visokogradnje.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Svojstva materijala koji se koriste za intervencije na zidanim konstrukcijama, nosivost, svojstva upotrebljivosti /trajnosti, konstruktivnost i izgled, promjena volumena i skupljanje; Različite vrste cementnih materijala koji se koriste za intervencije, kriteriji za izbor materijala,; smjese, hladni spojevi, polimerni materijali, hemijske i fizikalne karakteristike epoksidnih smola, upotreba epoksidnih smola, primjena, otvrdnjavanje, mjere opreza pri rukovanju, karbonska i čelična vlakna Kriterij kompatibilnosti starijih i novijih materijala, Različiti standardi; Projektovanje zidane konstrukcije s posebnim naglaskom na rekonstrukciju i nadogradnju.projekat rekonstruisanog zidanog objekta, Projektovanje potporne konstrukcije, Projektovanje naknadno ugrađenih čeličnih konstrukcija. Projekat rekonstrukcije uključuje arhitektonske, planske, montažne i građevinske nacрте, posebno ugradnju tehnološke opreme, prema razvijenom planu uvođenja i provedbe projekta obnove. Izgradnja istorijskih i građevina naslijeđa - istorijske građevine, posebna pažnja - monitoring, napredna ispitivanje i modeliranje, procjena, napredne eksperimentalne i numeričke tehnike, inovativne tehnike ojačanja.		
Ishodi učenja:	Znanje: Kroz nastavu i rad na modulu student će: usvojiti principe interveniranja na zidanim konstrukcijama i njihovo primjenjivanje u samostalnim projektima; upoznati složenu problematiku rekonstrukcije zidanih objekata u cjelini i sve bitne dijelove; pristupati znanstveno rješavanju rekonstrukcija zidanih objekata ; razvijati samostalnost u rješavanju zadataka; usvojiti principe rješavanja zidanih arhitektonskih konstrukcija i steći znanje njihove primjene		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 178 od 285
--	--

	na različitim konkretnim zadacima. Znanje i vještina primjene metoda koje se koriste u rekonstrukciji zgrada garancija su visoke kvalitete izvedbe radova i daljnjeg rada objekta u skladu s njegovom funkcionalnom svrhom. Vještine: Izrada sveobuhvatne analize, kojom se postiže razumijevanje konstruktivnih i inženjerskih problema u procesu rekonstrukcije zidanih objekata, te sticanje uvida i usvajanje principa rješavanja kompleksne problematike rekonstrukcije objekta sa svih aspekata. Kompetencije: Vlada multidisciplinarnim pristupom izradi projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju zidanih objekata, kao i kompetentnost za aktivnu saradnju sa svim učesnicima prilikom izrade i realizacije projekta. Kompetenciju izrade elaborata/projekta postojećeg stanja sa detekcijom oštećenja svih elemenata konstruktivnog sistema i ostalih elemenata od kojih je objekat materijalizovan. Sposobnost izrade idejnog i glavnog projekta, arhitektonske faze rekonstrukcije sa svim potrebnim priložima i kao i uske saradnje za projektantom konstrukcije naročito kod rekonstrukcije nosivih horizontalnih konstrukcija koristeći različite stropne sisteme, ojačanja temeljnih konstrukcija kao i ojačanja vertikalnih nosivih elemenata zidanih objekata.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja: usmeni i demonstracijski; metoda razgovora, demonstracije, usmenog izlaganja; Način vježbi: demonstracijski i konsultacijski.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²³:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem izrade istraživačkog rada I projekta rada na zadatu temu. Istraživački rad I projekat 80 % ocjene (dvije prezentacije-klausure); Završni ispit 20 % ocjene. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnici i saradnici preporuča na početku izvođenja nastave.
Literatura¹²⁴:	Obavezna: Čaušević, A: (2004). <i>Konstruktivni aspekti sanacije i rekonstrukcije zidanih objekata visokogradnje</i>. (Master's thesis defended at the Faculty of Architecture, University of Sarajevo). Čaušević, A., Rustempašić, N. (2014). <i>Rekonstrukcija zidanih</i>

¹²³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 179 od 285

	<i>objekata visokogradnje</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Hrasnica, M. (2005). <i>Seizmička analiza zgrada</i>. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu. Hrnjić, H., Čaušević, A., & Skoko, M. (2012). <i>Otpornost materijala</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Radić, J. et al. (2007). <i>Zidane konstrukcije</i>. Priručnik. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. Sorić, Z. (1999). <i>Zidane konstrukcije I</i>. Zagreb: Hrvatski savez građevinskih inženjera. Dopunska: U dogovoru s predmetnim profesorom pojedinačno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinog kandidata
--	--

Šifra predmeta: 01.04.34	Naziv predmeta: REKULTIVACIJA I REKONSTRUKCIJA DEGRADIRANIH URBANIH POVRŠINA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovladavanje metodologijom urbanističkog projektovanja u složenim odnosima degradiranog prirodnog i artificijelnog okruženja. Konsolidacija terena, te projektovanje urbanog zelenila, sadržaja za odmor i rekreaciju i drugih prikladnih sadržaja.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Teoretske osnove analize urbanog i prirodnog pejzaža (slika grada), - Prirodni melementi pejzaža, - Stvoreni elementi pejzaža, - Perceptivno psihološki aspekti doživljaja pejzaža, - Sociološki aspekti, - ekološki aspekti projektovanja pejzaža, - Estetski aspekti (kompozicija) pejzažnog projektovanja - Metodologija pejzažnog projektovanja, - Ravnopravan tretman pejzažnih i arhitektonskih formi u izgradnji slike grada i dizajniranju ukupnog urbanog krajolika , - Formiranje koncepta, detaljni dizajn i opis rješenja, - finalna prezentacija projekta i diskusija pred auditorijem		
Ishodi učenja:	Znanje: Razvijanje analitičkog i kritičkog posmatranja ukupnih odnosa u urbanom i prirodnom okruženju. Razvijanje osjećaja obaveze o uređenju površina i područja koja su zanemarena i zapuštena nakon upotrebe od strane drugih funkcija, kao i o potrebi prenamjene tih površina. Poimanje prostora kao scenografskog okvira za odvijanje složenih procesa interakcije između stanovnika grada i njihovog okruženja. Vještine: Ovladavanje metodologijom recikliranja degradiranih urbanih prostora nakon neadekvatnih eksploatacija ili nakon prestanka vijeka trajanja prvobitne namjene. Redizajn takvih prostornih obuhvata.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 181 od 285

	Kompetencije: Učešće u procesima planiranja i donošenja odluka o upotrebi, prenamjeni i korištenju degradiranih prostora.
Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne i grupne konsultacije) i praktični dio (vježbe – izrada koncepta i idejnog urbanističkog projekta na odabranoj lokaciji);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁵:	Vrednovanje učešća u svim oblicima rada, koji se u toku semestra realizuju u Modulu. Semestralni zadatak 70%, Aktivnost na nastavi 30%, Završni ispit ukoliko student nije sakupio minimum poena.
Literatura¹²⁶:	Obavezna: Norman K. Booth: „Basic Elements of Landscape Architectural Design“, Elsevier, New York, Amsterdam, Oxford, 1983. Janet Waymark: „Modern Garden Design“, Thames&Hudson, London, 2003. Žuljić Vlasta-Jelena: Separati, Arhitektonski fakultet Sarajevu, 1984/1990/2000. Kevin Linč: „Slika jednog grada“, Građevinska knjiga, Beograd, 1974. Halprin, L.: „Gradovi“, <i>Građevinska knjiga</i> , Beograd, 1971. Rob Krier: „Urban space“, Academy editions, London Christian Norberg Schulz: „Genius loci“, Academy editions, London Kristijan Norberg-Šulc: „Egzistencija, prostor i arhitektura“, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1975. K. Zite: „Umjetničko oblikovanje gradova“, Građevinska knjiga, Beograd, 1967. Vresk, M.: „Osnove urbane geografije“, Školska knjiga, Zagreb 1980 Dopunska: Ian McHarg: „Design with Nature“ (Cardell City, N. Y.: Narum! His/ory Press) 1969)

¹²⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.39	Naziv predmeta: STAMBENI OBJEKTI UNUTAR ARHITEKTONSKI SPECIFIČNOG URBANOG OKRUŽJA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Oblast za arhitektonsko projektovanje/ u konsultacijama (2h) učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA		
Preduslov za upis:	U skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske ankete		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Educiranje studenata za uspješno rješavanje kompleksnih projektantskih zadataka - projektiranja stambenih zgrada unutar arhitektonski specifičnih urbanih cjelina, kroz proces istraživanja, analize i valorizacije postojećih arhitektonskih struktura (u funkcionalnom i estetskom smislu), koji će kao rezultat dati suvremenu arhitektonsku strukturu koja doprinosi usklađivanju prostornih odnosa. Usmjeravanje studenata ka teoretskom pristupu i znanstvenom sagledavanju problema.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Predmet je koncipiran kao sinteza istraživačkog i praktičnog rada. Unutar rada na istraživačkom dijelu, studenti se upoznaju sa metodologijom ovakve vrste rada, koja ispituje diskurs arhitekture od same definicije do uže problematike - interpolacije novih arhitektonskih struktura u postojeće okružje. Praktični dio rada podrazumijeva detaljno istraživanje postojećeg stanja, u smislu definiranja zatečenog prostornog i kulturnog identiteta (sve popraćeno grafičkim priložima), što treba rezultirati analitičkim dijelom rada. Na osnovu tog dijela rada studenti prilaze procesu projektiranja i izradi idejnog projekta.		
Ishodi učenja:	Vještine: Savladavanje metodologije izrade znanstveno-istraživačkog rada, te njena pravilna primjena na konkretnom slučaju, kroz sintezu teoretskog i grafičkog dijela rada (idejni projekt). Savladavanje kompleksne projektantske problematike kroz uvažavanje odnosa forma-funkcija, postojeće-novo, vrijeme-mjesto. Kompetencije: Očekuje se da studenti, kroz proces kritičkog promišljanja, razviju sposobnost projektiranja suvremenih		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 183 od 285

	stambenih objekata, uvažavajući kompleksne arhitektonske i urbanističke zahtjeve okružja.
Metode izvođenja nastave:	Nastava se odvija kroz predavanja i konsultacije (grupne ili individualne), koje podrazumijevaju stjecanje saznanja o teoretskom i praktičnom pristupu radu
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁷:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta -90% i aktivnosti studenta-10%.
Literatura¹²⁸:	Obavezna: Brolin, C. B., Arhitektura u kontekstu (Naslov originala: Architecture in Context. Prevod: D. Jauković). Iro Građevinska knjiga, Beograd, 1985 Ivančević, R., "Staro" i "novo" u arhitekturi i urbanizmu. Život umjetnosti br. 5, Zagreb, maj 1967 Ivančević, R., Interpolacija: Međuvrijednost među vjerojnostima ili krivotvorina. Arhitektura br. 184-185, Zagreb, maj 1983 Ivančević, R., Radijus ozračja spomenika, znanstveni rad, 1996. Ugljen-Ademović, N., Vrednovanje starog i novog - sistematično proučavanje starog da bi se moglo izraditi kreativno novo - magistarski rad. Ljubljana, 2002 Ugljen-Ademović, N., Dvojnost pristupa problemu integriranja novog u postojeće u arhitektonskom oblikovanju - doktorski rad, 2007 Ugljen-Ademović, N., Kritika - stimulans arhitektonskoj ideji, Dobra knjiga d.o.o, Sarajevo, 2012. Zelenika, R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela. Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 1998 Dopunska: Colquhoun, A., Collected Essays in Architectural Criticism. Black Dog Publishing, London, UK , 2009 Forty, A., Words and Buildings, A Vocabulary of Modern Architecture. Thames & Hudson, New York, 2000

¹²⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Frampton, K., Moderna arhitektura - kritička povijest (Naslov originala: Modern Architecture: Critical History. Prevod: T. Tot). Globus
zakladni zavod, Zagreb, 1992

Giedion, S., Prostor, vrijeme, arhitektura (Naslov originala: Raum, Zeit, Architektur). Građevinska knjiga, Beograd, 1969.

Ghirardo, D., Architecture After Modernism. Thames and Hudson Ltd, 1996.

Jencks, C., Architecture 2000 and Beyond. Wiley- Academy, West Sussex, 2000.

Radović, R., Savremena arhitektura – između stalnosti i promena ideja i oblika. "Stylos", Novi Sad, 1998

Silobrčić, V., Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo. Medicinska naklada, Zagreb, 1998.

stručni arhitektonski časopis

Šifra predmeta: 01.04.16		Naziv predmeta: URBANE TRANSFORMACIJE	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Osposobljavanje studenata za izradu idejnih urbanističkih projekata transformacija urbanih ansambala, a kroz sagledavanje teorijskih saznanja o valorizaciji i globalnoj suštini (pre)oblikovanja čovjekovog neposrednog okruženja i, istovremeno, kroz sveobuhvatnu analizu i valorizaciju konkretnog urbanog ansambla; Uvid u metodski postupak urbanog (re)dizajna i izrade naučno-istraživačkog rada;	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Uvidom u metodologiju naučno-istraživačkog rada i urbanističkog projektovanja, studenti stiču znanja o programskim odrednicama urbanih transformacija, njihovim kontekstualnim uslovljenostima, strukturi i morfologiji (djela) urbanog prostora, arhitekturi grada i urbo-arhitektonskoj izražajnosti. Sintezom prikupljenih podataka i umjetničkom vizijom prostornog rješenja postavljenog zadatka, bitno je uočiti vrijednosti i konflikte konkretnog urbanog ansambla, a zatim ih programski razraditi i idejno-urbanistički usaglasiti.	
Ishodi učenja:		Znanje: Idejni urbanistički projekat Vještine: Sintezna elaboracija primijenjenog naučno-istraživačkog modela (teorijski dio) i razrješenja uočenih konfliktnih situacija u odnosu između čovjeka i fizičke strukture (grafički dio); Kompetencije: Izrada praktičnih uputa za implementaciju idejnog urbanističkog projekta, sa uputama za kontrolu tog procesa;	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 186 od 285
--	---

Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne i grupne konsultacije) i praktični dio (vježbe – izrada idejnog urbanističkog projekta transformacija na odabranom kompleksu);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁹:	Vrednovanje učešća u svim oblicima rada, uz poštovanje zadanih rokova za pojedine faze, a koji se u toku semestra realizuju u Modulu.
Literatura¹³⁰:	Obavezna: Bacon, N. E, Design of Cities, M.I.T. Press, Chicago, 1978 Brolin, C. B, Arhitektura u kontekstu, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Castex, J, Depaule, J. C. i Panerai, P, Urbane forme, Građevinska knjiga, Beograd, 2002 Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 Jencks, C, Moderni pokreti u arhitekturi, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Elin, N, Postmoderni urbanizam, Orion art, Beograd, 2002 Kostof, S, A History of Architecture. Settings and Rituals, Oxford University Press, Inc, Oxford, New York, 1995 Krier, R, Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1999 Low, M. S, Promišljanje grada, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2006 Mumford, L, Kultura gradova, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2010 Norber-Schulz, C, Intencije u arhitekturi, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2009 Norber-Schulz, C, Stanovanje. Stanište, urbani prostor, kuća, Građevinska knjiga, Beograd, 1990 Rossi, A, Arhitektura grada, DIP “Građevinska knjiga” i PP “Premis”, Beograd, 2002 Woods, S, The Man in the Street, Penguin Books, London, 1975 Dopunska:

¹²⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Cook, P, The City, Seen as a Garden of Ideas, Peter Cook and The Monacelli Press, Inc., New York, 2003

Fyfe, R. N, Prizori ulice, Clio, Beograd, 2002

Kolešnik, Lj, Umjetničko djelo kao društvena činjenica, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2005

Šifra predmeta: 01.04.26		Naziv predmeta: URBANISTIČKO PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	nastavnici i saradnici iz oblasti urbanizma i prostornog planiranja		
Preduslov za upis:	u skladu sa Pravilima AFS		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje znanja i vještina, prema izboru vrste rada: (1) naučno-istraživački rad, (2) stručni rada iz domena urbanističkog projektovanja ili (3) programiranje razvoja iz domena urbanističkog planiranja; sticanje kapaciteta urbaniste/ice za prevođenje projektne/planske osnove u koncept razvoja i razvijanje individualnosti; izgradnja etike naučnog rada, urbanističkog projektovanja i planiranja.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Program modula i tematske jedinice se kreiraju za svakog studenta/icu posebno, u ovisnosti od izbora vrste zadatka. Domeni modula su: stručno-istraživački i naučno-istraživački rad iz oblasti stanovanja, makrourbanih cjelina, urbanog planiranja, urbane teorije i sl.		
Ishodi učenja:	Znanje: metodologija i metoda istraživanja i priprema naučno-istraživačkog projekta; ciljevi izrade i konceptualizacija programa razvoja posebnog područja grada, razumijevanje hijerarhijsko reda planskih dokumenata; Vještine: razumijevanje odnosa između ljudi i objekata i između objekata i njihove okoline i potrebe da se objekti i prostori između njih povezuju sa ljudskim potrebama i mjerilom; odgovornost za vlastiti rad i sposobnost samokritičnosti u vezi s tim; sposobnost rada sa visokim stepenom autonomije; sposobnost odgovarajućeg komuniciranja pismeno, usmeno i grafički; sposobnost ocjenjivanja dokaza i izvlačenja odgovarajućih zaključaka		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 189 od 285

	Kompetencije: izrada koncepta i provedba dokumenta programa razvoja posebnog područja; izrada koncepta urbanističkog projekta; izrada naučno-istraživačkog rada.
Metode izvođenja nastave:	Individualni rad sa studentima i samoučenje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³¹:	Tekstualna, grafička i oralna prezentacija individualnog rada i kritička analiza koncepta projekta/istraživanja.
Literatura¹³²:	Obavezna: Izbor literatura se vrši za svaki zadatak posebno. Dopunska:

¹³¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.41		Naziv predmeta: URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE	
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet	
Preduslov za upis:		U skladu sa Pravilima AFS.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sticanje znanja i vještina naučno-istraživačkog rada, te samostalni rad najvišeg stepena iz domena urbanističko-projektantskog planiranja i programiranja, razumijevanje i primjena prostorno-planske osnove u koncept razvoja, te adaptiranje projektnih rješenja u prostorni koncept.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Teme modula su projektantsko-istraživačke i naučno-istraživačke, iz oblasti stanovanja, makrourbanih cjelina, urbanog planiranja i urbane teorije. Izrada (1) teoretsko-programskog urbanističko-projektnog zadatka i (2) koncepta za izabranu oblast-lokaciju, ili izrada prijedloga naučno-istraživačkog rada.	
Ishodi učenja:		Znanje: Razumijevanje odnosa prostor / ekonomija / ekologija / tehnologija i važnost ispravnog planiranja i korištenja ovih resursa i alata sa aspekta adekvatnog funkcionisanja grada u relaciji sa čovjekom, odnosno prihvatanje društvene infrastrukture kao alata za postizanje ujednačenog razvoja grada. Urbanističko-arhitektonska rješenja regeneracije grada u procesu prilagođavanja promjenama XXI vijeka, u dijapazonu od društvenih, ekonomskih, klimatskih i ekoloških, sve do tehnoloških. Vještine: Student/ica u toku rada u modulu koristi naučno-istraživačke metode, analizira i izradjuje koncept sa detaljima prilagođenim užoj istraživačkoj temi Kompetencije: Student je kompetentan da koristi osnovne naučno-istraživačke metode te da usvaja integrirano znanje iz različitih oblasti sa funkcionalnog, konstruktivnog i oblikovnog aspekta i primjenjuje ga u idejnom analitičkom pristupu odabrane tematske oblasti.	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 191 od 285

Metode izvođenja nastave:	Predavanja i diskusija, organizirani kao kombinacija informativne i interaktivne nastave.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³³:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta -90% i aktivnosti studenta-10%.
Literatura¹³⁴:	Literatura je personalizirana i prilagođena temi istraživanja

¹³³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.06.19		Naziv predmeta: VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Oblast Arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja / Oblast konstruktivni sistemi		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj modula je upoznavanje sa suvremenim konceptima projektovanja visokih zgrada, u smislu specifičnosti projektnog zadatka i sticanje potrebnog nivoa konstruktorskog znanja, kojima arhitekta može adekvatno odgovoriti na postavljeni zadatak odnosno projektovati visoki objekat sa kvalitativnom analizom konstruktivnog sklopa, tehnologije izvođenja i ekonomskim procjenama realizacije. Ključni fokus i ciljevi modula su povećati znanje, vještine i kompetencije praktičnih inženjera arhitekture kako bi mogli cjelovito pristupiti konstrukciji visokih zgrada. Modul pruža teorijsku podlogu prikladnu za stepen magistra arhitekture, sposobnost upravljanja praktičnim alatima i tehnikama, primjenu naprednih metodologija i praktične prakse ako je to primjenjivo.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Uvod u projektovanje konstrukcije visokih objekata, kompleksnih sa konstruktivnog aspekta; uvod u analizu konačnih elemenata; opterećenja i dizajnerski kriteriji za visoke zgrade; strukturni sistemi i modeliranje; Primjena različitih nosivih sistema za osiguranje bočne stabilnosti konstrukcija od betona, čelika, CLT-a i kompozitnih konstrukcija. Specifičan način temeljenja u neboderima. Strukturno ponašanje pod djelovanjem vjetra i sila potresa. Dinamički odziv nebodera. Analiza uticaja i modeli proračuna za preliminaru i detaljnu numeričku analizu. Projektiranje i izgradnja nebodera: idejni projekat, glavni i draft projekat; spojeni jezgri sistemi i autriger sistemi; teorijski tretman sistema okvir greda stub; arhitektonski aspekti i koncepti održivosti; ekstremni učinci opterećenja i metode gradnje. Vještine stečene gore navedenim temama integrirat će se i primijeniti na zadatak koji se sastoji od detaljne analize		

	tipičnih visokih objekata.
Ishodi učenja:	Znanje: U okviru ovog modula, studenti posebno stiču sljedeća znanja: svijest o potencijalima novih tehnologija; razumijevanje konstruktivnih i inženjerskih problema u procesu projektovanja visokih arhitektonskih objekata; sticanje odgovarajućih znanja u oblasti tehnologija izgradnje, u cilju osiguranja uslova korištenja objekata i prostornog komfora; upoznavanje sa industrijama u oblasti građenja visokih objekata, organizacijama i regulativom koja se odnosi na proces transformacije (prevođenja) elemenata projekta u izvedeni objekat. Projektovanje konstrukcije visokog objekta na modulu omogućava sticanje dodatnog iskustva na konceptualno različitom zadatku, a vezanih za proces projektovanja za gradilište. Tokom izrade projekta, studenti izučavaju principe i tehnološke postupke realizacije objekta kroz tehnički i organizacioni aspekt. Vještine: Po završetku ovog modula od studenata se očekuje da: da razviju sposobnost idejnog dizajniranja horizontalnih nosivih konstrukcija koristeći različite stropne sisteme, izradi konceptualne nacрте sistema za preuzimanje bočnih opterećenja na visoke objekte, proračuna dinamička opterećenja vjetra na visoke objekte, Interpretirati rezultate ispitivanja vjetra u tunelima za dobivanje ekvivalentnih opterećenja vjetra Kompetencije: Vlada multidisciplinarnim pristupom projektiranju konstrukcije visokih objekata i surađuje aktivno sa građevinskim inženjerima u dizajniranju visokih objekata
Metode izvođenja nastave:	Predavanja: usmeni i demonstracijski; metoda razgovora, demonstracije, usmenog izlaganja; Način vježbi: demonstracijski i konsultacijski.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³⁵:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem istraživačkog rada na zadatu temu i projekta koji nose 80 % ocjene (dvije prezentacije-klauzure); Završni ispit 20 % ocjene. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnici i saradnici preporuče na početku izvođenja nastave.
Literatura¹³⁶:	Obavezna:

¹³⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 194 od 285

	Coull, A., Smith, Stafford, B. (Eds). (1997). <i>Tall Buildings</i>. London: Pergamon Press. Hrnjić, H., Čaušević, A., & Skoko, M. (2012). <i>Otpornost materijala</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Lyn, T. Y., Stotesbury, S. (1994). <i>Structural Concepts and Systems for Architects and Engineers</i>. Hoboken, NJ: John Wiley. Lynn, S. B. (1996). <i>Advances in Tall Buildings</i>. Delhi: CBS Publishers and Distributors, Delhi. Taranath. B. S. (1998). <i>Structural Analysis and Design of Tall Buildings</i>. New York: Mc Graw Hill. Dopunska: U dogovoru s predmetnim profesorom pojedinačno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinog kandidata
--	--

Šifra predmeta: 01.03.60	Naziv predmeta: REGENERIRANJE STANOVANJA STAMBENIH NASELJA XX STOLJEĆA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Oblast za arhitektonsko projektovanje/ u konsultacijama (2h) učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA		
Preduslov za upis:	U skladu sa uvjetima i rezultatima provedene studentske ankete		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razumijevanje i savladavanje problematike stanovanja kroz dijalektički odnos: vrijeme-prostor, individualno-kolektivno, zatečeno- novoizgrađeno. Projektantski zadatak se izvodi na osnovu arhivskog i terenskog istraživanja, analize i valorizacije zatečenog stanja stanovanja unutar stambenog naselja, da bi se moglo razviti arhitektonsko idejno rješenje - nekoliko suvremenih arhitektonskih struktura koje će unaprijediti kvalitet stanovanja kroz generiranje primarnih i servisnih stambenih funkcija. Nove suvremene arhitektonske strukture propituju i razvijaju slijedeće projektantske pristupe: arhitektonska i urbana reciklaža, arhitektonska regeneracija, transformacija, modifikacija. Cilj zadatka je ukazati na postojeće vrijednosti zatečenog prostornog koncepta stanovanja i reducirati njegove nedostatke uspostavljanjem odnosa spram fizičkog mikrokonteksta i suvremenih kulturnih i društvenih kretanja.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Esencijalni karakter predmeta je intersdisciplinaran, jer ga čine tri komponente: istraživačko-teoretska, participativna- rad sa lokalnom zajednicom i praktično-projektantska. Kroz prvi dio rada studenti se upoznaju sa historijskim razvojem stanovanja XX.stoljeća (sa naglaskom na međuratni period i period poslije II.svjetskog rata) i suvremenih konceptata stanovanja sa aspekta modernosti i globalnosti. Participativni aspekt obuhvata terensko istraživanje, suradnja sa lokalnom zajednicom i kulturalnim antropolozima uz sticanje znanja o modalitetu fenomena „zavičajnog identiteta“ unutar stambenih naselja XX.st. Finalni dio rada je sinteza prethodna dva prezentirana idejnim arhitektonskim projektom.		
Ishodi učenja:	Znanje: Razvijanje prilagođenog taktičkog pristupa rehabilitacije zatečenih konceptata stanovanja unutar suvremene urbane i društvene dinamike (globalizacijskog i tranzicijskog karaktera). Sinteza teoretskog (uspostavljanje i evaluacija određenog naučno-istraživačkog modela) i grafičkog dijela rada (prostorno artikulirani modeli stanovanja-programski, funkcionalno i		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 196 od 285
--	---

	oblikovno). Vještine: Sticanje i razvijanje znanja i vještine iz metodologije naučno-istraživačkog rada, kompleksnosti rješavanja projektantskih problema, (samostalnog) kritičkog razmišljanja iz domena kulture i arhitekture stanovanja, te općenito kreativnog, imaginacijskog i inovativnog pristupa rješavanju arhitektonske problematike. Kompetencije: Istraživanje aspekata rehabilitacije stambenih naselja isključivo kroz metode potvrđivanja vitalnosti samog koncepta stanovanja - projektantski zahvati koje izlaze izvan fizičke strukture stana/zgrade propitujući odnos čovjeka i zajednice.
Metode izvođenja nastave:	Nastava se odvija kroz predavanja, diskusije, rad na terenu, prezentacije i konsultacije (grupne ili individualne), koje podrazumijevaju stjecanje saznanja o teoretsko-istraživačkom pristupu radu, projektiranju stanovanja unutar zatečenog konteksta.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³⁷:	Provjera znanja se vrši na osnovu evaluacije definiranih faza rada (broj se određuje na osnovu složenosti zadatka)- 30% i ocjena finalnog rada-70%. Pozitivno ocjenjen rad je uslov za nastavak rada na projektu/zadatku u 4.semestru u vidu <i>završnog-diplomskog</i> rada.
Literatura¹³⁸:	Obavezna: Aubert, D., Čavar, L., Chandani, N. (ur.): Thanks for the View Mr. Mies: Lafayette Park, Detroit, Metropolis, NY, 2012. Bajlon, M. (1986). Upotrebna vrijednost stana. Belgrade: Arhitektonski fakultet Kulić, V., Mrduljaš, M., Thaler, W. (ur.): Modernism In-Between. Jovis, 2012. French, H.: New Urban Housing, Laurence King Publishing, London, 2009. Gulin-Zrnić, V.: Kvarovska spika, Jesenski i Turk, Zagreb, 2009. Phillips, A., Erdemci, F. (ur.): Social Housing- Housing the Social: Art, Property and Spatial Justice, Sternberg Press, 2012. Turkušić Jurić, E.: Arhitektura i kulturološki identitet od moderne do danas (phd), AFS, Sarajevo, 2011. Dopunska: Zelenika, R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela. Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 1998.

¹³⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.01.26	Naziv predmeta: VIZUALIZACIJA ARHITEKTURE OD IDEJE DO REALIZACIJE		
Ciklus: 2	Godina: 2	Semestar: 3	Broj ECTS kredita: 10
Status: Izborni modul		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada /Oblast Prostorno i grafičko prikazivanje		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj ovog specifičnog modula je vizualizacija projekta, ideje, misli, od ideje do realizacije – završne tehničke dokumentacije. Sveukupnost znanja i vještina uvezana u jednu jedinu ideju-arhitektonsko djelo.		
Tematske jedinice:	Projektovanje rezidencijalnih, sakralnih i javnih objekata, te memorijalne, spomeničke, te pejzažne arhitekture od inicijalne ideje u odnosu na misao, vrijeme i mjesto do projekta za izvođenje.		
Ishodi učenja:	Znanje: Razvijanje misli i načina razmišljanja koje uobziruje spajanje „dva svijeta“: umjetnički i tehnički, sveti i profani, unutarnji i vanjski. Vještine: Sticanje znanja i vještina za prezentaciju – vizualizaciju sveobuhvatnog autorskog arhitektonskog rada, od idejne skice do izvedbenog projekta, od ideje-misli do fizike zgrade. Kompetencije: Student će razviti poseban pristup i osjećaj pri izradi projekata, od idejnog do izvedbenog, te razviti način razmišljanja i zaključivanja u odnosu na vrstu objekta kojeg gradi.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, prezentacije, diskusije i individualni rad sa studentima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹³⁹ :	Ocjena iz predmeta se izvodi iz istraživačkog rada/projekta - 90% i aktivnosti studenta-10%.		

¹³⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 198 od 285

Literatura¹⁴⁰:	Nastavnik - Mentor će dati upute o izboru literature u ovisnosti odabrane teme studenta, o od studenta se očekuje da samostalno istražuje izvora literature.
----------------------------------	--

¹⁴⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.63	Naziv predmeta: PROSTORNI KONCEPTI U ARHITEKTURI I UMJETNOSTI U SAVREMENOM KULTUROLOŠKOM KONTEKSTU		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL	Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 60 Vježbe: 30		
Učesnici u nastavi	1. Nastavnici i saradnici izabrani na oblast „Arhitektonsko projektovanje“/u konsultacijama učestvuju nastavnici sa matičnih oblasti AF UNSA, gostujući predavači i nastavnici		
Preduslov za upis:	Prednost imaju studenti koji su pohađali izborni predmet „Prostorni koncepti u arhitekturi i umjetnosti“		
Cilj (ciljevi) predmeta:	2. Suočavanje studenata sa kreativnim potencijalom savremenog kulturološkog konteksta za pristup projektovanja arhitektonskom i umjetničkom prostornom konceptu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Studenti odabiru izazovni kulturološki kontekst te vrše urbanističke, umjetničke, ekonomske, sociološke analize kao pripremu za kreativne intervencije u vidu prostornih koncepata.		
Ishodi učenja:	Znanje: U okviru odabrane teme unutar izbornog modula – student stiče znanje kritičkog analiziranja i vrjednovanja kulturološkog konteksta te osnovnim naučno-istraživačkim metodama pristupa projektnom zadatku Vještine: Tokom praktične nastave u modulu student samostalno realizira teoretski istraživački projekt koji u finalnoj fazi rezultira detaljnim projektnim zadatkom za izradu idejnog rješenja u odabranoj tematskoj oblasti. Kompetencije: Uspješna primjena stečenog znanja manifestira se kroz analitičko-kritički pristup i poseban kreativni senzibilitet spram stvaranja novih prostornih koncepata u arhitekturi i umjetnosti		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 200 od 285
--	---

Metode izvođenja nastave:	Predavanja i individualni mentorski rad u vidu diskusija, korekcija i konsultacija sa drugim nastavnicima po potrebi.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴¹:	Prezentacija rezultata rada analitičkog i/ili projektantskog dijela zadatka – odbrana završnog rada.
Literatura¹⁴²:	Obavezna i dopunska: Arnheim, R, 1981: Umetnost i vizuelno opažanje. (Naslov originala: Art and Visual Perception. Prijevod: V. Stojić). Univerzitet umjetnosti u Beogradu; Arnheim, R, 1990: Dinamika arhitektonske forme (Naslov originala: The Dynamics of Architectural Form. Prijevod: V. Stojić). Univerzitet umjetnosti u Beogradu; Baudrillard J, Nouvel J. (2002). <i>Singular Objects of Architecture</i> . University of Minnesota Press; Bower, R., 2016. <i>Architecture and Space Reimagined: Learning from the Difference, Multiplicity, and Otherness of Development Practice</i> . s.l.:Routledge; Giebelhausen, M., 2003. <i>The Architecture of the Museum: Symbolic Structures, Urban Contexts</i> . s.l.:Manchester University Press; Ibrišimbegović, S., 2015. <i>Arhitektura muzeja savremene umjetnosti kao kapsula vremena</i> . Sarajevo : PhDissertation. Norberg – Schulz, C., 1999: Egzistencija, prostor i arhitektura (Naslov originala: Existence, Space & Architecture. Prijevod: M. Maksimović). Građevinska knjiga, Beograd; Peterlić, M., 2009: Spoznaja intuitivnoga (Rudolf Arnheim, Novi eseji o psihologiji umjetnosti). Vijenac 411, Matica hrvatska, Zagreb; Norberg-Schulz, C., 2009. <i>Intencije u arhitekturi</i> . Zagreb: Naklada Jesenski i Turk Pallasmaa, J. (1996.). The Geometry of feeling: a look at the phenomenology of architecture. In Kate Nesbitt, <i>Theorizing a new agenda for Architecture</i> (pp. 448-453). New York: Princeton Architectural Press; Rossi, A., 1984. <i>The Architecture of the City</i> . Boston: MIT Press. Ugljen-Ademović N, 2012. <i>Kritika stimulans arhitektonskoj ideji</i> . Sarajevo: Dobra Knjiga d.o.o.

¹⁴¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 201 od 285

Šifra predmeta: 01.05.47	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE NISKOENERGETSKE ARHITEKTURE		
Ciklus: II (DRUGI)	Godina: II (DRUGA)	Semestar: III (TREĆI)	Broj ECTS kredita:10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj sati: 90 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 60 semestralno Vježbe: 30 semestralno	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada- Oblast za arhitektonske konstrukcije i tehnologiju građenja. Ostali: po potrebi		
Preduslov za upis:	Upis u III semestar II ciklusa postdiplomskog studija. Selekcija studenata za Modul vršit će se na osnovu postignutih rezultata u okviru predmeta Arhitektonska Fizika 1, Bioklimatska arhitektura, Arhitektonske konstrukcije 5 i Arhitektonske konstrukcije 6.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Uvođenje studenata u kompleksnost i slojevitost procesa nastajanja nisko-energetskog arhitektonskog objekta u realnom kontekstu arhitektonskog stvaralaštva; Obuhvatiti sve faze istraživačkog, analitičkog, programskog i projektantskog djelovanja bez umanjenja značaja ambijentalne, funkcionalne, likovne i konstruktivne vrijednosti arhitekture.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Tok rada će biti definiran nakon usvajanja teme završnog rada.		
Ishodi učenja:	Student će putem sistematičnog, naučno-istraživačkog rada i projektantskog djelovanja na konkretnom zadatku steći znanje da samostalno ponudi rješenje arhitektonskog objekta u skladu sa standardima nisko-energetske arhitekture.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i individualni mentorski rad u vidu diskusija, korekcija i konsultacije sa drugim nastavnicima I spoljnim suradnicima iz prakse po potrebi. Rad se radi individualno i javno prezentira.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁴³ :	Prezentacija rezultata rada naučno-istraživačkog i projektantskog dijela zadatka - odbrana završnog rada.		
Literatura ¹⁴⁴ :	Bruck, J., (2009.), <i>Neue Energiekonzepte</i> , Beuth Verlag GmbH, Berlin,		

¹⁴³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 202 od 285

	ISBN: 978-3-410- 17248-2 Danijels, K., (2009.), <i>Tehnologija ekološkog građenja, Osnove i mere, Primeri i ideje</i>, NK Jasen, Beograd, ISBN: 978-85337-66-6 Duran, S., C., (2011.), <i>Architecture & Energy Efficiency</i>, LOFT Publications, Barcelona, ISBN: 978-84-9936-206-9 Hadrović, A., (2010.), <i>Arhitektonska fizika - drugo izdanje</i>, Arhitektonski fakultet Sarajevo, Sarajevo, ISBN: 978-9958-691-20-1 Hadrović, A., (2008.), <i>Bioklimatska arhitektura, traženje puta za Raj</i>, Arhitektonski fakultet Sarajevo, Sarajevo, ISBN: 978-9958-691-05-8 Hegger, M., Fuchs, M., Stark, T., Zeumer, M., (2008.), <i>Energy Manual, sustainable architecture</i>, Institut fur internationale Architektur-Dokumentation GmbH & Co KG, 2008., Minhen, ISBN: 978-3-7643-8830-0 Henning, M., H., (2004.), <i>Solar-Assisted Air-Conditioning in Buildings</i>, Spreinger-Verlag Wien New York, Wien, ISBN: 978-3-211-73095-9 Houghton, T., (2009.), <i>Net Zero Energy Design, a guide for commercial architecture</i>, Cambridge University Press, UK, ISBN: 978-1-118-01854-5 Kosorić, V., (2007.), <i>Aktivni solarni sistemi, primjena u materijalizaciji omotača energetske efikasne zgrade</i>, Građevinska knjiga, Novi Sad, ISBN: 978-86-395-0534-9 Radosavljević, J., M., Pavlović, T., M., Lambić, M., R., (2004.), <i>Solarna energetika i održivi razvoj</i>, Građevinska knjiga, Beograd, Beograd, ISBN: 86-395-0405-9
--	---

Šifra predmeta: 01.06.27	Naziv predmeta: PREFABRIKACIJA NOSIVIH SISTEMA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: Izborni		Ukupan broj nastavnih sati: 90 Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada – Oblast konstruktivni sistemi		
Preduslov za upis:	Student/ica redovno upisani u drugu godinu II ciklusa studija. Prednost imaju studenti koji su u toku studija postignutim uspjehom pokazali afinitet prema oblastima		

koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	Katedre za konstruktivne sisteme.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teoretsko i praktično upoznavanje i uvođenje studenata u metodologiju izrade istraživačkog rada koji treba da rezultira prijedlozima za unaprijeđenje poznatih koncepata prefabrikovanih nosivih sistema, koji će dalje biti primjenljivi za rješavanje nosive konstrukcije arhitektonskih struktura različitih raspona i namjena.
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Predmet obuhvata sve standardne tipove prefabrikacije i prefabrikovanih struktura sa različitim konstruktivnim sistemima (<i>skeletni konstruktivni sistem, panelni konstruktivni sistem, konstruktivni sistem od prostornih elemenata, kombinirani konstruktivni sistem</i>), ali i upoznaje studente sa savremenim metodama i tehnikama digitalne fabrikacije kroz predstavljanje najnovijih dostignuća iz ove oblasti. Savremene potrebe tržišta za održivim arhitektonskim strukturama zahtjevaju konkretna istraživanja koja će rezultirati modifikacijom postojećih i formiranjem novih prijedloga za nosive elemenata kao i ostvarivanje veza između njih, što će direktno uticati na unaprijeđenje i razvoj prefabrikovanih konstruktivnih sistema. Kroz studije slučaja prefabrikovanih struktura (modularni stambeni objekti, modularni privremeni objekti, prefabrikovani javni i industrijski objekti, itd.) sa posebnim osvrtom na nosivu konstrukciju, studentima se pruža mogućnost odabira individualnih zadataka prema njihovim afinitetima.
Ishodi učenja:	Znanje: Uspješnim savladavanjem sadržaja ovog predmeta, studenti stiču teorijska i praktična saznanja o prefabrikovanim nosivim sistemima i njihovoj primjeni u arhitektonskim objektima različitih raspona i namjena. Vještine: Sposobnost samostalnog rješavanja koncepta i detalja prefabrikovane nosive konstrukcije, kao i sposobnost za predlaganjem novih inovativnih rješenja i poboljšanja postojećih sistema prefabrikovane gradnje u odnosu na odabranu materijalizaciju (beton, čelik, drvo, ili kombinacija materijala) za različite arhitektonske strukture. Kompetencije: Nakon uspješno završenih obaveza na predmetu koje podrazumjevaju savladavanje prezentiranog gradiva na predavanjima, kao i izradu istraživačkih projekata, student je ovladao metodologijom istraživačkog projekta i uspješno vlada analizom i sintezom prikupljenih podataka.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 204 od 285

	Također je razvio i usmjerenje prema prefabrikovanim konstrukcijama upoznat sa svim prednostima i nedostacima njihove primjene. Student je sposoban na konceptualnom nivou rješavati različite konstruktivne sisteme prefabrikovanih struktura primjenom najsavremenijih digitalnih tehnika i alata , kao i raditi na njihovom unaprijeđenju u smislu prijedloga za novim tipovima konstrukcija, modifikacijom postojećih, ali i samostalno rješavati i predlagati nove detalje veza između elemeneta i sl.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja podrazumjevaju prezentaciju teorijskih i praktičnih primjera vezanih za oblast prefabrikovanih konstrukcija uz korištenje metoda analize, sinteze i komparacije, uz obaveznu interaktivnu nastavu između studenata i nastavnika. Uz nadzor predmetnog nastavnika, na vježbama studenti rade na izradi individualnih istraživačkih radova, koje su dužni više puta u toku semestra prezentovati. Konsultacije sa studentima vezane za izradu istraživačkih radova obavljaju se individualno u terminima definiranim prema rasporedu konsultacija.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴⁵:	Konačna ocjena se formira na osnovu aktivnosti u toku semestra (20%), obaveznih usmenih prezentacija rada u toku semestra (30%) i uspješnosti predanog istraživačkog projekta (50%).
Literatura¹⁴⁶:	Obavezna: Acharya, L. (2013). <i>FLEXIBLE ARCHITECTURE FOR THE DYNAMIC SOCIETIES: Reflection on a Journey from the 20th Century into the Future. Master Thesis</i>, Tromsø: Faculty of Humanities, Social Sciences and Education, University of Tromsø. Bangash, M. (2003). <i>Structural detailing in concrete /2nd edition/ - A comparative study of British, European and American codes and practices</i>. London: Thomas Telford Publishing. Bennett, D. (2005). <i>THE ART OF PRECAST CONCRETE-Colour Texture Expression</i>, Berlin: Birkhäuser – Publishers for Architecture. Bergdoll, B., Christensen, P., Broadhurst, R. (2008). <i>HOME DELIVERY: Fabrication the Modern Dwelling</i>. New York: Museum of modern art.

¹⁴⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Charleson, A. (2015). *Structure As Architecture – A source Book for Architects and Structural Engineers*. Routledge

Davies, C., (2005). *The Prefabricated Home*. London: Reaktion Books, 2005

Durmišević, E. (2006). *Transformable Building Structures: Design for disassembly as a way to introduce sustainable engineering to building design & construction*. Delft: Cedris M&CC.

Elliott, K.S. & Tovey, A.K. (1992). *Precast Concrete Frame Buildings: Design Guide*. British Cement Association

Elliott, K. S. (2002). *Precast Concrete Structures*. Oxford: Butterworth Heinemann.

Elliott, K.S., Jolly, C. (2013). *Multi-Storey Precast Concrete Frames Structures*. Wiley-Blackwell

Gušić, I. Šljivić, A. (2015). *Prefabrikacija i tehnologija montaže*. Tuzla:OFF-SET

Iwamoto, L., (2009). *Digital Fabrications: Architectural and Material Techniques*. Princeton: Princeton Architectural Press

Jenks, M., Dempsey, N. (eds) (2005). *Future Forms and Design for Sustainable Cities*. Oxford: Architectural Press.

Kieran, S., Timberlake, J. (2004). *Refabricating Architecture: How Manufacturing Methodologies Are Poised to Transform Building Construction*. New York: McGraw-Hill

Macdonald, A.J. (2018). *Structures and Architecture*. Routledge.

Sadler, S. (2005). *ARCHIGRAM: Architecture Without Architecture*. Cambridge: The MIT Press

Schneiderman, D., (2012). *Inside Prefab*. New York: Princeton Architectural Press

Smith, R.E. (2010). *Prefab Architecture: A guide to Modular Design and Construction*. New Yersey: John Wiley and Sons, Inc.

Trivunić, M.R., Dražić J.J. (2009). *Montaža betonskih konstrukcija zgrada*. Novi Sad: AGM knjiga

Whitehead, R. (2019). *Structures by Design – Thinking, Making, Breaking*. Routledge

Dodatna literature:

U zavisnosti od odabrane teme Modula, predmetni nastavnik će dati dodatne upute za literature.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 206 od 285
--	---

Šifra predmeta: 01.05.48	Naziv predmeta: OPTIMIZACIJA OKOLINSKIH USLOVA U PROCESU ARHITEKTONSKE HIBRIDIZACIJE		
Ciklus: 2	Godina: 2	Semestar: 3	Broj ECTS kredita: 10
		Ukupan broj sati: 90 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 60 Vježbe 30 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Studenti redovno upisani na drugu godinu II ciklusa studija, prednost imaju studenti koji su pohađali izborne predmete „Arhitektura i zdravlje 1“ i Arhitektura i zdravlje 2“		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje sa problematikom projektovanja i materijalizacije hibridnih zgrada sa okolinskim ograničenjima užeg i šireg, prirodnog i izgrađenog prostornog konteksta te kod postojećih zgrada sa ograničenim mogućnostima energetskog i drugog tehničko – tehnološkog unaprijeđenja kako ogradnih ploha tako i ugrađenih infrastrukturnih sistema. Osim osnovnih teoretskih principa, studenti će kroz predmet ovladati i metodama i tehnikama za pristup projektovanju i materijalizaciji ovakvih arhitektonskih zahtjeva, upoznati se sa određenim mjernim uređajima i senzorima za monitoring zgrada i užeg prostornog konteksta, kako bi stekli preduslove za postavljanje projektnog zadatka. U stručnom smislu cilj je ovladati metodama i tehnikama koje arhitektima stoje na raspolaganju pri izradi konkretnih okolišno usaglašenih projekata kroz primjenu interdisciplinarnih znanja i vještina svih učesnika.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno – organizacijske odrednicama i savremenim tendencijama u planiranju, projektovanju i materijalizaciji održivih i zdravih izgrađenih sredina uzimajući u obzir uže okruženje kao i infrastrukturu zgrade (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade). 10. Principi projektovanja zgrada mješovitih i hibridnih namjena, problematika implementacije postojećih zgrada (adaptacije, nadogradnje i interpolacije)		

	11. Principi održavanja optimalnih uslova okruženja za različite namjene zgrade, provjera funkcija zgrade kroz pretpostavljeni način korištenja i životni vijek, aktivno učešće korisnika u održavanju optimalnih uslova useljenih funkcija 12. Fizika zgrade i mjerljivi parametri okruženja, mogućnosti monitoringa i provjere projektovanih funkcija kroz životni vijek zgrade 13. Integrirani pristup rješavanju problema, multidisciplinarnost i interdisciplinarnost u procesu arhitektonskog projektovanja i materijalizacije za izvođenje zgrade 14. Korištenje naprednih tehnologija u savremenom arhitektonskom procesu, senzori i koncepti prikupljanja podataka u okruženju za naprednu statističku obradu i AI 15. Vrste intervencija u postojećem izgrađenom okruženju i preporuke za korištenje zgrada sa ograničenim mogućnostima energetske i drugih tehničko – tehnoloških unaprijeđenja 16. Hibridni infrastrukturni sistemi zgrade, minimiziranje utroška energije sa aktivnim učešćem korisnika prostora Identifikacija učesnika u procesu arhitektonske hibridizacije kroz holistički pristup projektovanju, materijalizaciji i korištenju zgrada, postavljanje projektnog programa za konkretnu lokaciju
Ishodi učenja:	Znanje: Sticanje znanja za učešće u planiranju i projektovanju intervencija na postojećim i novim zgradama i implementaciji hibridnih funkcija i mješovitih tipologija (mjerilo zajednice/susjedstva i zgrade) unutar prirodnog i izgrađenog prostornog konteksta. Poznavanje mnoštva različitih faktora koji utječu na zdravlje i komfor korisnika prostora u obavljanju određenih aktivnosti prema odabranim namjenama u multidisciplinarnom pristupu. Vještine: Mogućnosti izrade simulacijskih modela zgrada u parametrima okruženja, fizike zgrade i provjere životnog vijeka kroz aktivno korištenje prostora unutar zgrada. Učešće u radu timova za intervencije na postojećim i značajnim historijskim zgradama u unaprijeđenju konstruktivnih elemenata, materijalizacije i ugrađenih sistema infrastrukture. Kompetencije: Mogućnost implementacije jednostavnih sistema monitoringa u arhitektonskom prostoru. Mogućnost prikupljanja podataka relevantnih za određenu arhitektonsku intervenciju, njihova napredna obrada i formiranje elaborata sa smjernicama za projektovanje i

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 208 od 285

	odabir materijalizacije i ugrađenih infrastrukturnih elemenata. Osposobljenost za učešće u radu timova na projektima očuvanja i podizanja kvalitete življenja i rada u izgrađenom okolišu.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – ex cathedra / multimedija; Rad u laboratoriju – individualni zadaci / rad pod nadzorom (korištenje mjernih uređaja na terenu i postavljanje računarskih simulacija); Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih rješenja (idejni i glavni projekat)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴⁷:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka – teoretski istraživački rad i grafički prilozi (arhitektonski projekt) (60% od ukupne ocjene); Usmene prezentacije u toku semestra (20% od ukupne ocjene); Praktične vještine – rad u laboratoriju i na terenu (30% od ukupne ocjene).
Literatura¹⁴⁸:	Obavezna: - Barton, H., Thompson, S., Burgess, S., & Grant, M. (Eds.). (2015). <i>The Routledge Handbook of Planning for Health and Well-Being</i>. New York, NY: Routledge - Burdett, R., & Rode, P. (2018). (Eds.). <i>Shaping cities in an urban age</i>. Berlin: Phaidon. - Gates, B. (2021). <i>How to Avoid Climate Disaster: The Solutions We Have and the Breakthroughs We Need</i>. Canada: Knopf - Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika</i>. Sarajevo: Acta Architectonica et Urbanistica - Krautheim, M., Pasel, R., Pfeiffer, S., Schultz-Granberg, J. (2014). <i>City and Wind: Climate as an Architectural Instrument</i>. Berlin: DOM Publishers - Leeuw, E. de., & Simos, J. (Eds.). (2017). <i>Healthy cities: the theory, policy, and practice of value-based urban planning</i>. New York, NY: Springer New York. - Oke, T. R. (1988). <i>Boundary Layer Climates</i>. New York: Routledge - Pollack, H. N. (2009). <i>A World Without Ice</i>. New York: Avery - Remagnino, P.; Foresti, G. L., Ellis, T. (2005). <i>Ambient Intelligence. A Novel Paradigm</i>. New York: Springer - Richarz, C.; Schultz, C.; Zeitler, F. (2006). <i>Energy-Efficiency Upgrades</i>. Munich: Edition Detail, Birkhauser - Weiner, R. F.; Matthews, R. (2003). <i>Environmental Engineering</i>. Amsterdam: Elsevier

¹⁴⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- Wiesman, A. (2008). *The World Witout Us*. New York: Picador/Thomas Dunne Books/St. Martin's Press

Dopunska:

- Arnautović – Aksić, D. et al. (2016). *Tipologija stambenih zgrada Bosni i Hercegovine*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet
- Barton, H., Mitcham, C., & Tsourou, C. (2003). *Healthy urban planning in practice: experience of European cities: report of the Who City Action Group on Healthy Urban Planning*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.
- Bijedić, Dž. (2012). *Holizam umjesto optimalizacije, integralni pristup u arhitektonskom stvaralaštvu*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet
- Campbell, M. (1997). *Sensor Systems for Environmental Monitoring. Volume Two: Environmental Monitoring*. London: Blackie Academic & Professional
- Campbell, M. (1997). *Sensor Systems for Environmental Monitoring. Volume One: Sensor Technologies*. London: Blackie Academic & Professional
- Čaušević, A.; Rustempašić, N. (2014). *Rekonstrukcije zidanih objekata visokogradnje*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet
- Dounis, A. I. (2010). *Artificial Intelligence for Energy Conservation in Buildings*. Advances in Building Energy Research. London: Earthscan
- McGrath, M. J.; Scanail, C. N. (2013). *Sensor Technologies. Healthcare, Wellness and Environmental Applications*. New York: Apress
- Nishimura, D. W. (2011). *Understanding Preservation Metrics*. New York: Rochester Institute of Technology
- Ostalo po potrebi i zahtjevima studentskih projektnih zadataka
- Salihbegović, A. (2018). *Transparentne ovojnice i materijali u arhitekturi*. Sarajevo: Arhitektonski fakultet
- Spasojević, B. (1999). *Arhitektura stambenih palata austrougarskog perioda u Sarajevu*. Sarajevo: Rabic
- Wagner, F. W., & Caves, R. W. (2020). *Community livability: issues and approaches to sustaining the well-being of people and communities*. Abingdon, Oxon: Routledge.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 210 od 285
--	---

Šifra predmeta: 01.05.49	Naziv predmeta: PROJEKTOVANJE GRAĐEVINA U SKLADU SA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA		
Ciklus: 2. (drugi)	Godina: II (druga)	Semestar: III (treći)	Broj ECTS kredita: 10
Status: IZBORNI MODUL		Ukupan broj sati: 90 semestralno Predavanja 60 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet: Oblast arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja / arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	Ispunjeni uvjeti za upis u III semestar II ciklusa studija.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Edukacija studenata u oblasti održive gradnje, uz poštovanje ciljeva održivog razvoja - SDG (Sustainable Development Goals) sa ciljem da se naučeno primjeni u praksi prilikom projektovanja i rješavanja kompleksnih projektantskih zadataka, da bi se spriječio negativan uticaj građenih struktura na okoliš.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Uvod: Teoretski dio koji obuhvata definisanje i razumjevanje faktora koji utiču na to da građenje bude u skladu sa kružnom gradnjom (i ekonomijom), kao i definiciju i ocjenu problema uticaja građenih struktura na okoliš. Analitički dio: Kandidat bira tip građevine i na kojim će „problemima“ u gradnji biti fokus, i u skladu sa tim radi istraživanje. Planiranje i projektovanje treba biti u skladu sa ciljevima održivog razvoja (SDG) koji se primjenjuju u građevinarstvu. Sinteza: Istraživački rad sa valorizacijom i evaluacijom prikupljenih podataka (koji može obuhvatati postojeće metode i postojeće alate za mjerenje uticaja na okoliš, primjere projekata i studija uticaja iz prakse, životne cikluse građevina, građevinski otpad i kako ga smanjiti, kružnu gradnju i sl..) koji rezultira izradom elaborata kao pripreme za projektantsku fazu diplomskog rada, sa prijedlogom idejnog projekta.		
Ishodi učenja:	Znanje: Teorijski dio doprinosi znanstvenom sagledavanju problema projektovanja, a grafički dio koji proizilazi iz toga ima za ishod prijedlog projekta održive građevine. Student istražuje i analizira faktore u gradnji koji utiču na okoliš i uz pomoć odabranih metoda dolazi do rješenja kako minimizirati negativni uticaj odabrane građevine. Vještine: Praktična nastava u modulu omogućava studentu da planira, priprema i realizira teoretski istraživački projekat koji u		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 211 od 285
--	---

	finalnoj fazi rezultira projektnim programom i zadatkom za izradu projektantskog rješenja. Kompetencije: Student je kompetentan da samostalno primjeni stečeno teorijsko znanje u praksi prilikom projektovanja građevine, kao i da izvrši evaluaciju predloženog projektantskog rješenja u smislu njegovog uticaja na okoliš.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, diskusije i individualne konsultacije uz korekcije odabranog projekta (mentorski rad).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴⁹:	Prisustvovanje predavanju i učešće u diskusiji u toku semestra (20%), prezentacija rezultata rada analitičkog i projektantskog dijela zadatka (80%).
Literatura¹⁵⁰:	Ugljen-Ademović, N. (2012). <i>Kritika – stimulans arhitektonskoj ideji</i>. Sarajevo: Dobra knjiga. Bijedić, Dž. (2012). <i>Arhitektura: Holizam umjesto optimalizacije – Integralni pristup u arhitektonskom stvaralaštvu</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Mulhall, D., Braungart M. and Hansen K. (2019). <i>Creating buildings with Positive Impacts</i>. TUM Durmisevic, E. (2019). <i>Circular Economy in Construction - Design Strategies for reversible buildings</i>. Netherlands. Bovil, C. (1991). <i>Architectural Design – Integration of Structural and Environmental Systems</i>. New York. Brand, S. (1994). <i>How Buildings Learn: What Happens After They're Built</i>. London: Penguin. Hinkle, L. E., Loring, W. C. (1977). <i>The Effect of the Man-made Environment on Health and Behavior</i>. Atlanta, GA: Center for Disease Control, Public health Service, US Department for Health, Education, and Welfare. Papanek, V. (1995). <i>The Green Imperative – Ecology and Ethics in Design and Architecture</i>. London: Thames & Hudson. Ostala stručna literatura ovisna o individualnom zadatku.

¹⁴⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 212 od 285
--	---

Šifra predmeta: 01.03.72		Naziv predmeta: SOCIJALNO ODGOVORNI ARHITEKTONSKI KONCEPTI - Inovativni pristupi stanovanju	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 90 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 50 Vježbe 30 Seminar Terenski rad 5 Laboratorijske vježbe Praksa 5 Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]	
Preduslov za upis:		Student/ica redovno upisani u drugu godinu II ciklusa studija. Prednost imaju studenti koji su u toku studija postignutim uspjehom pokazali afinitet prema oblastima Arhitektonskog projektovanja.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Teoretsko i praktično upoznavanje i uvođenje studenata u metodologiju izrade istraživačkog rada koji treba da rezultira kritičkim odnosom prema postojećem kontekstu, regulativama i postojećoj praksi, potom rekonceptualizacija s ciljem unaprjeđenja uvjeta i modela.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Predmet obuhvata sve alternativne koncepte stanovanja i smještaja, te unaprjeđenja neposredne okoline stambenih objekata, susjedstva, zajednice i zajedništva s ciljem projektiranja novih modela ostvarenja ljudskih prava i brige. Na predmetu se mogu raditi objekti kooperativnog stanovanja, participativno stanovanje, višegeneracijsko stanovanje, stambeni prostori za osobe treće starosne dobi, privremeni smještaji u slučaju katastrofa, unaprjeđenje uvjeta stanovanja društvenih cjelina, smještaj ugroženih društvenih grupa (sigurne kuće, siročad i sl), socijalno stanovanje, stambena rješenja za studente i mlade, stambeni prostori za alternativne načine života (npr. nomadi, off-grid zajednice), stambeni prostori za ekološke zajednice, stambeni prostori za udruženja i kolektive, arhitektura zajedništva, i sl. Teži se stvaranju održivih i inkluzivnih zajednica. Arhitektonske implikacije zajedničkog života su višestruke. Odnose se na nove obrasce vlasništva nad zemljištem, nastanak novih tipova kolektivnog stanovanja, promjene prema radikalnoj brizi i	

	cirkularnoj ekonomiji te prema modelima crowdsourcinga i peer-to-peer proizvodnje. Ova koncepcija zajedničkog dobra pruža priliku za preispitivanje trenutnih praksi i potiče na razvoj radikalne mašte. Osnovna tematska jedinica je reforma prostora s ciljem poboljšanja uvjeta izgrađenog okruženja za različite potrebe korisnika i zajednice.
Ishodi učenja:	Znanje: Uspješnim savladavanjem sadržaja ovog predmeta, studenti stječu teorijska i praktična saznanja o različitim alternativnim konceptima stanovanja i smještajnih rješenja. Upoznati su principom socijalno odgovorne arhitekture i različitim tipova stanovanja, potom sa specifičnim potrebama različitih korisničkih grupa u kontekstu stanovanja. Vještine: Sposobnost samostalnog rješavanja koncepta i detalja, kao i sposobnost kreiranja novih inovativnih rješenja i poboljšanja postojećih modela i tipova. Mogućnost primjene koncepta kooperativnog i participativnog stanovanja u praksi, razvoj vještina dizajniranja stambenih prostora koji odgovaraju specifičnim potrebama korisnika, mogućnost analize i evaluacije urbanog okruženja s ciljem unapređenja susjedstva i zajedništva. Kompetencije: Nakon uspješno završenih obaveza na predmetu koje podrazumijevaju savladavanje prezentiranog gradiva na predavanjima, kao i izradu istraživačkih projekata, student je ovladao metodologijom istraživačkog projekta i uspješno vlada analizom i sintezom prikupljenih podataka. Također je razvio i usmjerenje prema socijalno odgovornim arhitektonskim konceptima. Student je sposoban na konceptualnom nivou rješavati različita problemska okruženja koje zahtijevaju proširenu društvenu metodologiju arhitektonskom projektiranju i dizajnu. Studenti razvijaju sposobnosti timskog rada i suradnje u procesu dizajniranja stambenih projekata, razvijanje komunikacijskih vještina potrebnih za rad s različitim sudionicima, uključujući klijente, zajednice i javne institucije, potom razvijanje svijesti o društvenim, ekonomskim i ekološkim aspektima stambenog dizajna te sposobnost primjene tih spoznaja u praksi.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja podrazumijevaju prezentaciju teorijskih i praktičnih primjera vezanih za oblast uz korištenje različitih otvorenih i horizontalnih metoda komunikacije. Uz nadzor predmetnog nastavnika, na vježbama studenti rade na izradi individualnih istraživačkih radova, koje su

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 214 od 285
--	---

	dužni više puta u toku semestra prezentirati. Konzultacije sa studentima vezane za izradu istraživačkih radova obavljaju se individualno u terminima definiranim prema rasporedu konzultacija.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵¹:	Konačna ocjena se formira na osnovu aktivnosti u toku semestra (20%), obaveznih usmenih prezentacija rada u toku semestra (30%) i uspješnosti predanog istraživačkog projekta (50%).
Literatura¹⁵²:	Obavezna: Aureli, Pier Vittorio. Living and Working. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2022. Aureli, Pier Vittorio; Tattara, Martino; Dogma. Loveless: the minimum dwelling and its discontents. Milano: Black Square, 2019. Alastair, Fuad-Luke. Design Activism. London: Earthscan, 2009. Awan, Nishat; Schneider, Tatjana; Till, Jeremy. Spatial agency: other ways of doing architecture. London: Routledge, 2011. Cupers Kenny. Use Matters- An Alternative History of Architecture. New York: Routledge. 2013. Hamdi, Nabeel. Housing Without Houses: Participation, Flexibility, Enablement. New York: Van Nostrand Reinhold, 1991. IBA_Vienna 2022; Technische Universität Wien Futurelab. New social housing: positions on IBA_Vienna 2022. Berlin: Jovis, 2020. Karakusevic, Paul; Batchelor, Abigail. Social housing: definitions and design exemplars. Newcastle: RIBA Publishing. 2019. Kubey, Karen. Housing as intervention architecture towards social equity. Architectural Design. Volume 88 Putnam, D.Robert. Kuglati sam, Slom i obnova američke zajednice. Novi Sad: Mediterran Publishing, 2008. Till, Jeremy; Peter Blundell Jones. Architecture and participation. New York: Spoon Press, 2005. VanToorn, Roemer. "After Criticality- The Passion for Extreme Reality in Recent Architecture... and Its Limitations." U <i>Organizing for change, space : integrating architectural thinking in other fields</i> , uredio Michael

¹⁵¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 215 od 285

	Shamiyeh i DOM Research Laboratory (Linz), 19-39. Basel: Birkhäuser, 2007. Yaneva, Albena. Mapping Controversies in Architecture. Burlington: Ashgate Publishing, 2012. Dodatna literature: U zavisnosti od odabrane teme Modula, predmetni nastavnik će dati dodatne upute za literature.
--	--

IZBORNI PREDMETI III SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.05.15		Naziv predmeta: ARHITEKTURA KAO ENERGETSKI SISTEM	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 + 0 = 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predstavljanje arhitekture (urbani ansambl, arhitektonski objekat) kao energetske sistem te razumijevanje značaja relacija između vanjskih utjecaja (inputa) i ljudskih rješenja (outputa) arhitektonskih zadataka.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Prema sadržaju obveznog udžbenika: Hadrović, A. (2018). <i>Arhitektura kao energetske sistem</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. SEDMICE 1-3: Definicija SISTEMA (veličine i karakter sistsema). Energija (značaj, izvori – konvencionalni i nekonvencionalni, perspektive). SEDMICE 4-8: Arhitektonski objekat – odnos volumena i površine granica (faktor oblika). Toplinski gubici i toplinski dobici (specifična rješenja arhitektonskih elemenata i materijalizacije). SEDMICE 9-11: Moderna i futuristička rješenja (oblikovanje – materijalizacija). SEDMICE 12-15: analiza najreferentnijih objekata u svijetu koji na zoran način oslikavaju sadržaj predmeta.		
Ishodi učenja:	Znanje: student bi trebao steći empirijska znanja koja arhitektonski objekat tretiraju kao energetske system; Vještine: student bi, uz korištenje referentnih softwera, bio u mogućnosti kreirati energetske-efikasna rješenja arhitektonskih objekata		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 217 od 285
--	---

	Kompetencije: student bi trebao biti osposobljen da arhitekturu vidi kao jedinstvo njene umjetničke i egzotno-empirijske komponente.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama koje prate sadržaj predmeta.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵³:	Praćenje predavanja 5 % Samostalna (individualna) seminarska radnja 95 %
Literatura¹⁵⁴:	Obvezna: Hadrović, A. (2018). <i>Arhitektura kao energetska sistem</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Dopunska: Balcomb, J. D. (1992). <i>Passive Solar Buildings</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Cook, J. (1996). <i>Passive Cooling</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Granjean, E. (1972). <i>Vohnpysiologie</i> . Zurich: Artemis. Hadrović, A. (2008). <i>Bioclimatic Architecture, Searching for a Path to Heaven</i> . North Charleston, SC: Booksurge. Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika</i> , drugo izdanje. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Larson, R. W. (1996). <i>Implementation of Solar Thermal Tehnology</i> . Cambridge, MA: MIT Press. Matić, M. (1988). <i>Energija i arhitektura</i> . Zagreb: Školska knjiga. Moritz, K. (1975). <i>Pravilno i pogrešno</i> . Belgrade: Građevinska knjiga. Rudolfski, B. (1976). <i>Arhitektura</i> . Belgrade: Građevinska knjiga. Journal: <i>Texhniques et Architecture</i> (special editions: 291/73, 315/77) Journal: <i>Domus, The Japan Architecture, DBZ</i>

¹⁵³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.02.39	Naziv predmeta: DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA OSMANSKOG PERIODA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 60 (7,5+37,5+15) Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 0,5/svake druge sedmice 1 Vježbe 2,5 Terenski rad 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski kontekst: Definiranje ambijentalnih cjelina osmanskog perioda. U Bosni I Hercegovini ovaj period je trajao skoro petstotina godina, tako da ovaj predmet izučava period od 1463. Godine do 1868. Godine. Teorijski kontekst: U formi radionice/workshopa obaviti upoznavanje studenata sa metodologijom izrade istraživačko-dokumentacionog materijala, koji se koristi u praksi kao osnova za izradu planova, projekata, i kao smjernice za davanje urbanističkih saglasnosti i građevinskih dozvola. Praktični kontekst: Cilj je da se omogući realna spoznaja o prostoru u kojem postoje arhitektonske vrijednosti, pravilno valorizira i kroz daljnju izgradnju očuva, a ne degradira.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	- Upoznavanje sa odabranom lokacijom - Analiza (istraživanje i dokumentiranje) dijela ambijenta - Metodološki pristup - istraživanje, analiza, valorizacija područja koja imaju vidljive tragove osmanskog perioda; - Upoznavanje lokacije na terenu - Snimanje (tehnički crteži I foto dokumentacija) - Utvrđivanje uzroka degradacije; - Definiranje nivoa intervencije i određivanje smjernica za očuvanje i optimalnu prezentaciju i revitalizaciju takvih područja, a sve na osnovu metodologije naučene u prethodnim godinama studija;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 219 od 285

	- Digitalizacija finalizirane dokumentacije i stvaranje baze podataka kroz vlastite snimke koji su odobreni
Ishodi učenja:	Znanje: Prepoznati I valorizirati tehničke I stilske karakteristike osmanskog perioda na svim tehničkim nivoima. Usvajanje metodologije i metodološki pristup istraživanju ambijentalnih vrijednosti. Vještine: Studenti stiču mogućnosti koje im pruža terenski rad I stiču vještine prepoznavanja stila kroz konstrukciju, materijalizaciju I detalje koji su vidljivi, valorizirani I dostupni u toku terenske nastave. Kompetencije: Mogućnost I nadležnost bavljenja primjene svih stečenih znanja u radu na zaštićenom graditeljskom naslijeđu, ali I na ambijentalnim cjelinama koje još nisu prošle proces zaštite. Studenti stvaraju bazu podataka koja će biti korisna kako za njih tako I za sve buduće generacije.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama. Rad na terenu. Individualni rad sa studentima na pojedinim segmentima projekta. Kolektivni rad na izradi kompletirane dokumentacije.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁵:	Vježbe - semestralni zadatak – 45-90% Aktivnost - 0-10% Završni ispit – 55-100%
Literatura¹⁵⁶:	Obavezna: Brock, Guiliani, Moiescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Universita degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986.

¹⁵⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Chabbouh Akšamija L., Arhitektura svrhe, . Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2004.

Chabbouh Akšamija L., Šabić L., Tradicionalna travnička kuća, Zavičajni muzej u Travniku, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2018.

Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015.

Hrasnica, M., Arhitekt: Josip Pospišil - život i djelo, Sarajevo, Arhitektonski fakultet, 2003.

Husedžinović, S., Valorizacija islamske sakralne arhitekture Banja Luke s analizom njenog rušenja kroz povijest (neobjavljena doktorska disertacija), Zagreb, 1997.

Krzović, I., Arhitektura BiH 1878-1918, Sarajevo, Umjetnička galerija BiH, 1987.

Kurto, N., Arhitektura BiH, razvoj bosanskog sloga, Sarajevo, Međunarodni centar za mir, 1998.

Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985.

Marasović, T., Zaštita graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983.

Redžić, H., Islamska umjetnost (Umjetnost na tlu Jugoslavije), Beograd, Zagreb, Mostar, IZJ, 1975.

Redžić, H., Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini, Sarajevo, Svjetlost, 1983.

Sanković Simić V., Revitalizacija graditeljske baštine, NNP naša riječ d.o.o., Sarajevo, 2000.

Schuller, M., Building Archaeology, München, ICOMOS, 2002.

Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000.

Zevi, L., Il Manuale del Restauro Architettonico, Mancosu editore, Roma, 2002.

Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.

Šifra predmeta: 01.05.41		Naziv predmeta: FINALIZACIJA ZGRADA I DETALJI	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj kredita prema ECTS: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 (2/ sedmično)	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na naučnu oblast „Arhitektonske knstrukcije i tehnogija građenja“		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet ima za cilj osposobiti studenta da samostalno rješava zahtjevne probleme rješavanja arhitektonskih detalja u svim fazama nastajanja arhitektonsko definiranog prostora.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	• Prva sedmica: Naučni pristup poslovnom upravljanju; • Druga i teća sedmica: Sistem poslovnog upravljanja i organizacona struktura; • Četvrta sedmica: Osnovni principi poslovnog upravljanja; • Peta sedmica, šesta i sedma sedmica: Opće značenje pojmova projekt i projekt menadžment, principi i procesi projekt menadžmenta; • Osma sedmica: Proces nastajanja arhitektonsko definiranog prostora; • Deveta sedmica: Arhitektonsko programiranje; • Deseta, jedanaesta i dvanaesta sedmica: Arhitektonsko projektiranje; Gradnja; Održavanje i korištenje; • Trinaesta i četrnaesta sedmica: Upravljanje realizacijom projeata visokogradnje; • Petnaesta sedmica: Praktična primjena načela.		
Ishodi učenja:	Znanje: Ovladavanje tehnikama za inegralan, sveobuhvatan pristup radu na konstrukciji arhitektonskog objekta. Razumijevanje teorije veza koje se uspostavljaju između konstruktivnih elemenata, kao i između konstruktivbnih sklopova jedinstvene cjeline objekta. Oznavanje najnovijih tehnologija gradnje I proizvodnje građevinskih materijala. Vještine: Izrada detalja za završne radove na eksterijeru i enterijeru zgrade, kao i detalja vanjskog uređenja. Kompetencije: Samostalan rad na izradi arhitektonskog elaborata – faza izvedbenog projekta, u skladu sa savremenim tehnologijama gradnje i proizvodnje građevinskih materijala.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i interaktivne diskusija, rad na konkretnim primjerima.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 222 od 285

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁷:	Ocjena iz predmeta se izvodi na osnovu aktivnosti u nastavi (prisustvovanje predavanjima i učestvovanje u diskusiji 49%), izrada, prezentacija i obrana predloženog rješenja postavljenog problema – 51%.
Literatura¹⁵⁸:	Obavezna: - Izvodi iz literature – sažetak relevantne građe (skripta) Dopunska: - Peulić, Đ. (2002). Konstruktivni elementi zgrada. Zagreb: Croatiaknjiga. - Mittag, M. (2003). Građevne konstrukcije. Belgrade: Građevinska knjiga. - McLeod, V. (2007). Detail in Contemporary Residential Architecture. London: Laurence King Publishing. - McLeod, V. (2008). Detail in Contemporary Landscape Architecture. London: Laurence King Publishing. - McLeod, V. (2010). Detail in Contemporary Timber Architecture. London: Laurence King Publishing. - McLeod, V. (2011). Detail in Contemporary Glass Architecture. London: Laurence King Publishing.

¹⁵⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.36		Naziv predmeta: FENOMENOLOGIJA OKOLINE	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 15 (1+0) Predavanja 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje	
Preduslov za upis:		Nema.	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sinteza studija iz oblasti urbane nauke i prakse; Sagledavanje filozofskih, kulturološko-umjetničkih, fenomenoloških i praktičnih saznanja, valorizacija suštine oblikovanja čovjekove okoline;	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		Urbanizam i komunikacija (urbana semiotika, urbanizam i posljedica komuniciranja, prostorni poticaji komunikacijama); Urbana matrica (karakter matrice, determinizam u urbanizmu, urbana konotacija i dekonotacija, urbani kod, urbani prostor i njegova fenomenologija); Urbano sadejstvo u prostoru (historičnost urbane ideje, tip urbanite, funkcionalizam i neofunkcionalizam); Prostorni odnos urbanog koda (teorijske odrednice, uticaj vanjskog kodskog areala - svjetske regije - estetski kod i transformacija); Kontekstualizam urbanizma (strukturalizacija izgrađenog, urbani jezik fizičke strukture, funkcionalno-strukturalni temporalitet rasta i razvoja, prostorna transparentnost); Socio-idejna identifikacija urbanita (semiolška akcija, kriva identiteta urbanita, idealno i tragovi, društvena participacija i urbano); Fenomenologija mjesta (kontekstualizam <i>genius locija</i> , svjetski regionalni kodovi); Komponentna analiza urbanog prostora (racionalizacija sistema, međuzavisnost uzroka problema i procesa dizajna fizičke strukture, analiza prihvatljive aritmetike, envajornmentalna zavisnost, održivi razvoj - pogled na treću generaciju pojma);	
Ishodi učenja:		Znanje: Razumijevanje problematike i ciljeva - suštine i važnosti oblikovanja i preoblikovanja čovjekove okoline. Vještine: Sposobnost razumijevanja i raščlanjivanja kompozicionih elemenata razvoja grada, promatranih u sintezi teorijskih i praktičnih saznanja;	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 224 od 285
--	--

	Kompetencije: Razumijevanje potrebe za kritičkim analitičkim osvrtom na konkretni urbani prostorni obuhvat u kontekstu međuovisnosti teorijskih uputa i njihovih praktičnih primjena;
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i individualne konsultacije; Teorijska elaboracija urbanih fenomena u analizi suštine odnosa uzroka i potreba za (pre)oblikovanjem čovjekovog životnog prostora;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁹:	Prisustvo predavanjima 50%. Usmeni ispit 50%, pismeni dio ispita ako student nije prethodno ostvario 50% kredita. Završni ispit ukoliko je student pribavio manje od 70% kredita.
Literatura¹⁶⁰:	Obavezna: Bacon, N. E, Design of Cities, M.I.T. Press, Chicago, 1978 Brolin, C. B, Arhitektura u kontekstu, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Colin, R, i Koetter, F, Grad kolaž, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 Hamidović, M, Kontekstualizam u urbanizmu, (Separat), Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 1998 Hamidović, M, Transformacija arhitekture grada, (Separat: Uvod, Prakticum), Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 1992 Linch, K, Slika jednog grada, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1974 Venturi, R, Složenost i protivrečnosti u arhitekturi, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1987 Dopunska: Isti bibliografski podaci kao za izbornu grupu predmeta iz urbanističkog projektovanja.

¹⁵⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.40		Naziv predmeta: KOMERCIJALNI OBJEKTI	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 90 Predavanje: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta jeste upoznavanje sa problematikom koja se bavi izučavanjem komercijalnih objekata, njihovim karakteristikama u odnosu na lokaciju, funkciju, tehnološki proces, odabir adekvatne strukture kroz primjenu karakterističnih konstruktivnih sistema, naglašavanje arhitektonsko-oblikovne komponente i humaniziranje izgrađenog prostora. Studentima se pojašnjava filozofija gradnje ovih objekata i to kroz historijski pregled, referentne primjere te današnji način projektovanja i izgradnje u makro i mikro okruženju, kao i njihova interakcija sa izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici se kandidatu omogućuje ovladavanje metodologijom projektiranja ove specifične vrste objekata u praksi.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1.- Pojam i uloga trgovine 2.- Faktori koji utiču na razvoj trgovine 3.- Korijeni nastanka trgovačkih centara; Početak i podjela 4.- Sjeveroamerički regionalni trgovački centri; I,II,III faza razvoja 5.- Evropski regionalni trgovački centri 6.- Posljednja generacija regionalnih trgovačkih centara (internacionalni trgovački centri) 7.- Najnoviji primjeri regionalnih trgovačkih centara zadnje generacije 8.- Projektovanje trgovačkih centara; Osnovni principi 9.- Nastanak i razvoj robnih kuća 10.-Projektovanje robnih kuća; Osnovni principi		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 226 od 285

	11.-Operacija iza scene; Servisni saobraćaj u robnim kućama 12.-Najnoviji primjeri izgrađenih robnih kuća u svijetu 13.-Tržnice na malo; Veletržnice 14.-Distributivni centri 1. Rad na terenu: Obilzak jednog komercijalnog objekta na području BiH
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja o komercijalnim objektima i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju komercijalnih objekata Kompetencije: projektiranje komercijalnih objekata u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶¹:	parcijalni testovi/prezentacije, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 % i/ili integralni pismeni ispit/finalna prezentacija 32% (za one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura¹⁶²:	Obavezna: 1. Bilalić, Sabrija: <i>Specifičnosti u razvoju svjetskih trgovačkih centara u komparaciji sa pozitivnim karakteristikama Stare sarajevske čaršije</i> , Sarajevo, 2003 (magistarski rad); 2. Janković, Živorad: <i>Primarne, sekundarne i tercijarne privredne djelatnosti</i> , Sarajevo, Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje, 1989; 3. Bilalić, Sabrija: <i>Razvoj trgovine i trgovački centri</i> , skripta

¹⁶¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

4. Bilalić, Sabrija: ***Robne kuće, tržnice i distributivni centri***, skripta
5. Hocquel, Wolfgang i dr: ***Architektur für den Handel***, Basel-Boston-Berlin, Birkhauser, 1996;
6. Gretz, Friedrich: ***Läden richtig planen, Fehler vermeiden***, Stuttgart+Zürich, Karl Krämer Verlag, 2000;
7. Coleman, Peter: ***Shopping Environments, Evolution, Planning and Desing***, London_Oxford, Arcitectural Press, Elsevier, 2006, 2010;

Dopunska:

8. Koolhaas Rem i dr: ***Harvard deign school guide to shopping***, Koln_London_Madrid_nev Yor, Taschen GmbH, 2000;
9. Gruen, Victor and Lary Smith: ***Shopping Towns USA***, New York, Reinhold Publishing Coropration. 1960;
10. Redstone, Louis G.: ***New Dimenzions in Shopping Centers and Stores***, New York etc., McGraw-Hill Book Company, 1973;
11. Beddington, Nadine: ***Shoping centres, retail development, design and management***, Oxford, Butterworth-Heinemann Ltd., 1991;
12. Broto, Carles: ***Shopping Malls***, Barcelona, Arian Mostaedi, 2005;
 1. Chris van Uffelen: ***Malls & Department Stores***, Braun Publishing AG, 2009.

Šifra predmeta: 01.04.38	Naziv predmeta: KONTEKSTUALIZAM U URBANOM DIZAJNU – Trijadne konsekvence redizajna		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upute u metode detekcije urbanih trodimenzionalnih matrica, po artikulaciji historijskog i funkcionalnog konteksta; Raščlanjivanje osnovnih premisa jedinstvene matrice grada i strukturiranje pokazatelja kao osnovnih principa redizajna ansambala (volumena, struktura) i urbanih funkcija; Kriteriji za nivoe gradova;		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	a) Tipizacija arhitektonsko-urbanističkih struktura i njihovih formi po osnovi teorije i procesa dizajna i modela kontekstualizma: vremenske promjene, planske matrice, oblik i forma fizičkih struktura, detaljni kriterijalni i funkcionalni tretman arhitekture grada; Elementi arhitekture grada - trijadni odnos: kompleks - kontekst - forma; Elaboracija estetske komponente i odnosa prema konstruktivnom kontekstu; Neofunkcionalizam i urbanizam - funkcionalno i pojmovno razlikovanje; Historijski pregled urbanog karaktera i arhitekture grada, konteksta njegovog razvoja i urbane teorije; Urbane i prostorne konsekvence interpolacija, po osnovi kontekstualizma (pojam i nivoi obuhvata), b) Analiza i komparacija na primjerima iz naše i svjetske prakse, elementima i na makro planu i c) Zaključci i preporuke etičke, estetske, envajornmentalne, temporalne i dizajn-metode u postupku artikulacije karaktera kontekstualizma u urbanoj praksi;		
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje strukturalne analize urbanih prostornih sekvenci i urbomorfologije; Vještine: Mogućnost kreiranja kritičkog analitičkog osvrta na konkretni urbani prostorni obuhvat, promatrano po osnovi potreba za promjenama i sa aspekta kontekstualizma oblika i forma grada; Kompetencije: Sposobnost odabira dizajn-metode u postupku nove artikulacije urbanih prostornih sekvenci u kontekstu ambijenta;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 229 od 285

Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne konsultacije) i praktični dio (vježbe – uspostavljanje analitičkih kriterija i provođenje komparativne analize primjera i postupaka u procesu (re)dizajna urbanih prostornih sekvenci, u svrhu izrade urbanističkog projekta i njegove implementacije na terenu);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶³:	Individualni rad na vježbama (70%), razgovor prilikom predaje vježbe (30%), završni pismeni ispit za studente koji su tokom semestra prikupili manje od 70% kredita.
Literatura¹⁶⁴:	Obavezna: Bacon, N. E, Design of Cities, M.I.T. Press, Chicago, 1978 Brolin, C. B, Arhitektura u kontekstu, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Colin, R, i Koetter, F, Grad kolaž, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1988 Čakarić, J, Semantika transformacija urbo-vodnih konteksta, Mas Media d.o.o., Sarajevo, 2012 Hamidović, M, Kontekstualizam u urbanizmu, (Separat), Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 1998 Hamidović, M, Transformacija arhitekture grada, (Separat: Uvod, Prakticum), Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 1992 Lynch, K, Slika jednog grada, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1974 Venturi, R, Složenost i protivrečnosti u arhitekturi, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1987 Dopunska: Ostali odabir literature ovisan o užem tematskom određenju izborne grupe.

¹⁶³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.44	Naziv predmeta: OBLIKOVANJE URBANOG KRAJOLIKA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovladavanje metodologijom urbanističkog projektovanja u složenim odnosima prirodnog i artifičijelnog okruženja i njihovom organizacijom u prostoru. Projektovanje urbanog zelenila i sadržaja za odmor i rekreaciju kao i svih tipova komunikacija unutar ovih sadržaja.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Teoretske osnove analize urbanog i prirodnog pejzaža (slika grada), - Prirodni elementi pejzaža, - Stvoreni elementi pejzaža, - Perceptivno psihološki aspekti doživljaja pejzaža, - Sociološki aspekti, - ekološki aspekti projektovanja pejzaža, - Estetski aspekti pejzažnog projektovanja (kompozicija) -Metodologija pejzažnog projektovanja, - Istraživanje planske dokumentacije, - pojam Landscape urbanizma - formiranje koncepta, - detaljni dizajn i opis rješenja, - finalna prezentacija projekta i diskusija pred auditorijem (kolege studenti, asistenti, profesor).		
Ishodi učenja:	Znanje: Razvijanje analitičkog i kritičkog posmatranja ukupnih odnosa u urbanom i prirodnom okruženju. Poimanje prostora kao scenografskog okvira za odvijanje složenih procesa interakcije između stanovnika grada i njihovog okruženja. Vještine: Primjena metodologije pejzažnog projektovanja na dizajn ukupnog urbanog krajolika. Kompetencije: pejzažno planiranje i projektovanje urbanog krajolika		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – teoretske osnove i metodologija pejzažnog projektovanja; Individualni rad na studiji slučaja.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁶⁵ :	Semestralni zadatak 70% Aktivnost na nastavi 30% Završni ispit ; ukoliko student nije sakupio minimum poena.		
Literatura ¹⁶⁶ :	Obavezna: Norman K. Booth: „Basic Elements of Landscape Architectural Design“, Elsevier, Neew York, Amsterdam, Oxford, 1983.		

¹⁶⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 231 od 285

	Janet Waymark: „Modern Garden Design“, Thames&Hudson, London, 2003. Žuljić Vlasta-Jelena: Separati, Arhitektonski fakultet Sarajevu, 1984/1990/2000. Kevin Linč: „Slika jednog grada“, Građevinska knjiga, Beograd, 1974. Halprin, L.: „Gradovi“, <i>Gradjevinska knjiga</i>, Beograd, 1971. Rob Krier: „Urban space“, Academy editions, London Christian Norberg Schulz: „Genius loci“, Academy editions, London Kristijan Norberg-Šulc: „Egzistencija, prostor i arhitektura“, Agora, Građevinska knjiga, Beograd, 1975. Dopunska: K. Zite: „Umjetničko oblikovanje gradova“, Građevinska knjiga, Beograd, 1967. Vresk, M.: „Osnove urbane geografije“, Školska knjiga, Zagreb 1980
--	--

Šifra predmeta: 01.03.53	Naziv predmeta: OSOBE UMANJENIH TJELESNIH MOGUĆNOSTI I ARHITEKTONSKE BARIJERE		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 15 predavanja 28 vježbe 2 terenski rad	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Izučavanjem predmeta studenti se upoznaju sa filozofskim, sociološkim, psihološkim, etičkim, medicinskim i drugim aspektima problema, kao i principima projektiranja prostornih elemenata prilagođenih osobama umanjenih tjelesnih mogućnosti i njihovom interakcijom sa već izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici se kandidatu omogućuje ovladavanje metodologijom njihovog projektiranja. Od studenata se očekuje da ovladaju svim segmentima metodologije projektiranja objekata lišenih arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje osoba sa umanjenim tjelesnim mogućnostima i invalidnih lica koja koriste tehnička, ortopedska i druga pomagala.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1.- Literatura i terminologija 2.- Historijat 3.- Modaliteti invaliditeta 4.- Ko su osobe umanjenih tjelesnih mogućnosti 5.- Brojnost osoba umanjenih tjelesnih mogućnosti 6.- Filozofski, sociološki, psihološki, etički, medicinski, ekonomski i drugi aspekti problema 7.- Zakonska i druga regulativa 8.- Invalidska pomagala: invalidska kolica, štap, štace, hodalica, proteze, segway-wheelchair, exoskeleton,... 9.- Osnovni normativi vezani za invalidska kolica 10.-Elementarne i složene arhitektonske barijere 11.-Stanovanje: dnevni boravak, kuhinja, sanitarni čvor, spavaća soba... 12.-Javni objekti 13.-Javne garaže i parkiranje		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 233 od 285

	14.-Saobraćajna sredstva i putovanje njima (automobilom, vozom, avionom, brodom) 15.-Terenski rad (obilazak reprezentativnih objekata).
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja osobama umanjениh tjelesnih mogućnosti i arhitektonskim barijerama i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju objekata bez arhitektonskih barijera Kompetencije: projektiranje objekata bez arhitektonskih barijera u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶⁷:	parcijalni testovi, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 % i/ili integralni pismeni ispit 32% (za one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura¹⁶⁸:	Obavezna: 1. Fejzić, Emir i Irma Fejzić: Humaniziranje izgrađene okoline - Osobe umanjениh tjelesnih mogućnosti, Sarajevo , Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2016; 2. Fejzić, Emir i Irma Fejzić: Humaniziranje izgrađene okoline - Prostorne barijere , Sarajevo, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, 2016. Dopunska: 1. Follette Story, Molly i dr.: Univerzalni dizajn / Dizajniranje za ljude svih godina i sposobnosti , Tuzla, Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla i The Center for Universal Design N.C. USA, 2004; 2. Arhitektonsko-građevinski propisi za pomoć ljudima sa invaliditetom , Doboj, Udruženje paraplegičara, oboljelih od dječije paralize i ostalih tjelesnih invalida regije Doboj, 2003;

¹⁶⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

3. Fejzić, Emir: ***Osobe umanjenih tjelesnih sposobnosti i arhitektonske barijere***, Sarajevo, Arhitektonski fakultet u Sarajevu i Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla, 2001;
4. Marić, Andreja: ***Prostorna organizacija igre fizički oštećene dece u uslovima savremenog stanovanja***, Beograd, Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, 1979, posebno izdanje, br. 8;
5. ***Potrebe invalida u zgradama***, Doboj, Udruženje distrofičara Doboj, -.
6. Ackermann, Kurt i dr.: ***Behindertengerechte Verkehrsanlagen***, Düsseldorf, Werner Verlag GmbH & Co. KG., 1997.
7. Grosbois, Louis-Pierre: ***Handicap et construction***, Paris, Le Moniteur, 1996 ;
8. Stemshorn, Axel i dr.: ***Barrierefrei Bauen für Behinderte und Betagte***, Leinfelden-Echterdingen, Verlagsanstalt Alexander Koch GmbH, 1995;
9. Marx, Lothar: ***Barrierefreies Planen und Bauen für Senioren und behinderte Menschen***, Stuttgart+Zürich, Karl Krämer Verlag, 1994.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta		Obrazac SP2 Stranica 235 od 285
---	--	--	---

Šifra predmeta: 01.04.35	Naziv predmeta: OSOVINA RAZVOJA – PROSTORNO-PLANSKA TEORIJA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [oblast urbanizam i prostorno planiranje]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Davanje osnovnih uputa o specifičnom i vrlo aktualnom tematskom određenju iz oblasti prostornog planiranja. Razjašnjenja elemenata i kriterija kao prioriteta za koncipiranje savremenog planskog pristupa u definiranju osnovnih pravaca razvoja urbanih sistema u prostoru.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Definicija pojmova „osovina razvoja“ i „razvoj“ i ključne riječi: počeci teorije osovine razvoja (linearni grad i teorije); suvremene teorije osovine razvoja; aplikativne mogućnosti osovinskog razvoja u svijetu i u BiH; konurbacija i metropolizacija kao specifičan vid organizacije prostora. Teme vježbanja: Konkretne uporedne grafo-analičke analize razvoja u prostoru po sistemu osovina razvoja; BiH i njene mogućnosti razvoja ovog tipa.		
Ishodi učenja:	Znanje: Sticanje vještine analize morfološko-funkcionalnog razvoja prostora i tipologizacije; Sposobnost pripremanja, obrade, interpretacije i prezentiranja podataka uz korištenje odgovarajućih kvalitativnih i kvantitativnih tehnika. Vještine: Kompetencije:		
Metode izvođenja nastave:	Komparativna izlaganja uz adekvatne predloške.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁶⁹ :	Semestralni zadatak (40%), aktivnost (10%) i završni ispit (usmena i grafička prezentacija i komparativna kritička analiza) (0–50 %).		
Literatura ¹⁷⁰ :	Obavezna: Čaldarević, O. (1985). <i>Urbana sociologija</i> . Zagreb: Globus.		

¹⁶⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 236 od 285

	Kečkemet, D. (1981). <i>Grad za čovjeka</i>. Zagreb: Društvo historičara umjetnosti Hrvatske. Marinović-Uzelac, A. (2001). <i>Prostorno planiranje</i>. Zagreb: Dom svijet. Scargill, D. J. (1979). <i>The form of cities</i>. London: Bell & Hyman. Supek, R. (1987). <i>Grad po mjeri čovjeka</i>. Zagreb: Naprijed. Žuljić, V-J. (1996). Osovine razvoja sarajevske regije – Ekonomija, Sarajevo. Dopunska:
--	--

Šifra predmeta: 01.06.13	Naziv predmeta: OTPORNOST KONSTRUKCIJA NA POŽAR		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 30 Predavanja Vježbe Seminar	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Multidisciplinarno: Nosive konstrukcije i protivpožarno inženjerstvo		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje znanja o ponašanju građevinskih materijala, elemenata i konstrukcija u požarnim okolnostima kao i o mjerama aktivne i pasivne zaštite arhitektonskih konstrukcija od požara i relevantne regulative iz ove oblasti u BiH, EU i svijetu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<i>Požar kao fenomen; Pojam vatre. Definicija požara. Istorija požara. Statistike požara. Scenariji stvarnih požara arhitektonskih objekata; Grenfell Tower Fire London 2017. Madrid Winsdor Tower 2005. Caracas Parque Tower 2004. Požar na aerodromu Düsseldorf 1996. Veliki požar u diskoteci u Geteborgu, 1998. Uzroci i načini nastajanja požara; Vrste požara. Gorenje. Toplotna provodljivost. Zapaljivost. Plamen. Tinjanje. Teorijske osnove požara; Fizički i hemijski opis modela nastanka vatre. Požarno opterećenje i specifično požarno opterećenje. Kalorična moć. Gorivost. Temperatura pri požaru. Teorija razvoja požara. Standardni požari: ISO 834. ASTM E 119. JIS A 1304, Parametarske krive požara. Prostiranje toplotne energije pri požaru. Širenje plamena pri požaru. Brzina širenja požara. Ponašanje građevinskih materijala pod uticajem visokih temperatura; Čelik. Beton. Betonski čelik. Armirani beton. Drvo. Aluminijski. Cement. Kreč. Gips. Tekstil. Plastični materijali. Akrili. Fluoroplastike. Najlon. Polietilen. Polikarbonati. Polistiren. Polivinilhloridi. Mineralna vuna. Poliuretani. Silikoni. Prirodna i vještačka guma. Otpornost na požar; Pojam otpornosti na požar. Otpornost na požar elemenata građevinskih konstrukcija. BAS TC 37 – “Sigurnost građevina od požara” ; CEN/TC 127 – “Fire Safety in Buildings”. Mjere protivpožarne zaštite kod arhitektonskih objekata; Aktivne i pasivne mjere zaštite od požara. Požarni sektor. Protivpožarna vrata. Protivpožarni zidovi. Ventilacioni kanali i otvori. Vatrootporni sistemi i</i>		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 238 od 285
--	--

	njihova primjena. Evakuacioni putevi. Požarna stepeništa. Požarni put. Gašenje požara. Hidrantska mreža. Protivpožarni aparati. Sprinklerski sistemi. Sistemi vatrodajave. Panik rasvjeta. Mjere zaštite od požara. Zakonska regulativa u BiH. Zakonska regulativa EU.
Ishodi učenja:	Znanje: Savladavanjem gradiva iz oblasti ovog predmeta, polaznici će razumjeti problematiku nastajanja i širenja požara u arhitektonskim objektima i ponašanju različitih vrsta konstrukcija i materijala u požarnim okolnostima Vještine: Pravilna primjena aktivnih i pasivnih mjera zaštite od požara u arhitektonskim objektima u projektovanju, građenju i eksploataciji objekta Kompetencije: Sposobnost analize uticaja požara, rizika i procjena ranjivost konstrukcije i objekta na djelovanje požara
Metode izvođenja nastave:	Auditorna predavanja i vježbe. Tokom pohađanja vježbi, svaki kandidat treba uraditi dva seminarska rada, jedan iz oblasti ponašanja građevinskih materijala pod uticajem visokih temperatura, a drugi iz oblasti pasivnih i aktivnih mjera zaštite od požara. Seminarski radovi se prezentiraju, a na osnovu prezentacije se vodi diskusija između kandidata uz moderaciju od strane nastavnika.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷¹:	Ocjena iz predmeta se izvodi kroz redovno prisustvo nastavi (max 10%), aktivnost u nastavnom procesu i diskusijama (max 10%), izradi dva seminarska rada (max 20% svaki) i završni ispit (max 40%).
Literatura¹⁷²:	Obavezna: Džidić, S. (2015). <i>Otpornost betonskih konstrukcija na požar</i>. Sarajevo: IBU; Egan, D. M. (1990). <i>Građevinske konstrukcije i požar</i>. Beograd: Građevinska knjiga; Hadžiselimović, E., Kleut, N. (1991). <i>Požarna karakterizacija materijala i elemenata građevinskih konstrukcija</i>. Sarajevo: NIRO Institut zaštite od požara i eksplozije. Dopunska: Džidić, S, Kovačević, I, Kozlica, S. (2017) <i>Concrete Studies</i>, Sarajevo IBU.

¹⁷¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.04.45		Naziv predmeta: REKREACIJA I SLOBODNO VRIJEME	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Upoznavanje sa osnovnim elementima promišljanja projektovanja prostora u kontekstu urbanog, a u funkciji odmora, rekreacije – provedbe slobodnog vremena. Važnost da se razvije razumijevanje dinamika prostora, potrebe za promjenama i poboljšanjima. Podržavanje ideje Mens sana in corpore sano, kroz kreiranje prostora za različite vrste rekreacije unutar gradskoga tkiva sa insistiranjem na primjeni savremenih funkcionalno-tehničkih i estetsko-kreativnih rješenja urbanog prostora čije potencijale nerijetko zanemarujemo, posebno kada su u pitanju njegove ekološke performanse. Cilj je upoznavanje studenta sa odgovornošću u kreiranju urbanog krajolika, kao i pronalaženju efikasnijih i savremenijih rješenja za podizanje ukupnog kvaliteta života - Urbanitet u Gradu.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		1 Rekreacija u funkciji provedbe slobodnog vremena; 2-3 Pojam i vrste rekreacije; 4-6 Prostori i površine za Rekreaciju; 7-8 Klasifikacija rekreacionih prostora u urbanoj i van-urbanoj zoni; 9-10 Redefinicija pojedinih gradskih prostora u funkciji ostvarenja pozitivnih bilansa za namjenu rekreacije „u najbližem okruženju“; 11 Weekend rekreacija / tipovi i organizacioni modeli; 12 Turističke zone i naselja sa pripadajućim karakteristikama, 13 Banjsko-klimatsko-lječilišne zone i naselja / karakteristike i organizacije prostora; 14 – 15 Redefiniranje BROWNFIELD zona u funkciji kreiranja kvalitetnih sadržaja: odmora, zabave, sporta, te zadovoljenja kulturnih i svih drugih potreba stanovništva, koje se realiziraju kao programski okviri najrazličitijih vidova provedbe slobodnoga vremena.	
Ishodi učenja:		Znanje: Kroz trening na konkretnoj lokaciji sa kojom student ostvaruje relaciju prostor – korisnik moguće je pretpostaviti	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 240 od 285

	ishod koji je istovremeno kreacija i dobrobit na nivou zajednice i pojedinca. Vještine: Student/ica u toku rada u semestru analizira i izrađuje koncept sa detaljima prilagodjenim užoj temi Kompetencije: Sposobnost studenta da u gotovo „dovršenom“ gradskom krajoliku prepozna potencijale za promjene pa i za ovakve koje će poprimiti sadržaje nužne gradskom čovjeku, koji svakim danom ima sve više slobodnoga vremena, a sve manje izbora načina kako da ga utroši.
Metode izvođenja nastave:	Teoretski paket, rad u Seminaru, rad u timovima po Temama - oslonjeno na projekat UP6, poželjan je interaktivni rad, a kao dodatni poticaj omogućiti rad u formi Workshop-a.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷³:	Ocjena iz predmeta se izvodi iz projekta -70, teoretskog ispita 20 i aktivnosti studenta-10%.
Literatura¹⁷⁴:	Obavezna: Giedion, S. (1969). <i>Prostor, vrijeme, arhitektura</i>. Belgrade: Građevinska knjiga. Hadžimurtezić, A. <i>Sarajevo pješački grad</i> (Master's thesis defended at the Faculty of Architecture in Sarajevo) Jenks, M. (2000). <i>The Compact City, a Sustainable Urban Form?</i> Nondon, New York: E & FN Spoon Press. Le Corbusier, C. J. (1974). <i>Način razmišljanja o urbanizmu</i> (T. Maksimović, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga. Lynch, K. (1974). <i>Slika jednog grada</i>. Belgrade: Građevinska knjiga. Marinović – Uzelac, A. (1986). <i>Naselja, gradovi, prostori</i>. Zagreb: Tehnička knjiga. Mc Harg I. L. (1969). <i>Design with Nature</i>. New York: The Natural History Press. Mutloch, J. L. (2000). <i>Introduction to Landscape Design</i>. New York: John Wiley & Sons. Peters P. (1977). <i>Fussgängerstadt</i>. Munich: Callwey Press. Robertson, M., Tugnutt, A. (1987). <i>Making Townscape</i>. London: Batsford, Ltd. Shirley, P., Moughtin, C. (2004). <i>Urban Design – Green Dimensions</i>. London: Routledge.

¹⁷³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Uhlig, K. (1979). *Pedestrian Areas: From Malls to Complete Networks*. New York: Architectural Book Publishing Company.

Wildermuth H. (1994). *Priroda kao zadaća*. Zagreb: Državna uprava za zaštitu kulturne I prirodne baštine. Izborna: Aktuelni dokumenti prostornog uređenja, Planovi zaštite posebnih područja, Svjetski primjeri, autorski projekti.

Šifra predmeta: 01.03.45	Naziv predmeta: SAJMIŠTA I IZLOŽBE		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 15 predavanja 28 vježbe 2 terenski rad	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje teoretskih i praktičnih znanja o projektiranju objekata namijenjenih za sajmišta i izložbe. Kroz historijski pregled analiziraju se uzroci nastanka ovakvih objekata, te njihova transformacija i održivost u današnjem trenutku. Studentima se pojašnjava i svrha i filozofija gradnje ovih objekata i to kroz historijski pregled, referentne primjere te današnji način projektovanja i izgradnje u makro i mikro okruženju, kao i njihova interakcija sa izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici se kandidatu omogućuje ovladavanje metodologijom projektiranja ove specifične vrste objekata u praksi.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Literatura i terminologija 2. Uvod u dizajn kompleksa sajmišta i izložbi. 3. Historijski razvoj uz navođenje međunarodnih i domaćih primjera. 4. Historijski razvoj uz navođenje i analizu međunarodnih i domaćih primjera. 5. Kriterij za izbor lokacije kompleksa. 6. Urbanističke postavke kompleksa u okviru makro i mikro lokacije. 7. Zoniranje kompleksa te analiza potrebnih osnovnih, pomoćnih i pratećih sadržaja. 8. Organizacija vanjskog i unutarnjeg saobraćaja.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 243 od 285

	9. Funkcionalna organizacija, dispozicija i potrebni sadržaji. 10. Karakteristični tipovi i konstruktivni sklopovi objekta. 11. Kriteriji za izbor odgovarajućeg materijala za konstrukciju. 12. Oprema i obrada prostora sa akcentom na ekonomičnost, savremeni način gradnje, transformabilnost i bezbjednost. 13. Oblikovanje unutarnjeg prostora, modul izložbenog prostora - „štanđ“. 14. Karakteristični i referentni primjeri. 15. Terenski rad (obilazak reprezentativnih objekata).
Ishodi ućenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja o objektima sajmišta i izložbi i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju objekata sajmišta i izložbi Kompetencije: projektiranje kompleksa objekata sajmišta i izložbi u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁵:	parcijalni testovi, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 % i/ili integralni pismeni ispit 32% (za one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura¹⁷⁶:	Obavezna:

¹⁷⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

1. Hadrović Ahmet: ***Velike svjetske izložbe: arhitektura kao prethodnica budućnosti***, UNSA, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015
2. Marg, Volkwin: ***Neue Messe Leipzig / New Trade Fair Leipzig: von Gerkan, Marg und Partner 1992 - 1996***, 1996
3. Dančević, Desimir: ***Konstruktivni sistemi u visokogradnji***, Niš, Institut za dokumentaciju zaštite na radu, 1978;

Dopunska:

1. Schulte, Karin: ***Trade Fair Design Annual 2007/2008 Messedesign Jahrbuch: International (Trade Fair Design Annual: International)***, 2008
2. Morgan, Conway Lloyd: ***Trade Fair Design Annual 2004/2005 / Messedesign Jahrbuch 2004/2005: International***, 2005
3. Sabine Marinescu, Janina Poesch: ***Trade Fair Design Annual 2008-2020, Messedesign Jahrbuch: International***
4. Rile, Herman i dr.: ***Prostorne krovne konstrukcije***, Beograd, Građevinska knjiga, 1977;

Šifra predmeta: 01.03.17	Naziv predmeta: SAOBRAĆAJNI OBJEKTI		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: izborni		Ukupan broj sati: 90 Predavanje: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet; Oblast za arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta jeste upoznavanje sa problematikom koja se bavi izučavanjem saobraćajnih objekata: autobuskih, željezničkih i aerodromskih putničkih terminala, njihovim karakteristikama u odnosu na lokaciju, funkciju, tehnološki proces, odabir adekvatne strukture kroz primjenu karakterističnih konstruktivnih sistema, naglašavanje arhitektonsko-oblikovne komponente i humaniziranje izgrađenog prostora. Studentima se pojašnjava filozofija gradnje ovih objekata u makro i mikro okruženju, kao i njihova interakcija sa izgrađenim i prirodnim okolišem. U konačnici se kandidatu omogućuje ovladavanje metodologijom projektiranja ove vrste objekata u praksi.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	16.-Uticaj saobraćajnih objekata na okolinu 17.-Istorijski osvrt na razvoj autobusa i autobuskih putničkih terminala 18.-Osnovni dijelovi autobusnog putničkog terminala, njihova funkcija i proračun dimenzija 19.-Primjeri reprezentativnih autobuskih putničkih terminala 20.-Istorijski osvrt na razvoj željeznice 21.-Istorijski osvrt na razvoj željezničkih putničkih terminala		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 246 od 285

	22.-Tipovi željezničkih putničkih terminala i njihov smještaj u tkivu grada 23.-Osnovni dijelovi željezničkog putničkog terminala, njihova funkcija i proračun dimenzija 24.-Primjeri reprezentativnih željezničkih putničkih terminala 25.-Istorijski osvrt na razvoj avijacije 26.-Podjela aerodroma 27.-Osnovni dijelovi aerodromskog putničkog terminala i njihova funkcija 28.-Proračun dimenzija osnovnih dijelova aerodromskog putničkog terminala 29.-Primjeri reprezentativnih aerodromskih putničkih terminala Terenski rad (obilazak reprezentativnog objekta).
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje specifičnih znanja o saobraćajnim objektima i njihovom projektiranju Vještine: ovladavanje vještinama primjene specifičnih znanja o projektiranju saobraćajnih objekata Kompetencije: projektiranje saobraćajnih objekata u praksi
Metode izvođenja nastave:	predavanja ex-catedra grafičke vježbe obilazak reprezentativnog objekta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁷:	parcijalni testovi/prezentacije, 2 tokom semestra 16%+16% grafički rad/vježbe 64 % ostali elementi (prisustvo nastavi, aktivnost na predavanjima, prisustvo vježbama itd.) 4 % i/ili integralni pismeni ispit/finalna prezentacija 32% (za

¹⁷⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	one koji nisu zadovoljili na provjerama u toku semestra). Da bi konačna ocjena bila pozitivna, svaki segment ispita mora biti pozitivno ocijenjen!
Literatura ¹⁷⁸ :	Obavezna: 3. Alikalfić Vera i Bilalić Sabrija : <i>Autobuske i željezničke stanice</i>, skripta 4. Putnik, Nikola: <i>Autobaze i autostanice</i>, Beograd, Saobraćajni fakultet Univerziteta u Beogradu, 1992; 5. Fejzić, Emir: <i>Pojava i razvoj željeznice i željezničkih putničkih terminala</i>, Sarajevo/Beograd, University Press/Građevinska knjiga Beograd, 2011; 6. Fejzić, Emir: <i>Suvremeni željeznički putnički terminali</i>, Sarajevo/Beograd, University Press/Građevinska knjiga Beograd, 2011; 7. Fejzić, Emir: <i>Funkcioniranje i proračun željezničkih putničkih terminala</i>, Sarajevo/Beograd, University Press/Građevinska knjiga Beograd, 2011; 8. Fejzić, Emir: <i>Civilni aerodromi i aerodromski putnički terminali</i>, Sarajevo, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2005; Dopunska: 9. Milošević, Božidar: <i>Željezničke stanice i čvorovi</i>, Beograd, Saobraćajni fakultet Univerziteta u Beogradu, 1980; 10. Tomić, Milovan: <i>Stacionarni saobraćaj</i>, Beograd, Saobraćajni fakultet u Beogradu, 1979; 11. Ferrarini, Alessia: <i>Railway Stations</i>, Milano, Electa, 2005; 12. Parissien, Steven: <i>Station to Station</i>, London, Phaidon - Reprinted in paperback, 2001;

¹⁷⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 248 od 285

	13. Dempsey, Paul Stephen: <i>Airport Planning and Development Handbook</i> , New York, McGraw-Hill. 2000.
--	---

Šifra predmeta: 01.04.39	Naziv predmeta: TRANSFORMACIJA I BUDUĆA ORGANIZACIJA RURALNIH NASELJA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 (1+1) Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast – Urbanizam i prostorno planiranje		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ruralni teritorij je, u teorijskom i praktičnom pogledu, zapaženo zanemaren u oblasti planiranja i projektovanja. Upute za planiranje buduće redistribucije seoskih naselja, koja su globalni problem svake organizovane države, jesu nužna posljedica transformacija u funkcionalnoj organizaciji prostora države. Heterogenost i višebrojnost ruralnih naselja u BiH će biti posebno tretirana zbog potreba za izradom racionalnih planskih dokumenata i ispravnog uspostavljanja sistema za njihovu implementaciju.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Upoznavanje sa opštom i posebnom problematikom organizacije prostora ruralnog karaktera, a posebno sa važnošću uređenja i projektovanja vangradskih teritorija; Naznaka tipova ruralnih aglomeracija, namjene i funkcija sela u sistemu naselja; Elementi projektovanja naselja seoskog tipa; Tumačenje pojmova: selo, geneza, definicija i razvoj kroz historiju; Sela u BiH i njihov potencijal za život i racionalizaciju mreže naselja; Indikatori i kriteriji za elemente prepoznavanja i organizacije naselja i seoske okućnice; Sociološko-funkcionalne i prostorno-organizacione karakteristike regionalnog značaja; Morfološke i funkcionalne konsekvence tipova ruralnih naselja; Sistem saobraćaja, dostupnost naseljima većeg nivoa, uticaj na proizvodnju i na društveno-kulturni život u selu; Pregled razvoja tipova tradicionalnog bosansko-hercegovačkog sela;		
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje savremenog koncepta prostorne organizacije seoskog naselja; Vještine: Korištenjem novih funkcionalnih elemenata, sposobnost rješavanja prostorne organizacije seoskog naselja i karakterističnih seoskih kuća; Kompetencije: Mogućnost učešća u izradi prostorno-planskih dokumenata ruralnih naselja;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 250 od 285
--	--

Metode izvođenja nastave:	Teorijski dio (predavanja i individualne konsultacije) i praktični dio (vježbe – analize i funkcionalno određenje potreba racionalizacije ruralnih sistema);
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁹:	Individualni rad na vježbama (70%), razgovor prilikom predaje vježbe (30%), završni pismeni ispit za studente koji su tokom semestra prikupili manje od 70% kredita.
Literatura¹⁸⁰:	Obavezna: Cvijić, J, Balkansko poluostrvo i južnoslovenske zemlje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1966 Hamidović, M, Gramatika toposa Bosne, Muzej grada Zenice, 2000 (str. 79-94) Hamidović, M, Modeli eksperimentalnih sela, Društvo arhitekata i urbanista Jugoslavije, Beograd, 1985 Hamidović, M, Rurizam, Separati, Arhitektonski fakultet Sarajevo, 1988 Marinović-Uzelac, A, Prostorno planiranje, Dom i svijet, Zagreb, 2001 (str. 411-428) Simonović, Đ, Uređenje seoskih naselja, Građevinska knjiga, Beograd, 1980 Studija .Transformacija, prostorna organizacija i uređenje ruralnih naselja u BiH, Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta, Sarajevo, 1981 (Urednik i autor separatnih studija M. Hamidović}) Trumić, A, Urbano selo., Raskršće, Svjetlost, Sarajevo, 1981 Dopunska: Posebna izdanja Glasnika Zemaljskog muzeja (G.Z.M.) u Sarajevu - Etnografija

¹⁷⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.06.24		Naziv predmeta: VISOKI OBJEKTI U ARHITEKTURI	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 9
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 90 (45+45)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast Arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja / Konstruktivni sistemi/Arhitektonsko projektovanje		
Preduslov za upis:	Položeni ispiti na predmetima Katedara na prethodnim godinama.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj nastave je upoznavanje sa suvremenim konceptima projektovanja visokih zgrada, u smislu specifičnosti projektnog zadatka, kao i izučavanje i primjena savremenih tehnoloških i konstruktivnih rešenja u projektovanju i građenju ove vrste objekata.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Razvoj visokih objekata kroz historiju; hronologija strukturnog rasta; djelovanje opterećenja na visoke objekte; načela seizmologije; seizmička opterećenja; mjere strukturne efikasnosti; strukturni oblici visokih zgrada; strukturni koncepti; strukturne forme; dizajn visokih objekata u arhitekturi; koncepti i tipologija; materijalizacija, tehnologije izvođenja visokih objekata; inventivne tehnologije oplatovanja i betoniranja – puzajuće oplata; primjeri izvedenih konstrukcija visokih objekta; udobnost i sigurnost korištenja objekta sa aspekta ugrađenih materijala; principi organizacije gradilišta kod izvođenja visokih objekata; fasade visokih objekata; materijalizacija fasada; instalacioni sistemi visokih objekata; energetska efikasnost kod visokih objekata; prednosti armiranog betona; zaštita visokih objekata od požara; temeljenje; temeljenje - interakcija tla i konstrukcije.		
Ishodi učenja:	Znanje: Savladavanjem gradiva iz oblasti ovog predmeta, polaznici će razumjeti i usvojiti principe konstruktivnog projektovanja i planiranja gradnje visokih objekata i njihovo primjenjivanje u samostalnim projektima. Upoznavanje sa fenomenom visokih zgrada uz kritički osvrt na ekonomski kontekst. Vještine: Izrada sveobuhvatne analize, kojom se postiže		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 252 od 285

	razumijevanje konstruktivnih i inženjerskih problema u procesu projektovanja visokih arhitektonskih objekata, te usvajanje principa rješavanja konstrukcija arhitektonskih visokih objekata i sticanje uvida u njihovu kompleksnost na različitim konkretnim zadacima. Kompetencije: Osposobljavanje za formiranje logičkog konstruktivnog sistema visoke zgrade, u fazi idejnog rešenja. Sticanje potrebnog nivoa konstruktorskog znanja, kojima arhitekta može adekvatno odgovoriti na postavljeni zadatak.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja: usmeni i demonstracijski; metoda razgovora, demonstracije, usmenog izlaganja; Način vježbi: demonstracijski i konsultacijski.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸¹:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem seminarskog rada ili idejnog projekta na zadatu temu. Seminarski rad ili idejni projekat nose 80 % ocjene (dvije prezentacije-klausure); Završni ispit 20 % ocjene. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnici i saradnici preporuče na početku izvođenja nastave.
Literatura¹⁸²:	Obavezna: Coull, A., Smith, Stafford, B. (Eds). (1997). <i>Tall Buildings</i>. London: Pergamon Press. Hrnjić, H., Čaušević, A., & Skoko, M. (2012). <i>Otpornost materijala</i>. Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Lyn, T. Y., Stotesbury, S. (1994). <i>Structural Concepts and Systems for Architects and Engineers</i>. Hoboken, NJ: John Wiley. Lynn, S. B. (1996). <i>Advances in Tall Buildings</i>. Delhi: CBS Publishers and Distributors, Delhi. Taranath, B. S. (1998). <i>Structural Analysis and Design of Tall Buildings</i>. New York: Mc Graw Hill. Dopunska: U dogovoru s predmetnim profesorom pojedinačno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinog kandidata

¹⁸¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.59	Naziv predmeta: ZGRADE ZA KULTURU 2		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI PREDMET		Ukupan broj sati: 90 Predavanja: 30 Vježbe: 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Arhitektonsko projektiranje/		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim i morfološkim karakterom teataru i sakralnih zgrada. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijskim odrednicama i suvremenim tendencijama u projektiranju zgrada za kulturu. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja zgrada teataru i sakralnih zgrada srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	1. Historijski razvoj zgrada za kulturu. 2. Suvremena načela . 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije teataru i sakralnih zgrada. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja teataru i sakralnih zgrada. 5. Arhitektonsko programiranje teataru i sakralnih zgrada. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova teataru i sakralnih zgrada.		
Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektiranju zgrada za kulturu. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se teatri i sakralne zgrade razvijaju kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje, istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Razvijanje vještina za prezentaciju i komunikaciju projektnog rješenja. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrade biblioteke i muzeja prosječne kompleksnosti, na osnovu integriranog znanja iz više predhodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 254 od 285

	oblikovno-konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸³:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Prezentacije (20% od ukupne ocjene); Obrane projekta (20% od ukupne ocjene).
Literatura¹⁸⁴:	Obavezna: Aktuelna stručna i teorijska literatura iz područja arhitekture teataru i sakralnih zgrada. Picard,Q., RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert,E., Architects' Data, Blackwell Science, Third Edition, 2000 De Chiara,J., Crosbie J.M., Time-Saver Standards for Building Types, McGraw-Hill – Fourt Edition, 2001 Sshmolke,B., Construction and Design Manual Theaters and Concert Halls, DOM publishers, secondedition, 2011 Stegers,R., Sacred Buildings, Design Manuals, Birkhäuser, 2011 Dopunska: Durmišević,E., Pašić,A., Çolakoğlu,B., Dynamic Architecture, University of Twente, 2015 Aktuelni arhitektonski magazini, knjige o arhitekturi, urbanom planiranju, urbanom projektovanju i pejzažnoj arhitekturi, priručnici arhitektonskog projektovanja i monografije o arhitektima

¹⁸³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.02.31.	Naziv predmeta: ARHITEKTONSKE INTERVENCIJE NA OBJEKTIMA I CJELINAMA GRADITELJSKOG NASLJEĐA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 1.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 Predavanja 15 Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na Oblast za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	Nema preduslova		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa stvarnim situacijama i problemima savremenog dizajna u historijskom kontekstu, analiza primjera, materijalizacija, spoj novog i starog, te savremene teorije u ovoj oblasti, rad na projektantskom zadatku na nivou idejnog rješenja. S obzirom na izborni karakter predmeta svake godine plan se u manjoj mjeri prilagođava sadržaju i odabranoj temi ili lokaciji.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1.Uvod – pregled problematike i teme izbornog predmeta 2. Analiza, istraživanje i definiranje pojmova i okruženja 3. Urbani arhitektonski kontekst i elementi koji utiču na dizajn; 4. Kritične i fokusne tačke lokacije (sa naglaskom na odabrani lokalitet) 5. Arhitektonske i urbanističke dominante u prostoru 6./7.Analiza urbane i arhitektonske tipologije (s naglaskom na odabrani lokalitet) konzistentnost i kontinuitet, diskontinuitet, urbana forma i urbani proces 8.Metafizički kontekst / genius loci, zeitgeist, symbolism. 9./10. Teoretska podloga - savremeni regionalizam - Kritički regionalizam 11. Primjeri, studije slučaja (pozitivni i negativni) 12./13.Pristupi projektovanju (dijalog, suprotstavljanje, provokacija u prostoru) 14. Arhitektonske intervencije / odabir projektantskog pristupa 15.Zaključna predavanja, osvrt na zadatak		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 256 od 285
--	---

Ishodi učenja:	Znanje: Poznavanje teoretskih i praktičnih pristupa pri prostornoj artikulaciji novih struktura unutar postojećeg historijskog urbanog tkiva. Vještine: Analiza elemenata koji definiraju kontekst/ambijent, vještina prepoznavanja sintakse prostora te artikulacija odgovarajućeg arhitektonskog rješenja Kompetencije: Omogućavanje studentima da sagledaju i prepoznaju vrijednosti historijskog i arhitektonskog konteksta, te da usvoje argumentiran pristup projektovanju u kompleksnim historijskim urbanim okruženjima.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja – tj. izlaganja sa grafičkim priložima (prezentacija) te učesće studenata u diskusiji. Izrada projekta na idejnom nivou - Interpolacija nove strukture u postojeće historijsko tkivo grada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁵:	Aktivno učešće u nastavi (diskusija) i pohađanje predavanja 20% ,Grafički rad 80%. Aktivnost (min.10-max.20 bodova) Struktura ocjene grafičkog rada (analiza 15 - 25 bodova, koncept 15 -25 bodova, završna rad i prezentacija 15 - 30 bodova)
Literatura¹⁸⁶:	Obavezna: /Dopunska: Literatura je individualna i mijenja se u zavisnosti od praktičnog dijela zadatka. Brent Brolin, C, Arhitektura u Kontekstu IRO Građevinska knjiga, Beograd , 1985 Finch, P, Learning form Longevity, Architectural Review,200 Finch, P, The Certainty of Change, Architectural Review, 2007 Finch, P, Spanning Cultural Difference, Architectural Review, 2007, članci Forty, A, Words and buildings – A Vocabulary of Modern Architecture, Thames and Hudson, London, 2012. Liane, L, and Tzonis, A, Why Critical Regionalism Today?" In Architecture + Urbanism, May 1990. Maroevic, I, Novo u starom (New in Old), Architectural Faculty in Zagreb,1992

¹⁸⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 257 od 285

	Norberg-Schulz, C, Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture. New York: Rizzoli, 1980 Petrucchioli, A, After Amnesia: Learning from the Islamic Mediterranean Urban Fabric, ICAR, University of Virginia, 2007 Rossi, A, Arhitektura grada, Građevinska knjiga, Beograd, 2008. Stan, A, Points and Lines“ Diagrams and Projects for the City, Princeton Architectural Press, 1999 Schmaling, S, Masked Nostalgia, Chic Regression, The Critical Reconstruction of Berlin, Harvard Design Magazine, Back issue 23, 2007 Spector, T, The Morals of Modernist Minimalism – A Provocation, Harvard Design Magazine, fall 2006/winter 2007
--	---

Šifra predmeta: 01.03.71	Naziv predmeta: ZGRADE ZA SPORT		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI PREDMET		Ukupan broj sati: 90 Predavanja 30 Vježbe 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet - Arhitektonsko projektiranje		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa historijskim, tipološkim i morfološkim karakterom zgrada za sport. Provedba predmeta je bazirana na funkcionalno-organizacijske odrednice i suvremene tendencije u projektiranju zgrada za sport. Predavanja osiguravaju i stručnu metodologiju za izradu idejnih arhitektonskih rješenja zgrada za sport srednje kompleksnosti.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	1. Historijski razvoj zgrada za sport. 2. Suvremena načela zgrada za sport. 3. Prostorno-funkcionalne grupe i prostorne konfiguracije zgrada za sport. 4. Urbanističko-arhitektonski i ambijentalni aspekt planiranja zgrada za sport. 5. Arhitektonsko programiranje zgrada za sport. 6. Analiza arhitektonskih tipova i funkcionalno-prostornih sklopova zgrada za sport.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 258 od 285
--	---

Ishodi učenja:	Znanje: Stjecanje znanja za učešće u planiranju, programiranju i arhitektonskom projektiranju zgrada za sport. Kroz predavanja i vježbe student će steći znanje u vezi sa metodologijom projektiranja prostorno-funkcionalnih grupa kojim se zgrade za sport razvijaju kroz kontekst, formu, funkciju, tehnologiju i materijalizaciju. Vještine: Integracija teorijskog i praktičnog znanja kroz semestralni rad potiče i individualni pristup rješavanju problema kod svakog pojedinog studenta, kao i razvijanje, istraživanje i upotrebu tradicionalnih i suvremenih materijala i tehnologija. Kompetencije: Student je sposoban izraditi idejni arhitektonski projekt zgrada za sport prosječne kompleksnosti, na osnovu integriranog znanja iz više predhodnih stručnih predmeta, gdje istovremeno savladava oblikovno-konceptualne i tehničke metodološke osnove arhitektonskog projektiranja.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja – EX catedra / multimedija; Rad u studiju – individualni zadaci / rad pod nadzorom; Rad u simulaciji arhitektonskog projektnog studija sa prezentacijom i diskusijom razvoja arhitektonskih idejnih rješenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁷:	Znanje studenata se ocjenjuje na osnovu uspješno izrađenog semestralnog zadatka (60% od ukupne ocjene); Testovi, prezentacije i odbrane projekta (40% od ukupne ocjene).
Literatura¹⁸⁸:	Obavezna: Hofmeister, Sandra, (urednik), Sports Facilities: Leisure and Movement in Urban Space, Detail Translation edition, 2019 Geraint John, Rod Sheard: STADIA A DESIGN AND DEVELOPMENT GUIDE; Architectural press, 2001 Rod Sheard: SPORTS ARCHITECTURE; Spon press, London & NY, 2001 Dopunska: Picard, Quentin RIBA, The Architects Handbook, Blackwell, 2002; Neufert, Ernest – Architects' Data, Blackwell Science – Third Edition, 2000

¹⁸⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica **259** od
285

IZBORNI PREDMETI IV SEMESTRA

Šifra predmeta: 01.02.37.	Naziv predmeta: DEFINIRANJE AMBIJENTALNIH CJELINA - AUSTRO-UGARSKI PERIOD		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 6
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 60 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1 Terenski rad 2 sedmodnevni/cjelodnevni	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski kontekst: Definiranje ambijentalnih cjelina arustro-ugarskog perioda. Teorijski kontekst: U formi radionice/workshopa obaviti upoznavanje studenata sa metodologijom izrade istraživačko-dokumentacionog materijala, koji se koristi u praksi kao osnova za izradu planova, projekata, i kao smjernice za davanje urbanističkih saglasnosti i građevinskih dozvola. Praktični kontekst: Cilj je da se omogući realna spoznaja o prostoru u kojem postoje arhitektonske vrijednosti, pravilno valorizira i kroz daljnju izgradnju očuva, a ne degradira.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	- Upoznavanje sa odabranom lokacijom - Analiza (istraživanje i dokumentiranje) dijela ambijenta - Metodološki pristup - istraživanje, analiza, valorizacija područja koja imaju vidljive tragove Austro-Ugarskog perioda; - Upoznavanje lokacije na terenu - Snimanje (tehnički crteži I foto dokumentacija) - Utvrđivanje uzroka degradacije; - Definiranje nivoa intervencije i određivanje smjernica za očuvanje i optimalnu prezentaciju i revitalizaciju takvih područja, a sve na osnovu metodologije naučene u prethodnim godinama studija;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 261 od 285
--	--

	- Digitalizacija finalizirane dokumentacije i stvaranje baze podataka kroz vlastite snimke odobrene od nastavnika I saradnika.
Ishodi učenja:	Znanje: Slojevitost ovog izbornog predmeta daje mogućnost studentima da savladaju znanja vezano za rad u ambijentalnim cjelinama, da usvoje razlike manifestirane kroz pojavnost novog civilizacijskog kruga, da nauče parameter prostora I ambijenta koristiti na adekvatan način. Vještine: Do sada stečene vještine kroz usvajanje znanja iz zaštite graditeljskog naslijeđa imaju mogućnosti provjeriti I aplicirati na zadanu temu. Terenski rad koji je planiran u radu na predmetu omogućava studentima da razviju svoju vještinu prosuđivanja I ispravnog valoriziranja prostora. Kompetencije: Sinteza prethodnih znanja dovodi do mogućnosti I nadležnosti bavljenja zaštitom graditeljskog naslijeđa. Studenti primjenjuju svoja znanja o ambijentu u jednoj novoj sredini I koriste svoje kompetencije u sublimaciji svih prethodnih znanja.
Metode izvođenja nastave:	Mogućnost terenske nastave ovisno o temi predmeta. Individualni rad sa studentima na pojedinim segmentima projekta. Kolektivni rad na izradi kompletirane dokumentacije.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁹:	Vježbe - semestralni zadatak – 45-90% Aktivnost - 0-10% Završni ispit – 55-90%
Literatura¹⁹⁰:	Obavezna: Dokumentacija arhiva Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Federalnog zavoda za zaštitu spomenika, Kantonalnog zavoda za zaštitu spomenika, Historijskog arhiva, Arhiva Bosne i hercegovine i drugih relevantnih institucija. Brock, Guiliani, Moisescu, Il centro antico di Capua, Marsilio Editore, Padova, 1972. Carbonarra, G., Iole Pietrafitta Franca, Dieci Tesi di Restauro (1970-1981), Università degli studi di Roma "La Sapienza", Roma, 1986. Chabbouh Akšamija L., Tradicija između autentičnosti i falsifikata, Arhitektonski fakultet, Sarajevo, 2015.

¹⁸⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Krzović, I., Arhitektura BiH 1878-1918, Sarajevo, Umjetnička galerija BiH, 1987.
Kurto, N., Arhitektura BiH, razvoj bosanskog sloga, Sarajevo, Međunarodni centar za mir, 1998.
Marasović, T., Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu, Sveučilište u Splitu, Split, 1985.
Marasović, T., Zaštita graditeljskog nasljeđa, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1983.
Sanković Simičić V., Revitalizacija graditeljske baštine, NNP naša riječ d.o.o., Sarajevo, 2000.
Schuller, M., Building Archaeology, München, ICOMOS, 2002.
Zevi, B., Znati gledati arhitekturu, Zagreb, Naklada Lukom, 2000.
Zevi, L., Il Manuale del Resauro Architettonico, Mancosu editore, Roma, 2002.
Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.

Šifra predmeta: 01.04.19		Naziv predmeta: EKOLOŠKE KONSEKVENCE URBANE ORGANIZACIJE I ODRŽIVI URBANI RAZVOJ	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj kredita prema ECTS: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 15 (1/ sedmično) Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi:		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast „Urbanizam i prostorno planiranje“.	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sveobuhvatno i struktuirano razumijevanje i osposobljavanje za praktičnu primjenu osnovnih elemenata bioklimatskog urbanizma kao multidisciplinarne djelatnosti koja kao svoj primarni cilj ima oblikovanje prostora kao mjesta harmonije između arhitektonskih volumena i prostornog konteksta u kojem oni nastaju.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Referentni dokumenti; Principi harmonizacije prirodnog i izgrađenog okoliša; Komponente održivosti; Koncept održive urbane organizacije; Elementi bioklimatskog urbanizma u procesu nastanka i razvoja gradova; Intra-urbani i extra-urbani kapacitet “održivog” grada; Grad kao ekosistem; Kompaktni ili disperzivni grad; Urbani ekosistemi I; Urbani ekosistemi II; Eko principi restrukturiranja gradova; Osnovni faktori održivog-bioklimatskog urbanizma I; Osnovni faktori održivog-bioklimatskog urbanizma II; Strategije održivog-bioklimatskog urbanog razvoja; Principi i metode praktične primjene.	
Ishodi učenja:		Znanje: Od studenta se očekuje da usvoji određena znanja koja će mu pomoći u ispravnom razumijevanju i inventivnoj primjeni principa, normativa i standarda bioklimatskog urbanizma s ciljem postizanja harmonije između prirodnog i izgrađenog okoliša. Vještine: Osnovne vještine potrebne za rad u multidisciplinarnim timovima koji se bave održivim pristupom urbanističkom planiranju i projektiranju. Kompetencije: Suradnik, pod vodstvom i nadzorom, na izradi prostorno planske dokumentacije sa fokusom na održivi razvoj.	
Metode izvođenja nastave:		Induktivnom i deduktivnom metodom izložiti osnovne principe i načela održivog-bioklimatskog urbanizma u cilju postizanja održivog i ekološki odgovornog urbanog razvoja.	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁹¹ :		Prisustvo predavanjima 20% Test (ispit se polaže integralno) 80%.	

¹⁹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura¹⁹²:

Obavezna:

- Mostafavi, M. With D. (2010) Lars Muller, co-published by Harvard University Graduate School of Design, Boston. USA
- Dahlgren, S., Wamsler, C. (2009). Evaluation of the Development of the Sustainable City Approach. SIDA.

Dopunska:

- CEMAT. (2000). Vodeći principi za održivi prostorni razvoj evropskog kontinenta. (Adopted in Hanover).
- European Commission. (1990). Green Paper on the Urban Environment. Brussels-Luxembourg.
- European Commission. (1992). Urbanisation and the Functions of Cities in the European Community," Brussels-Luxembourg.
- European Commission. (1994). Europe 2000+. Co-operation for European Territorial Development. Brussels-Luxembourg.
- European Commission. (1996). Social and Economic Inclusion Through Regional Development. Brussels.
- Hall, P. (2002). Cities of Tomorrow. An Intellectual History of Urban Planning and Design Since 1880. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.
- Jenks, M. (2000). The Compact City, a Sustainable Urban Form? London, New York: E & FN Spoon Press.
- Keles R. (1989). Bios and the Urban Planning Dimensions for the Future. Biopolitics Athens, Greece.
- Le Corbusier, C. J. (1974). Način razmišljanja o urbanizmu (T. Maksimović, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga.
- Living Together in Harmony with Nature – Architecture for a New Age. Retrieved from: www.stratosphere.org
- Lynch, K. (1991). City Sense and City Design. Cambridge, MA: MIT Press.
- Matic, M. (1988). Energija i arhitektura. Zagreb: ITR0 "Naprijed".
- McHenry P (1998). Adobe: A Present from the Past. ICBO Code Central.
- Neidhardt, V. (1997). Čovjek u prostoru. Zagreb: Školska knjiga.
- Rapoport, A. (1977). Human Aspects of Urban Form. Oxford: Pergamon Press.
- Rehnicher, R. (1991). Osnovi antropoeкологије. Sarajevo: Mas/Art.
- Simonis U., Hahn E. (1991). Ecological Urban Restructuring. Biopolitics, Athens, Greece.
- Sustainable and climate smart cities. (2008). WB: Sustainable Development Department.
- Urban Identities and Regional Development. (2003). Ministry of the Environment EU, UI&RD, Denmark.
- Vresk, M. (2002). Grad i urbanizacija. Zagreb: Školska knjiga.
- Wolf, P. (1974). The Future of the City. New York: Whitney Library of Design.
- World Commission on Environment and Development (1987). Our Common Future. Oxford: Oxford University Press.

¹⁹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.25		Naziv predmeta: FORMA KUĆE I KULTURA	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI PREDMET		Ukupan broj sati: 15 Predavanja 15	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet –Oblast za arhitektonsko projektovanje	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Usmjeriti interes studenata ka gradu kao izrazu kulture i načina života i stambenoj kući kao tipičnoj građevini čija forma predstavlja svojevrsnu materijalizaciju kulture u kojoj je nastala. Ako se kuća posmatra izolovano nije moguće procijeniti njenu složenost i suptilne relacije s izvornom matricom s kojom formira totalni prostorni i hijerarhijski sistem. Zbog toga je potrebno studente upoznati s činjenicama koje upućuju na to kako promjene u kulturi, izražene kroz ponašanje imaju uticaj na formu kuće. U današnjem vremenu globalizacije kada gradovi gube identitet, a kuće u cijelom svijetu postaju identične cilj je pokušati objasniti kako se do forme dolazi i šta je to što je uticalo na formu kuće bilo primarno, a šta sekundarno i modifi kuću, zbog čega neke forme opstaju tokom dugog vremenskog perioda i šta je u načinu korištenja prostora poželjno uzeti kao kulturološki kontekst u očuvanju identiteta.	
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>		U okviru izborne nastave u XI semestru kao rad u seminar s ograničenim brojem studenata (15-20) kroz predavanja i prezentaciju seminarskih radova, koji se sastoje od teoretskog/istraživačkog dijela i manjeg projektantskog/praktičnog zadatka studenti se upoznaju s formama kuća koje su direktan izraz promjenjivosti vrijednosnih sistema, slika, percepcije i načina života. Da bi se razumjela kultura i njene relacije s formom kuće primjenjuje se međukulturno poređenje, koje omogućava da se uoče konstante i promjenjivi činioci i prosudi značaj uticaja kulturnih faktora kao determinanti forme. Kroz istoriju i različite kulture proučava se uticaj koji imaju različite varijable na kreiranje forme i kroz adekvatne primjere daje kritički osvrt na savremeni pristup.	
Ishodi učenja:		Znanje: Studenti usvajaju teoretsko znanje o specifičnostima, značaju i uticaju kulture na organizaciju i oblikovanje stambenih i javnih prostora na lokalnom i globalnom spektru. Vještine: Studenti ovladavaju prezentacijskim i komunikacijskim vještinama, pripremajući, planirajući i prezentirajući svoje koncepte, mišljenja i ideje. Kompetencije: Uspješnim savladavanjem ove materije studenti stiču potrebne opće i stručne kompetencije vezane za formu kuće i kulturu. Opće kompetencije (instrumentalne, interpersonalne, sistemske) podrazumjevaju: sposobnost analize i sinteze, sposobnost da se dobije i analizira informacija iz različitih izvora, razumjevanje raznolikosti i multikulturalnosti, sposobnost kritičkog mišljenja, razumjevanje kultura i običaja drugih zemelja, kreativnog i nezavisnog djelovanja, shvatanje društvene odgovornost u svom djelovanju. Stručne kompetencije pak podrazumjevaju: samostalno rješavanje praktičnih i teoretskih problema u oblasti stanovanja vodeći računa o	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 266 od 285

	kulturološkom kontekstu u cilju prevazilaženja prakse koja je rezultat negativnog poimanja procesa globalizacije.
Metode izvođenja nastave:	Pradavanja su obavezna i organizovana kao kombinacija informativne i praktične nastave sa radom na seminaru koji se sastoji od teoretskog i projektantskog dijela, za koji se studenti trebaju pripremiti (procjena potrebnog vremena rada u toku nedelje je 2 sata). Studenti su obavezni da aktivno prisustvuju nastavi koja se sastoj od interaktivnih predavanja sa praktičnim projektantskim radom (min. 80 % od ukupnog fonda časova). Obim seminarskog rada s projektantskim dijelom dimenzioniran je u odnosu na predviđeni fond sati koji student treba da koristi za pripremu tog rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹³:	Kroz pomenute vidove nastave tokom semestra vrši se permanentna evaluacija studenata, a konačne ocjene studenti dobivaju završekom semestra, uz prethodnu predaju grafičkog seminara koji se sastoji od teoretskog i praktičnog arhitektonskog dijela.
Literatura¹⁹⁴:	Obavezna: Grabrian, D., Neidhardt, J. (1957). Arhitektura Bosne i put u savremeno. Ljubljana: ČZP Ljudska pravica. Rapaport, A. (1969). House Form and Culture. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall, Inc. Dopunska: Norberg-Schulz, C. (1990). Stanovanje: stanište, urbani prostor, kuća (O. M. N. Karapešić, Transl.). Belgrade: Građevinska knjiga. Rapaport, A. (1977). Human aspects Urban Form. Oxford: Pergamon Press. Rapaport, A. (2005). Culture, Architecture and Design. Chicago: Locke Science Publishing Company, Inc. Schoenauer, N. (2000). 6.000 Years of Housung. New York: W.W.W. Norton & Co.

¹⁹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.05.24	Naziv predmeta: KONCEPTUALIZACIJA I MATERIJALIZACIJA ARHITEKTONSKI DEFINIRANOG PROSTORA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 + 0 = 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa novim tendencijama (pristupom) konceptualizaciji i materijalizaciji arhitektonski definiranog prostora.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Prema sadržaju obaveznog udžbenika: Hadrović, A. (2016). <i>Novi pristup konceptualizaciji i materijalizaciji arhitektonski definiranog prostora</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. SEDMICE 1-3: temeljni društveni imputi: “Agenda 21, the Rio Declaration on Environment and Development“, „Kyoto-protokol“, „Energy policy of the European Union“, “EPBD Buildings Platform: your information resource on the Energy Performance of Buildings Directive“, „The Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, Aarhus, Denmark“. SEDMICE 4-6: novi materijali-odgovor na nove arhitektonsko-fizikalne i estetske zahtjeve. Tradicionalni materijali u novim sklopovima. SEDMICE 6-14: Primjeri arhitektonskih ideja i realizacija u svjetskoj praksi (u zadnjem desetljeću). SEDMICA 15: velike svjetske izložbe (EXPO). Izložbeni paviljoni koji su svojom koncepcijom i materijalizacijom nagovijestili nove mogućnosti arhitekture.		
Ishodi učenja:	Znanje: student bi trebao steći znanja o pojavi „novih pristupa arhitekturi“ koji su bili snažan zamajac u njenom razvoju, na dobrobit čovjeku. Vještine: student bi, prepoznavajući svoju osobnost trebao, pri rješavanju svakog arhitektonskog zadatka, biti svjestan da se arhitektura radi za potrebe današnjice, ali i sa iskorakom u budućnost, uz uvažavanje provjerenih vrijednosti iz prošlosti. Kompetencije: student bi trebao biti osposobljen da arhitekturu vidi kao jedinstvo njene umjetničke i egzotno-empirijske komponente.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 268 od 285

Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa video-prezentacijom. Interaktivna nastava.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹⁵:	Studenti rade seminarske radnje na zadatu temu; radnja se javno brani u vidu video-prezentacije, a hard-copy verzija rada se predaje nastavniku. Praćenje predavanja 5 % Samostalna (individualna) seminarska radnja 95 %
Literatura¹⁹⁶:	Obvezna: Hadrović, A. (2016). <i>Novi pristup konceptualizaciji i materijalizaciji arhitektonski definiranog prostora</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Dopunska: Balcomb, J. D. (1992). <i>Passive Solar Buildings</i> , Cambridge, MA: MIT Press. Behling, S.& S. (1996). <i>Solar Power, The Evolution of Sustainable Architecture</i> . Munich, London, New York: Prestel. Czalapaj, P. (2005). <i>Contemporary Architecture and the Digital Design Process</i> . Amsterdam, Boston, Sydney, Tokyo: Architectural Press. Gustafson, H. (1992). <i>Building Materials Identified as Major Sources for Indoor Air Pollutants – A Critical Review of Case Studies</i> . Stockholm: Bygghälsöfversikt, Swedish Council for Building Research. Hadrović, A. (2007). <i>Defining Architectural Space on the Model of the Oriental Style City House in Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro, Kosovo and Macedonia</i> . North Charleston, SC: Booksurge, LLC. Hadrović, A. (2008). <i>Bioclimatic Architecture, Searching for a Path to Heaven</i> . North Charleston, SC: Booksurge, LLC. Hadrović, A. (2009). <i>Hadre, The Evolution of Bioclimatic Architecture</i> . North Charleston, SC: Booksurge, LLC. Hadrović, A. (2010). <i>Arhitektonska fizika, drugo izdanje</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Hadrović, A. (2010). <i>Studije o arhitekturi i ogled o arhitekti</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet. (An English language version also available, entitled: <i>Research study on Architecture and Overview of the Architect's Experience</i> .) Hulstrom, L. (1989). <i>Solar Resources</i> . Cambridge, MA: MIT Press.

¹⁹⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Larson, R., West, E. (1996). *Implementation of Solar Thermal Technology*. Cambridge, MA: MIT Press.

Löf, G. (1992). *Active Solar Systems*. Cambridge, MA: MIT Press.

The Phaidon Atlas of Contemporary World Architecture, ISBN 0-7148-4312-1, Retrieved from: www.phaidon.com

Vale, B. & R. (2002). *The New Autonomous House, Design and Planning for Sustainability*. London: Thames & Hudson.

Vilson, A. (1998). *Green Development. Integrating Ecology and Real Estate*. New York, Toronto: Rocky Mountain Institute & John Wiley & Sons.

Wines, J. (2000). *Green Architecture*. Cologne, London, Madrid, New York, Paris, Tokyo: Taschen. Retrieved from: www.taschen.com

Winter, F. (1992). *Solar Collectors, Energy Storage, and Materials*. Cambridge, MA: MIT Press.

Yeang, K. (1999). *The Green Skyscraper, The Basis for Designing Sustainable Intensive Buildings*. Munich, London, New York: Prestel.

Šifra predmeta: 01.06.25		Naziv predmeta: REKONSTRUKCIJE ZIDANIH OBJEKATA	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 9
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 90 Predavanja 45 Vježbe 45	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet – Oblast konstruktivni sistemi/Arhitektonsko projektovanje/Arhitektonske konstrukcije i tehnologija građenja		
Preduslov za upis:	Položeni ispiti na predmetima Katedre na prethodnim godinama.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovladati metodologijom i vještinama interveniranja na zidanim objektima visokogradnje.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Metodologija obnove objekata i klasifikacija, uzroci, posljedice i detekcija povreda; Vrste i osobine materijala koji se koriste za nosive elemente zidanih objekata; Metode ispitivanja materijala i konstrukcija – destruktivne i nedestruktivne metode; Dispozicija i gabariti objekata - Preporuke i zahtjevi propisa; Tipovi konstrukcija, materijali, konstruktivni sklopovi i elementi objekata s kraja 19. i početkom 20. stoljeća; Uzroci propadanja, načini i metode sanacije drvenih međuspratnih konstrukcija i plitkih zidanih svodova – pruski svodovi; Predmjer radova , troškovnik, pripremni radovi, tehnološki procesi, organizacija gradilišta i tehničke mjere zaštite kod izvođenja rekonstrukcija objekata; Intervencije u rekonstrukcijama objekata sa tradicionalnim i savremenim materijalima; Mogućnosti razvijanja postojećih gabarita prilikom rekonstrukcije objekata; Arhitektonska fizika kod rekonstrukcija objekata; Rekonstrukcija instalacija; Protupožarna zaštita objekata; Primjeri rekonstrukcija zidanih objekata iz prakse.		
Ishodi učenja:	Znanje: Savladavanjem gradiva iz oblasti ovog predmeta, polaznici će razumjeti problematiku nastajanja i širenja oštećenja u zidanim konstrukcijama i ponašanju zidanih konstrukcija i materijala ziđa u rizičnim okolnostima. Vještine: Pravilna primjena tradicionalnih i suvremenih metoda interveniranja i njihova primjena u samostalnim projektima rekonstrukcija zidanih objekata		

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 271 od 285
--	--

	Kompetencije: Sposobnost analize, detekcije i dijagnostike nastalih oštećenja zidanih objekata, procjena ranjivosti zidane konstrukcije i objekta na raznovrsna dejstva i projektovanje rekonstrukcija zidanih objekata
Metode izvođenja nastave:	Predavanja: usmeni i demonstracijski; metoda razgovora, demonstracije, usmenog izlaganja; Način vježbi: demonstracijski i konsultacijski.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹⁷:	Verifikacija znanja studenata vrši se putem seminarskog rada ili idejnog projekta na zadatu temu. SeminarSKI rad ili idejni projekat 80 % ocjene (dvije prezentacije-klausure); Završni ispit 20 % ocjene. Priprema za ispit vrši se na osnovu predavanja i vježbi, kao i na osnovu popisa literature koju nastavnici i saradnici preporuče na početku izvođenja nastave.
Literatura¹⁹⁸:	Obavezna: Čaušević, A. (2004). <i>Konstruktivni aspekti sanacije i rekonstrukcije zidanih objekata visokogradnje</i> . (Master's thesis defended at the Faculty of Architecture, University of Sarajevo). Čaušević, A.; Rustempašić, N. (2014). <i>Rekonstrukcija zidanih objekata</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Hrasnica, M. (2005). <i>Seizmička analiza zgrada</i> . Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu. Hrnjić, H., Čaušević, A., & Skoko, M. (2012). <i>Otpornost materijala</i> . Sarajevo: Arhitektonski fakultet. Jure Radić et al. (2007). <i>Zidane konstrukcije</i> , priručnik. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. Sorić, Z. (1999). <i>Zidane konstrukcije I</i> . Zagreb: Hrvatski savez građevinskih inženjera. Understanding Historic Building Conservation Edited by Michael Forsyth Department of Architecture and Civil Engineering, University of Bath, First published 2007 by Blackwell Publishing Ltd, ISBN: 9781405111720 Structural Aspects Of Building Conservations- Poul Beckmann and Robert Bowles, First published by McGraw-Hill International (UK) Limited 1995, Second edition 2004 Structures and construction in historic building conservation, Edited by Michael Forsyth, Department of Architecture and Civil Engineering, University of Bath First

¹⁹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 272 od 285

	published 2007 by Blackwell Publishing Ltd ISBN: 9781405111713 Structural analysis of historical constructio-SAHC 2006, , Edited by P.Lourenco, C. Moddena, P. Rocca, First published 2006 by Mackmillan Publishing Ltd ISBN 10: 1403-93155-0 Dodatno: U dogovoru s predmetnim profesorom pojedinačno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinog kandidata
--	---

Šifra predmeta: 01.04.28		Naziv predmeta: UPRAVLJANJE PROSTOROM	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj kredita prema ECTS: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 (2/sedmično) Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi:		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast „Urbanizam i prostorno planiranje“.	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Upoznavanje studenta sa osnovnim elementima ekonimike prostora, kako bi, u uvjetima tržišnog gospodarstva, konkurencije i rapidnog gubitka resursa – prostora mogli što racionalnije projektirati i graditi.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Uvod u urbanu ekonomiju; Pojam lokacije i njeni „tipovi“; Pojam rente i njeni elementi; Konvencije, Direktive i Strategije koje se odnose na Zemljišnu politiku i Strategiju planiranja i upravljanja prostorom; Aktuelna zakonska regulativa; Vrste i kategorije gradskog zemljišta u urbanim sredinama prema značaju i funkciji; Osnovni pojmovi rente i međuodnosi u funkciji stvaranja optimalnih preduslova za gradnju na dobrobit cjelokupne društvene zajednice / izgradnja i racionalna Eksploatacija, kao i Reupotreba prostora i fizičkih struktura / Urb. reciklaža (gradska renta, renta na prirodne resurse i dr.); Ekonomski aspekti formiranja i održavanja svega izgrađenog; Refleksije procesa na globalnome planu: Globalizacija, Regionalizacija, Metropolizacija, Decentralizacija; Lokalno-Globalno-Integralno.	
Ishodi učenja:		Znanje: Imajući u vidu do koje je mjere planiranje interdisciplinarno, a koliko u tom procesu imaju važnosti saznanja iz oblasti urbo-ekonomije, od studenta se očekuje da ista poveže i koristi u radu na određenim projektima i zadacima, a posebno u procesu rada u okviru urbanog modula – Master. Vještine: sposobnost razumijevanja ekonomskih uzroka i posljedica djelovanja ekonomskih zakonitosti na procese u realnom prostoru. Kompetencije: osposobljenost za analitike faze pri radu na projektima i zadacima iz područja prostornog planiranja i urbanizma.	
Metode izvođenja nastave:		Izlaganje materije – interaktivni Kurs, animacija auditorija kroz kritički manevar na relaciji planiranje-programiranje-implementacija.	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁹⁹ :		Procjena nivoa participacije u okviru procesa interakcije, pismeni ispit.	
Literatura ²⁰⁰ :		Obavezna:	

¹⁹⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 274 od 285
--	---

	- Izvodi iz literature – sažetak relevantne građe (skripta) Dopunska: - Bašić, A. (2000). Budućnost gradova – grad za život. Okoliš, 99. - Committee on Special Development. (1999). ESDP – European Spatial Development Perspective (Agreed at the Informal Council of Ministers responsible for Spatial Planning in Potsdam). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. - Douglass, M., Friedmann, J. (1998). Cities for Citizens - Planning and the Rise of Civil Society in a Global Age. London: Wiley-Academy. - Istanbul + 5. (2001). Declaration on Cities and other Settlements in the New Millenium. New York: Habitat Agenda. - Krešić, I. (1981). Prostorna ekonomija: osnove teorije, lokacije, razmještaja organizacije u prostoru. Zagreb: Školska knjiga. - Mihaljević, G. (1992). Ekonomija i grad. Belgrade: CEP. - Šoe, F. (1972). Urbanizam utopija i stvarnost. Belgrade: BIGZ. - Stupar, A. (2009). Grad globalizacije – Izazovi, transformacije, simboli. Belgrade: ORION.ART. - United Nations Economic Commission for Europe. (2009). Self-Made Cities. In Search of Sustainable Solutions for Informal Settlements in the United Nations Economic Commission for Europe Region. New York, Geneva: United Nations. - Urbana pravila- okviri metropole, (Zagreb-seminari, 1996.) - Vresk, M. (2002). Grad i urbanizacija. Zagreb: Školska knjiga. - Vresk, M. (2002). Razvoj urbanih sistema u svijetu. Zagreb: Školska knjiga. - Western Cape Provincial Development Council. (2000). Berlin Declaration on the Urban Future. Berlin: Western Cape Provincial Development Council.
--	---

Šifra predmeta: 01.02.36.		Naziv predmeta: VIZUALNA KULTURA	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 3
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 30 (15+15) Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 15 Vježbe 15 Seminar	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet Oblast za teoriju I historiju arhitekture I zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijski kontekst: radi se o nauci ili tačnije interdisciplinarnom pristupu u kojem se sa izučavanjem počelo relativno skoro, tako da historijski kontekst obuhvaća najnovije fenomene I njima se bavi. Teorijski kontekst: Sticanje znanja o aspektima kulture koji se oslanjaju na vizualne slike. Unutar suvremene kulture, vizualna slike se ne vežu više isključivo za historiju umjetnosti kao akademsku disciplinu koja proučava povijest likovne umjetnosti, nego se često preklapaju i mogu uključivati: film, televiziju, video igre, stripove, oglašavanje, internet, i bilo koji drugi medij kod kog je presudna vizualna komponenta. Praktični kontekst: Sposobnost studenata da uočavaju određene pojave I problem I da ih kroz naučni postupak analiziraju.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Zašto ne historija umjetnosti? Pojamo vizualna kultura; Vizualna percepcija; Uloga estetike Kritički osvrt na određene pojave Sociološki aspect Psihološki aspect Filozofija kao alat za definiranje Vježbe I konsultacije pri izradi naučnog rada. Vježbe sadrže tehnike I metodologiju pisanja naučnog članka na odabranu temu. Studenti sami odabiru svoj zadatak.		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti stiču znanje iz: sociologije, psihologije, filozofije, estetike , kao I historije umjetnosti I kritike. Sve su ovo oblasti o kojima su oni već imali iskustvoopćih informacija, a kroz vizuelnu kulturu se usmjeravaju prema pojavama koje još u općem obrazovanju kao specifične traže svoje mjesto.		

	Vještine: Sticanje vještine pisanja naučno-istraživačkog rada uz primjenu siteze kao naučne metode u sublimaciji više znanstvenih oblasti I manipulacija unutar interdisciplinarnih oblasti. Sposobnost manipulacije pobrojanim znanjima u cilju stvaranja vlastitih zaključaka. Kompetencije: Obzirom da se radi o relativno mladoj nauci koja svoje korijene ima u estetici I historiji umjetnosti, student stiču kompetencije koje im omogućavaju procjenu vrijednosti ponuđenih elemenata prostora I propituju svoj vlastiti stav, razumijevajući da vizuelna kultura značajno utiče na pojedinca I na grupu upravo kroz vlastitu refleksiju stvarnosti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja sa projekcijama i usporedba sa različitim metodama i tehnikama. Rad pod nadzorom – seminarski rad. Kluzura kao presjek rada u terminima 6. I 12. Sedmice.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰¹:	Seminarski rad/ovi + prezentacije – 45-90% Aktivnost - 0-10% Završni ispit - 45-90%
Literatura²⁰²:	Obavezna: Berger, J., Ways of Seeing, British Broadcasting Corporation and Penguin Books, London, 1972. Mulvey, L., Visual Pleasure and Narrative Cinema, 1975. Hall, S., The Hippies: An American Moment, Centre for Contemporary Cultural Studies, Birmingham, 1968. Hall, S., Encoding and Decoding in the Television Discourse, Centre for Contemporary Cultural Studies, Birmingham, 1973. Hall, S., Deviancy, Politics and the Media, Centre for Contemporary Cultural Studies, Birmingham. Liotard, J.-F., TRANS/formers, Lapis Press, California, 1990. Liotard, J.-F., The Assassination of Experience by Painting – Monory, Black Dog, London, 1998. Krauss, R., The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths., MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1985. Cartwright, L., Practices of Looking: An Introduction to Visual Cultur, Oxford University Press, 2001. Dopunska: Uz konsultacije sa predmetnim profesorom individualno u odnosu na specifičnost teme svakog pojedinačnog kandidata.

²⁰¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.67		Naziv predmeta: ARHITEKTURA ZAJEDNIŠTVA	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja 30 Vježbe 60	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na: Oblast za arhitektonsko projektovanje	
Preduslov za upis:		Nema preduslova	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Cilj predmeta jeste osposobiti studente za kritičko prostorno djelovanje unutar suvremenog političkog, ideološkog, umjetničkog i filozofskog konteksta arhitekture i urbanizma, na nivou mikro društvene forme – zajednice.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Koncept zajedničkih dobara (eng. commons, common good) unutar društvenog diskursa zauzima poziciju između privatnog i javnog. U tom smislu, koncepti i prakse koji se vezuju za pojam zajedničkih dobara predstavljaju alternativu preusmjeravajući moć od makro upravljanja države i tržišta na nivo zajednice. Tako se zajednička dobra vezuju se za različite oblasti, od javnih prostora i stambenog pitanja, preko socijalnih i kulturnih usluga, do prirodnih ekosistema i digitalne sfere. (Ostrom, E. & Hess, C, 2007) Obzirom o karakteristikama koje sve forme dijele može se reći da je u pitanju režim upravljanja resursima od strane zajednice korisnika. Usred tenzija suvremenog konteksta, kako arhitekti, pejzažni arhitekti, urbaniste i planeri mogu unaprijediti projektovanje ka regenerativnoj i redistributivnoj ekonomiji zasnovanoj na zajedničkim dobrima? Osnovna tematska jedinica je reforma – koje su mogućnosti prostornih transformacija sa ciljem poboljšanja uslova izgrađenog konteksta za različite mikro društvene grupe. Arhitektonske implikacije zajedničkog života su višestruke. Od novih oblika vlasništva nad zemljom do novih tipologija kolektivnog stanovanja, od radikalne brige do cirkularne ekonomije, i od crowdsourcinga do peer-to-peer proizvodnje, zajedničko dobro pruža priliku za ispitivanje preovlađujućih načina prakse i podstiče radikalnu maštu. Kroz seriju malih i velikih vježbi studenti će konfrontirati i ispitati različite socio-prostorne probleme na koje će odgovoriti korištenjem različitih medija – tekst, crteži, modeli, fotografije. Prijedlog transformacije ne mora biti u formi "objekta", uključeni su svi oblici materijalnog i nematerijalnog djelovanja na prostor. Tematske jedinice:	

	1. Politika i arhitektonsko projektovanje 2. Društveno korisne metode arhitektonskog projektovanja 3. Kritički osvrt na valorizaciju suvremene arhitekture – inkluzija marginalnih arhitektonskih vrijednosnih sistema 4. Redefiniranje uloge arhitekta u suvremenom društvenom kontekstu u odnosu na korisnike 5. Participacija korisnika u procesu prostornog djelovanja 6. Alternativne metode obrazovanja arhitekta 7. Alternativni pokreti u suvremenoj arhitekturi 8. Aktivističko projektovanje 9. Metode arhitektonskog projektovanja sa ciljem ostvarenja upravljanja zajedničkih resursa od strane zajednice 10. Metode arhitektonskog projektovanja korištenjem socijalnog resursa 11. Mapiranje kontroverzi 12. Analize slučajeva
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita student će moći da: 1. Kritički analizira prostorne intervencije u odnosu na kriterij poboljšanja zatečenih uvjeta konteksta; 2. Identificira različite ciljeve arhitektonskog djelovanja u odnosu na korisnike i makro društveni kontekst; 3. Valorizira arhitektonske intervencije u odnosu na krajnji društveni utjecaj; 4. Identificira odgovarajuće projektantske metode s ciljem unaprijeđenja specifičnog konteksta; 5. Projektira i primjeni adekvatne konstruktivne elemente i detalje u specifično definiranim okolnostima. Znanje: Kritičko promatranje vrijednosnog sistema suvremene arhitekture. Mogućnosti ostvarenja društvene transformacije putem prostornog djelovanja apliciranjem vrijednosnog sistema različitih korisnika. Vještine: Upotreba različitih projektantskih alata, protokola, virtuelnih i fizičkih prostora, materijalnosti, estetike, forme, naslijeđa i narativa zajedničkog dobra. Kompetencije: Arhitektonsko projektovanje ili moderiranje procesom prostornog djelovanja u obliku nekih od navedenih varijabli: 1. autonomni prostori (u kojima je jasno izražena namjera da opstaju kao potpuno nezavisni ili paralelni sistemi); 2. eksperimentalni prostori (kojima se ukazuje potreba za promenom društveno-političke paradigme i fizičkog prostora); 3. urbana zajednička dobra (uključena u formalni sistem urbanih politika upotrebom različitih mehanizama ustupanja prostora, partnerskih odnosa i sl.).

Metode izvođenja nastave:	Predavanja, individualni praktični rad, timski rad na analitičkom dijelu projekta, diskusije, poster prezentacije, terenska nastava.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰³:	1. Analiza postojećeg konteksta sa svim društvenim, prirodnim i izgrađenim elementima sa procjenom potencijalnog utjecaja novoprojektovanog rješenja na korisnike; (10%) 2. Sinteza rezultata analize i ciljeva prostorne intervencije u grafičke parametre; (10%) 3. Identifikacija mogućih projektantskih metoda, te njihova valorizacija u odnosu na postojeći kontekst, potom odabir odgovarajuće projektantske metode u odnosu na postavljene ciljeve poboljšanja konteksta; (20%) 4. Izrada idejnog rješenja prostorne intervencije; (40%) 5. Javna prezentacija s fokusom na obrazloženje i kritičku evaluaciju predloženog rješenja; (10%) 6. Učešće u diskusiji o procjeni opravdanosti predloženih prostornih intervencija. (10%)
Literatura:	Obavezna: • Alastair, Fuad-Luke. Design Activism. London: Earthscan, 2009. • Awan, Nishat; Tatjana Schneider; i Jeremy Till. Spatial Agency: Other Ways Of Doing Architecture, uredio Nishat Awan, Tatjana Schneider i Jeremy Till. London and New York: Routledge, 2011. • Hamdi, Nabeel. Housing Without Houses: Participation, Flexibility, Enablement. New York: Van Nostrand Reinhold, 1991. • Till, Jeremy; Peter Blundell Jones. Architecture and participation. New York: Spoon Press, 2005. • Yaneva, Albena. Mapping Controversies in Architecture. Burlington: Ashgate Publishing, 2012. • Kubey, Karen. Housing as intervention architecture towards social equity. Architectural Design. Volume 88. Dopunska: • Benjamin, Walter; Ernst Bloch; Bertolt Brecht; Georg Theodor Adorno. Aesthetics and Politics. London: Verso, 1977. • Ellin, Nan. Postmoderni urbanizam. Beograd: Orion Art, 2002. • Putnam, D.Robert. Kuglati sam, Slom i obnova američke zajednice. Novi Sad: Mediterran Publishing, 2008. • Cupers Kenny. Use Matters- An Alternative History of Architecture. New York: Routledge. 2013.

²⁰³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: 01.03.70	Naziv predmeta: OBJEKTI TURIZMA I UGOSTITELJSTVA U KONTEKSTU ZAŠTITE KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 4.	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 90 Predavanja 30 Vježbe 60	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblastima kojoj predmet pripada- Oblast arhitektonskog projektovanja i Oblast za teoriju i historiju arhitekture i zaštitu graditeljskog naslijeđa		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Historijsko-graditeljske i prirodno vrijedne cjeline nalaze se pod jakim pritiskom nove izgradnje za potrebe turizma i ugostiteljstva. Kako bi se pronašao put za održivi razvoj takvih prostora, cilj nastavnog predmeta je da se svi studenti dodatno upoznaju i/ili unaprijede svoja dosadašnja znanja, te da steknu nova znanja iz oblasti: -Metodologije projektovanja, te teorije i historije arhitekture i zaštite graditeljskog i prirodnog naslijeđa -Funkcionalne organizacije i enterijera objekata turizma i ugostiteljstva, poput butik hotela, koncept hotela, difuznih i historijskih hotela i sl. -Grafičke obrade i prezentacije arhitektonskih projekata -Kritičkog promišljanja arhitekture turizma i ugostiteljstva u kontekstu zaštite i očuvanja graditeljskog naslijeđa. Da razviju vještine: -Grafičke obrade i prezentacije arhitektonskih projekata -Javne prezentacije arhitektonskih projekata		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Tematske jedinice obrađuju pitanje: - očuvanja historijsko-prirodno vrijednih cjelina koje se nalaze pod pritiskom nove izgradnje za potrebe turizma i ugostiteljstva. - različite tipove hotela koji se mogu naći unutar historijski vrijednih graditeljsko-prirodnih cjelina poput butik hotela, koncept hotela, difuznih hotela i sl. 13. - pristupe projektovanju enterijera ovih objekata koji su neodvojivi dio i historijsko-graditeljskog i/ili prirodnog, kao i savremenog stvaralačkog konteksta.		
Ishodi učenja:	(Znanje) Poslije odslušanog predmeta studenti će: -razlikovati različite tipove objekata za turizam i ugostiteljstvo koji se javljaju unutar historijski vrijednih graditeljsko-prirodnih cjelina poput butik hotela, koncept hotela, difuznih i historijskih hotela i sl. (Vještine) Studenti će biti osposobljeni da u datom		

	historijskom i/ili prirodno vrijednom okruženju u ovisnosti o specifičnim uslovima: - procijene koji je tip hotela je primjereno projektovati u datom okruženju - primjene principe arhitektonskog projektovanja, projektovanja enterijera, kao i doktrine zaštite i očuvanja graditeljskog naslijeđa na projektovanje objekata turizma i ugostiteljstva. - primijene teorijska znanja iz oblasti turizma i ugostiteljstva i dizajna enterijera na konkretnim zadacima - javno prezentiraju arhitektonske projekte - kritički analiziraju projekte iz oblasti turizma i ugostiteljstva
Metode izvođenja nastave:	Prisustvo predavanjima i vježbama, kao i pripreme za vježbe su obavezne. Predavanja su organizovana kao kombinacija informativne i interaktivne nastave. Za predavanja i rad na samim vježbama studenti se moraju kontinuirano pripremati (čitati literaturu, analizirati primjere iz prakse i raditi na izradi praktičnog – grafičkog rada). Tokom semestra organizuje se terenska nastava – obilasci lokacije/a. Rad na vježbama obavlja se kroz analizu i rad na semestralnom zadatku koji je dijelom pod nadzorom, a dijelom samostalan. Metod rada nastavnika i saradnika sa studentima je neposredan i obavlja se sa svakim studentom individualno i/ili grupno. Tokom semestra predaju se dvije faze praktičnog rada u formi grafičkog rada, koje se ocjenjuju. Posljednje sedmice nastave organizuju se prezentacije studentskih radova. Od studenata se očekuje aktivno učešće na predavanjima, vježbama i u diskusijama tokom prezentacija studentskih radova.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰⁴:	Ocjenjivanje na predmetu se vrši prema slijedećoj strukturi: Grafički/analitički radovi tokom sem. i prezentacije – 45% Aktivnost - 10% Završni rad grafički rad- 45% <u>Kriteriji za ocjenjivanje grafičkih radova je slijedeći:</u> - Korektna primjena teorijskih znanja iz oblasti projektovanja objekata turizma i ugostiteljstva, dizajna enterijera i teorije i historije arhitekture i zaštite graditeljskog i prirodnog naslijeđa – 60% ocjene grafičkog rada - Složenost zadatka – 20% ocjene grafičkog rada

²⁰⁴ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 282 od 285

	- Nivo grafičke prezentacije (upotreba odgovarajuće grafičke kulture i tehnike u praktičnom radu) -20% ocjene grafičkog rada
Literatura:	Obavezna: Frey, T., & Ronstedt, M. (2014). Hotelbauten: Handbuch und Planungshilfe. Dom Publishers. Lawson, F.L. (2007). Hotels & Resorts: Planning, Design and Refurbishment. Butterworth Architecture. Penner, R.H., Adams, L., & Rutes, W. (2012). Hotel Design, Planning and Development (2nd ed.). Routledge. Skorup, J. (2020). Atomizirani hotel. Zagreb: ArTresor naklada. Zakoni Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Bosna i Hercegovina (fmoit.gov.ba) Turizam i ugostiteljstvo (Kategorizacija, Zakonski okvir/BiH). Dopunska: Časopisi koji obrađuju problematiku turizma i ugostiteljstva: The Architectural Review - AR, L'Architecture d'Aujourd'hui - AA, Techniques et Architecture - TA, Deutsche BauZeitschrift – DBZ, Deutsche Bauzeitung - DB, ORIS, ČIP, itd. Relevantne arhitektonske web stranice: ArchDaily, Dezeen, DesignBoom, Architectural Digest, Architects' Journal, itd.

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 283 od 285

Šifra predmeta: 01.07.17		Naziv predmeta: UVOD U STRUČNU PRAKSU	
Ciklus: 2	Godina: 2	Semestar: 4	Broj ECTS kredita: 9
Status: IZBORNI		Ukupan broj sati: 225 (15/sedmično)	
		Distribucija sati prema dogovoru sa ovlaštenom osobom pravnog subjekta	
Učesnici u nastavi		Nastavnici / mentori završnog rada i ovlaštena osoba pravnog subjekta	
Preduslov za upis:		/	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Sticanje iskustva praktičnog rada u stvarnom okruženju, u okviru različitih radnih kolektiva, te primjena znanja, vještina i teorija stečenih tokom studija na praktične zadatke kao priprema za buduće zaposlenje. - profiliranje studenata u skladu sa zahtjevima tržišta rada i rada u poslovnom okruženju; - razvoj novih vještina koje olakšavaju zapošljavanje (savremena tehnologija, timski rad i komunikacija); - upoznavanje studenta sa radnom pozicijom i neophodnim kompetencijama za njeno obavljanje;	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		U skladu sa temama i zadacima koje definiše ovlaštena osoba kod pravnog subjekta, neke od mogućih tematskih jedinica su: - izrada i priprema projektno-tehničke dokumentacije za različite faze projekata - timski rad na zadacima projekta različitih nivoa složenosti i zahtjevnosti, - terenski rad: izvođenje objekta, gradilište i nadzor nad izvođenjem sa ovlaštenim licima - terenski rad: izrada snimka postojećeg i izvedenog stanja, - angažman u industriji i zastupništvima građevinskih materijala, proizvoda i sistemskih rješenja - usaglašavanje projektantske dokumentacije po fazama, sa ostalim učesnicima projektantskog procesa - usaglašenost projektantskog procesa sa standardima, propisima, pravilnicima, i zakonima relevantnim za projekat - odgovornost arhitekta u timskom radu, različite uloge na pojedinačnim radnim zadacima - osnove uredskog poslovanja - osnove upravnih postupaka - prava i obaveze radnika	
Ishodi učenja:		Znanje: Razumijevanje radnih procesa u realnom okruženju; prepoznavanje obaveza i odgovornosti prema ostalim učesnicima u izradi projekata, razumijevanje uticaja realizacije projekata na zajednicu i društvo. Vještine: Upotreba tehnika i alata neophodnih za praktični rad u uredu i na terenu: sposobnost praktične primjene teorijskih znanja stečenih tokom studija.	

UNIVERZITET U SARAJEVU – ARHITEKTONSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2
	Stranica 284 od 285

	Kompetencije: Osposobljenost za rad u realnom okruženju specifičnog radnog kolektiva; razumijevanje uloge arhitekta u projektanskom timu kroz različite faze projekta.
Metode izvođenja nastave:	Rad u timu, individualni rad, terenski rad i druge metode u dogovoru sa mentorom i predstavnikom pravnog subjekta.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰⁵:	Podnošenje izvještaja, usmena i grafička prezentacija realiziranih zadataka u prisustvu predmetnog nastavnika. Nakon uvida u izvještaj ovlaštene osobe Pravnog subjekta i Studenta, predmetni nastavnik unosi kvalifikaciju “ispunio obaveze” ili “nije zadovoljio” na informacioni sistem.
Literatura²⁰⁶:	Obavezna: Važeći zakoni, pravilnici i uredbe za predmetnu oblast odabrane stručne prakse uključujući važeće standarde i normative. Dodatna: Stručna literatura za predmetnu oblast.

²⁰⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo